JENNIFER JOHNSTON
POMUL DE CRĂCIUN
SĂLAŞUL NĂLUCILOR

Jennifer Johnston (n. 1930, Irlanda de Nord), romancieră de reputaţie internaţională, autoare a peste zece romane, a primit numeroase premii literare, printre care, în 1979, whitbread award
— FOR FICTION.
„Când începi să citeşti Pomul de Crăciun, se conturează o tânără care moare în singurătate; când îl termini, te-ai îmbogăţit cu o istorie fascinantă, plină de tandreţe şi fără pic de sentimentalism".
Spectator, 1981
Sălaşul nălucilor devine avatarul ultim al casei de la Termen a familiei Martin, transformată în doar câteva zile de tăvălugul luptei politice din Irlanda anilor '20 **într-**un sanctuar al umbrelor, ce-o vor însoţi toată viaţa pe „bătrâna" adolescentă Miranda.
„Jennifer Johnston este o romancieră de o forţă extraordinară".
Sunday Express, 1987

„Romanele ei sunt nişte bijuterii literare aproape perfecte".
ISBN 973 – 34 – 0354 – 7
EDITURA.
Cosmopolitan, 1987
Lei 5390 + 110 TL = 5500
llJMVERS
JENNIFER JOHNSTON POMUL DE CRĂCIUN
SĂLAŞUL NĂLUCILOR
Editura UNIVERS Bucureşti, 1995
Coperta: Vasile Socoliuc Redactor: Diana Bolcu
JENNIFER JOHNSTON *The Christmas Tree Fool's*

Sanctuary e Jennifer Johnston, 1981, 1987

Toate drepturile asupra acestei versiuni aparţin Editurii Univers, Piaţa Presei Libere nr. 1, 79739, Bucureşti

JENNIFER JOHNSTON
POMUL DE CRĂCIUN SĂLAŞUL NĂLUCILOR
Traducere: GHEORGHE DRAGOŞ
ISBN 973 – 34 – 0357 – 7

Pomul de Crăciun

Pentru p. şi O, a, k şi M., cu multă dragoste

Era întotdeauna o mare sărbătoare când se aducea în casă pomul de Crăciun. Mirosul proaspăt al acelor de brad în încăperile iernatice; emoţia despachetării podoabelor strălucitoare de sticlă din foiţa în care fuseseră puse cu atâta grijă în urmă cu unsprezece luni; mirosul de ceară caldă al lumânărilor roşii spiralate, care se aprindeau pentru prima dată, înfipte în suporturile lor în formă de cochilie. Acele prime zile de existenţă ale pomului însemnau mai mult decât Crăciunul însuşi, care nu era niciodată pe măsura aşteptărilor noastre. Trebuie să-mi adun forţele şi să-mi iau un pom, unul nu prea mare, unul cu care să mă pot descurca şi singură, unul care să nu-i provoace nelinişti lui Bibi. Ultima condiţie s-ar putea, bineînţeles, să nu se împlinească. Am să folosesc beculeţe electrice, nu lumânări. Am să-i promit asta.

Da, cred că trebuie să-mi fac rost de un pom.

Recreere.

Asta-i tot ce-a mai rămas.

Aseară i-am scris lui Jacob Weinberg. M-am întrebat adesea dacă acesta era numele lui adevărat, dar nu văd ce motiv ar fi avut să mă mintă. În fond, eu eram cea care minţea. Poate că am amânat prea mult, dar cel puţin nu cred că voi mai avea timp să-mi fac prea multe griji. Poate că scrisoarea mea va da ocolul pământului în căutarea lui timp de câteva luni, dar când o va primi, când îl va prinde

din urmă, ştiu că va veni. Trebuie să fiu convinsă de asta. Beculeţele electrice din pom vor străluci şi el va veni. Am stat trează toată noaptea cu sticla de whisky la îndemână, proptită în capul oaselor cu şapte perne. Din când în când, motăind, visam o lume ciudată, cu oameni grăbiţi care se poticneau, dar de dormit, n-am apucat să adorm de-adevăratelea, în pace. Era încă întuneric când am terminat scrisoarea. Probabil că băusem o cantitate destul de mare de whisky, căci m-am dat jos din pat, m-am înfăşurat cu o pătură galbenă, mi-am pus papucii şi-am ieşit din casă; am coborât treptele, luând-o pe poteca plină de gheată către poartă şi-apoi spre cutia poştală aflată la câţiva metri în susul străzii. Nu ploua, dar aerul era foarte rece şi auzeam sirenele de ceaţă văitându-se în depărtare, în golf, ca nişte vechi fantome. Scrisoarea a fâlfâit prin hăul întunecos şi-apoi s-a lăsat liniştea, o linişte foarte rece şi amară. Sub lumina de sodiu, mâinile mele păreau deja moarte. Vaierul sirenei a reînceput, iar eu m-am înapoiat cu greu în pat.

Copie a scrisorii adresată lui Jacob Weinberg, la 18 decembrie 1978: „Dragă Jacob, îţi trimit această scrisoare la adresa ta din Londra, cu speranţa că te va găsi acolo. Aceasta e adresa pe care mi-ai dat-o aproape cu doi ani în urmă, spunându-mi că, deşi rareori locuieşti acolo mai multă vreme, reprezintă casa ta, adăpostul tău în caz de panică, dovada ta că eşti britanic. Nu mi s-a părut niciodată că ai fi o persoană care să sufere de panică; de singurătate, coşmaruri, păreri de rău – da, dar niciodată de panică. Eu, însă, bineînţeles, nu te-am cunoscut prea bine. Nu mi-am permis niciodată să cunosc prea bine pe nimeni. Sunt convinsă că te-ai şi uitat până acum descurajat la sfârşitul scrisorii să vezi de la cine naiba este, aşa cum mulţi deschid un roman poliţist la ultima pagină înainte de a începe să-l citească, neputând suporta gândul de a parcurge două sute cincizeci de pagini de suspans. Acum că mi-ai văzut numele, presupun că-ţi aduci aminte de

mine. Nu spun că ai avea prea multe amintiri. Poate că te-ai supărat pe mine când am plecat şi asta ţi-a reîmprospătat memoria, ceea ce indiferenţa nu reuşeşte niciodată să facă.

Mi-amintesc umbrelele din piaţetă şi măsuţele de metal, tinerii întunecaţi la culoare aruncându-se din bărcile verzi, galbene şi roşii în apele golfului, mirosul de peşte şi de năvoade puse la uscat. Atunci când eşti sigur că nu vei mai revedea un loc niciodată, imaginile ţi se îngrămădesc în minte, străduindu-se să-ţi capteze atenţia. Cei foarte vârstnici nu pot scăpa de imaginile trecutului, ale tinereţii, ale vremurilor când erau în floare. Aşa mi se întâmplă şi mie acum. Miile de bucăţele ale unui puzzle îmi stau în faţă, voci disperate, chipuri, visuri, morţi, naşteri, erori. Să nu mă înţelegi greşit, nu caut milă, ci vreau numai ca tu, tu dintre toţi ceilalţi, să pricepi lucrurile aşa cum sunt. *Numai* este un cuvânt drăguţ folosit adesea în asemenea situaţii, un cuvânt menit să descongestioneze orice fel de tensiune care s-ar acumula. Am să trec la subiect. Prea multe gânduri dezlânate ajung să plictisească iute. N-am fost niciodată prea cinstită cu tine. Nu ţi-am spus niciodată, de exemplu, că aveam un plan… că tu urma să fii tatăl copilului meu. N-am avut niciodată curajul necesar. N-am avut vreodată niciun fel de curaj, aceasta a fost absurditatea vieţii mele. Fiind o persoană suficient de inteligentă, tu ai fi refuzat fără îndoială să iei parte la planul meu, aşa că te-am minţit. Cu totul altfel ar fi evoluat lucrurile dacă ai fi căzut de acord şi am fi intrat amândoi într-o situaţie care nu ne-ar fi fost nici unuia pe plac. Şi în cele din urmă ai fi fost şi tu implicat în sfârşitul meu destul de răvăşit… ceea ce, ca să ţi-o spun mai pe scurt, nu făcea parte din planul meu.

Şedeai la măsuţa rotundă cu o ceaşcă goală de cafea şi un pahar de bere în faţă, scriind ceva în carnetul pe care-l purtai mereu cu tine. Ţi-ai ridicat ochii şi te-ai uitat

către bisericuţa de dincolo de golf, fără s-o vezi de fapt. Şi-n clipa aceea, deasupra noastră, de pe deal, clopotul catedralei a bătut ora şase… angelus, aşa numesc cei de pe aici rugăciunea, iar oamenii obişnuiau să se oprească şi să se închine, ca mai apoi să-şi continue firul vieţii. Acum nimeni nu mai face aşa ceva… Atunci mi-am dat seama că tu erai omul de care aveam nevoie. Ciudat, nu-i aşa, să te gândeşti că, dacă n-ar fi bătut clopotul în clipa aceea, nu mi-ar fi trecut una ca asta prin minte. În loc să-mi fi făcut cruce, gest pe care nu l-am simţit niciodată ca pe o protecţie, mi-am încrucişat degetele, sperând ca tu să vorbeşti englezeşte. Trebuie să-ţi mărturisesc că, după înfăţişare, nu prea păreai să ştii această limbă. Deci, avem un copil, mai precis o fiică. Acum are aproape nouă luni şi are deja părul negru, negru, cârlionţat ca al tău şi nasul tău de rabin. Singurul lucru pe care se pare că l-ar fi moştenit de la mine sunt tălpile picioarelor, mari, bine conturate. Va fi în stare să străbată mile întregi. Şi mâinile îi sunt mari. Aproape că-mi acoperă toată palma, şi chiar din ziua când s-a născut avea o putere uimitoare în ele. Nu i-am dat încă niciun nume. Mă refer la mine. La Londra este declarată oficial cu numele de Anna Keating. Aveam de gând să-i schimb numele când m-aş fi obişnuit cu ea lângă mine, dar când am aflat despre starea mea, am hotărât să-i dai tu ce nume vrei, poate al vreunei străмoaşe încercate de soartă din vreun ghetou est-european… un nume vag exotic, dar foarte etnic. Este a ta. îmi vine să zâmbesc la gândul că, peste ani, te va privi de sus când veţi merge alături pe stradă. Sper să fie deşteaptă şi înaltă. Este a ta. Ţi-o repet pentru că trebuie să te înveţi cu gândul acesta. Este a ta. Trebuie să vii de îndată s-o iei. Eu nu mai sunt în stare să am grijă de ea, aşa că se află temporar la sora mea. Temporar este termenul pe care ea, sora mea Bibi, îl foloseşte, amăgindu-mă că, în curând, mă voi face din nou bine, şi-atunci am să

fiu în stare să-mi preiau răspunderea modului meu de viaţă atât de nesatisfăcător. Nu ar trebui decât să ascult, şi m-aş face bine cât ai clipi din ochi. Mama a fost ascultătoare şi au reuşit să-i prelungească durerea şi umilinţa încă, şase luni. Noi ne minţim şi ne zâmbim una alteia, iar copila te aşteaptă, devenind tot mai conştientă de lumea ce-o înconjoară. N-am mai văzut-o de câteva săptămâni, aşa că poate a şi uitat stângăciile mele de mamă.

Bibi a reacţionat surprinzător de bine pentru o persoană căreianu-i place ca regulile să fie încălcate. N-am fost niciodată prea bune prietene, dar acum ea îşi face datoria cu o graţie şi bunătate care îmi dau un sentiment de vinovăţie fiindcă refuz să mă supun la ceea ce mi se cere. Propriii ei copii sunt încă mici, aşa că este un act de generozitate din partea ei să-mi ia copilul şi să-l ţină cu ai ei… să-l ocrotească. Să nu-ţi faci griji dacă nu vrei să vii să o iei. Va fi în siguranţă. Viitorul îi este asigurat. Va fi crescută cum se cuvine. Va fi învăţată să fie sinceră, miloasă, cu simţul răspunderii. Să fie o adevărată doamnă. Va învăţa la mănăstirea Holy Child din Killiney şi nimeni nu va îndrăzni să-i pomenească de forma nasului ei sau de ochii ei negri, adânciţi în orbite, neobişnuiţi pe la noi. Va fi în siguranţă. Orice om în toate minţile îşi doreşte asta pentru copiii săi. Numai ce-i mai bun. Pentru mine nu mi-am dorit aşa ceva, dar poate că tu vezi altfel lucrurile. Depinde de tine. Cu alte cuvinte, puţinii bani pe care-i am îi vor reveni copilului. Nu sunt mulţi, dar vor putea s-o ferească de necazuri.

Acum am obosit. Uitându-mă înapoi peste ce-am scris, îmi dau seama că n-am reuşit decât indirect să-ţi explic că sunt pe moarte. Ne referim cu toţii atât de indirect la acest fapt, încât până şi mie mi se pare greu să-l declar de-a dreptul. Nu-i nevoie să te alarmezi. Nu mi-e frică de moarte, dimpotrivă, mi se pare o alternativă mai atrăgătoare decât viaţa, pe care niciodată n-am găsit-o

prea pe gustul meu. Totuşi, găsesc că acest proces este dureros, răvăşitor şi demoralizator. Poate că totuşi va dura puţin.

Mâna cu care ţin stiloul mi-a devenit atât de grea că abia mai pot s-o târăsc pe foaia de hârtie. Acum am să mă scol şi-am să ies să pun scrisoarea la cutia poştală. Cred că ăsta va fi lucrul cel mai bun de făcut. Nu e prea departe. A nins şi vânturile de răsărit se strecoară tăios prin toate ferestrele. Pe urmă am să mă întorc în pat şi-am să aştept să se facă lumină. Ei vin şi-mi aduc fructe şi mâncăruri pe care le-au făcut special pentru mine… şi flori. Am o mulţime de flori. Iar eu promit că mănânc ca să-i fac fericiţi. Chiar şi rid, numai să-i fac fericiţi. Le aşez florile în vaze ca să-i fac fericiţi. Şi-apoi ei se duc, iar eu rămân singură.

Prin faţa ochilor îmi trec mici crâmpeie din trecut. Se ivesc, se deschid asemeni florilor şi-apoi îmi dispar din minte, aşa că nu sunt niciodată singură de tot. Sper că ai să vii. Sper că ai să mă ierţi. A ta, cu sinceritate, Constance Keating”.

Joia după-amiaza mama Constancei juca bridge cu doamnele. Trei mese de patru persoane aşezate în salon, stricând simetria normală a încăperii. Mesele erau acoperite cu catifea verde, tivită cu panglică aurită, cu ciucuri aurii la colţuri. Una dintre mese era aşezată în dreptul ferestrei ce dădea spre golf, în grădină, alta aproape de şemineu – cea mai comodă în timpul iernii – iar cea de-a treia era pusă în mijlocul camerei, în spatele canapelei, chiar sub candelabrul din sticlă de Waterford.

La patru şi jumătate fix, Tereza intra aducând tăvile de argint cu ceaiul, ceştile de porţelan de culoare deschisă, prăjiturile, sandvişurile şi brioşele fierbinţi, abia scoase din cuptor. Doamnele părăseau de îndată mesele şi se adunau în jurul focului, să-şi reîmprospăteze forţele pentru încă o oră de efort intelectual. În acest moment

trebuia să apară Constance cu Bibi, să împartă discret farfurioarele şi să ofere prăjituri de pe platourile supraetajate. Nu li se îngăduia niciodată să pună mâna pe ceştile cu ceai, să nu se întâmple vreun accident. Purtau rochiţe îngrijite şi pantofi de lac cu barete în jurul gleznelor. Era o vreme când mama lor insistase ca ele să se îmbrace la fel, dar cum nici uneia dintre fete nu-i plăcea această idee, n-a durat mult. Unele dintre doamnele mai în vârstă purtau pălării simple, fără culori stridente, doar cu pene întunecate sau cu bucheţele de flori de pânză. Mama Constancei nu purta pălărie, doar duminica la biserică ori la vreo nuntă, sau la întruniri importante unde mergea din când în când cu Tata. Pălăriile ei nu erau niciodată închise la culoare şi, după cum spunea tata, care achita notele de plată, erau incredibil de scumpe.

— Şi ce-ai făcut tu în după-amiaza asta, Constance?

Peste urechea stângă îi cădea în spirală o pană verzuie.

Ce frumoasă trebuie să fi fost pasărea care avea asemenea pene, se gândea Constance.

O ardeau degetele **s-**o atingă.

— Tu eşti Constance? Nu-i aşa?

Constance îşi dezlipea cu greu ochii de la pană, lăsând-i în jos, spre picioare. Una dintre şosetele albe începuse să i se lase în jos, spre gleznă.

— Constance! o admonestă Mama, aspru.

— Am fost în parc, şoptea Constance.

— Ce minunat! exclamă doamna cu un entuziasm uimitor. Ce lucru minunat!

— E timidă, spunea Bibi, dispreţuitoare, în timp ce servea conştiincioasă brioşele fierbinţi cu unt, trecând de la o doamnă la alta. Batiste mici, albe, ştergeau untul de pe vârful degetelor.

— Şi ce-ai făcut în parc?

Constance se încrunta, privind în jos la picioare.

— Am dat de mâncare la raţe, răspundea Bibi în locul ei.

Unii dintre răţoi aveau pene verzi cu nuanţe de bronz, îşi amintea Constance şi îşi ridica privirile din nou către pălărie.

— Apoi, continuă Bibi căreia îi plăcea să se audă vorbind, am ţopăit pe scările de lângă lac şi Constance a căzut şi şi-a julit genunchiul.

— Vai, biata Constance!

Constance se întreba dacă doamna însăşi omorâse raţa…

— Şi i-a curs sânge şi pe şosete.

…cu mâna ei.

— Sper că nu te mai doare acum, Constance, nu-i aşa?

Strecurându-se pe nesimţite, precum paşii bunicii în spatele bietei păsări ce nu bănuia primejdia…

— Se pare că a amuţit!

Şi-apoi…

— Constance, dacă nu poţi fi politicoasă, părăseşte camera imediat!

…s-aruncase asupra ei.

— E-aşa de dulce. Ce păr blond minunat are!

Doamna întindea mâna să-i mângâie părul, dar

Constance izbucnea în plâns.

— Hai, pleacă la Doică. Copil nătâng! Hai, du-te. striga Marna exasperată.

*

Doctorul intră în hol. I-am auzit paşii îndreptându-se către mine. Deschise uşa dormitorului şi se apropie de pat. Rămase acolo tăcut, uitându-se la mine, până am deschis ochii. Ne cunoşteam de prea mult timp ca să ne mai formalizăm unul cu altul.

— Or mai fi oare raţe în Herbert Park?

El încuviinţă din cap. Nu părea prea surprins. Cred

că încetase de mult să se mai mire de ceea ce făceam sau ziceam eu.

Se aşează pe pat, lângă mine, şi-mi apucă încheietura mâinii.

Privirea îi deveni atentă, aşa cum obişnuiesc doctorii în astfel de momente.

— Cred că le mai dau încă de mâncare copiii, aşa cum făceam şi noi, nu?

— Mai degrabă cred că aruncă cu pietre în ele.

Întotdeauna fusese un tip uşor posomorât.

— Lunea şi miercurea, mi-am adus aminte. îi simţeam degetele reci pe mână. Şi-apoi joia şi vinerea mergeam la Sandymount să ne plimbăm pe malul mării. Dacă era vreme bună ni se îngăduia să ne scoatem pantofii şi să ne jucăm pe nisip. Totuşi nu mergeam acolo niciodată în toiul verii, căci era atâta lume. Am fi putut să ne pricopsim cu păduchi, sau te miri ce grozăvii.

— N-ar fi fost exclus.

— Pungi maronii de hârtie pline cu pâine. îţi mai aduci aminte ce groaznică şi ce neagră era pâinea în vremea războiului? Bună doar de dat la raţe, spunea Doica. Trebuia să împachetăm pungile cu grijă şi să le aducem înapoi acasă. Şi asta a-nsemnat războiul. Nici hârtie n-aveam… mă rog, şi tot felul de alte lucruri din astea. îţi mai aduci aminte?

— Te porţi ca o babă. Încetează! Vocea îi era aspră.

— Ce ciudat. Am descoperit că sunt foarte preocupată de trecut. Presupun că, atunci când nu mai ai niciun viitor în faţă, e normal să fugi înapoi în trecut. Să încerci să i găseşti un sens… chiar şi numai să-l derulezi… ca pe filmele de familie.

— Şi prostia asta… niciun viitor în faţă. Cu moartea.

Îmi dădu drumul la mână şi începu să-şi frece nervos nasul cu degetul arătător.

— Vai, Bill… nu-mi vine să cred că şi tu eşli de acord

cu ideea fantezistă a lui Bibi că am o viaţă lungă şi plină de veselie înainte.

— Nu trebuie niciodată să încetezi să speri.

Vorbea neconvingător. Ochii lui aveau culoarea prundişului spălat de apa mării. Cândva, demult, fuseseră de un albastru strălucitor, aproape înspăimântător.

— Singura mea speranţă e să mor cât mai iute cu putinţă. Singura mea aspiraţie nobilă. Hai să bem ceva! Ce bine mi-ar prinde un păhărel.

El încuviinţă din cap.

M-am ridicat cu greu din pat. Pentru o clipă am avut senzaţia cumplită că, în clipa când o să pun piciorul pe pământ, o să fac ceva înjositor, o să-i vomit lui Bill în braţe, sau ceva de genul ăsta, dar după câteva clipe mi-a trecut. El îmi urmărea fiecare mişcare, asemeni unui flăcău care-şi soarbe iubita din ochi.

— Hai dincolo. Aici e prea sordid.

Soarele se stingea în ferestrele încăperii care fusese cândva biroul tatii. Cărţile, rafturile şi marmura ornamentată de pe şemineu erau acoperite de un praf gros. Trebuie să mă ocup de el, mi-am zis. Dacă tot urma să mă întâlnesc cu tata curând, n-aş fi vrut să am pe conştiinţă faptul că i-am lăsat camera în paragină. Şi pomii trebuiau curăţaţi. Trebuie să-mi fac o listă. Crengile golaşe arătau ca nişte nuiele sterpe. L-am auzit pe Bill tuşind, sau cam aşa ceva, şi abia atunci mi-am adus aminte de el. M-am aşezat pe un scaun lângă geam. Dacă tata n-ar fi murit, ar fi stat el acolo acum, cu o carte în mână şi un păhărel de vin sec alături pe măsuţă. Şi-ar fi fost foarte dezamăgit de mine… sau poate că nu… poate că eul ascuns îndărătul înfăţişării lui uscate, elegante, nu ar fi fost dezamăgit. Crengile negre şi goale se întindeau spre cer. Se adunau nori plini de zăpadă. Curând soarele ce se-ndrepta spre apus avea să dispară.

— Ce-i cu tine?

Am tresărit.

— Iartă-mă.

— Eşti distrată în seara asta. Te simţi chiar aşa de rău?

— Nu, doar îmi zboară mintea. Atâta tot. Toarnă tu. Eu am fost întotdeauna neîndemânatică la turnat în pahare. Ar trebui să fie şi apă în carafă. Eu îl beau fără apă. E frig aici?

El privi sticla pe jumătate goală de pe masă, apoi o luă şi deşurubă capacul.

— Sper că nu întreci măsura.

I-am zâmbit, dar nu i-am răspuns; ce rost avea? După o clipă, a zâmbit şi el, pentru prima dată de când intrase în casă.

— Nu, nu e frig.

— Aş putea înteţi focul dacă vrei.

El refuză cu o mişcare a capului şi-mi întinse paharul cu băutură.

— E o căldură de moarte aici.

— Bibi o să mă omoare când o veni plata la lumină, am chicotit eu.

El îşi trase un scaun şi se aşeză lângă mine.

— Ce ziceai că făceaţi joia după-masă?

— Joia…? A, da. Era ziua liberă a Doicii. Ne jucam în grădină şi ne luam ceaiul în bucătărie. Azi i-am scris tatălui copilului.

Urmă o tăcere îndelungă. Prima picătură de whisky ce-mi alunecă pe gât mă făcu să mă simt mai întremată.

— Da? Şi ce i-ai spus?

— I-am povestit… Ştii, el nici nu ştia măcar… Nu-i spusesem…

El se încruntă uşor.

— L-am prezentat… mă rog… situaţia aşa cum o văd eu. L-am rugat să vină să ia fetiţa.

— Şi ce-ţi închipui că va spune Barbara despre una

ca asta?

Niciodată nu-i spusese Bibi, dar de altfel nici tata n-o chemase niciodată aşa.

— Presupun că la început se va înfuria, dar până la urmă… de fapt nu poate fi prea distractiv să-ţi iei pe cap copilul altuia pentru toată viaţa. Până la urmă…

— Se pare că-ţi place să calci lumea pe bătături, Constance. Întotdeauna ai…

— Da, a fost unul dintre multele mele cusururi.

— N-aş zice chiar aşa. Dar… nu pot să nu mă gândesc la omul ăla… tatăl… confruntat dintr-odată cu… trebuie să recunoşti că va fi o lovitură teribilă. Teribilă. Vreau să spun că…

Dădu iute pe gât o înghiţitură de whiskey.

— Poate oricând să rupă scrisoarea şi să uite de tot.

— Nu te prosti. Cum poţi spune aşa ceva?

— N-am vrut să iasă aşa. Ştii prea bine că n-aveam de unde bănui că… o să mă lovească aşa. îmi plănuisem viitorul pas cu pas.

— Ţi-aş pune o întrebare delicată… cât timp… cât timp? Chipul i se înroşise de tot în timp ce vorbea. Insuportabila reticenţă irlandeză îi cuprinse întreg trupul. Apucă paharul, luă o înghiţitură zdravănă şi se înecă.

— Doar atât cât să rămân însărcinată. Am avut noroc. Altora le trebuie ani de zile, luni întregi. Eu am avut noroc.

Se opri din tuşit şi izbucni în râs.

— Eşti groaznică.

— Hai să mai bem unul.

Îmi luă paharul să mi-l umple, apoi îl umplu pe al lui.

— Asta-i toată porţia ta.

— N-aş crede. După ce pleci, o să iau sticla cu mine dincolo şi-o s-o pun lângă pat. Poate chiar o să mai aduc una, dacă o să mi se pară că nu am de ajuns în asta. Îndeajuns să-mi fie de folos. Ştii, pilulele tale n-au prea mare efect. Nopţile sunt lungi. Şi întunecate.

Cu privirile aţintite în pahar, Bill se încruntă.

— Mult prea lungi, am spus eu, viind să-i stârnesc vreo reacţie.

— Hai, las-o baltă, Constance.

Doar atât a găsit de spus.

M-am aplecat peste el, orbecăind după întrerupător. Mâna mi se părea grea, aproape de neurnit. Pielea bolnavă, prea tare întinsă, abia mai putea să-mi ţină laolaltă oasele şi ligamentele. După un timp ce mi se păru nesfârşit, lumina se aprinse.

— Trebuie să-mi fac rost de un pom de Crăciun.

El dădu din cap.

— Am aranjat să te internezi în spital poimâine.

— Nu vreau să fie prea mare. Doar unul mic, să-l pot pune pe masa din dreptul ferestrei. Crăciunul nu-i Crăciun…

— Constance…

— Un pom de-adevăratelea. Unii cumpără pomi de plastic. Dar eu vreau unul de-adevăratelea.

— Constance.

Părea tare mâhnit. I-am atins genunchiul cu degetul.

— Nu, Bill. O să-mi fie bine aici, ştii şi tu.

— Nu **ţi**-e bine deloc. Nu-ţi mai poţi purta singură de grijă. Ştii şi tu asta la fel de bine ca şi mine. Ai tot mai multă nevoie de îngrijire. Te rog, Constance, nu fi nesuferită! Ar trebui să te afli în spital. Ar fi trebuit să pun piciorul în prag când te-ai întors prima dată. Ar fi trebuit să te internezi de-atunci. Dar tu… tu…

— Eu te-am terorizat.

— Ar fi mult mai uşor…

— Nu te mai osteni să apelezi la partea bună din mine. N-am aşa ceva. O să curăţ casă, dacă asta te îngrijorează. N-am să te mai deranjez cu telefoane la miezul nopţii. Fă-mi doar rost de un pom de Crăciun, asta-i tot ce-ţi cer.

— Ai nevoie de îngrijire.

— Eu nu mă îngrijesc de nimeni, şi nimeni nu se îngrijeşte de mine. îţi mai aminteşti, Bill, că m-ai cerut de nevastă?

— Ăsta-i unul din lucrurile pe care îi le aminteşti de obicei.

— Doamne, cât a trecut de atunci! Ce norocos ai fost că n-am acceptat. Spune-mi, ţi-am frânt inima?

— Nu cred. Nu-mi mai amintesc.

— S-ar fi cuvenit să fi fost zdrobit.

— Eu n-am fost niciodată atât de pătimaş ca tine.

— Crezi că eram? Ce gând frumos! Eu m-am socotit întotdeauna drept o persoană foarte obişnuită. De: aceea ai vrut să te însori cu mine? Din cauza patimii mele?

— Nu mai ştiu. Atracţia contrariilor, poate… Doar că eu nu te atrăgeam deloc.

— Ba da. Zău că da. Dar nu voiam să mă mărit, să fiu…

— Ce vremuri bune au fost acelea! zâmbi el.

— Cred că Angela a fost o soţie mai bună pentru tine. Cu ea aveai oarece speranţă să fii fericit până la adânci bătrâneţi. Eşti fericit pin la adânci bătrâneţi?

— Eu…

— Mai bine nu-mi spune dacă nu eşti fericit. În noaptea asta nu vreau să ştiu astfel de lucruri.

— Dar sunt. Sigur că sunt. Bogat, mă bucur de succes, de stimă. Ce-aş putea să-mi doresc mai mult?

— Ce-ai putea, într-adevăr?

— Poimâine, totuşi…

— Nu, Bill. Răspunsul meu este acelaşi. E vorba de viaţa mea, de… ştii, mă refer la cuvântul acela pe care nimeni nu mă lasă să-l pronunţ. Prefer cocina asta a mea, decât spitalul tău. Facultăţile mele mintale sunt încă intacte. Pot să aleg singură.

— Fii realistă… şi nu mai schimba vorba de data asta.

Va veni vremea, poate a şi venit, când nu vei mai putea face nimic. Când va trebui să primeşti ajutor. Când nu te vei mai descurca cu lucrurile mărunte, de fiecare zi… Pentru Dumnezeu, Constance, ştii bine la ce mă refer. Nu mă provoca să-ţi spun în gura mare.

— Găseşte-mi o infirmieră atunci. O călugăriţă. O menajeră. Sau toate la un loc, dacă este nevoie. Dar la spital nu mă duc. Nu vreau să mor în spital. N-am nevoie de milă oferită ca sarcină de serviciu, nici de mâini sterile, de ace, eprubete sau ploscă.

— Ar fi mult mai uşor…

— Ştiu. Elementele concrete ale morţii sunt foarte neplăcute. Acum mă simt foarte obosită. Termină-ţi băutura şi du-te acasă, te rog.

El se foi pe scaun, răsucindu-şi paharul în mâini, încurcat. Ce săpuneală o să primească de la Bibi!

— Găseşte-mi o fată, dacă asta te face mai fericit. Nu o persoană scorţoasă, dacă se poate, ci doar o fată, să stea aici. O fată drăguţă. Poate cineva care să ştie să scrie… să citească şi să scrie. Cred că mai toată lumea ştie asta acum. S-ar putea să-mi fie de folos. Nu vreau să fiu dezinfectată tot timpul.

El îmi luă mâna şi-o ţinu într-a sa o clipă.

— Întotdeauna ai fost o pacoste înfiorătoare.

Am râs amândoi cu jumătate de gură.

— Poate că totuşi am fost zdrobit.

Am clătinat din cap.

— Dacă ai fost, n-a durat nicio săptămână.

— Ba nu. îmi amintesc durerea şi acum.

— Vorbeşti prostii. A fost mai degrabă o julitură, nu o rană.

— Hai să te ajut să te urci în pat.

— Nu, mă descurc singură. îmi place să-mi fac treburile în ritmul meu. Aş putea rămâne aici toată noaptea. De fapt, culcatul noaptea şi sculatul dimineaţa nu

sunt altceva decât o deprindere, socială, la fel ca spălatul pe dinţi sau cele trei mese zilnice.

— Şi-atunci ce-am să-i spun Barbarei?

— Asta-i treaba ta.

— Şi Angelei…

— Du-te acasă, Bill.

El îşi goli paharul şi se ridică.

— Tu chiar…

— Data viitoare când mai vii, adu-mi un pom de Crăciun.

Zăpada se cernea rar printre ramurile golaşe ale copacilor. Plutea în lumina felinarelor şi se aşeza în strat subţire pe statui, pe puţinele maşini parcate, umplând căuşul liniilor de tramvai. Strada largă era pustie şi foarte liniştită. De data asta intraseră în pământ şi beţivii, şi vagabonzii, şi cârpacii ambulanţi sau vizitiii gârboviţi peste caii lor aproape morţi de foame. Avuseseră atâta minte să se adăpostească sub orice fel de acoperiş le venise mai la îndemână, acasă, la azilul de noapte, sau în vreo gaură sub un zid, pe undeva. Pe pod, un cowboy înalt, cu o pălărie înaltă, şi o indiancă măruntă, cu pielea ca crema de ghete maro şi cu pene în păr, stăteau înfăşuraţi **într-**un pled mare cadrilat. Se sprijineau de balustradă, pierzâ**ndu-**şi privirile adormite în apa de sub pod. Fulgii de zăpadă pluteau în aer şi-apoi se lăsau pe suprafaţa cafenie a râului, să dispară târâţi de ape spre mare. Norii cei mari deasupra păreau smălţuiţi de reflexele luminilor oraşului adormit.

— Niciodată nu ninge ca lumea, se plângea femeia. Aproape niciodată. Zăpadă d-aia groasă şi scârţâitoare, ca glazura de pe tortul de Crăciun. Aproape niciodată nu mai vezi zăpadă din**tr-**asta. Suntem văduviţi. E nedrept.

— Eu mulţumesc lui Dumnezeu şi pentru asta.

— Nu ne alegem decât cu gripă, degerături şi vânturi groaznice de răsărit, cu nasul roşu şi zloată, murdară,

maronie.

Cowboy-ul îşi aruncă chiştocul în apă. Străluminã o clipă, în cădere, ca să dispară apoi înghiţit de ape asemeni fulgilor de zăpadă.

— Groaznic de mult îmi place zăpada. Groaznic de mult îmi plac săniile trase de cai cu zurgălăi.

— Prostii de pe felicitările de Crăciun!

— Cât eşti de lipsit de romantism. Groaznic de lipsit de romantism.

Urmă o lungă tăcere. Un clopot bătu jumătatea de oră, undeva în susul râului.

— Umezeala începe să pătrundă prin pled. Mi **s-**au înmuiat umerii. Groaznică umezeală.

— Constance.

Urmă o tăcere şi mai lungă. Ea se mişcă stânjenită sub pled, desprinzâ**ndu-**se din încleştarea căldurii trupului său.

— Ce-i?

— Vrei să te măriţi cu mine? Adică, n-ai vrea să…

ăăă?

— Nu.

— Nu? răsună vocea lui uşor surprinsă. Doar atât ai de spus?

— Nici nu e mai mult de spus… adică… ori da, ori nu, nu-i aşa?

— Nici măcar nu te-ai gândit. Mai chibzuieşte. Spune-mi c-ai să te gândeşti, te rog.

— N-am de ce să mă mai gândesc. Nu. Mai trecu un timp.

— Totuşi îţi mulţumesc. Mulţumesc, Bill.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Pe naiba, Bill! Asta-nseamnă că nu-mi vine în minte nimic mai bun de zis. Înseamnă că-ţi mulţumesc oricum pentru…

— Ar… am fi putut… Constance… de ce nu?

— Sunt o puzderie de motive. Nu vreau să mă mărit cu nimeni. Cu nimeni. Nu cu tine neapărat. Nu te iubesc. Nu. Nu mint.

— Am crezut că mă iubeşti. Am crezut că… noi… tu ai… Dar eu te iubesc foarte mult.

— Şi eu te iubesc. îmi placi. Dar nu este acel gen de dragoste la care te referi tu. îmi pare rău.

Ea îi apucă mâna sub pled şi i-o strânse.

— Oh, Doamne. Ce groaznic! Constance izbucni brusc în râs.

— Ce lucru groaznic am spus. Mi-a scăpat, aşa! Nu-mi place să fiu motiv de nefericire. Mă îngreţoşează. Crede-mă, Bill, dragul meu Bill, te-aş face foarte nefericit dacă aş spune da. Cel puţin asta va fi numai temporar.

— Temporar! azvârli el cuvântul cu dispreţ.

— Înfiorătoare pacoste mai sunt.

Neaua se prefăcea în picături înţepătoare de lapoviţă. Complet lipsit de romantism.

— De ce spui astfel de lucruri despre tine însăţi? Eu te cunosc. Ştiu că am putea fi fericiţi.

— Nimeni nu poate şti asta. Nimeni nu ştie nimic… până când e prea târziu. Mi-e groaznic de frig. Hai, du-mă acasă, te rog. Du pacostea asta înfiorătoare acasă.

El părea hipnotizat de curgerea apei. Pentru o clipă o bătu gândul năstruşnic că el s-ar putea gândi să se sinucidă. Îl înghionti cu cotul.

— Bill!

— Cred că tu nu mă iei în serios, îi spuse el mâhnit.

— Ba da. Cum să nu. Chiar şi pe mine mă iau în serios. Te porţi un pic cam urât. De ce nu mă iei în serios şi nu mă crezi când îţi spun că nu?

— Pentru că nu cred că tu însăţi ştii ce vrei.

— Sunt pe cale de a învăţa. Bâjbâi şi eu pe unde s-o apuc. Răspunsul este nu.

Îi trase pledul de pe umeri şi îl înfăşură în jurul ei.

— Nu, spuse ea traversând podul. Nu, nu, nu.

Ea nu privi înapoi, căci ştia că aşa cum arăta el, cu pălăria lui înaltă, cu vesta de piele, cu pistoalele legă**nându-**i**-**se la şolduri, era o apariţie caraghioasă, vulnerabilă şi ar fi fost foarte posibil să se întoarcă la el, prin lapoviţa şi zloata mocirloasă, să**-**şi încolăcească braţele în jurul gâtului lui şi să spună: da, cu siguranţă, ah, da. Da.

Cred că apucasem să aţipesc, pentru că am tresărit din**tr-**un fel de moleşeală mahmură când a sunat telefonul. Eram înţepenită de**-**a binelea. Mi**-**au trebuit aproape cinci minute să străbat camera. Orice persoană normală ar fi închis până atunci.

— Asta ce mai e? răsună vocea mânioasă a lui Bibi, înainte de a duce receptorul la ureche.

— Cât e ceasul?

— Unsprezece. Unsprezece şi cinci.

Întotdeauna era foarte riguroasă. Iar eu aveam încă toată noaptea la dispoziţie.

— Am discutat cu Bill. Zice că…

— Sunt o mare pacoste.

— Ceva de genul ăsta. îmi pare rău că îţi dai seama… Hai, zău, Constance, te comporţi de parcă toţi n-am **f**ace altceva decât să uneltim împotriva ta. De parcă…

— Da’ ce, nu complotaţi?

— Încercăm doar să facem ce**-**i mai bine pentru tine. Ne gândim la tine. Lasă**-**ne însă să te ajutăm.

— Mai bine m**-**aţi lăsa în pace.

— După o săptămână**-**două de spital te**-**ai reface complet. De ce nu**-**ţi acorzi o şansă?

N**-**am răspuns nimic.

— Toată lumea zice că aripa particulară de la spitalul Vincents este minunată. Am vizitat o mulţime de prieteni acolo. De fapt nici nu ai senzaţia că eşti în spital, deloc… Poţi să te bucuri de linişte… de singurătate… şi ar avea

grijă de tine. Ştiu. cât de mult ţii la liniştea ta… Constance, tu nici nu mă asculţi, ştiu că nu mă asculţi.

— Ce face fetiţa?

— Foarte bine. **S-**a adaptat de minune. Copiii o iubesc. Chiar şi Charles începe să se ataşeze de ea. E tare cuminte. N**-**ai de ce să**-**ţi faci griji.

— Nu**-**mi fac. Voiam doar…

— O să iasă tare răsfăţată, toată lumea face atâta tapaj în jurul ei. Ar mai fi un lucru însă…

Urmă o pauză stânjenitoare.

— Da. Care?

— Păi, n**-**ar fi bine să fie botezată? Ce vreau să spun e că… Am putea chiar noi să aranjăm…

— Asta mai suportă amânare.

— N**-**ar fi prea bine **s-**o amânăm prea mult, draga mea.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Bibi, lasă asta acum. O să fie timp destul pentru botez mai târziu.

— Dar…

— Lasă că e timp de mântuire berechet mai târziu. Bil**-**l o să**-**mi aducă un pom de Crăciun. Nu-i aşa că**-**i frumos din partea lui?

— Întotdeauna ai fost atât de nechibzuită.

— Nu cred.

— Aşa ai făcut de fiecare dată. Dacă măcar de data aceasta… ai încerca să vezi lucrurile şi din punctul nostru de vedere.

— Îmi pare rău. Zău Bibi…

— Vorbe, vorbe şi nimic mai mult. Şi pe deasupra Bill zice că**-**ţi trebuie o servitoare.

— Nu chiar o servitoare. O fată… una drăguţă. Nu pentru mult timp.

— Am să vorbesc cu Maica Aloysius mâine dimineaţă. Poate că găseşte ea pe cineva. Aşa cum vrei tu… O fată drăguţă. Doar până te faci… mai bine… până te descurci

singură.

— Eşti tare bună. Nici nu ştii cât apreciez asta. îţi dai seama?

— La urma urmei eşti sora mea, nu?

Vocea părea să i se mai fi înmuiat un pic.

— Chiar şi aşa. Ai fi putut să te speli pe mâini de mine de mult. Să mă fi lăsat în plata Domnului. Nimeni nu te-ar fi condamnat.

— Ne vedem mâine, spuse Bibi, trec pe la tine după-amiază. Poate…

— N-o să mă răzgândesc, nicio grijă…

Am auzit-o oftând înainte de a pune receptorul în furcă. Un timp am mai rămas lângă telefon. Ceva îmi răsuna în minte. Renunţă, renunţă. Pentru numele lui Dumnezeu, nu-i mai plictisi atâta.

Ei vor să fie cu cugetele împăcate. Nu-ţi dai seama? Şorţuri imaculate, dinţi. Zâmbete largi. Totul va fi în regulă. Ace. Ace inutile care să vă uşureze atât pe ei cât şi pe tine. Pe mine, adică. Cearşafuri strălucitoare, imaculate, lumini, mâini.

— Vreau să mor în întuneric.

Vorbind, m-am dezmeticit din moţăială, m-am ridicat şi m-am întors pe scaunul meu de lângă fereastră. Scaunul tatii. Locul mai era cald încă. Am scurs sticla de whisky în pahar şi am rămas acolo, cu ochii la stelele îngheţate. Şi în Piaţa del Porto scaunele fuseseră calde şi vinul se încălzise în sticle; soarele înroşise şi înnegrise pielea turiştilor şi uscase năvoadele întinse pe zidul portului. Un clopot ciobit bătea pe deal şi un omuleţ numit Jacob Weinberg se încrunta uşor în timp ce-şi nota ceva în carnet. Care tremură când le priveşti, stelele sau planetele. Nu-mi aduc aminte. Cred că stelele. Licăresc… licăresc… toate. Şi luminile felinarelor la fel. Licăresc atât de frumos. Ceva se clinti între mine şi licărul lumii. Era mama. Trecu pe dinaintea ferestrei, cu părul răsucit la ceafă, asemeni unui

şarpe adormit. Purta o rochie neagră de crep care foşnea la mişcări. Nu se uita spre mine.

— N-ar trebui să stai în camera tatii, ştii şi tu!

Privi în jur nemulţumită.

— Lui nu-i place să i se folosească odaia. Urăşte s-o deranjeze cineva.

Se îndreptă grăbită spre şemineu şi trase cordonul soneriei. Am zâmbit.

— Va trebui să se facă puţină curăţenie înainte de întoarcerea lui, spuse ea privindu-mă de data aceasta, cu ochi reci, fără niciun licăr.

— Nu vrem să-l supărăm.

— Dar unde este? am întrebat cu un fel de răutate stimulată de alcool.

— De unde să ştiu eu unde este, Doamne, Dumnezeule. La pescuit sau te miri pe unde. Cu vreun lord. De unde vrei să ştiu eu? Dar, de fapt, nu are nicio importanţă, nu-i aşa? Totuşi, cred că nu se cade să-i foloseşti odaia. De ce nu răspunde nimeni? se întrebă ea, îndreptându-se din nou spre cordonul soneriei.

— Nu este nimeni, mamă. Nu-i nimic. Am să curăţ eu până când vine el.

— Nimeni? Ce ciudat. Ar trebui să fie cineva acasă.

Se apropie ceva mai mult de mine, scrutându-mi chipul o vreme în tăcere. Arăta uimită.

— Te-ai neglijat. Tu întotdeauna ai avut nevoie să te îngrijeşti mai mult. Câţi ani ai acum? întrebă ea după o pauză.

— Patruzeci şi cinci.

— Dumnezeule! Patruzeci şi cinci! Chiar că ar trebui să te mai aranjezi. Eu la vârsta ta…

Chigul începu să i se şteargă, devenind neclar timp de o clipă. Întinse către mine o mână palidă, abia vizibilă în lumina pâlpâindă.

— Tu… eşti… Constance? Constance…

Ochii începură să-i licărească asemeni stelelor, ori poate asemeni planetelor. Un nor întunecă luna. Întâi începu să i se topească rochia în întuneric, apoi şarpele încolăcit al părului şi mâna întinsă către mine, totul se prefăcu în noapte, iar în cele din urmă i se stinseră ochii, lăsând în urmă tăcerea şi golul camerei întunecate. Norul se mişcă mai departe, iar ramurile goale îşi aruncară umbrele pe podea. Auzeam clopotul de la St Bartholomew bătând trei, patru.

Dacă s-ar putea să-ţi alegi momentul când să mori, mă gândeam, acum ar fi cel mai nimerit. Momentul când să te naşti şi momentul când să mori. Numai că nu ai dreptul să ţi-l alegi. Toate celelalte alegeri pentru care te-ai luptat să fii lăsat să le faci s-au dovedit până la urmă nerelevante. Alegerea a fost făcută de altcineva. Cu mult înainte. Ultima uşă este aceea pe care nu poţi s-o deschizi singur. Am simţit tăişul ascuţit al cuţitului răsucit în măruntaie. Pe măsură ce primul şoc al durerii se potolea, mi-am ridicat paharul la buze şi-am terminat ce mai rămăsese din whisky. Pilulele inutile date de Bill erau tot lângă pat. Momentul când să ucizi şi momentul când să vindeci. Nu mai era nevoie să aprind lumina. îmi dibuiam drumul chiar şi prin întunericul holului. De sute de ani pot să-mi găsesc drumul prin întuneric. Momentul când să plângi şi altul când să râzi, când să boceşti şi când să te veseleşti. Obosisem atât de tare până am ajuns în pat, încât n-am mai putut să-mi scot puloverul, mi-am desfăcut doar pantalonii şi m-am vârât între aşternuturi. Cearşafuri neschimbate de săptămâna trecută. Dar cui îi mai pasă? Am luat în palmă trei pastile şi le-am dat pe gât cu un pahar de apă.

— Nu-i nevoie să arăţi atât de posacă, spuse mama. N-ai de ce.

Constance nu-i răspunse. Rămăsese cu privirea pierdută la chipul neobişnuit din salon. Părul dichisit,

rochie galbenă de tafta, ruj de buze. Doar o urmă slabă de ruj. Poate că asta era în neregulă. Rujul. Şi-l ştergea uşor, rozâ**ndu-**l cu dinţii de jos. Mama oftă.

— Arăţi de parcă te-ai duce la tăiere, zău aşa.

— Nu cred că-mi şade bine cu galben.

— Nimic n-o să-ţi şadă bine dacă continui să arăţi atât de acră. Zâmbeşte. Doar mergi la o petrecere. Zâmbeşte sau fă ceva drăguţ…

Siluetele înveşmântate în galben îşi zâmbiră una alteia. Dar nu păru să se producă nicio schimbare.

— Aşa-i mult mai bine!

Ce minciună, gândi Constance. Ce minciună blestemată. Parcă în dormitorul ei nu arătase chiar atât de rău. De fapt, nici nu era atâta lumină acolo.

— Hai, continuă să zâmbeşti! Nici nu-ţi dai seama cât contează.

Uşa se deschise şi în cameră intră Bibi. Rochia ei nu era galbenă. Arăta minunat. Ea avea însă şi avantajul de a mai fi făcut asta de atâtea ori înainte.

— Ia un pahar de sherry, dragă, şi spune-i Constancei să nu mai fie atât de prostuţă. Este îngrozitoare. Zice că nu vrea să meargă.

— Eu n-am vrut să merg deloc. Dar tu ai insistat că trebuie să mă duc. Nu pot **s-**o sufăr pe Patricia O'Mahony. Nu cunosc pe nimeni acolo. Urăsc chestia aia cu iute, iute, pas, şi rochia asta e groaznică. Oribilă.

— Eşti plicticoasă şi sâcâitoare, Constance. Când ai să ajungi acolo ai să te simţi bine. Ştii şi tu asta. Iar rochia e drăguţă. Nu-i aşa că e drăguţă, Bibi?

— Păcat că e galbenă, a spus Bibi punând paie pe foc, în timp ce-şi turna un pahar de sherry.

— Nu fi rea, draga mea, a spus mama cu o strălucire de zâmbet pe chip. E minunată. Hai, relaxează-te. Nu mai sta pe gânduri, nu te mai bosumfla… eşti prea mare să mai stai bosumflată. Zâmbeşte.

— În magazin nu arăta rău deloc. Era chiar cea mai bună…

— Dacă vrei, îi sugeră Bibi, cu neaşteptată bunătate, te las să iei rochia mea albastră de crep. Ştiu că-ţi place. Şi-ţi vine mai bine culoarea.

— N-o mai încuraja şi tu, Bibi. îi vine foarte bine aşa cum este. Trebuie să înveţe să se stăpânească. Una e să fii timidă, Constance; şi eu la vârsta ta eram foarte timidă…

Altă minciună gogonată, îşi zise Constance cu amărăciune.

— Dar m-am străduit din răsputeri… Tu însă te încăpăţânezi să ne dai de furcă. Eşti de-a dreptul grea de cap.

Constance puse paharul de-o parte. Pânza de sac galbenă ori crepul albastru, tot una-i.

— Pun pariu că Ingrid Bergman n-a arătat niciodată aşa, mormăi ea.

Bibi izbucni în râs, mama pufni din buze şi-şi mai turnă un gin cu tonic.

— Cel mai important lucru este, începu ea în timp ce se auzea fâsâitul sticlei de apă tonică, să simţi că arăţi minunat şi atunci toată lumea va crede la fel. Arăt minunat! Sunt minunată! Parcă se revarsă din tine spre lume şi… îi inundă. E un fel de şmecherie, un exerciţiu de încredere în tine. Sunt minunată!

Se vedea pe ea că era convinsă de fiecare vorbă ce-o spunea. Puse sticla la loc pe tava de argint şi sorbi din pahar.

— Sunt minunată! începu Bibi să cânte, schiţând un pas de vals prin încăpere. Era încălţată cu o pereche de sandale de seară ale mamei, din şaten, din acelea de dinainte de război, cu catarame mici cu strasuri care scânteiau când îşi mişca picioarele. Uşa se deschise şi tata îşi iţi capul.

— Sunt gata fetele? I-am spus lui Henry Barrington

că ajung la club la opt şi jumătate.

— Doar să-şi pună hainele!

Tata intră în cameră şi îşi privi fiicele.

— Doamne, cât de mari aţi crescut. Mă face să mă simt foarte bătrân. Da, bătrân de-a binelea. Nu te-am mai văzut îmbrăcată în galben până acum, Constance, a mai spus el, trecându-şi o mână prin păr.

— Haideţi, puneţi-vă hainele, fetelor, tata se grăbeşte, îi vine bine, nu-i aşa? Tocmai îi spuneam cât de bine îi şade. Hainele, dragile mele.

— Bătrân de-a binelea!

Părul lui începea să albească pe după urechi, dar arăta foarte distins. Acesta era singurul semn al vârstei.

— Eu nu… începu Constance.

— Nu-l face pe tata să aştepte, draga mea. Hai, fugi şi i-aţi haina.

— Nu mă întorc decât după miezul nopţii, aşa că nu mă aştepta.

— Nu, sigur că n-am s-o fac.

O să fac… bum, bum, o călătorie sentimentală… bum

Să-mi uşurez inima

O să fac; bum, bum

Abia ieşite din baie, urechi, ochi, unghii spălate cu grijă.

O călătorie sentimentală… bum

Să reînnoiesc…

Protejaţi de numărul lor mare, tineri cu paharele strânse între degetele umede şi nervoase vorbeau despre rugby ori despre maşini MG sport, roşii, sau despre nimicuri, azvârlind ocheade tot timpul către fetele-fluturi.

Amin-ţi-hiri… vechi amin-uri… bum, bum, la ta, bum

Florile îngrămădite în colţuri tremurau în ritmul muzicii. Şase tineri în jachete maro ciupeau corzile, loveau clapele şi suflau în instrumente, iar sunetele se azvârleau peste încăperea aglomerată, se rostogoleau pe scări,

năvăleau în stradă îmbiind trecătorii întârziaţi, răzleţi, abia târâ**ndu-**şi picioarele. Înghesuite lângă azalee, fetele tremurau şi ele de teamă să nu care cumva… vai, Doamne, fac orice, Doamne, orice… să nu care cumva să fie lăsate de-o parte**,** galbene, albastre, verzi, oricum ar fi fost, singure, lângă flori. Chelnerii duceau vin roşu sau alb, pe tăvi de argint, cupe sau ceşti cu cireşe, portocale, mere, frunze de mentă, felii de lămâie, fiecare câte o porţie pe cinste.

Bum, bum, o călătorie sentimentală.

Vrei să…?

Ah, mulţumescu**-**ţi ţie, Doamne!

Am să**-**mi pun bum, bum, bum…

Un, doi, şi… iartă-mă…

Nu-i aşa că**-**i mai bine decât un refuz total? Sigur că da. Hopa! Aşa**-**i, chiar aşa! Mult mai puţin umilitor.

Vânaţi?

Nu.

Mai departe, explică, ar fi spus mama. Zâmbeşte. Spune**-**i plicticosului ăsta de ce nu vânezi. Spune**-**i că urăşti caii. Fă o glumă. Spune**-**i că nu suporţi să ucizi. Zâmbeşte. Spune**-**i” că te îngreţoşează gândul de a hăitui vulpea şi de**-**a o vedea sfâşiată de haita de dulăi.

Bum, bum…

Cred că… pardon. Sper că… ce orchestră minunată!

Întreabă**-**l dacă crede în pedeapsa capitală. Zâmbeşte. Spune**-**i…

Să reînnoieşti vechile amin**-ţi-**hiri bum, bum, bum.

Mulţumesc mult.

Şi**-**napoi la azalee.

Tineri îmbătrâniţi, oţeliţi de un an şi ceva pe fronturile Europei, îşi striveau ţigările în ghivecele cu flori şi-şi stropeau ceştile de fructe cu whisky din sticlele plate ascunse în buzunare interioare, cu ochii alunecând peste talente, cu speranţele crescânde.

Ah, laguna adormită… ta, la, la şi luna…
Groaznică orchestră, nu?
Şi noi doi pe-o insulă
Cataramele cu strasuri ale lui Bibi sclipeau peste tot.
La ta, la, îi ra, îi ra…
Ah, laguna adormită
Eşti sora Barbarei Keating?
Da.
Aha!
Grozavă fată, Barbara.
Ei bine, ce mai poţi răspunde la asta?
Şi noi doi pe-o insulă.
Eşti la Trinity?
Nu.
Aha!
Ah, laguuuna adormiiită
Destul de bunicică, orchestra!

Papioanele se pleoşteau uşor, asemeni florilor veştejite, ori o luau **într-**o parte, făcând lop mărului lui Adam care se străduia disperat să iasă din strânsoarea gulerului alb.

Bătrânii tineri, abia ieşiţi din uniformele de liceu, tropăiau pe podele, cu obrajii fierbinţi striviţi de obrajii încinşi ai fetelor ce nu se gândiseră niciodată la moarte. Degetele fierbinţi se aventurau să pipăie umerii goi. Tinerii, foarte tineri, se străduiau să fie atenţi unde calcă.

Grozavă mâncarea, nu-i aşa?
Când o să se termine oare?
Vii şi joi la familia Bradley?
Nu.
Zâmbeşte.
Eşti sora lui…

N-a mai rămas nimic din tot ce-a fost şi pentru mine…

N-ai avut cumva un frate la Skins?

Nu.

Aha.

Doar o amintire între…

Scuză-mă.

Amintirile mele.

Mulţumesc mult.

Urăsc azaleele. O să le urăsc toată viaţa.

Luaţi-vă partenerii pentru „Zidurile…”

Uraaa. Mai împingeţi aici un pic, vreţi? Aşa. Mâinile, mâinile.

Limerick

Laaa

Zidurile se rotesc. Florile se rotesc. Ameţesc. Zorii se ivesc pe cer. Câteva stele viteze mai scânteie asemeni cataramelor cu strasuri.

Noapte bună, doamnelor. E vremea să vă spunem noapte bună.

Ne vedem data viitoare la familia Bradley.

Pe curând… sigur… ne vedem…

Să nu-i spui mamei că am dansat toată noaptea cu Charles Barry.

Ochi adormiţi, scânteietori.

Scările scârţâind sub tălpi.

Cine-i Charles Barry?

Sşşş.

Cerul de opal prin geamul de pe palier, abia atins de degetele portocalii ale soarelui.

De ce să nu… Ce-i rău…?

Sşşş.

Bibi?

Ai să-i trezeşti. E grozav. Divin. Cel mai… ah… şşşş.

Dar…

El scormoneşte pământul cu celălalt picior.

Noapte bună, doamnelor. E vremea să vă spunem noapte bună.

M-am trezit la fluieratul lăptarului care-şi zăngănea sticlele pe aleea casei vecine. La mine nu mai vine, laptele mă îngreţoşează… de fapt, mă face să vomit de-a binelea. Mă simţeam goală, fără dureri, şi aproape cu inima uşoară. M-am sculat şi mi-am tras pantalonii pe mine, din nou. Am să ascult sfaturile fantomaticei mele mame şi am să deretic odaia tatii. Poate că intenţiona şi el să-mi facă o vizită ca ea, deşi mă cam îndoiam. Mi-am adunat toate însemnele vieţii domestice, găleţi, cârpe, aspiratorul, cârpele îngălbenite de praf, detergenţi şi ceară. Ca să citez o expresie preferată de-a bătrânei mele directoare din şcoală, mă pregăteam să mă înham la treabă. Afară, fulgii de zăpadă se răsuceau fără voia lor, căzând dintr-un cer încrâncenat. Visez la un Crăciun alb. Bing, bang, bing bang.

Din toţi anii ăştia, doar de unul îmi aduc aminte. Trebuie să fi fost cândva în timpul războiului. Tata venise acasă în permisie. Noi îl aşteptasem: pe chei. Mi-aduc aminte ce dezamăgită am fost când a coborât cu uniforma sub braţ împachetată în hârtie cafenie, arătând exact la fel cum a plecat. Ningea atât de tare, încât ştergătoarele abia pridideau să cureţe parbrizul şi scârţâiau de efort. Tata era bronzat şi se plângea că e prea frig.

Am început să lustruiesc măsuţa rotundă pe care tata obişnuia să-şi ţină documentele juridice şi revistele. Am tras-o spre fereastră. Am să-mi pun pomul de Crăciun pe ea. O să-i stea bine aici şi trecătorii vor putea vedea luminile. Printre fotografiile de pe poliţa de deasupra şemineului, una a părinţilor mei pe treptele bisericii după nuntă. Flori, dantele grele şi pantofi ascuţiţi de saten alb. Soarele probabil că era foarte puternic, căci ochii mamei erau cu pleoapele uşor închise, să se ferească de strălucire. Zâmbeau amândoi drept în obiectiv, arătându-şi dinţii. O droaie de domni şi doamne se vedeau zâmbind şi ei discret în spatele lor. Aceasta-i o zi fericită, se putea citi

pe chipurile lor. Am şters-o de praf cu una dintre cârpele îngălbenite şi m-am întrebat de ce-ar fi făcut-o.

El ar fi trebuit să fi rămas un holtei fermecător. N-ar fi avut nevoie de protecţia împotriva singurătăţii pe care se presupune că o aduce căsătoria; de fapt, el prefera mai degrabă să fie singur decât să-şi petreacă timpul cu ea şi era mereu nevoit să se ferească de pretenţiile familiei sale. Rareori el şi cu mama avea ceea ce s-ar putea numi certuri, pentru că-şi vorbeau foarte rar. îşi duceau viaţa separat, aveau prieteni diferiţi. Se întâlneau la propriile lor petreceri sau la cele ale altora. Între ei nu era nicio fricţiune, ci doar o distanţă de neacoperit; nici dragoste, nici ură, doar o indiferenţă rece, manierată. Mă îngrozeam la gândul că vreodată aş fi putut şi eu să mă las ademenită în mrejele unei relaţii de felul ăsta. Mult mai târziu abia, mi-am dat seama că ei nu erau nefericiţi, la urma urmelor, niciunul dintre ei nu voiau altceva decât linişte şi ordine.

Am să mă îmbrac cum trebuie. De – aproape o săptămână nu purtasem altceva decât aceiaşi pantaloni şi acelaşi pulover şi nu îi scoteam nici când mă prăbuşeam în pat. Am să fac o baie uriaşă, fierbinte, şi-apoi am să mă schimb în haine curate, iar când o să vină Bibi am s-o rog să mă ducă în oraş. La urma urmei, care-i rostul unui pom de Crăciun dacă n-ai cadouri să pui sub el? Grafton Street ar fi locul cel mai potrivit, cu lumini şi colindători şi magazine pline de prostii extravagante. Ce-aş putea să-i cumpăr unui copil de nouă luni? Un ursuleţ? Poate că nu-i genul căruia să-i placă ursuleţii. Nici mie nu mi-au plăcut. Singurul lucru de care-mi aduc aminte este buclucul în care am intrat când l-am spintecat pe ursuleţul meu să văd de ce făcea zgomotul acela când îl răsturna pe spate. Nu, nu un ursuleţ. Oricum, trebuie să mă gândesc cât mă va blestema Jacob când va trebui să se lupte cărând ursul după el în drum spre Mandalay sau oriunde se va duce.

Aspiratorul făcea un zgomot groaznic, vâjâia şi

scârţâia pe măsură ce sugea urmele delăsării unei luni întregi. Am deschis fereastra şi câţiva fulgi de zăpadă istoviţi plutiră în cameră, ca apoi să se topească. Vântul era puternic. Draperiile se mişcau, în ciuda greutăţilor, iar hârtiile de pe masa de lângă şemineu foşneau periculos. Am pus o carte peste ele, să nu zboare, şi am traversat holul spre bucătărie. Mi-ar trebui zile întregi să scot mirosul de boală din casă… şi la ce-ar ajuta? Cât timp o să mă simt bine? O revenire, parcă aşa-i zice, şi odată cu ea, se pare, un sentiment grozav de speranţă. Un sentiment înşelător? Sigur că înşelător. Ar putea ţine zile, săptămâni sau chiar luni întregi, şi poţi s-o iei cum vrei. Acalmie sau pauză. Revenirea mamei s-a petrecut prea târziu. Trăise şase luni de durere şi năucire, neînţelegând de ce nu putea muri. Să n-ai dureri. Pentru mine asta ar fi un miracol. Să nu-ţi mai fie frică de durere. Să poţi uita durerea. Singura revenire. Să dai semn de mântuire poporului Tău prin uşurarea păcatelor prin blânda milă a Domnului nostru… aşa curgeau înainte vorbele frumoase, ritmice. Ce ciudat, să-mi vină în minte chiar acele vorbe după atâta timp. Prin care zilele de primăvară din înalturi s-au pogorât asupra noastră, şi… încă ceva, parcă despre umbra morţii. M-am întors în birou şi am luat dicţionarul de pe raft. Dicţionarul limbii engleze vechi, greu mai e. A trebuit să mă aşez josînainte de a-l deschide, ca să caut cuvintele. Iertare sau izbăvire a păcatelor sau a altor greşeli. O descreştere sau reducere a forţei unei boli sau a unei dureri. Cuvântul „temporar” pus între paranteze. Poate că alinându-mă, **Dumnezeu** va fi iertător cu mine. Poate că mă voi simţi şi mai uşurată. Poate că m-am ţicnit.

M-am hotărât să spăl podeaua bucătăriei. Era doar ora opt dimineaţa şi nimeni n-o să apară încă timp de câteva ceasuri bune. Bună era mila blajină, dar dacă te uitai în jur, părea chiar nepotrivită. Nici măcar Dumnezeu nu părea să se folosească prea mult de ea. Cerinţele sale

mi se păreau a fi istovitoare. Nesfârşite. Bibi n-ar fi de acord cu asta, ar spune: „ai nevoie doar de credinţă şi asta-i tot”, dar, la urma urmelor, eu nu m-am înţeles niciodată cu ea în nicio privinţă. „*Au contraire*, iubito”. Atunci, demult, când era elevă la Trinity şi ochii ei frumoşi străluceau. A fost un tic pe care l-a arborat vreun an. Părea mai elegant decât să spui pe şleau că nu eşti de acord, iar ea nu fusese niciodată de acord cu nimeni, în afară de Charles Barry.

Lucrul cel mai groaznic atunci când speli pe jos este că ţi se zbârcesc mâinile şi-ţi înţepenesc din cauza apei fierbinţi şi a murdăriei, iar podeaua nu arată mult mai bine decât la început. Trebuie să-mi cumpăr nişte mănuşi de cauciuc dacă o să-mi fac un obicei din a mă înhăma la treabă!

M-am căznit să deschid geamul de la bucătărie şi, când am reuşit în sfârşit, zgomotul circulaţiei de afară a intrat odată cu vântul. Am terminat cele trei camere. Mă întrebam dacă va veni mama să mă laude. Dar aşa ceva nu i-a stat niciodată în fire şi nu cred că şi-a schimbat personalitatea **într-**atât în aceşti şapte ani de când a murit.

Apa ţâşni din robinetul de la baie **într-**un şuvoi maro, care se diluă treptat în culoarea obişnuită a apei de oraş. Încăperea se umplu de aburi alinători. Înainte de a-mi scoate hainele, am acoperit oglinda cea lungă cu un prosop. Singurul lucru pe care nu-l suport este să-mi văd trupul secătuit. Nu mai e vorba de romantism, de obiect fără stăpân, ci doar de o grotescă victimă à la Hogarth. Voiam să rămân neclintită în alinarea mea. Nu gândul morţii mă nelinişteşte, ci procesul morţii.

— Nu înţeleg, spuse mama cu o voce neliniştită.

În aerul cald plutea mireasma finului cosit.

— Nu înţeleg, pur şi simplu. Credeam că-ţi place la Trinity.

— Nu câştig nimic de-acolo. Şi nici eu nu pun nimic de la mine. Doar că mă plictisesc de moarte… Asta-i cea mai bună caracterizare pentru tot ceea ce fac eu acolo. Simt că-mi irosesc timpul. Timpul. Câteodată am sentimentul îngrozitor că aş putea fi pedepsită pentru că-mi irosesc prea mult timp.

— Nu fi copil, draga mea. Vorbitul în şarade n-a dus niciodată nicăieri.

— Aş vrea să plec de acolo.

— Să pleci? De ce?

— Ca să mă uit în jur.

— Ţttuţ.

— Să-mi dau seama dacă pot sta pe propriile mele picioare, dacă pot trăi de una singură, dacă pot să mă maturizez, să devin şi eu cineva!

— Ei, bine, dacă-mi ceri părerea, ai să poţi face mai bine toate acestea dacă rămâi la colegiu până la absolvire. Eşti încă un copil. Eşti mult mai imatură decât Bibi.

— Nu mă mai întorc acolo trimestrul următor. Dacă va mai trebui să mă uit la ramoliţii ăia bătrâni în uniformele lor murdare, dondănind despre Shakespeare, o să mă ţicnesc de-a binelea. Tranca, tranca… N-avem decât să stăm acolo, cu sutele, notându-le vorbele plicticoase sau moţăind, iar ei dondăne **întruna,** ca albinele în depărtări. Nici măcar nu le pasă dacă pe noi ne interesează sau nu. Vai, Doamne.

— Dar ei sunt oameni deştepţi, ai de învăţat…

— Mamă, eu nu mă măi întorc acolo…

— Ţţţţţ…

La celălalt capăt al grădinii, tata şi Bibi slăbeau plasa de tenis şi-o răsuceau în sus. Constance nu ştiuse niciodată de fapt de ce trebuia făcut aşa. Ca şi alte multe lucruri, aşa trebuia făcut, niciodată nu se dădea nicio explicaţie.

— Asta-i mai rău decât să nu-ţi fi trecut examenele.

Bibi râdea de ceva ce-i spusese tata. Sunetul –

ordonat, cum trebuie – străbătea împreună cu mireasma de fân peste straturile de flori.

— Şi te distrezi, nu-i aşa? Se pare că te distrezi mereu. La dans şi alte chestii d-astea?

— Nu se pune problema distracţiei.

Tata şi Bibi se îndreptau spre ele. Bibi bătea o minge în pământ cu racheta, cum fac copiii mici.

— Dacă aştepţi până îţi iei licenţa, o să ai o calificare.

— Calificare pentru ce?

— Constance, cât poţi fi de enervantă! Nu ştiu cine-ţi bagă în cap aşa ceva! Bibi are o slujbă bună, prietenele ei au şi ele slujbe bune sau sunt măritate. Este un lucru cât se poate de normal să ai o calificare.

— Dar eu nu vreau să fiu secretara calificată a nimănui.

— Dar mai sunt şi…

— Şi nici profesoară, şi nici asistentă socială…

— Atunci ce vrei să faci?

— Ţi-am mai spus… să plec… să mă uit în jur.

Bibi şi tata veniră şi se aşezară în şezlonguri lângă ele. Erau rumeni la faţă, dar nu încinşi.

— Cine a câştigat? întrebă Constance.

— M-a snopit!

— Am bătut-o destul de frumuşel, spuse tata mândru. Barbara, fii bună şi adu-mi o bere!

Bibi se ridică.

— Şi bea şi tu ceva… Dacă mă gândesc bine, o să beau doar un suc de lămâie. M-am cam îngrăşat în ultima vreme, zise el privindu-şi mânios talia.

— Vorbeşti prostii, Maurice, îţi închipui tot felul de lucruri. Dă-mi şi mie un gin cu tonic, dragă.

— Cântarul din baie nu-şi imaginează nimic. Şi dacă nu sunt atent pot să mă îngraş oricând. Suc de lămâie am spus.

— Constance, tu vrei ceva? întrebă Bibi,

îndreptân**du-**se spre casă.

— Nu, mulţumesc.

— Şi gheaţă, nu uita să pui gheaţă în ginul meu. Maurice, Constance vrea să plece de la colegiu.

— Da? De ce? răsună vocea tatii destul de dezinteresată.

Constance îşi smulse un fir lung de păr din creştetul capului şi îl răsuci pe deget.

— Aş vrea să plec.

— I**-**am spus că ar trebui să aştepte să**-**şi ia licenţa mai întâi. E un lucru prostesc să…

— Eu am socotit întotdeauna că o licenţă în engleză şi franceză nu**-**ţi ajută la nimic. Bag seama că şi Constance a ajuns la aceeaşi concluzie. Mai bine mai târziu decât niciodată.

— Dar vrea să plece.

Constance desfăcu firul de păr de pe deget şi**-**l lăsă să cadă în iarbă.

— Te**-**ai gândit la ceva anume?

— M**-**am gândit că… Londra probabil… Aş avea banii pe care mi i-a lăsat bunica. N-aş avea nevoie…

— N**-**ar trebui să te atingi de banii aceia, izbucni mama supărată.

Tata îi făcu semn cu mâna.

— Sau poate Paris…

— Se ridică probleme de schimb de bani şi de permis de muncă…

— Oricum aş vrea să încerc mai întâi la Londra. Să văd ce se întâmplă.

— Dar ce**-**ai vrea tu să se întâmple?

— Nu ştiu, răspunse ea, roşind dintr-odată. Aş vrea să încerc… să scriu… dar nu…

Tata o privi cu o sclipire de interes.

— Să scrii?

— Nu cred că…

— Să scrii.

O vreme îşi frecă bărbia, încercând să dea la o parte pieliţa uscată.

Mama râse. Râsul ei fusese întotdeauna muzical, atent controlat.

— Da ce Dumnezeu ştii tu despre scris? Doamne fereşte, nici măcar la şcoală compunerile tale nu erau cine ştie ce.

— Să scrie! repetă tata.

Pantalonii de tenis aveau o pată verde, chiar deasupra genunchiului.

— A, da. Poţi să încerci, dar bagă de seamă… spuse el zâmbind în direcţia lui Constance, nu ei personal, ci doar în direcţia ei. Lumea e plină de… sau mai bine zis, coşurile de gunoi ale lumii sunt pline de romane nepublicate. Romane vrei să scrii?

Constance roşi din nou şi încuviinţă din cap.

— Zău, Maurice, nu cred că ar trebui **s-**o încurajezi…

— Nici n**-**o încurajez, nici n**-**o descurajez. Atâta timp cât Constance nu are pretenţia să**-**i finanţez extravaganţele, are libertatea să facă ce vrea cu viaţa ei. La urma urmei, este viaţa ei.

— Totuşi, e numai un copil, spuse mama descumpănită.

— Cel mai iute şi mai simplu mod de a vindeca această boală este să te arunci singur, neprotejat, în vâltoare.

— Da’ de ce trebuie să te duci la Londra ca să scrii? De ce nu poţi să scrii aici?

— Vreau să plec.

— Vrea să plece! spuse tata zâmbind.

Bibi înainta cu greu prin iarbă, ducând tava cu paharele în care pluteau cuburile de gheaţă.

— E de**-**a dreptul prostesc!

— Ce **s-**a întâmplat?

Bibi îi întinse tatii paharul cu suc de lămâie. îi pusese şi lui gheaţă.

— Constance se poartă prosteşte!

— Şi ce-i nou în asta? Poftim. Spune-mi dacă e bun.

Mama luă o sorbitură.

— Minunat, scumpo!

— Ei, ce-ai mai făcut de data asta? întrebă Bibi.

— Vrea să plece la Londra să scrie romane.

Bibi izbucni în râs.

— La ce te-ai putea aştepta? Prostănacă. Vai, Constance, ai **s-**o încurci de-a binelea.

— Taci din gură!

Tata se sculă din şezlong.

— Cred că mă duc să fac o baie. Iau masa la club. Fac şi un bridge.

Aruncă o privire indiferentă spre grădină şi spre terenul de tenis apoi făcu câţiva paşi spre Constance, întinse mâna şi-i atinse umerii. Dar îşi retrase mâna imediat, de parcă făcuse vreun păcat.

— Când pleci?

— Păi... încă n-am **s**ă... nici măcar n-am avut vreme să...

— Maurice!

— Să nu pleci fără să-ţi iei rămas bun!

Se îndreptă spre casă, cu paharul de suc în mână, lăsâ**ndu-**şi racheta de tenis **s-**o pună Bibi la loc.

Clopotul era crăpat, iar sunetul era dogit. Graurii îşi luau zborul din copaci, scoţând vaiere câteva clipe, ca apoi să se azvârle încă o dată în frunziş, pentru a-şi relua ciripitul molcom de seară. Jumătate din piaţetă era inundată de o lumină aurie, iar zidul curbat al portului era scăldat de crestele aurii ale valurilor, cafeneaua se afla la umbră, **într-**o căldură plăcută, ca o aulă.

Constance urmări păsările pentru o clipă, nimeni altcineva nu părea interesat de clopot, nimeni nu-şi

îndrepta gândul spre Dumnezeu. Bărbatul de la masa din dreapta puse jos creionul cu care scria **într-**un carnet şi-şi întinse mâna după pahar. Constance îşi strânse pumnii să-şi cheme norocul. El se răsuci să se uite după chelner şi dădu cu ochii de Constance. Zâmbi uşor, recunoscând faptul că erau străini amândoi. Ea îi răspunse tot cu un zâmbet şi-şi strânse pumnii mai tare.

În timp ce chelnerul se îndrepta spre ei printre mese, se porni o rafală de vânt, smulgând pălării de pe creştetele oamenilor, ridicând fustele, răscolind banii mototoliţi de pe mese. Constance se pomeni cu foile unui carnet la picioare. Se aplecă şi le ridică… şapte, opt pagini scrise mărunt.

Insecte negre, târâtoare pe pagina albă. Puse foile în faţa ei pe masă şi le netezi cu palmele. Cuvinte de neînţeles, azvârlite de-a valma în ceea ce părea a fi mai multe limbi la un loc. Rânduri puternice subliniate. Icsuri. Se părea căi plac icsurile.

— Mulţumesc, răsună o voce.

Simţi că roşeşte. îşi ridică privirile. El stătea lângă ea, privind în jos, cu chipul luminat de zâmbet.

— Să ştiţi că n-am citit, zău că n-am citit nimic, spuse ea, izbucnind în râs. Şi să fi vrut, n-aş fi putut oricum, nimeni n-ar fi putut, trebuie să recunoaşteţi şi dumneavoastră.

El îi luă foile şi le potrivi la loc în carnetul pe care acum îl Unea în mână. Braţele îi erau acoperite de păr negru, lucios care i se întindea până la încheieturile degetelor. O gorilă, gândi Constance. îşi închipui pădurea de păr negru care trebuia să-i acopere trupul de la umeri până în talie. Foarte practic iarna, mai reduce nota de plată la căldură. O gorilă civilizată. Chelnerul îşi făcu apariţia lângă ei.

— Signor?

— Una bottiglia di bianco. Vino bianco. Grazie… a, ş*i*

duc bicchieri, paha*re. Ca*pisce?

Obişnuit cu toate acestea, chelnerul încuviinţă din cap. Luă paharul gol de pe masă, fluturând un şervet roşu pe deasupra şi intră înapoi în cafenea. Bărbatul i se adresă Constancei:

— Vreţi să beţi un pahar?

Ea îi făcu semn cu mâna spre scaunul gol de la masa ei, iar el se aşeză. Câteva clipe degetele frământară carnetul.

— Câteodată nici eu nu pot citi ce scriu. Abia mă căznesc. Cred că aş putea zice pe drept cuvânt că sunt contra-productiv.

Constance se mira ce-ar putea să-i răspundă.

— Eu…

Sprijinindu-se cu coatele pe masă, el o măsură din ochi.

— Cred că aveţi un nume.

Era o afirmaţie.

— Constance Keating. Vin de la Dublin. Adică din Irlanda. Nu sunt englezoaică. Toată lumea crede că sunt englezoaică. Aşa, de la sine. De aceea am ţinut să precizez de la bun început.

— Ai precizat-o foarte clar. Ai cumva vreo antipatie faţă de britanici?

— Permesso.

Chelnerul apăru între ei şi puse pe masă o sticlă şi două pahare.

— O, nu. N-am vrut să spun asta. Doar că… cei mai mulţi oameni cred că-i a**c**elaşi lucru… ştiţi… englezii şi irlandezii… Presupun că-i din pricina f**a**ptului că folosim aceeaşi limbă. Suntem luaţi de-a valma. îmi vi**n**e să cred că-i o prostie să-**m**i pese de asta**.** Sigur că este, dar am trăit atât de mult printre englezi încât… ei, bine, am ajuns să-mi dau seama de toa**t**e diferenţele. Dar unde ţi-e accentul? mă într**e**abă adesea, nevenindu-le să creadă. Toţi

irlandezii vorbesc o limbă poetică, de neînţeles, sunt murdari, violenţi şi probabil că ţin porci în bucătărie. Ceea ce nu-i tocmai aşa. De aceea vreau să fac precizările încă de la început. N-aş vrea să fiu vreodată acuzată că mă dau drept altceva. N-aş vrea să fiu agresivă.

El zâmbi uşor. Umplu paharele cu vin.

— Sper că nu te deranjează să bem vin alb? Am probleme cu stomacul şi nu am voie să beau roşu. Aşa mi-au spus doctorii. Nu roşu.

— Mie. îmi place vinul alb.

Sorbi un pic şi-apoi privi paharul aprobator.

— Cât despre mine, începu el cu o voce oarecum tristă, eu sunt fericit că sunt britanic.

Ea izbucni în râs.

— De ce râzi?

— Îmi pare rău, n-am vrut să fiu nepoliticoasă. Dar vocea dumitale e atât de ne-britanică… arăţi atât de…

— Cum arăt?

— Străin.

— Sunt britanic.

Se aplecă peste masă spre ea, cu paharul ridicat în mână.

— Swoboda!

— Asta ce mai e, britanicule!

— Libertate, irlandezo! Britania mi-a făcut acest dar.

— *Swoboda*, îşi ridică şi ea paharul, răspunzând ironic la toastul lui.

Băură amândoi.

— Numele meu e Jacob Weinberg.

Îşi înclină capul către ea când i se adresă.

— Un foarte vechi nume englezesc, nu-i aşa?

— După cum văd, eşti o persoană care se amuză copios. Chiar te sufoci de râs.

— Da. Mai bine aşa.

— Sunt ivreu.

— Mmmm…

— Polonez.

— A, da, ştii, eu…

— Dar sunt britanic de mult timp. Înţelegi acum?

— Da, sigur că da… eu…

— Vin în Anglia de când aveam şaisprezece ani. Eram un copil. Au trecut treizeci de ani şi tot nu pot vorbi limba ca lumea, râse el cu toată gura, dând**u-**şi capul pe spate.

Un râs mai puţin britanic, gândi Constance.

— Îţi dai seama ce peştişor amărât sunt, urmă el, trăgând**u-**şi scaunul mai aproape de ea. Un peştişor amărât. Şi sunt scriitor. Acum ai aflat tot ce era de aflat. Me *voilà*.

Mai sorbi o înghiţitură şi rămase cu privirile pierdute la ea.

— Scriitor?

— Te deranjează?

— De ce să mă deranjeze? Cunosc foarte mulţi scriitori.

— Zău?

— Cei mai mulţi sunt morţi.

El izbucni în râs.

— Ar trebui să… ar trebui…?

— Oamenii îmi citesc cărţile doar din întâmplare. Şi nu cred că ţi **s-**a întâmplat tocmai dumitale aşa ceva.

— Citesc destul de mult.

— Scriitori morţi.

— Recuperez însă. Poate că **într-**o zi am să ajung şi la dumneata dacă mai apuc, după cum se zice pe la noi.

— Eu scriu cărţi garaghiase. Câteodată râd şi eu de ele. Scurte, garaghiase. Oamenii le citesc din întâmplare şi apoi râd. Apoi aşteaptă să apară următoarea. Asta e bine.

— Câştigi bine?

— Mă descurc. Am probleme cu limba… cu gramatica. Asta-i o nenorocire pentru un scriitor. Trebuie

să adm îţi că e o nenorocire.

— Da, cred că-i cam greu.

— Vezi dumneata, în mine poloneza şi idiş au început să pălească. Nu mă mai descurc cu ele… le mânuiesc mai greu. Iar engleza… oftă el comic dându-şi ochii peste cap, asemeni unchiului Sam de pe ecran. Întotdeauna am problemele cu gramatica. Întotdeauna. Sunt un biet peştişor.

— Se pare că ţi-ai greşit meseria, râse ea.

— N-am avut de ales.

Urmă o tăcere îndelungată. Zgomotul şi râsul celorlalţi formau un zid, ocrotindu-le tăcerea. Ea îşi privea mâinile, cu degetele împreunate şi nemişcate aşezate pe masă, dinaintea ei, şi se întreba dacă el spusese tot ce avusese de spus, şi dacă tăcerea lor va dura veşnic.

— N-ai nicio umbră pe chip, spuse el într-un târziu. Ai chip de călugăriţă. Ai o faţă foarte bine protejată.

Ea îl privi, zâmbind uşor. Chipul lui era umbrit de-a binelea, ochii îi erau totuşi liniştiţi.

— Îţi spun ce-o să facem după ce bem vinul, irlandezo! Mergem să mâncăm peşte. îţi place peştele? Aici nu e altceva de mâncat decât peşte şi macaroane. Macaroane şi peşte. Şi *melanzane*. Mie îmi place carnea. Când vin prima dată la Londra şi văd carnea, aproape mi-am pierdut minţile. Şi pe vremea aia era raţionalizată, dar tot mi-am pierdut minţile. Eram în stare să şed ore întregi dinaintea măcelăriilor să mă uit la carne. Câteva săptămâni în Italia mă descurc fără carne. Ce zici? Vorbesc cam mult. Te văd că asta gândeşti. Aşa e. Vorbesc prea mult. Ce zici?

— Mie îmi place peştele, îmi plac şi macaroanele şi melanzane… dar…

— Niciun dar. Ne vom îmbăta un pic, ceea ce nu-i rău din când în când şi vom mânca ce ne place, iar apoi ne vom culca împreună, ceea ce iar nu-i rău. Ce zici?

Se aplecă peste masă şi-i atinse mâna cu un deget.

— Im mm?

— Da!

— Bun. Să-ţi mai torn nişte vin. îmi plac femeile care ştiu ce vor.

Bibi intrase în casă. O auzeam mişcând lucrurile în bucătărie. Era dintre acele femei care trebuiau mereu să umble prin lucrurile din bucătăria altora. Nu-şi putea imagina că alţii n-ar fi deloc încântaţi de aranjamentele pe care le făcea ea. Am scurs ultima picătură din pahar şi am aruncat sticla goală în coşul de gunoi.

Am traversat holul şi am intrat în bucătărie. Tocmai desfăcea pacheţelele cu mâncare şi le punea în frigider: un castronaş de porţelan cu supă, o jumătate de budincă, două iaurturi şi trei roşii puse **într-**o pungă de plastic.

— A, bună. Ce grozav arăţi atât de devreme! Bună!

Dai pe dinafară de entuziasm, neisprăvito.

S-a întors să mă privească. Pe cap avea o eşarfă de mătase roşu cu albastru, ce şi-o înnodase chiar pe vârful bărbiei, haina era de nurcă închisă la culoare, lucioasă, iar poşeta şi mănuşile erau ordonat aşezate pe masă, lângă roşii.

— Ai făcut curat?

Am încuviinţat din cap.

— Sper că nu ai sărit peste cal.

Luă roşiile şi le aşează pe raftul de jos al frigiderului.

— Se vede o mare schimbare. Era o adevărată cocină înainte. Şi tu arăţi mai bine. Te-ai adunat un pic. Minunat. **Ţi-**ai spălat şi părul?

— Da, ce a mai rămas din el.

— Hai, nu pune la suflet, draga mea. E un pas... continuă ea privindu-mă. Minunat.

— Mă simt grozav. Aş fi în stare să dansez, să urc pe munte... şi alte lucruri dintr-ast**e**a. N-ai **v**rea să mă duci în oraş?

Bibi închise uşa frigiderului cu multă grijă.

— Dar ce-ai putea face în oraş, pentru numele lui Dumnezeu?

— Aş vrea să văd. N-am mai fost aici de Crăciun de atâta amar de vreme. Aş vrea să văd luminile din Grafton Street, amintiri… ştii… Să bem ceva la Hibernian, să ascult colindătorii, să adulmec toate acele miresme grozave de Crăciun. Să-mi amintesc.

— Nimic nu mai este cum a fost.

— Să iau nişte cadouri.

— Nimeni nu are nevoie de cadouri, Constance. Nu fi prostuţă. E o zi groaznică. Numai cât am venit de la poartă până aici şi m-am udat d, e tot. Nimeni nu are nevoie de cadouri. Când se va îmbunătăţi vremea ai să ne poţi lua cadouri la toţi, dacă ţii atât de mult.

— Când se va îmbunătăţi vremea… dar m-am oprit. N-avea rost s-o supăr. Aş putea face o baie fierbinte când mă întorc. Tare aş vrea să merg, Bibi… zău aş vrea.

— Ai în frigider nişte supă şi budincă. Doar să le încălzeşti, asta-i tot. Ţi-am pus o pâine în cutie şi mai ai o mulţime de fructe. Mai vrei şi altceva? Mă întorc după-amiază.

— Du-mă în oraş.

— Ah, Constance, încearcă să te gândeşti un pic! Uite, dacă mâine este soare, am să te duc la Glem of the Downs sau în altă parte. Ce zici? Un drum frumos. Dacă e soare…

N-am mai spus nimic. N-avea niciun rost.

— Ce frumos îţi vine rochia asta. E îmbucurător să te văd… străduindu-te. Dacă mi-ai da nişte haine de-ale tale, aş pune-o pe domnişoara Green să ţi le mai strâmteze. De fapt, sunt sigură că ar putea ea trece pe aici, asta ar fi cel mai bine.

— Prefer acele de siguranţă.

— Cum vrei. Trebuie să plec. Dar ce-ar fi să bem iute

o cafea înainte de a pleca. Sau o ciocolată fierbinte. Nu-i aşa că ar fi grozavă o ceaşcă de ciocolată fierbinte?

— Nu, mulţumesc.

— Ai luat micul dejun?

— Nu mi-a fost foame.

— Trebuie să încerci să mănânci ceva, Constance. Un pic. Este cel mai important. Mănâncă de prânz, măcar. N-are rost să-ţi tot gătim tot felul de lucruri pe care le laşi să se strice în frigider.

Am scuturat din cap.

— Iar ai băut, nu? Te miros.

— Şi ce dacă? Am băut. Nu încerc să mă ascund.

Bibi îşi luă mănuşa dreaptă de pe masă, şi-o trase pe mână, netezindu-i pielea peste degete.

— Vrem numai să te ajutăm.

— Ştiu, am spus, încercând să-mi fac vocea cât se poate de umilă. îţi sunt atât de recunoscătoare…

Începu să-şi netezească pe mână a doua mănuşă.

— Nimeni nu are nevoie de recunoştinţă. Ştii şi tu; vrem doar să ne ajuţi să te ajutăm. Asta-i tot. Trebuie să recunosc că ai dereticat casa foarte frumos. Acum chiar că trebuie să plec. Ai vrea să treacă Charles să te vadă diseară?

— Nu.

Bibi păru uşurată.

— Fetiţa se adaptează bine. Cred că hotărârea ta de a nu o vedea este bună. N-am vrea s-o tulburăm.

Tăcere.

— O să mă întâlnesc cu Maica Aloysius mai târziu… să vorbesc despre fată.

— A, da. Mulţumesc.

Zâmbete politicoase.

— Copiii abia aşteaptă să te vadă. Or să treacă şi ei pe aici de îndată ce…

— Da.

— Ei, bine.

— Bine.

— *Au revoir*, draga mea. Nu sări peste cal şi încearcă… să nu bei prea mult.

— Tra, la…

Cizmele ei lucioase traversară holul şi ieşiră pe uşa din faţă.

Niciunul dintre ei n-a venit s-o conducă, nici mama, nici tata, nici măcar Bibi. Dacă stai să te gândeşti, era un lucru de bun simţ, căci despărţirile prelungite deveneau stânjenitoare prin insistenţele şi sfaturile de bună purtare…

…Constance tocmai punea capacul la tubul de pastă de dinţi, când auzi un ciocănit la uşă. Apucă un bob uscat de pastă de dinţi de pe tub şi-l aruncă în chiuvetă.

— Intră.

Tatăl ei intră oprindu-se în prag, privind în cameră cu un oarecare interes.

— Intră, intră, te rog, tocmai…

— Nu vreau să te deranjez.

Era îmbrăcat într-un costum maro de tweed. Ea îşi aminti că trebuia să plece la ţară să-şi petreacă sfârşitul de săptămână.

— Nu mă deranjezi. Mai am doar câteva lucruri. Tocmai… zise ea, arătând către pasta de dinţi.

— N-am să intru, spuse el aspru, de parcă ar fi făcut o opţiune de comportament moral. Eşti gata? Ţi-ai luat biletele şi tot ce-ţi trebuie? Bani? Ai destui bani pentru călătorie? întrebă, dregându-şi glasul.

— Mulţumesc, tată. E bine. Sunt foarte bine organizată. Bill mă conduce la vapor.

— Bill. Da. Bine. Bill.

Tata purta ceasul de aur al tatălui său cu lanţul agăţat peste vestă şi, neavând ce face, îl scoase din buzunar şi începu să-l privească din căuşul palmei.

— Timpul zboară. Mi-e teamă că trebuie să…

— Am să mă descurc, tată.

— Da.

Dădu drumul ceasului la loc în buzunar, De câte ori o lăsase să-l atingă, îl simţise neted, vechi şi cald.

— Da. Dacă vin la Londra, te anunţ.

— Te rog.

— Să te invit la masă. Probabil că o să-ţi prindă bine câte-o masă.

Râseră amândoi.

— Şi dacă ai să scrii ceva bun, ai putea să-mi trimiţi şi mie.

— Sigur că da.

— Bine, atunci. Trebuie să plec. Mai trebuie să trec să-l iau şi pe Henry LeClerc. Mergem cu maşina la… La revedere.

Îi întinse mâna.

— La revedere, tată.

Străbătu camera către el, cu tubul de pastă rămas în mână. îi sărută obrazul drept, uşor parfumat. El păru uimit, dar nu-i displăcu.

— Încearcă, spuse, întorcându-se brusc şi traversând palierul.

— La revedere, strigă Constance după el.

Mai târziu mama luă maşina şi plecă să ia masa în oraş. Ea urâse întotdeauna gările, docurile şi magazinele Woolworth, locurile în care sute de oameni te împing şi te lovesc, fără să le pese. Până în ultimul moment îşi menţinu dezaprobarea.

— Sper că te vom vedea curând înapoi, îi spuse ea ieşind din casă.

Bibi nici măcar n-a telefonat.

— Am să-ţi duc valiza pe punte.

— Nu, mulţumesc, Bill. Nu e grea.

— Am putea bea ceva.

— Nu. Mulţumesc, oricum. Prefer să nu. Asta m-ar putea tulbura foarte tare.

— Nu-ţi stă în fire.

— Îmbarcările tind să devină prea emoţionante.

El râse scurt şi deschise portiera maşinii. Vântul împrăştie ţărâna la picioarele lor. Pescăruşii ţipau deasupra acoperişurilor negre. Fumul se înălţa odată cu pescăruşii în adierea vântului.

— O să ai o traversare bună, spuse Bill.

Scoase valiza maro de piele din portbagaj.

— N-ai bagaj mult.

— Prea puţine lucruri au meritat să le iau.

— Poate te întorci curând.

— Aşa a spus şi mama. Nu mă mai întorc niciodată.

— Prostii.

— La revedere, Bill.

Îl sărută. Adierea de vânt răscoli rumeguşul şi paiele.

— Mulţumesc. Mulţumesc pentru tot.

— La revedere, Constance.

— Complimente Angelei Dillon.

El se înroşi tot de furie, iar ea se simţi meschină.

— Îmi pare rău, n-ar fi trebuit să spun asta. Vă doresc tot…

— Hai, taci, spuse Bill, sui**ndu-**se în maşină şi trântind portiera.

Când puse piciorul pe pasarelă se gândi: ei, asta-i, domnişoară, asta e. Asta e.

În pămară era o pereche de cizme vechi îmblănite. Antilopa maro era tocită ici şi colo, ceea ce le făcea să arate ponosite. Probabil că le cumpărase cândva, în timpul războiului, când căldura era mai importantă decât eleganţa. Mi-am afundat picioarele în ele, sperând că am să le pot stăpâni mişcarea. Am făcut câţiva paşi de încercare prin cămară şi-am pornit-o apoi curajoasă prin hol. Totul părea a fi în ordine, căci chiar dacă vor fi fost ele

cândva cizmele ce săreau poate şapte leghe, zilele lor magice trecuseră de mult. Nu riscam să fiu trântită la pământ din prima mişcare. Mi-am pus paltonul, strângându-mi cordonul tare în talie, şi mi-am luat căciula de lână. Mănuşile nu le-am găsit. Niciodată nu le poţi găsi când ai nevoie de ele, doar dacă le închizi în cutii sau sertare, sub cheie, aşa cum face Bibi.

Nu mai ningea, dar vântul de răsărit sufla încă aprig. Grădina din faţa casei era la fel de bine rânduită ca întotdeauna. În aşteptarea primăverii, rondurile de flori erau greblate sub stratul subţire de zăpadă. Grădinarul lui Bibi vine o dată pe săptămână, le plivește, tunde iarba, greblează pietrişul de pe alei, taie plantele agăţătoare din jurul terestrelor de la parter şi curăţă canalele de scurgere, ca să nu se înfunde cu frunze. Marţea era ziua lui. Nu-mi tulbura niciodată singurătatea. îşi primea ceaiul şi doi biscuiţi la uşa din spate, dând din cap a mulţumire mută şi dispărea în magazia de lemn din fundul grădinii, unde ţineam uneltele. Înainte de plecare, lăsa ceaşca cu urme de zahăr şi ceai, linguriţa de argint şi farfurioara pe poliţa de lângă uşa bucătăriei. Dacă i-aş fi apărut cumva în cale, mi-ar mai fi mulţumit încă o dată, cu acelaşi gest al capului, atâta tot. Două înclinări din cap timp de cinci sau şase săptămâni, la asta s-a rezumat toată comunicarea noastră. Grădina din spate a fost lăsată în paragină de la moartea Tatii. Pomii au rămas necurăţaţi, terenul de tenis arată părăsit, năpădit de iarbă şi buruieni, aleile sunt acoperite de muşchi. Totuşi este important, susţinea Bibi, ca grădina din faţă să fie menţinută în formă, având în vedere că, într-un viitor nu prea îndepărtat, casa va fi scoasă la vânzare.

Balustrada de fier din dreptul treptelor mi s-a părut îngheţată. Fir-ar să fie de mănuşi afurisite! Am rămas o clipă în spatele porţii, uitându-mă la maşini. Roţile lor azvârleau în urmă evantaie de apă noroioasă. Zăpada

murdară se întărise pe trotuar. Nori verzui, plini de zăpadă, apăsau peste oraş. Vântul pătrundea tăios prin palton, pulover, prin rochia mea albastră, ajungând la pielea slăbită de boală şi făcându-mă să tremur. îmi pierise curajul ce mă cuprinsese când o pornisem prin hol şi deodată m-a cuprins frica. Nu-mi dădeam exact seama de ce îmi era frică. Totul îmi era atât de cunoscut. Casele cu terase, gardurile vii îngrijit tăiate, felinarele argintii, copacii... Atât de cunoscute. Eram acasă. La Londra, de câte ori închideam ochii, vedeam treptele acestea de granit, simţeam trepidaţia pământului la trecerea maşinilor, adulmecam mirosul gardurilor vii, al prafului şi al focurilor de frunze uscate. Atât de cunoscut. Sanctuarul meu de altă dată. Urci cele douăsprezece trepte până la uşa din faţă şi, prin deschizătura cutiei de scrisori, vezi un petic dreptunghiular de podea, picioarele mesei, covorul roşu primitor şi pantofii lustruiţi care se îndreaptă spre tine. Dar toate acestea au trecut de mult, iar acum norii apăsători, gardul viu recent tăiat, pustiul iernii se răspândesc nevăzute spre mine. Ochii caselor mă privesc larg deschişi. Roţile maşinilor aruncă evantaiele de apă tot mai sus. Ai putea chiar să te îneci în ele. M-am apucat strâns de grilajul porţii, să nu mă azvârle vântul în evantaiele de apă de sub roţile maşinilor.

— Paranoia, am spus.

Probabil că am spus-o foarte tare, căci un bărbat din staţia de autobuz se răsuci să se uite la mine. Părea îngheţat de frig. Probabil că aştepta de mult. Mă privi îngrijorat, ca şi cum îşi imagina că aveam să-i fac şi eu alte necazuri.

— Par. „A... noi... a.

Cizmele îmi atârnau grele când am străbătut înapoi aleea şi am urcat cele douăsprezece trepte până la uşă. Efortul de a ridica greutatea fiecărui picior de pe o treaptă pe alta mă făcea să-mi simt inima rupându-se în piept.

Doar după ce am închis uşa în urma mea, am simţit că începe să mă părăsească teama, năpădi**ndu-**mă în schimb frigul şi oboseala. M**-**am lăsat cu grijă pe unul dintre scaunele de lângă uşă. N**-**aş putea spune că a fost o ieşire prea izbutită.

Tramvaiele erau atât de frumoase, legă**nându-**se pe şinele lor argintii, asemeni unor vapoare. La magazinul de încălţăminte primeai întotdeauna un balon roşu, albastru, puteai să alegi orice culoare voiai, galben, de pildă, ca o lună agăţată de şnurul lung. Vântul trăgea de el când traversai strada, urcând în goană ultimele câteva trepte ca să te fereşti de maşini, strângâ**nd-**o pe Doică de mână şi trăgând cu nădejde de şnurul lunii plutitoare. Putea să scape, să zboare liber, purtat de vânt în jurul pământului, ori **s-**o ia în sus, să se întâlnească cu luna din cer, sau să se împotmolească în gardul înalt din jurul parcului Collège. Sau să se izbească de tramvai. O dată chiar aşa **s-**a şi întâmplat şi am izbucnit în plâns. Doica şi**-**a scos batista albă, împăturită, din buzunarul paltonului şi mi**-**a şters ochii. „Uite, mi**-**a spus, uite, acolo” şi mi**-**a arătat strada în amurg, mărginită de case înalte, iar la capătul ei munţii înalţi, lumea de afară, iar dincolo de ei, soarele apunând, un balon de aur azvârli**ndu-**se în hăul de după dealuri.

— O să mai vină înapoi vreodată? am întrebat**-**o eu, gândi**ndu-**mă, cred, la balonul meu.

— Da, scumpo. O să se întoarcă. Se**-**ntoarce întotdeauna. Chiar dacă**-**s nori mari şi negri şi nu**-**l vezi. El tot acolo sus e, mergând mereu roată împrejur.

Mi**-**au trebuit mulţi ani să mă conving de acest adevăr eretic.

Am râs de umbra aceasta de demult.

— Credeam că am dat cizmele astea călduroase.

Mama apăru în capul scărilor, cu mâna pe bucla balustradei. I**-**am văzut chiar sclipirea inelelor, când şi**-**a mişcat degetele.

— Oricum, sigur am avut de gând să le dau. Arată cumplit. Le-am cumpărat în anul acela când credeam că n-o să mai căpătăm vreodată cărbuni. A trebuit să folosim gioarse dintr-astea. Groaznice. Unde le-ai găsit?

— În cămară. Sunt o mulţime de lucruri ciudate acolo. Uitate de cine ştie când.

— Dar ce tot faci acolo, înfofolită aşa?

— Mă gândeam la tramvaie.

— Arăţi de parcă nu ţi-ar fi bine. Eşti bolnavă?

— Da, mamă.

— De ce te gândeai tocmai la tramvaie? N-am mai văzut tramvaie de ani de zile. Ce ciudat să te gândeşti tocmai la ele.

— Câteodată nu poţi opri ca tot felul de imagini ciudate să-ţi dea năvală în minte.

— Dar ai fost perfect sănătoasă când erai mică, în afară de pojar şi varicelă. Bibi făcea des bronşită, dar tu n-ai fost niciodată bolnavă. Nu-mi amintesc să fi fost vreodată.

Mă privi curioasă.

— Ce ai păţit?

— Am cancer, mamă.

Se răsuci brusc pe călcâie şi o porni către uşa bucătăriei.

— Mi-ar fi plăcut să am un fiu, spuse de parcă era vina mea că nu avusese.

— Eu regret foarte puţine lucruri pe lume, dar ăsta e unul dintre ele.

Se întoarse şi mă privi peste umăr.

— Cancer ai spus?

— Da.

— Ciudat. Nimeni din familie n-a mai avut aşa ceva.

— Dar…

N-avea niciun rost să-i arăt ceea ce era evident.

— Trebuie să facă cineva un început în toate, am

răspuns eu în schimb.

— Întotdeauna ne-ai făcut probleme!

Am izbucnit în râs. Holul era gol. Tremuram. M-am ridicat în picioare şi-am pornit să-mi caut sticla de whisky. Licoarea vieţii mele.

Bill mi-a cumpărat bradul.

Şedeam la măsuţa mea lângă foc, încercând să mă concentrez, să-mi adun gândurile răzleţe, să dau chip imaginilor care mi se înghesuiau în minte, şi cuvintelor ce le dădeau un oarecare sens.

— Scrii la maşină, precum văd! spuse el, intrând în cameră cu bradul în mână. Mireasma acelor de brad umplu încăperea.

— Vezi ce animal ascultător sunt? Am adus pom, la comandă!

L-a pus jos şi ne-am uitat la el. Era un brăduţ bun, cu ramuri dese şi regulate, chiar aşa cum îmi dorisem. L-a înfipt **într-**o vază rotundă de aramă.

— E grozav! Nemaipomenit de frumos! îţi mulţumesc, Bill!

— Unde să **ţi-**l pun?

— Pe măsuţa aceea din dreptul ferestrei. Eşti tare bun. Sper că nu ţi-a dat prea multă bătaie de cap.

— Da ce naiba te-ai îmbrăcat aşa?

De-abia atunci mi-am dat seama că nu-mi scosesem încă cizmele şi paltonul.

— Ei…

— Sper că n-aveai de gând să ieşi afară? M-aş supăra tare, tare rău, dacă ai face o prostie ca asta.

— Le-am pus doar aşa, că să mă amuz.

— Hai să te cred. Aşa… zise el punând brăduţul pe masă. Nu-i aşa că arată minunat! Dar podoabe ai?

— Trebuie să fie pe undeva. O să le caut mai târziu. Sunt foarte emoţionată. Dac-aş mai fi la şcoală, aş scrie o compunere: „Ultimul meu pom de Crăciun”.

— Eşti groaznică, râse el.

— Vrei o cafea? N-am nici cea mai vagă idee cât e ceasul.

— Nu, mulţumesc. îmi fac vizitele la pacienţi şi am o groază de treabă. Hai, stai jos şi lasă-mă să-ţi scot chestiile alea din picioare.

M-am aşezat. Mi-a scos uşor cizmele pe rând şi le-a aşezat pe podea, una lângă alta.

— Parcă eşti gata să te îneci în ele. Cred că ai fost în forţă astăzi. Să baţi la maşină, să te scufunzi în cizme, chiar să faci un pic de rânduială pe aici… Ce scrii acolo la maşină, dacă nu sunt indiscret?

M-am lăsat pe speteaza scaunului. Ca să văd pomul mai bine.

— Am crezut că aş putea să-mi aranjez nişte treburi, întotdeauna am fost determinată să cred că o conştientizare…

Fusese atâta linişte în Pădurea de Pini, că se auzeau ăcele căzând pe jos şi susurul îndepărtat al apei.

— Conştientizare? întrebă Bill, ştergându-şi cu batista urmele de răşină de pe mâini.

— Credeam că apropierea sfârşitului îmi va limpezi mintea mai bine, că-mi va dezvălui vreo rânduială anume: „Să ştiţi de la mine, atunci când omul ştie că va fi spânzurat într-o săptămână sau două, îşi poate concentra mintea mai bine”. Iată însă că o zicală înţeleaptă a dat greş de data asta. Iar eu mă pierd într-un hăţiş de mărunţişuri.

— Numai că pe tine n-o să te spânzure nimeni într-o săptămână-două.

— Hai să nu intrăm în amănunte!

— Da cine a spus asta? Oricum, sună destul de familiar.

— Nu cred că-mi aduc bine aminte. Mai bine te-ai duce să-ţi vizitezi pacienţii. Gripă, pojar, dureri de şale. Iar eu am să împodobesc pomul. Mâine poţi să vii să-l

admiri… şi poate-ţi faci timp să bei ceva.

— Da, sigur că da. N-ar fi bine să-ţi caut papucii sau ceva să-ţi pun în picioare?

— Nu, mi-e bine aşa.

— E rece pe jos.

— O să mă încalţ mai târziu. Hai, du-te.

Îmi atinse umărul cu degetul. Pe mâneca hainei îi atârnau câteva ace mici.

— Mulţumesc, Bill.

Jacob Weinberg avea două camere mici la etajul întâi al unei case care da spre golf. Un drum îngust despărţea casele de plaja plină de pietre; ziua era năpădit de zgomotul asurzitor al maşinilor cu claxoane care mai de care mai sonore.

Noaptea, însă, era liniştit. Marea suspina printre pietre, iar graurii ciripeau uneori în somn, pe crengile copacilor. Constance stătea pe balcon şi se uita peste drum, la mare. Luminile felinarelor păreau flori printre oleandri. Trei-patru bărci acostaseră printre pietre, iar în depărtare se vedeau alte câteva lăsând dâre de lumină pe apele întunecate, ademenind peştii la suprafaţă. Vocile pescarilor străbăteau peste ape. Atmosfera aceasta romantică este insuportabilă, gândea ea. Insuportabilă. Se întoarse în cameră. El stătea lângă masăşi-şi turna vin într-un pahar. Pentru prima dată băgă de seamă ce mâini avea, cu încheieturile noduroase, de om bătrân.

— Trebuie să-ţi spun ceva, zise ea, îndreptându-se către masă şi privindu-l drept în ochi.

— Hai, zi, răspunse el, dând din cap.

— N-am mai făcut asta niciodată.

— Stai jos, irlandezo, o îmbie el, împingâiul publicul cu vin spre ea. Relaxează-te. E foarte importam în relaxată. Eu am mai făcut-o. îmi place. O să-ţi placă şi ţie.

Ea se aşează ascultătoare. El mai trase un scaun şi se aşează în faţa ei.

— Bea, îi porunci.

Băură amândoi. El o privi peste buza paharului.

— De ce? întrebă el în cele din urmă.

Cred că am greşit… ah, ştiu că am greşit mereu. Părea atât de simplu cu ani în urmă, când am plecat de acasă. Voiam doar să fiu liberă. Complet liberă. Voiam să descopăr tot ce trebuia descoperit, în felul meu, în ritmul meu. Să nu fiu… obligată. Sperasem să…

Îl privi. Ochii îi erau închişi, iar pleoapele-i păreau nişte cochilii albicioase în hăuri întunecate, ciudate, de parcă nu le-ar fi atins vreodată nici soarele, nici vântul.

— …să devin scriitoare. Dar n-am reuşit. Cred că n-am avut nimic de spus. Poate nici talent n-am avut… nici vreo ţintă anume. Cred că şi asta a fost.

— Cine-a spus că n-ai reuşit? întrebă el, cu ochii încă închişi.

— Mi-am dat seama singură. Am trimis 4 câte o schiţă ici şi colo. Dar n-a prins. N-aveam vână, n-aveam identitate.

Lumina plutea în licoarea roşie din pahare, licărind ca stelele.

— Trebuie să-ţi găseşti o identitate. Poate…

Ea ridică paharul plin de stele.

— Nu prea ştiu să mă exprim.

El zâmbi, deschizând ochii.

— Totuşi, nu mi-ai răspuns la întrebare.

— A, da. Am crezut întotdeauna că-mi va sta în cale. Acest fel de implicare mi-ar fi întunecat scopul. Eşti nevoit întotdeauna să-ţi adaptezi gândurile… Ceea ce pentru un bărbat nu-i acelaşi lucru. Ei sunt atât de… neîmblânziţi.

— Dar nici măcar n-ai fost curioasă să vezi cum e?

— Ba da, dar am văzut că naşte atâta suferinţă. Aşa că mi s-a părut mai bine s-o las baltă. Cred că e vorba doar de egoism… Da, cred că, de fapt, la asta se reduce totul. La apărarea veşnică. Veşnica cruţare de orice sursă

de durere.

— Şi ce te-a făcut să te răzgândeşti?

Ea rămase tăcută o clipă, aplecându-şi din nou capul spre pahar.

— Nu, nu m-am răzgândit. Şi nici nu vreau să stârnesc nicio reacţie în lanţ de legături şi responsabilităţi. Vreau doar să văd cum e să faci dragoste, până nu e prea târziu.

— Şi mă alegi pe mine, izbucni el în râs. Mă bucur că mă alegi pe mine, irlandezo! Mâine o să mergem la hotelul tău, să-ţi adunăm bagajele şi să te muţi aici, la mine.

— A, nu… eu…

Mai turnă vin în pahar.

— Eşti căsătorit? întrebă ea, după o tăcere îndelungată.

— N-am pe nimeni. Nimic. De mult n-am mai avut pe nimeni, răspunse el, plimbându-şi un deget îndoit pe buza paharului. De pe vremea războiului.

— Îmi pare rău.

— Nu-i nevoie să spui îţi pare rău. Ăsta-i doar un cuvânt. Dacă-l tot repeţi îşi pierde înţelesul. Un fel de hocus-pocus. Prea multora le pare rău.

El îşi întinse mâinile peste masă. Ea le privi uimită.

— Te sperie mâinile mele?

Îşi răsuci palmele în sus, ca să i se vadă brazdele adânci şi triste ce le străbăteau.

— Nu.

Ea întinse mâna dreaptă şi o lăsă în palma lui.

— N-ai de ce să-ţi fie frică. Sunt urâte… da. Urâte. Dar au supravieţuit. E o cinste să supravieţuieşti. Nu-i aşa?

Închise palma, apucându-i mâna.

— Dar ce-ai păţit? întrebă ea, neştiind dacă se cădea s-o facă.

— Mi-au rupt degetele. Şi oasele astea de aici; şi de aici. Nu ştiu cum se numesc. Da. Astea. Am avut noroc. Ar

fi putut să mă omoare ca pe ceilalţi. Dar au preferat să-mi rupă oasele mai întâi… aşa, ca un apetitiv. Apoi a fost prea târziu să mă mai omoare. Se terminase. Cred că de fapt nici n-aveau de gând să mă omoare. Tata fusese muzician şi poate au crezut că voiam şi eu să fiu la fel. Nu poţi fi un muzician bun dacă nu-ţi mişti degetele bine. Cu mine însă au dat greş. Eu pot să cânt la maşina de scris. Trebuiau de fapt să mă omoare, râse el. Acum încep să am şi artrită. Ceea ce nu-i plăcut deloc…

— Eu…

— Ceea ce mi se pare ciudat este că ştiu… chiar şi acum… pot să spun… astăzi, dacă vreunul dintre ei intră în cameră, ori în vreun restaurant sau într-un bar. Ştiu. Începe să-mi tremure corpul. Mâinile mai întâi, apoi tot corpul. Nu pot face nimic să mă stăpânesc. De ce tremur, mă întreb, de parcă aş avea friguri, şi încep să privesc în jur. Şi dau cu ochii de vreun tânăr sau de vreun bătrân. Poate de o fată frumoasă. N-are importanţă. Nici nu-mi trebuie să-i aud vocea. Şi-atunci trebuie să plec. E ceva înăuntrul meu, ceva animalic, în afara controlului meu. Şi dacă mă gândesc, n-aş putea spune că-i urăsc. E doar o teamă pe care nu mi-o pot stăpâni. N-am ce face.

Ea îşi trase mâna dintr-a lui şi se ridică.

— Mi-e frig.

— Biată irlandeză, cât de deprimant pot fi!

Se ridică şi el, ocoli masa, îndreptându-se spre ea. O cuprinse cu braţele şi o trase spre căldura trupului său.

— O să fie bine. Crede-mă. O să fie bine.

Am găsit podoabele în cutia albastră de lemn care, aşa cum bine îmi aduceam aminte, era în dulapul din colţul cămării. Uşa dulapului nu mai fusese deschisă de ani de zile, aşa că a trebuit să mă duc în bucătărie, să iau un cuţit cu care să forţez uşa, să curăţ cojile de vopsea uscată. Când am reuşit în cele din urmă să deschid uşa, m-a izbit mirosul de praf, de şoareci şi cizme de cauciuc prea vechi.

Se aflau acolo rânduite uneltele de pescuit ale tatii, chiar aşa cum le lăsase el. Undiţele lui Hardy şi năvoadele, sprijinite de perete, tot felul de saci de pânză şi cutii de muşte aşezate ordonat pe raft, cizmele care răspândeau mirosul acesta, aşezate pe podea sub cuiul de care atârna o jachetă impermeabilă, atât de uscată acum că arăta ca şi când ar fi fost gata să se pulverizeze la cea mai mică atingere. Oricum, nici nu-mi dădea prin cap să ating jacheta sau orice altceva. Nu ni se îngăduise niciodată să-i deranjăm tatii lucrurile. Mă simţeam destul de vinovată că-i invadasem biroul ca să-mi mai atrag şi alte dojeni umblând la uneltele lui de pescuit.

Într-o ladă lungă, ca un coşciug mic, se aflau beţele şi mingile de cricket. Cercurile şi stâlpii erau sub raftul cel mai de jos, le-ar fi prins bine un strat de vopsea. Se mai aflau acolo şi câteva rachete de tenis care trebuiau aruncate. O să facă ea, Bibi, rânduială **într-**o bună zi: pe unele o să le trimită la vreo organizaţie de binefacere, pe altele o să le vândă, câteva le va păstra în eventualitatea că vor mai fi cândva de folos. Uite şi două beţe de hockey… ce familie de sportivi am fost… o lacrosse, nişte bastoane şi o pereche de patine. Pe raftul din faţa uşii stătea pălăria de grădină a mamei şi, în spatele ei, coşul ei de lemn, cu o pereche de foarfeci stând liniştite în el. Afurisitul ăsta de dulap avea un aer de Frumoasă din pădurea adormită, care mă făcea să mă simt tare stânjenită.

Pe perete, **într-**un alt cui, atârna o manta militară britanică. Sunt sigură că era a bunicului. E de mirare că moliile sau şoarecii n-au ros-o în tot acest timp. În spatele ei am descoperit cutia albastră de lemn, învelită cu grijă în câteva foi de ziar prăfuite. Am scos-o în hol şi am înţepenit la loc uşa dulapului, închizând în urmă mucegaiul şi strigoii nevăzuţi. Beculeţele aveau un cordon pe care l-am băgat în priză şi m-am aşezat pe scaun să le privesc. Să mă odihnesc. Nu m-au mai emoţionat ca atunci când eram

copil. Parcă nu mai răspândeau nicio vrajă. Păreau tare vechi şi obosite, lipsite de orice farmec, ca şi mine. Stăteam fără vlagă pe scaun, nedorind altceva decât să-mi mai aud inima bătând. Atunci am auzit deschizându-se uşa de la intrare şi paşii lui Bibi străbătând holul. Ca de obicei, a intrat în bucătărie, să mă controleze. Am zâmbit. Paşii străbătură holul din nou şi Bibi intră în cameră.

— *Comme c'est beau*! exclamă ea, oprindu-se în prag. Vai, Constance, ce frumos! Minunat, dragă! Sper că n-ai făcut prea mult exces de zel.

— Nu-mi plac becurile astea. N-ai vrea să-mi iei unele dintr-alea mici, ca perlele? Astea sunt atât de demodate. Ca acelea din biserică.

— Ba eu cred că-s drăguţe. Ţie nu ţi se pare că sunt drăguţe?

Bibi aprinse lumina şi ne-am uitat una la alta clipind din ochi. Lângă ea se afla o fată mărunţică şi negricioasă.

— Nu pot să pricep de ce stai pe întuneric. Pari vlăguită. Ai făcut prea multe. Am să pregătesc un ceai. Ea e Bridie. Eşti foarte, foarte norocoasă, draga mea, o să poată sta cu tine vreo lună şi mai bine. Dacă vă împăcaţi, bineînţeles, o să-ţi dea o mână de ajutor. O să aibă grijă de casă. Cât mă duc eu să pun ceainicul, puteţi să staţi de vorbă un pic.

Bibi ieşi iute din cameră, iar eu şi fata am rămas cu ochii una la alta, în tăcere.

— Bună, Bridie, am spus eu, într-un târziu. De ce nu stai jos?

— Mulţumesc, domnişoară.

Străbătu calmă camera şi se aşeză în fotoliu, de cealaltă parte a focului.

— Nu crezi că nişte beculeţe ar fi mai potrivite?

Înainte de a-mi răspunde, ea se uită la pom. îl privi lung, cu atenţie.

— O dată am văzut un pom care n-avea în el decât

luminiţe albastre. Peste tot, doar albastre. Arăta grozav.

— Ce idee bună! Am **s-**o rog pe Bibi să**-**mi ia un şirag de beculeţe albastre. Eşti infirmieră?

— Nu, domnişoară, sunt orfană!

— Am râs. Schiţă şi ea un zâmbet.

— Şi eu sunt la fel, dacă stau să mă gândesc.

— Dar eu nu sunt orfană ca dumneavoastră, domnişoară, eu am stat la orfelinat toată viaţa. În ultimii trei ani am şi lucrat acolo. **S-**au purtat foarte frumos cu mine. Doamna Barry mă ştie de când eram mică… De când eram… dânsa a fost tare bună cu mine.

— Şi acum vrei să pleci de acolo?

— Păi…

Tăcu o vreme, uitâ**ndu-**se la flăcări şi la scânteile care scăpărau în hăul şemineului.

— Toţi au fost…

— …foarte buni cu tine…

— Da, domnişoară.

De data asta îşi îndreptă privirile spre mine, judecâ**ndu-**mă, cântări**ndu-**mă atent.

— Şi ce**-**ai de gând să faci când ai să pleci de aici?

N**-**ai să stai prea mult aici, să ştii!

— Mă gândeam să plec în Anglia.

— De ce în Anglia?

— Mă gândeam că ar fi o schimbare, domnişoară. Multe fete se duc acolo. Nu te cunoaşte nimeni acolo. Oricum…

— Oricum, ce?

Dădu din umeri şi-şi feri din nou privirile, îndreptâ**ndu-**le spre foc.

— Ţi**-**a spus Bibi ce**-**i cu mine?

— Mi**-**a spus că nu vă simţiţi prea bine, domnişoară. Doar atât, zău.

Am zâmbit.

— Nu vreau să fiu dădăcită.

— Eu am să fac numai ce-mi spuneţi, domnişoară. Asta mă pricep. O să vă spună doamna Barry. Asta am fost învăţată să fac.

— Pentru început, nu vreau să-mi spui domnişoară. Mă cheamă Constance, ai înţeles?

— Da, răspunse ea, dând din cap.

Poate că a şi zâmbit, dar nu mi-am putut da seama.

— Da' de ce te-ai gândit să vii aici? Nu e o slujbă prea veselă. Să stai cu o pisăloagă capricioasă ca mine, să aştepţi să fie şi mai rău.

— Plata e bună. Oferta doamnei Barry e bună, apoi mai e şi faptul că pot să stau aici. O să am nevoie de ceva bani când mă duc la Londra. Dacă aş fi lucrat **într-**un restaurant sau **într-**un magazin, aş fi fost nevoită să cheltuiesc tot ce câştigam ca să mă întreţin. Mă îndoiesc că aş fi putut să-mi adun măcar banii de drum.

— Te-ai gândit la toate?!

— Da.

— Te-ar deranja dacă te-aş ruga să scrii câte ceva? Adică, dacă ţi-aş dicta. **S-**ar putea întâmpla ca eu să nu mai fiu în stare să scriu singură. Sper să nu fie cazul, dar nu poţi şti niciodată.

— Sigur că da. Sunt foarte bună la scris. La şcoală eram cea mai bună la ortografie.

— Grozav.

Bibi împinse uşa cu tava de ceai şi intră.

— Ei, v-aţi înţeles?

— De fapt, Bridie trebuie să hotărască. Eu sunt mulţumită. Dar nu cred că are nici cea mai mică idee despre ceea ce-o aşteaptă.

— I-am explicat.

— Explicaţiile sunt egale cu zero.

— Mi-ar plăcea să rămân.

— Ceaiul… Bridie, Constance. Am cumpărat o prăjitură Bewley când am ieşit în oraş. Ştiu că-ţi **p**lace.

Am luat farfurioara pe care mi-o întindea şi am pus-o pe masă. Am rupt o bucăţică din prăjitură şi am băgat-o în gură. Bibi mi-a pus ceaşca de ceai lângă farfurioară. Am început să mestec.

— Splendid. S-a aranjat, deci. O s-o aduc mâine, cu lucruri cu tot. Maica Aloysius va fi foarte încântată că totul s-a aranjat atât de bine. Serveşte-te cu zahăr, dacă-ţi place, Bridie. Ia şi o bucată de prăjitură.

Nu puteam înghiţi nimic. Mi se astupase gâtul cu totul. Am luat o gură de ceai şi am încercat să împing pe gât în jos firimiturile de prăjitură înmuiate.

— Trebuie să mănânce, spuse Bibi, arătând cu capul spre mine. Doctorul spune că trebuie să mănânce.

Bridie îşi mesteca prăjitura fără să scoată o vorbă.

— Dacă mi-ai lua nişte beculeţe pentru pom…

— Dar astea sunt minunate.

— Ce culoare ziceai, Bridie?

— Albastre, răspunse ea.

— Albastre, te rog, Bibi, din tr-alea mici, albastre.

— Mâine vine Donald de la Downside.

— Şi dacă nu găseşti albastre, şi aurii ar fi frumoase. Ce zici, Bridie?

Ea încuviinţă din cap.

— Trebuie să-l aştept la aeroport. Cred că pe la două şi jumătate aterizează avionul.

— Poate le cumpără Bridie şi mi le aduce mâine. Crezi că s-ar putea?

— Sigur că da. Mi-ar plăcea să dau o fugă prin oraş.

— Să-ţi dau nişte bani.

— Nu-i nevoie. Am destui. O să vă spun după aia cât îmi datoraţi.

— Aşa că n-o să prea am timp să te scot la plimbare mâine după-masă. Până mă întorc de la aeroport, până îi dau prânzul lui Donald…

— Nu-i nimic, Bibi, nu-ţi face griji.

— Poate poimâine, dacă se mai schimbă vremea.

— Ar fi grozav!

— Ne-am înţeles, deci, Bridie. Du tava în bucătărie şi las-o pe masă. Trebuie să mergem.

Bridie adună ascultătoare ceştile şi farfuriile pe tavă şi ieşi din cameră.

— Ei, ce zici?

— Pare drăguţă.

— De încredere?

— Da.

— Bine, am să-i spun maicii Aloysius. Cred că e puţin tulburată acum… dar e de încredere. Maica spune că te poţi bizui pe ea. Hai, mănâncă-ţi prăjitura!

— Bine.

— La revedere.

Mă sărută în grabă pe creştet.

— Ne vedem mâine. Nu mai face exces de zel. Arăţi groaznic… obosită, adică. Foarte obosită.

— Mă simt bine.

— Ne vedem mâine.

I-am făcut semn cu mâna.

După ce închise uşa, am stat să le aud paşii prin hol şi uşa din faţă închizându-se în urma lor, apoi am azvârlit afurisita ei de prăjitură şi ceaiul în foc. Of, Doamne!

Casa mirosea a pisici leneşe de oraş, care dorm ziua întreagă pe masă, printre scrisori ce par uitate, sau pe fotoliul dintre telefon şi uşa de pe palierul ce ducea către baia lui Constance… o cameră ce fusese cândva o seră victoriană de-a dreptul frumoasă. Postamentul de cărămidă mai era încă înconjurat de poliţe acoperite de gresie pentru ghivecele de flori. Aproape toate geamurile, înalte de la nivelul taliei până sub tavan, fuseseră vopsite în alb, pentru mai multă intimitate. Rămăseseră nevopsite câteva ochiuri de geam din loc în loc, să lase lumina să pătrundă înăuntru şi aburul să iasă afară, atunci când

reuşeai să le deschizi cu opinteli. Uşa de sticlă dădea spre o scară de fier ce cobora în spirală într-o grădină mică, cu un castan plantat în colţul din care apăra cel mai bine casa de soare. Pisicilor le plăcea tare mult în baie, şi cel puţin una dintre ele putea fi găsită pe vreo poliţă ori pe scaunul de răchită de lângă cadă, ori chiar în cadă. Parcă au crescut acolo, îşi imagina Constance, la fel ca palmierii din sera de odinioară. Una dintre încăperile mai mari fusese despărţită în două, fiecare cu câte o fereastră înaltă care dădea spre castan, iar bucătăria ieşea în afară pe piloni de metal, deasupra a ceea ce fusese cândva o curte mai mică.

— Pardon, scumpo, spuse lăptarul, depăşind-o pe scări, cu lădiţa lui portocalie plină de sticle.

— Bună ziua.

Îşi aşeză banii în grămăjoară pe cutia telefonului: şilingii şi monedele de şase penny. Una dintre pisici îşi frecă urechile de gleznele ei, o clipă, apoi dispăru în coridorul întunecat. Lăptarul fluiera la etajul doi. Constance formă numărul centralei. Tata spunea întotdeauna că lăptarii sunt cei mai mari pungaşi din lume. Pe ăsta îl chema Sid. Nu părea a fi pungaş, era doar mulţumit, ca toată lumea pe care o întâlneai, că era pace şi nu război.

— Alo!

— Bună, Bibi! spuse Constance azvârlind monedele în cutia telefonului.

— Alo?

— Bibi, eu sunt, alo!

— Unde eşti? Pari atât de aproape.

— Acasă la mine. Am un apartament.

— Grozav, răsună vocea ei fără prea mult interes.

— E minunat. Două camere! Am avut un noroc teribil. Un apartament de-adevăratelea. Nu am nimic comun cu nimeni.

— Şi unde este?

— În Notting Hill.

— Aproape de Harrods?

Bibi cunoştea doar cartierele selecte.

— Nu prea departe. Te rog să-i spui şi mamei, da? Spune-i că am un apartament, cu tot ce-mi trebuie. Poţi să vii şi tu să stai la mine.

— Grozav.

— Mi-am luat chiar şi o slujbă… aşa că nu trebuie să-şi facă prea multe griji. Nimeni nu trebuie să-mi ducă grija.

— Nici nu cred că ţi-a dus-o careva. Ştii doar că Mama îşi face probleme doar cu cei din jurul ei, iar Tata nu-şi face niciun fel de griji cu nimic. Şi ce slujbă zici că ţi-ai găsit?

— Nu-i mare lucru, până una alta, dar câştig ceva. Deretic într-o agenţie de publicitate, fac ceaiul, chestii d-astea. Treburi mărunte, dar cu perspectivă.

— Ceva cu reclame de genul „Guinness e ideală pentru dumneavoastră?

— Da, cam aşa ceva.

— Oricum, nu-ţi bate capul prea tare.

Pip, pip, pip.

Constance mai azvârli nişte monede în cutie.

— Şi tu… ce faci?

— Minunat. Ai pierdut o groază de petreceri minunate. Dar cred că sunt destule şi acolo.

— Nu prea. Charles ce face? Mai e pe acolo?

— Îşi dă examenele finale săptămâna viitoare. Trage tare. Deşi nu prea are de ce… se va descurca.

— Sigur că da.

— Asta-i tot spun şi lui. Bill iese mereu cu Angela Dillon.

— Săracul de el!

— Se pare că-i place.

Corăbii înecate.

— Deşi cred că…

— Ce?

— A, nimic, nimic.

— Da Mama şi Tata ce fac?

— Bine. La fel. Mama e teribil de ocupată. Tata e plecat acum. Nu **s-**a schimbat nimic.

— Bine! De fapt asta e ceea ce vrei să auzi când eşti plecat.

— Ştii, Constance…

— Ce e?

Se gândi mai bine la ceea ce voia să spună.

— Nimic important. Cred că te costă o groază de bani telefonul. Nu prea avem noutăţi pe aici. Totul merge înainte. O să le spun că eşti bine. O să le spun că ţi**-**ai luat slujbă.

— Bine, mulţumesc. Te rog să vii să stai cu mine. Găseşti oricând un loc de dormit aici.

— Îhm.

Pip, pip, pip.

— La revedere, Bibi. La revedere.

Linişte.

Doar Sid, lăptarul, îşi zornăie sticlele pe scări.

— Pa, scumpo, pa.

— Pa.

După vreo jumătate de oră de scris, îmi oboseşte mâna. Ma dor degetele să ţin creionul strâns. Nu mai pot bate deloc la maşină. Apăsarea degetelor pe clape îmi stârneşte râuri de durere în braţe şi în ceafă. Poate că fata asta, cum o cheamă oare, o avea mai multă minte, o fi în stare să pună pe hârtie cuvintele, punctele, virgulele, acolo unde trebuie. Ce mânioasă o să fie Bibi să găsească casa ca o cocină, vasele nespălate, praful de două degete, iar noi două cufundate în truda aproape zadarnică de a crea ceva. Comentariul meu asupra mea înainte de ceasul al doisprezecelea… o neo-odi**s**ee, ca să zic aşa. Trec printr-o

accelerare a procesului de îmbătrânire, comprimând în şase luni ofilirea care apare în mod normal în cincisprezece sau douăzeci de ani. Deprind, fără să am însă răgazul de adaptare, toate neputinţele trupului, concentrarea ciudată a minţii pe trecut, retragerea treptată din şuvoiul celor vii, din contactele mai mult sau mai puţin plăcute cu ceilalţi, oamenii vii. îmi dau seama că mă împuţinez, spre deosebire de cei care îmbătrânesc în mod firesc, care scad doar în ochii celorlalţi.

Mi-ar plăcea să merg la biserica Sfânta Maria de Crăciun, dar nu din motive religioase, ci mai degrabă să-mi mai umplu nările de mirosul perniţelor prăfuite şi al cerii de lustruit candelabrele, să simt aerul călduţ, abia trecând printre barele de metal, să mă simt o clipă liniştită că nu s-a schimbat nimic. Tencuiala cade de pe pereţi, cuvintele rămân. Ramurile netunse ale arţarului se lovesc de ferestrele înalte. Cuvintele rămân acolo, pe paginile subţiri ale cărţilor. Doamne, las-o pe roaba ta să plece în pace, după înţeleaptă vorba ta. Nu, Crăciunul înseamnă bucurie.

Pe mine şi pe Bibi ne-au trimis înainte pe jos, cu Doica. Cu şosetele trase bine până la genunchi şi ţinute cu jartiere de elastic care-ţi lăsau urme pe picior, ce nu treceau toată iarna. Pălăriile strâns legate sub bărbie cu panglici de catifea, în ton cu gulerele hainei. O monedă de doi penny ascunsă bine într-una dintre mănuşile de blană. Căci ochii mei au văzut mântuirea Ta, pe care Tu ai arătat-o tuturor. Vocea preotului se rostogolea pe pereţii scorojiţi, în timp ce se ruga pentru soldaţii şi marinarii din război, pentru săracii şi bolnavii din parohie şi pentru ocârmuitorii acestei lumi bolnave, şi le trimitea înţelepciune. Pace vouă… şi Duhul Sfânt. De fapt niciodată" nu dădeam prea mare atenţie la astea, iar Bibi se întorcea spre Charles şi Roma cu un entuziasm care, în timp, s-a transformat într-o rigiditate aproape evanghelică; veselia şi fericirea au fost

înlocuite de datorie şi virtute.

— De ce stai acolo, pe întuneric, Constance? Tu eşti, Constance, nu-i aşa? răsună arţăgoasă vocea mamei din prag.

— Da, eu sunt, Constance.

— Cred că mi-am pierdut ochelarii. Nu mai văd cum trebuie fără ochelari. Ce plicticos. Eu am avut mereu ochi buni. Tu nu faci nimic altceva decât să stai tot timpul. Şi când erai mică, tot aşa făceai. Visezi, te uiţi în gol. Pierzi timpul.

— Mă gândesc, mamă.

— Aşa spuneai mereu, dacă-mi aduc bine aminte. Purtarea asta nu te duce nicăieri. Ţie ţi-a ajutat la ceva?

— Nu, Mamă, nu cred.

— M-ar fi mirat să se fi ales ceva de tine în viaţă. Mi-am dat seama atunci, când ai plecat de la Trinity aşa, fără motiv, că n-aveai forţă… Şemineul ăla trebuie curăţat.

O buclă de fum scăpase în încăpere. Mama tuşi uşor, ţi**nându-**şi dosul palmei la gură.

— De niciuna dintre noi nu **s-**a ales prea mare lucru, nu-i aşa?

— Bibi **s-**a măritat. Are patru copii încântători. Şi-a găsit un loc. În vreme ce…

— M-am întrebat mereu de ce te-ai măritat tu cu Tata, am întrerupt-o eu.

— Mi-am închipuit eu că te gândeşti la tot felul de obrăznicii.

O urmă de zâmbet îi traversă faţa.

— Nu mi **s-**a părut niciodată că v-aţi fi potrivit. Dar poate că m-am înşelat.

— Mi-a oferit tot ce mi-am dorit şi m-a lăsat în pace. Eu aş fi zis că a fost cea mai bună alegere. El şi-ar fi dorit un fiu. Amândoi ne-am fi dorit… Doar că… Cred că a fost o căsnicie la fel de bună ca oricare alta…

Vântul agită rămurelele netăiate ale plantelor

agăţătoare de la ferestre. Mama se înfioră uşor şi făcu un pas către foc.

— Niciodată nu mi-a fost aşa de frig. Focul nici nu se aprinde cum trebuie, dacă nu cureţi şemineul ca lumea. Dl. Fannin…

— Da, o să-l curăţ.

— Şi nu uita să scoţi husele, cărţile…

— Sigur, n-o să uit.

— Lui îi plăcea mai mult compania bărbaţilor. Misogin… aşa se zice? Misogin. Nu spun că…

— Sigur că nu.

— Mulţi bărbaţi sunt ca el. Au nevoie de femei, dar nu le plac deloc. Cred că asta are legătură cu felul în care au fost crescuţi. Dar pe mine nu m-a deranjat niciodată.

— Nu ţi-ai imaginat vreodată că poate… era vreo altă femeie, într-altă parte? Toate nopţile petrecute la club până târziu? Toate plecările lui la sfârşit de săptămână? Nu te-ai gândit niciodată?

— Ce întrebare prostească! Barbara n-ar fi pus nicicând o astfel de întrebare. Aprinde lumina. Întunericul e atât de obositor.

Am întins mâna şi becul a înflorit în veioză. Eram singură şi focul stătea într-adevăr să se stingă.

Zăcea întins lângă ea, cu mâinile încrucişate sub cap, privind în tavan unduirea răsfrângerilor luminoase ale mării.

— Bună dimineaţa.

El continuă să privească vrăjit mişcările strălucitoare, dar zâmbi răspunzându-i.

— Cum m-am descurcat? întrebă ea roşind, simţindu-şi întregul trup năpădit de emoţie.

— Oh, Doamne, îmi pare rău că am întrebat aşa o prostie. Mi-a scăpat fără să-mi dau seama. Socoteşte că n-am întrebat. N-aş vrea să crezi că…

El se răsuci pe-o parte ca s-o privească.

— Nu-ţi face griji, irlandezo. A fost bine. Data viitoare va fi şi mai bine. Cu timpul ai să te perfecţionezi. Trebuie să înveţi să te relaxezi. Asta e foarte important. Să te relaxezi. Doar nu conduci maşina.

— Dar eu nu ştiu să conduc maşina.

— Ştii ce vreau să spun?

— Da.

— Tu nu te relaxezi nici măcar când dormi. Mâinile îţi sunt încleştate în pumni mici. Eu te urmăresc.

— Cred că am fost mereu aşa. Am un temperament nervos.

— Bărbaţii au tot felul de fantezii în minte. Tot soiul de vise despre…

— Despre regulatul perfect?

— Eu n-aş fi zis chiar aşa.

— Şi nu iese niciodată chiar aşa cum vrei?

— Nu chiar. Poate chiar mai interesant… poate; dar nii ştiu nici eu. Câteodată imaginaţia ne poartă dincolo de puterile secătuite ale trupurilor noastre.

— Tu faci des asta?

— Nu, irlandezo, râse el. Din când în când. Asta-i tot. Mă ţine în funcţiune mai mult imaginaţia, uneori mai bine decât realitatea, continuă el, atingând-i uşor umărul gol. Totuşi, realitatea de acum îmi place. Acum o să fac o cafea şi apoi trebuie să lucrez două ore. În fiecare zi trebuie să lucrez două ore. Asta-i regula mea. Dacă nu-mi respect regulile, mi se duce puţin viaţa de râpă. Tu te duci la hotel, îţi faci bagajele şi le aduci aici, da?

Dădu cearşaful la o parte şi coborî din pat. Rămase în soare, mângâind-şi gânditor burta. Spre deosebire de tatăl ei, pe el nu părea să-l deranjeze pieile care-i atârnau.

— Crezi că… Eşti sigur că vrei asta?

— Da. Doar n-o să ia lumea foc. Pentru o vreme, o să ne luptăm să fim un pic mulţumiţi, Ăsta-i un tratament bun.

O privi din nou şi zâmbi.

— Ia uită-te pe fereastră.

Ea se ridică în capul oaselor şi privi pe geam. Un zid scund despărţea drumul de plaja pietroasă şi de mare. Năvoade roşii şi cafenii îmbrăcau zidul. Marea strălucea în lumina soarelui. Frunzele leandrilor abia se clinteau. Doi bătrâni aplecaţi pe scaune de lemn împleteau năvoade, dând din cap şi vorbind.

— Cum să nu te relaxezi **într-**aşa o privelişte?

— Ai dreptate.

— După prânz, vom înota. Ştiu un loc foarte bun pentru înot. Acolo marea e atât de verde, cum n-am mai văzut nicăieri.

— Îţi place să organizezi totul, nu-i aşa?

El se apleca şi-şi adună pantalonii de pe jos.

— Îmi pare rău. Fac plenuri mereu. Câteodată uit că şi alţii mai sunt… Pentru mine e important să ştiu ce fac în orice clipă a zilei. În orice zi a vieţii mele. Muncesc, citesc, mănânc, mă relaxez, dorm. Plenuiesc totul. Plenurile sunt siguranţa mea.

— Niciun pic de loc pentru neprevăzut?

— Nu. Dacă se poate, nu. Ce zic eu aici? Tu eşti neprevăzutul, irlandezo. Dar un neprevăzut ca ăsta îmi ajunge pentru mult timp.

— Ce caraghios eşti, râse ea. Bine… tu faci planurile, iar eu gătesc. Ce zici de asta? Dacă mie nu-mi **p**lac planurile tale, îţi spun. Iar dacă ţie nu-ţi **p**lac bucatele mele, îmi spui şi tu.

— Cafeaua, zise el, aruncâ**ndu-**şi din nou pantalonii pe jos.

Se duse **într-**o debara mare ce servea drept bucătărie, îl auzi aprinzând un chibrit şi dând drumul la gaze.

— Cât fierbe ceainicul, eu intru în duş şi după aia poţi face unul şi tu.

— Chiar te rog. Amorul te face să miroşi.

— Dar miroase bine, irlandezo, ce zici? râse el.

— Va trebui să mă obişnuiesc.

El turnă apă în ceainic. Când dădu drumul la robinet, un zgomot ritmic şi liniştitor se auzi pe ţevi. Ea îşi puse capul la loc pe pernă şi închise ochii.

— Pun pariu că eşti dintr-ăia care se scoală cu noaptea în cap. Cât e ceasul?

— Opt fără douăzeci, spuse el lipăind cu tălpile goale spre baie.

— Mamma mia, Jacob!

— Mă scol la întotdeauna şapte jumătate. De la mulţi ani fac asta. Dimineaţa devreme e mai mult loc în lume. Gândurile pot să crească, iar apoi trebuie să se retragă la loc atunci când încep să se frece oamenii de ele. Dac-aş fi cu adevărat un bărbat puternic, m-aş scula la cinci, dar e prea greu. Ceasul din trupul meu spune nu.

— Ceasul din trupul meu spune nu la ora opt fără douăzeci.

— Brostii! exclamă el, intrând în baie.

Brostiile, asta-i vorbă bună, îşi spuse ea, trebuie să mi-o introduc şi eu în vocabular. Ţevile pocniră din nou şi mirosul de aburi pătrunse în cameră. Două motociclete trecură cu zgomot pe stradă şi se auzi vocea unui bărbat:

— Mario! E, Mario!

Niciun răspuns. Ora asta era matinală şi pentru Mario. Mă întreb dacă o să am un copil. O mică explozie de viaţă. Dar cred că e prea mult dintr-odată. Se spune că se întâmplă cu atât mai greu, cu cât eşti mai bătrână. Ar fi groaznic dacă planul meu ar da greş. Totuşi va fi fost un vis frumos, şi spre deosebire de alte vise, pe acesta o să mi-l aduc aminte. O să-l retrăiesc de câte ori o să vreau.

— Mario!

Ce ciudat să aud pocniturile şi plescăiturile astea pentru prima oară. Să îmi împart intimitatea trupului meu

cu un străin. Oare sunt acum alta? întregită poate, pentru prima oară? Dar nu cred să fiu altfel. Poate ceva mai conştientă de propria-mi vanitate care nu mă va lăsa să pier de tot de pe faţa pământului, fără să las vreo urmă. Sperasem – prosteşte, acum îmi dau seama – să mă imortalizez prin scris. Iată însă că trebuie să recurg la metode mai convenţionale. Ce furioasă ar fi Mama dacă ar şti ce pun la cale. Cât despre Bibi, ea ar fi mai degrabă ofensată decât supărată… Ofensarea neînduplecată, asta este arma ei, arma ei publică, dar îşi va folosi şi cealaltă armă, secretă: se va ruga pentru mine.

— Constance!

Deschise ochii. Jacob stătea în picioare lângă ea, îmbrăcat, întinzându-i o ceaşcă de cafea…

— Ai adormit iar. Ăsta-i semn bun.

— Ce crezi, sunt un monstru? întrebă ea ridicându-se şi luând ceaşca.

— Poate. Dar numai un monstru mititel.

— Ce jalnic să fii doar un monstru mititel.

— Bea-ţi cafeaua. Ţara ta naşte monştri. Din vremuri preistorice. Tu nu faci altceva decât să urmezi modelul naţional.

— Vai!

— Fac cafea bună, nu?

— Da.

— Mario!

Se auzi zgomotul de storuri trase şi un şuvoi de cuvinte neînţelese se revărsă în stradă.

Îmi este tot mai greu să ţin socoteala trecerii timpului, întunecimea iernii mă face să discern tot mai greu între dimineaţă şi seară. Nici măcar foame nu-mi mai este. De când nu m-am mai clintit din fotoliul ăsta? Am dormit noaptea sau în timpul zilei? Parcă a fost şi Bibi aici. Asta-mi aduc aminte, dar când a fost? Acum o oră, sau poate ieri? Spre deosebire de puşcăriaşii care-şi ţin

socoteala timpului făcând scrijelituri pe perete, se pare că eu nu mai am nevoie de o astfel de evidenţă. Pentru mine este o lungă zi de iarnă, care nu poate avea decât un singur sfârşit. **S-**a stins focul. Trebuie să mă ocup de el. Să scot cenuşa. Dar mai întâi trebuie să caut sticla de whisky. Dacă mi-aş aduce aminte unde am pus-o! Ce prostie, să-mi umplu hăul minţii cu atâtea amintiri din trecut, şi-acum să nu mai pot găsi sticla de whisky, tocmai acum când îmi trebuie mai mult. Singura mea nevoie. Şi pe Dumnezeu l-am pierdut, pe undeva, din neglijenţă, cred, mai degrabă decât premeditat. Am fost copilul Lui, fără îndoială, cu şosetele prinse în jartiere sub genunchi. Pe vremea aceea eram profund convinsă de sistemul Lui de pedeapsă şi răsplată, de mila Lui dreaptă, de perspectiva minunată a veşniciei fericite. Pe măsură ce am depăşit această convingere n-am avut grijă să o înlocuiesc cu alta, şi-n**tr-**o bună zi am descoperit că Dumnezeu **s-**a dus, iar asta m-a întristat pentru că însemna că nu mai eram copil, dar m-a şi bucurat pentru că mi-am dat seama că puteam de-acum să-mi stabilesc propriile mele reguli. Luminiţe albastre care să strălucească în pomul de Crăciun, asta-i ce-mi trebuie acum. Dar mai întâi sticla, apoi luminiţele albastre. Doar aşa **s-**ar mai putea întoarce veselia.

— **S-**a stins focul.

Bill părea atât de înalt, cum stătea între mine şi uşă, umplând toată camera.

— Ce zi e azi?

— Miercuri.

— Miercuri, am repetat eu, înregistrând în memorie această informaţie. Cât e ceasul?

— Aproape unsprezece.

— Vai, Doamne!

Bill traversă camera şi trase perdelele. Afară era o lumină mohorâtă, totuşi era ziuă.

— Încep să pierd noţiunea timpului. Nici nu cred că

m-am culcat în pat.

— Nici nu arăţi a fi dormit în pat.

— Tocmai aveam de gând să beau ceva… ceva care să mă învioreze. Ai timp sau chef să bei ceva cu mine?

Se uită la mine o clipă.

— Da, un pahar mic.

— Problema esenţială e însă că… am pierdut sticla.

— Cât cauţi tu sticla, eu mă ocup de foc. E frig aici. Ai o găleată pentru cenuşă şi vătrai?

— Nu trebuie să…

— Nici tu n-ar trebui să-ţi contrazici doctorul.

M-am sculat din fotoliu cu mare greutate.

— O să găseşti de toate lângă uşă, în bucătărie. De cenuşă şi de chestiile-astea se ocupă Joe, când vine joi. N-ai vrea o cafea mai bine, spune drept?

— Ba da, dacă nu te deranjează prea tare.

— Bine, am să fac cafeaua.

— Pacienţii mei se sperie de cel mai mic damf de alcool, căci le place ca doctorul să fie model de cumpătare şi sănătate.

Bill veni după mine în hol: stâng, drept, stâng, drept. Văd că îmi pot stăpâni picioarele. Şi îl simt cum mă urmăreşte.

— Constance…

— Hai, Bill, fă focul, te rog…

Am răsucit robinetul şi-am ţinut degetul sub jetul de apă **s-**o simt când vine mai fierbinte, apoi am umplut cafetiera.

„Eu fac cafea bună, irlandezo! Cea mai bună cafea din lume eu o fac!”

— Brostii, am exclamat eu plictisită.

— Ce spui? întrebă Bill.

— A… nimic. Mi-am **a**dus aminte de ceva.

Bill ieşi din bucătărie cu vătraiul şi căldarea de cenuşă.

Am pus boabele negre şi unsuroase de cafea în râşniţă şi i-am dat drumul.

„Doar o cană mare şi apă fiartă. N-ai nevoie de maşinăriile astea moderne ca să faci o cafea pe cinste”.

„Ia mai lasă-mă în pace, polonez arţăgos”.

Şopteam vorbele astea mânioasă, nevrând să mă audă Bill. Cineva izbucni în râs. Am amestecat cafeaua în apa fierbinte, am înşurubat capacul şi am pus cafetiera pe foc. îl auzeam pe Bill trebăluind în camera de alături. Speram ca pacienţii lui să nu se sperie că mirosea a fum şi cenuşă. Ceşti, zăhar, linguriţe, lapte. Am deschis uşa frigiderului şi-am dat cu ochii de budinca adusă de Bibi. Am scos laptele şi am trântit uşa la loc. O să vină fata aia, nu mai ştiu cum o cheamă. O **s-**o mănânce ea, înainte să apară Bibi.

— Gata! zise Bill, punând căldarea după uşă.

— Să mă spăl pe mâini. Eram bun de fată în casă!

— Pun rămăşag că acasă nu faci focul.

— Sigur că nu. Da’ de ce crezi că m-am însurat? Nici pantofii nu mi-i fac şi nici hainele nu le pun la loc. Le las pe jos împrăştiate. Şi, oricum, am încălzire centrală.

— Vezi de câte am scăpat?

— Poate cu tine ar fi fost altfel.

— N-aş crede. Ne-am fi înăcrit amândoi. Un cuplu îmbătrânit şi morocănos.

— Ca majoritatea cuplurilor.

— Poate. Iau eu tava, tu adu cafetiera.

Am închis aragazul şi am luat cafetiera. Pe raftul de lângă uşă am văzut o sticlă neîncepută de whisky. Am scăpat de căutat. Simpla ei atingere îmi dădea putere.

— Ştii, Constance… patul acela te mai aşteaptă încă. Aş dori să te gândeşti serios.

Focul ardea măreţ în grătarul şemineului dintre noi.

Am scuturat din cap.

— Bibi mi-a găsit o fată. Vine de astăzi. E drăguţă.

Este orfană şi a fost deprinsă să facă ce i se spune şi să fie recunoscătoare pentru orice.

— După cât te ştiu pe tine, ai **s-**o dezveţi imediat.

— Se poate mişca să-mi aducă una-alta. Ce-mi trebuie mai mult? Tot ce-mi trebuie e cineva care să-mi aducă una-alta şi să mă asculte dacă îmi vine cheful să vorbesc. Să fie pe aici… în caz de nevoie. Nu mă forţa, Bill. Aşa vreau eu, zău.

— Bine, Constance. Mă dau bătut. N-ai de ce-ţi face griji.

— Promiţi?

— Da.

— Ce face Angela?

— Nu-şi vede capul. Cu Crăciunul şi… cu celelalte… e bine. Da, e în formă. Mulţumesc de întrebare.

— Şi copiii?

— Ca orice copii, îmi închipui. Se aruncă în inconştient cu mare zarvă. O zarvă absolut agresivă. Şi n-ai cum să te fereşti de ea. Pare să stoarcă toată energia din ei. Cristina merge la Trinity în toamnă.

— Atât de mare **s-**a făcut? Cât de iute trec toate, ca **s-**o ia apoi din nou de la capăt! Ce-o să facă?

— Medicina. Dacă va primi note suficient de bune. Nu mai merge de-acum să fie fata lui tăticu'. Uneori, când nu-i urăsc de-a binelea, chiar îmi este milă de tinerii ăştia. Ei nu se distrează deloc… când mă gândesc cât de mult ne distram noi…

— Fiecare generaţie are distracţiile ei.

— Poate că da.

— Cred că ar dispreţui distracţiile noastre, dacă am putea să le descriem.

— Nu mai e chip să te apropii de Brittas acum. Am trecut pe acolo vara asta şi mi-am blestemat zilele. Milioane de oameni viermuind de colo-colo. Peste tot numai bungalowuri şi caravane. Iad, nu alta. Ca pe

bulevard în zi de sărbătoare.

Bill amestecă zahărul în cafea, gândi**ndu-**se cât de groaznic e totul.

— Oricum, Angelei nu i**-**a plăcut niciodată la Brittas, spuse el în cele din urmă.

Whiskyul din ceaşcă străpunsese durerea, învălui**nd-** o cu căldura lui, apărâ**ndu-**mă pentru o clipă, doar pentru o clipă.

— Ştii ce**-**aş fi vrut să fac, de fapt?

— Ce?

— Am visat mereu să ajung medic generalist. Undeva în vest. Poate la Connemara, la Galway sau chiar la Clare, **într-**un orăşel unde toată lumea se cunoaşte, cu locuri bune de pescuit. O casă veche, o bucată de pământ. Am urât întotdeauna marile oraşe.

— Ai fi putut să pleci oricând.

— Aş fi putut, în ceea ce mă priveşte pe mine, râse el.

— **S-**ar fi supărat Angela?

— E aşa de uşor să învinuieşti pe alţii pentru greşelile pe care le facem noi înşine în viaţă.

— Aşa e.

— Ce ciudat… eu nu mi-am **d**orit prea mult, n-am **a**vut niciodată ambiţii mari, ştii tu prea bine… dar am obţinut tot ce-au râvn**i**t alţii…

— Două maşini.

— Tu m**-**ai readus întotdeauna la realitate, râse el.

— Sunt rea. Suntem cu toţii absurzi; patetici. Ce noroc că nu m**-**am măritat cu tine, altminteri ai fi fost acum un doctor deprimat în Connemara, hurducâ**ndu-**te **într-**o maşină veche în care intră ploaia, trăgând la măsea şi tânjind în taină la luminile strălucitoare ale Dublinului, la cabinetele de consultaţii din Fitzwilliam Square. Înăcrit. Ţăranii te**-**ar iubi pentru că ai uitat să le trimiţi notele de plată, iar cei înstăriţi **s-**ar purta frumos cu tine la club, dar şi**-**ar trata bolile la altul mai tânăr, căruia nu-i tremură

mâinile.

— Mă faci să mă simt bine.

— Mai toarnă-ţi cafea.

— Un strop. Apoi trebuie s-o iau din loc. În maşina mea nu intră ploaia, am şi radiator şi radio. Poate am să-mi pun şi o saună într-o bună zi.

— Mai toarnă-mi şi mie, l-am rugat întinzându-mi ceaşca.

Rămase pe loc şi mă privi îndelung, scrutând cu ochii lui albaştri şi buni parodia mea de trup. Mi-am ridicat mâna în semn de apărare.

— Vai, nu, te rog.

Se ridică, îmi atinse mâna uşor, apoi turnă ce mai rămăsese din cafea în amândouă ceştile.

— Îmi place să stau cu tine, Constance. Ţi-am simţit lipsa în toţi anii cât ai fost plecată. îmi închipui că o să-mi lipseşti mereu.

— Dansam bine împreună.

— Da.

— Pe mine nu mă mai ţin picioarele deloc. Tu cred că mai dansezi, nu-i aşa?

— Din când în când. Deşi nu-mi mai face plăcere.

— Da ce-ţi face plăcere acum?

— Nu ştiu… nu mai am sentimentul acela atât de puternic pe care-l aveam din când în când, când eram tineri… au mai rămas doar câteva lucruri care-mi dau într-adevăr un sentiment de bunăstare pasivă… câte o cursă în Golful Dublin joi seara, nici nu-mi trebuie să câştig, doar să fiu acolo; câte o plimbare mai lungă pe munte, singur, fără nimeni în preajmă, fără conversaţii; pescuitul, munca, uneori, când se iveşte câte ceva ieşit din comun, care să-mi pună mintea la treabă. Câte o întrebare mai ciudată. Dar nu dansul, cu siguranţă. Trebuie să plec, Constance. Unii dintre pacienţii mei au început deja să sufere de isteria specifică dinaintea Crăciunului. Hai să te ajut să te bagi în

pat. Arăţi cumplit. Ţi-ar prinde bine să dormi un pic, înfăşurată la căldură.

— Mulţumesc, pot să mă bag şi singură în pat.

— Dar, pentru Dumnezeu, nu te mai împotrivi atâta. Vorbea serios. M-am ridicat şi m-am îndreptat încet spre dormitor. Făcusem prostia să-mi las sticla pe masă. El rămăsese în picioare lângă şemineu, privindu-mă. M-am bucurat că nu venea după mine, căci mai aveam încă mândria de a nu lăsa pe nimeni, nici măcar pe doctor, să-mi vadă oribila epavă a trupului. Mi-am desfăcut fusta şi mi-am scos puloverul. M-am aşezat pe pat şi am început să-mi trag ciorapii. Degetele-mi pulsau din pricina efortului. Într-un loc se dusese un fir de la ciorap, urcând până la o gaură, sub genunchi. Am auzit paşii lui Bill străbătând holul.

— Stai o clipă, am strigat. O clipă!

M-am lăsat pe pernă şi mi-am înfăşurat aşternutul în jurul trupului.

— Poţi să intri!

El veni cu sticla în mână.

— Ţi-ai uitat licoarea vieţii.

— Mulţumesc.

— Ţi-e bine?

— Ce întrebare prostească!

— Ştii tu ce-am vrut să zic, de fapt. Vrei să-ţi dau nişte pastile înainte de a pleca?

— Nu. Le am aici, la îndemână, dacă-mi trebuie.

— O să mă întorc. Hai, ia-o mai uşor, Constance!

Se apleca spre mine, de parcă ar fi vrut să mă sărute, dar apoi se răzgândi. Zâmbi.

— La revedere.

— Pa… Ajuns la uşă, nu se întoarse, nu-mi făcu cu mâna, o închise încetişor în urma lui şi se duse…

Doctorul purta haină neagră şi pantaloni cu dungi subţiri. Ochelarii erau uşor înclinaţi spre dreapta, spre o

aluniţă plină de păr de pe obraz. Ţinea mâinile împreunate pe birou, ca la rugăciune. Aşteptă ca fata să se aşeze bine pe scaun, şi apoi începu să vorbească:

— Ei bine, doamnă…

— Domnişoara Keating, îl corectă ea.

— Da, domnişoară Keating, acceptă el, uitân**du-**se în grabă pe hârtiile dinaintea lui.

Pe pervazul din stânga se aşează un porumbel, care**-**şi ciugulea sârguincios penele.

— Îhâm, da, îhâm. Sunteţi însărcinată. Aşa e. Douăsprezece săptămâni, aş zice.

Nu părea prea entuziasmat.

— Minunat! Absolut minunat!

Doctorul tot nu se înseninã. Un al doilea porumbel se lăsă pe pervaz.

— Şi ce aveţi de gând? Ceva planuri de căsătorie?

— Nici vorbă. Este foarte bine aşa. Exact cum am dorit. Totul a ieşit exact cum am dorit eu. Este foarte bine.

— Aha!

Cel de**-**al doilea porumbel se trase mai aproape de primul, grivi**nd-**o pe Constance rugător.

— În cazul acesta, începu el, apucâ**ndu-**şi stiloul şi netezind hârtiile din fata lui, presupun că ne putem apuca de treabă.

— Da, vă rog. Vă asigur că sunt foarte mulţumită.

— Mă bucur, îi zâmbi el. Sunt fericit pentru dumneavoastră. Atunci…

Cu o mişcare uşoară a trupului, cel de**-**al doilea porumbel îl împinse pe primul peste marginea pervazului şi**-**şi reluă calm ciugulitul penelor, căutând ceea ce caută mereu porumbeii printre pene.

Cineva se mişca prin casă. O uşă trântită, paşi, zornăit de obiecte, luate şi puse cu zgomot. Pleoapele îmi erau prea grele să le deschid, aşa că am rămas în pat, ciulind urechea. Nu putea fi Mama. Ea nu a zornăit

niciodată obiecte şi nici nu a făcut gesturi stângace. Ea **s-**a mişcat discret prin viaţă până la sfârşit, când au făc**ut-**o să sufere **într-**un mod pe care ea nici nu l**-**a înţeles şi nici nu l**-**a meritat. Ea dusese o viaţă total lipsită de dureri, ca apoi timp de trei luni să**-**i fie impusă chiar de cei mai apropiaţi ei. Să fi fost vreo încercare divină a tăriei ei spirituale? Biata Mama! A fost singura ta încercare în toţi acei ani, o surpriză neplăcută la care ai fost supusă. Paşi prin hol.

Bibi? Nu. N**-**ar fi putut să rabde să nu intre şi să se bage peste mine în vreun fel. O melodie fredonată încetişor. Am deschis ochii şi am privit în tavan. Nu prea aveam la ce să mă uit. Tocmai mă hotărâsem să mă scol să văd ce se întâmplă, când uşa se deschise şi apăru un cap de fată.

— Cine e? am întrebat.

— Sunt eu, Bridie. M**-**am mai uitat la dumneavoastră şi mai devreme, dar eraţi dusă de tot. Sper că nu v**-**am trezit cu zgomotul meu.

— Cât este ceasul? Presupun că e tot miercuri.

— Patru jumate.

— Doamne, ce**-**am mai dormit! Hai, intră înăuntru. Să te văd mai bine.

— Tocmai am făcut ceaiul. N**-**aţi vrea o ceaşcă?

— Ba da, mulţumesc.

Capul dispăru.

Care Bridie? mă întrebam. Am dat câteva ghionturi pernelor şi m**-**am ridicat în capul oaselor, **sprijinindu-**mă pe ele. Simţeam o acreală în cerul gurii din cauza whiskyului băut de dimineaţă. Biata orfană Bridie, căzută din lac în puţ. Dar apoi va putea pleca. În momentul în care**-**şi va aduna banii pentru drum, va putea pleca de aici şi va lua vaporul. Clasa a treia… ba nu, i se zice clasa a doua acum. Progresăm.

— Vreţi să mâncaţi ceva?

Împinse uşa cu piciorul şi intră în cameră cu câte o ceaşcă aburindă în mână.

— Nu.

Puse una dintre ceşti pe măsuţă, lângă sticla de whisky şi se aşeză apoi pe singurul scaun gol. Amestecă ceaiul fără să scoată vreo vorbă.

— Eşti de mult aici?

— M-a adus doamna Barry cam pe la doisprezece. Spunea că o să încerce să se întoarcă în seara asta să vadă ce faceţi. Mi-am aranjat cămăruţa de lângă bucătărie pentru mine. Sper că asta trebuia să fac, nu?

— Şi pe vremuri fusese tot dormitorul servitoarei, mic şi întunecos, dacă-mi aduc bine aminte. Nu-i o cameră prea grozavă.

— E bună. N-am avut niciodată camera mea până acum. M-aş rătăci în ea dacă ar fi prea mare. Cred că-i grozavă.

Părea convinsă de ce spunea.

— Doamna Barry mi-a găsit cearşafuri, pături şi d-alde astea. Iar eu am împodobit-o.

— Ai împodobit-o?

— Da, cu ghirlande şi alte podoabe. Le-am luat de la Noolies când v-am cumpărat beculeţele.

— A, da? Grozav.

— V-am făcut şi pomul. Arată nemaipomenit acum. Plin de beculete mici, albastre. îmi datoraţi o liră şi douăzeci. Sper că e bine, nu?

— Înţeleg că n-ai pierdut vremea.

— Am fost învăţată să muncesc din greu. Ce rost are să tândălesc?

— Care ţi-e numele?

Nu răspunse.

— Adică numele care… vine după Bridie?

— Am fost găsită pe o bancă în Herbert Park, spuse ea după o lungă tăcere. Cineva m-a lăsat pe o bancă. De

multe ori mă duc în parc şi mă întreb care o fi fost banca aceea. Cred că era lângă lac… unde să mă găsească cineva până nu… Dar eram bine înfofolită. Aşa mi-au spus. Nu cred că cineva ar fi vrut să mor. Sunt convinsă că era lângă lac. Nu credeţi?

— Poate că era.

— Era în mai. Şi nu era frig.

— Nu. N-avea cum să fie frig.

— Aşa că mi-au zis May. Bridie May. Cred că ăsta-i numele meu.

— E un nume frumos. Bridie May. Sună bine.

— Aşa cred şi eu, zâmbi ea.

Am sorbit ceaiul **într-**o tăcere îndelungată. A fost învăţată să facă ceai bun, mi-am zis eu.

— Aveţi maşină de spălat?

— Nu.

— Ah!

— Am mutat mai toate lucrurile din casă când a murit tata. Aveam de gând să vindem casă, dar… mi-a v**e**nit mai la îndemână să vin aici.

— Sunt o mulţime de rufe murdare pe-aici.

— Da. îmi pare rău. Nu m-am simţit în stare să…

— Nu-i nimic, spuse ea scurt. E o spălătorie în Ballsbridge. O să adun toate rufele şi-o să dau o fugă până acolo înainte să se închidă. Ar fi bine să scăpăm de ele cât mai iute. Bani aveţi?

— În sertar, am răspuns eu, arătâ**ndu-**i scrinul. Opreşte-ţi şi pentru beculeţe şi podoabele din camera ta.

Ea se ridică şi traversă încăperea. Deschise sertarul şi rămase cu ochii la el.

— Ţineţi banii ăştia aşa, tot timpul?

— Da. Mi se pare mai simplu aşa.

— N-ar trebui, ştiţi… ar putea să-i i**a** cineva.

— Sper să nu. Tu ia-ţi cât ai nevoie.

Luă patru bancnote de o liră şi mi le arătă.

— Iau patru lire. O să pun restul la loc mai târziu.

— Cât eşti tu plecată, am să mă scol să-mi fac o înfăţişare mai respectabilă.

— N-ar fi mai bine să rămâneţi în pat? Doar astăzi. Arătaţi stoarsă.

— O să mă scol. Mă simt mai în viaţă când sunt în picioare.

Ea încuviinţă din cap şi zâmbi. O să aibă probleme cu dinţii, dacă nu pleacă mai iute din ţară. Două garnituri de toporişti de porţelan, la fel ca multe alte fete de condiţia ei, înainte de douăzeci şi cinci de ani. O bună pavăză împotriva păcatului, dacă te gândeşti bine. I-am făcut un gest prietenesc cu mâna, fără nicio semnificaţie. Mi-a zâmbit din nou.

— Nu stau mult.

Îndesă banii în buzunar şi părăsi camera, închizând încetişor uşa în urma ei. Mă întrebam dacă maică-sa plecase din Herbert Park să ia prima barcă din Dun Laoghaire. Rămăsese oare pe punte, privind cum dispar formele oraşului, şirurile de case, dealurile întunecate, rugându-se în sinea ei ca cineva să găsească pruncul bine înfăşurat, lăsat pe banca de lângă lac? Trebuie să fi fost o seară minunată de mai, cu bărci în golf, albatroşi rotindu-se pe cer, deasupra oraşului plutitor. Poate că nici nu-i păsa, era doar pătrunsă de o imensă uşurare să fi scăpat de durere, să se afle în siguranţă. Şi noi ne plimbam şi ne jucam în parcul acela după-amiezile. Săream coarda pe treptele înalte de piatră la marginea lacului şi hrăneam raţele cu firimituri de pâine veche dintr-o pungă cafenie de hârtie… Săream, strângeam mânerele netede şi calde în mâini, frânghia se rotea, izbind pământul, respiraţia era gâfâită, vocile şoptite… Ursuleţ, ursuleţ, întoarce-te, ursuleţ, ursuleţ, atinge pământul. Doica şi prietenele ei se plimbau, se aşezau la vorbă, împingând şi legănând cărucioare uriaşe, bine lustruite. Croşetând vara, la umbra

bolţilor de trandafiri, degetele le zburau, capetele se clătinau, iar privirile erau totdeauna alerte. Câteodată cânta fanfara în chioşcul rotund, bărbaţi în uniforme de marinar, cu instrumente aurii şi argintii strălucind în soare. După fiecare melodie, dirijorul se înclina cu grijă, ţinându-şi bagh**e**ta înainte cu mâinile înmănuşate. Noi aplaudam. Nimeni nu s-ar fi g**â**ndit la pruncul înfofolit... Hai, sus. Trebuie să mă ridic. Altfel mai trece încă o zi, iar eu nu mă voi fi străduit să trăiesc nicio clipă din ea.

Duhnesc a moarte de la o vreme. Oricât de des îmi săpunesc trupul şi**-**l spăl, cu orice mi**-**aş freca pielea înăsprită, mirosul, dispare doar temporar. Apoi emană din nou prin pori şi se agaţă de haine, molipsind orice ating. Mă deprimă chiar mai mult decât durerea. Beculeţele albastre sunt frumoase. Mici, strălucitoare, atârnate printre ramurile verzi. Fata asta, cum o fi chemâ**nd-**o, le**-**a lăsat aprinse, aşa că, pentru o clipă, m**-**au orbit atunci când am deschis uşa.

Lumini erau atârnate şi printre ramurile copacilor din Piazza. Aerul era cald, pescarii îşi aprindeau lanternele, departe de golf.

— E al naibii de romantic, spuse Constance.

El aşează paharul de vin pe masă şi arătă cu mâna lui ciuntită către oraşul ce se înşiruia sub ei, de**-**a lungul ţărmului mării. Luminile, leandrii, bărcile colorate trase pe plaja îngustă, mişcări prin lumini şi umbre, sunete neclare purtate de briza catifelată.

— Nu te lăsa înşelată de frumuseţea tabloului. Sălbăticia umană lucrează chiar şi aici, la fel ca oriunde în altă parte. Distrugătorii lucrează peste tot.

— Nu**-**ţi prea plac oamenii.

— N**-**aş spune asta. Dar nu cred că suntem nişte biete creaturi curajoase, luptâ**ndu-**ne fără speranţă pentru un fel de perfecţiune magica. Eu nu am o astfel de viziune romantică asupra lumii.

Îşi puse mâinile pe masă înaintea lui şi rămase cu ochii la ele. Constance băgase de seamă că făcea asta adeseori, atunci când îşi căuta cuvintele.

Se uită şi ea câteva clipe la mâinile lui, roşi, apoi îşi purtă privirile către mare şi către pescarii romantici care-şi aprindeau luminile.

— E mai bine acum, spuse ea după o pauză. Mult mai bine. Până la urmă…

— Să-ţi spun şi eu ceva, irlandezo, zise el ridicând paharul şi luând o sorbitură. E mult mai rău, continuă el, ţinând paharul rece lipit de obraz. Acum se încearcă distrugerea sufletului uman, căci nu este convenabil ca omul să posede ceva atât de deconcertant, de sâcâitor ca sufletul. Cum se poate potrivi sufletul uman **într-**un computer? Zâmbeşti? Crezi că glumesc. Zău că nu! Ceea ce le-au făcut naziştii alor mei nu-i nimic în comparaţie cu ceea ce începe treptat să se întâmple acum… neutralizarea spiritului. Supunere înceată, dureroasă, obligatorie şi necesară. Nici probleme, nici întrebări, nici visuri.

— Brostii, spuse ea. O grămadă de brostii din Europa de Răsărit.

— Zile şi ani de-a rândul mi-am văzut familia, prietenii, duşmanii, întreg neamul trecând pe sub aceleaşi porţi. Oameni simpli, complicaţi, bogaţi, săraci, cizmari, pictori, muzicieni, ţărani, brutari, scriitori, trântori, cucernici, negustori, credincioşi şi cinici, toţi au trecut pe sub aceleaşi porţi, ori şi-au dat duhul alături de tine, în latrine împuţite. O întreagă rasă, o întreagă cultură, o tradiţie. Atât de multe distruse cât ai bate din palme**. Într-**o bună zi am descoperit că nu mai puteam plânge şi mi-am dat seama că fusesem şi eu distrus, de parcă aş fi trecut şi eu pe sub aceleaşi porţi, ca şi ceilalţi.

Luminile agăţate în copaci i se reflectau în ochi, ca jarul mocnit **într-**un foc negru.

— Vorbesc prea mult.

Mai luă o sorbitură şi puse paharul pe masă. Trecu un chelner, care le aruncă o privire curioasă.

— Când oamenii nu mai pot plânge, nu mai e nicio speranţă pentru omenire.

— Tu nu crezi în nimic?

— Ba da. În moarte. Se spune că este încununarea vieţii, râse el. Poate că m-am îmbătat. Poate că ai dreptate că sunt brostii. Brostii sinistre. Ascultă, irlandezo, când o să mor eu, se va duce orice urmă de Isaac şi Joseph, de Ezriel şi Joel, tatăl meu. Eu sunt cel de pe urmă. Nimeni nu-şi va mai aduce aminte de Zelda, mama mea, nimeni nu se va mai ruga pentru ea. Nimeni nu-şi va mai aduce aminte de părul ei roşu, nimeni nu-i va mai pomeni numele vreodată. În toată eternitatea celor vii, nimănui nu-i va mai păsa de ea.

— Dar poate… începu ea timid… peste o sută de ani cineva… cineva, undeva poate că va citi vreuna dintre cărţile tale şi va spune… va spune că a trăit odată un evreu, polonez, englez, pe nume Jacob Weinberg, care azi a devenit parte din mine. Astăzi mă simt schimbată… îmbogăţită. Adică, vreau să spun… că asta se întâmplă, că trebuie să se întâmple.

— Tu eşti o femeie pe care n-o poţi uşor întrista, râse el din nou, de data asta cu o veselie ciudată.

— Nu. Urăsc să-mi pierd echilibrul. Eu pot să-mi port de grijă foarte bine. Cred că d-aia nu pot să scriu cu succes. Am tot ce-mi trebuie, dar n-am curaj. Ca şi cum n-aş putea face scufundări. Pot intra în mare, pot să umblu prin apă, chiar să sar în apă, dar să bag capul la fund şi să mă scufund… asta nu! Chiar am coşmaruri uneori, visând asta!

El îi întinse mâna.

— Cred că eu sunt o persoană foarte plicticoasă, nu? spuse ea.

— Pe mine nu mă plictiseşti.

— Nu încă. Nici n-o să fietimp. Mai bem ceva?

— Da, dar acasă.

— Bine. Acasă!

Dacă aş putea să mă rog... ba nu, ceea ce vreau să spun este de fapt, dacă aş avea cea mai firavă convingere că rugile mele sunt măcar ascultate cu atenţie, dacă nu sunt luate în seamă... M-aş ruga ca în următoarele câteva săptămâni sau zile ce mi-au mai rămas să pot fi în stare să-mi dau seama, să văd tiparul. Trebuie să fie un tipar. Dacă aş putea, m-aş ruga să-l găsesc în liniştea sufletului meu. În toţi aceşti ani, mi-am chinuit mintea, aşa cum mi-am chinuit trupul; ambele sunt victimele neglijenţei mele, ale trândăvelii mele şi ale convingerii înnăscute că mâine va fi vreme suficientă pentru atac, pentru curaj şi implicare. Iar acum nu mi-a mai rămas decât să râd. Mă înăbuş de propriul meu râs. Carpeta din faţa sobei este plină de arsuri, cafenii, deschise, asemeni petelor maronii de pe pielea bătrânilor; pe mâini, pe încheieturi, pe umeri, şi poate şi în alte părţi mai ascunse. Măcar de asta am să scap, şi de dinţii falşi, şi de incontinenţă şi senilitate. Mare uşurare!

— Ce naiba te-a apucat de stai aici ca un strigoi? întrebă Bibi, împingându-mă cu fermitate pe un scaun. Câteodată am senzaţia că te-ai ţicnit de tot.

Se aşează lângă mine.

— Am avut o zi de groază. Copiii au pornit-o fiecare într-altă parte. Toţi îţi trimit complimente, apropo. Mor de nerăbdare să te vadă. Or să treacă pe aici mâine sau poimâine. Nu toţi odată, desigur, căci ar fi prea obositor. William a crescut atât de mult că nu mai încape în haine. A ţâşnit dintr-odată. Cred că este aproape cât Charles acum. Nu-i mai vine nimic. Abia o să-l mai recunoşti. Fata face ceaiul. M-am întâlnit cu ea pe scări. Cred c-o să se descurce, nu? Nu trebuie s-o răsfeţi. Dar tu n-ai niciun pic de minte. Totuşi... Ce frumos e pomul! Drăguţ, cu

luminiţele astea albastre. Dacă-mi faci o listă cu cadouri, o să ţi le cumpăr eu… dar de fapt ar putea şi fata, nu-i aşa? Sunt convinsă că i-ar plăcea să dea o raită prin oraş.

Tăcu şi mă privi, muşcându-şi nervoasă buza cu unul dintre dinţii ei mici şi albi.

— Cum te simţi?

— Nu prea rău. Am stat în pat toată dimineaţa.

— Foarte frumos din partea ta.

— Nu chiar. N-aş fi făcut-o dacă nu m-ar fi forţat Bill.

— Nu ştiu ce ne-am fi făcut fără Bill!

— De trei ori ura pentru Bill!

— Constance… te rog, du-te la spital. Te rog.

— Când am spus nu, aşa o să rămână. Pentru numele lui Dumnezeu, Bibi, adu-ţi aminte ce i-aţi făcut mamei. Nu cred că vrei să-mi faci şi mie, deliberat, acelaşi lucru.

— Habar n-ai ce se poate face în zilele…

— Ba am habar de ce nu se poate face, draga mea soră. Nimeni nu mă poate face la loc. Nimeni. Eu o să mor şi, în ceea ce mă priveşte, am dreptul să hotărăsc măcar unde am dreptul să mor, măca r atât.

— E necinstit din partea ta să pui pe seama mea boala bietei mame. S-a făcut tot ce se putea pentru ea. Ştii asta foarte bine. Nu m-am uitat la bani. Am epuizat toate posibilităţile. Tu ştii… ştii totul. Ai venit doar şi ai văzut.

— Am văzut o bătrână, care, în loc să fie lăsată să moară, era ţinută în viaţă şi chinuită de o întreagă procedură, doar ca să-ţi dea ţie, doctorilor şi surorilor sentimentul că vă faceţi datoria.

— E prea de tot. Nu ştii ce vorbeşti. Eşti bolnavă la cap! Ai fost întotdeauna egoistă şi iresponsabilă. Noi a trebuit să luăm o hotărâre. Pe când tu stăteai bine mersi la Londra, cu aerele tale de mironosiţă. Tu ţi-ai văzut de viaţa ta, cum ţi-oi fi văzut, şi ai avut obrazul să mă insulţi la telefon. Sigur, asta-i uşor, să laşi pe alţii să ia hotărârile şi

tu să îi scoţi vinovaţi. Nici tata nu – a fost de mare ajutor, dar măcar s-a ţinut deoparte. Eu am să semnez cecurile, a zis, şi-a întins-o la ţară. Plătesc oricât, dar să fie bine îngrijită. Rămăsesem singură. A trebuit să… A trebuit să-mi asum răspunderea. Cred că am făcut ceea ce trebuia. Nu poţi lăsa un om să moară aşa… nu se poate, chiar nu se poate.

— Nu fi atât de proastă, Bibi, dacă ar fi fost vorba de o biată bătrână fără o leţcaie, ar fi lăsat-o toţi să moară pe loc. Ce discuţii, ce hotărâri? Dacă n-ar fi avut cine să-şi permită să-i cumpere trei luni de iad?

— Cum poţi să-mi spui aşa nişte grozăvii?

— Îmi pare rău, Bibi. Zău îmi pare rău. Sunt cam aspră. Dar vreau să fiu lăsată să gândesc singură. Să am măcar atâta libertate. Nu vreau să te jignesc. Dar sigur o voi face, dacă voi fi nevoită. îmi pare rău. De fapt, noi două n-am fost niciodată de aceeaşi parte a baricadei, nu?

— Viaţa omenească e un dar sfânt…

— Da, surioară, draga mea surioară…

Se deschise uşa şi Bridie intră aducând o tavă.

Bibi îşi strânse buzele, mâniată, gura prefăcându-i-se într-o linie subţire, şi rămase cu privirile pierdute spre foc.

— Ceaiul… ah! mulţumesc, Bridie. Pune-l aici, te rog, i-am arătat atingând cu mâna măsuţa de lângă mine.

Ceainicul mamei, zaharniţa şi chiar linguriţele fuseseră lustruite şi cineva curăţase cu Vim chiar şi urmele maronii de pe ceşti. Totul arăta foarte demodat, foarte *comme il faut*. Bibi rămăsese cu ochii la foc.

— Arată minunat. Ai făcut o treabă grozavă cu argintăria. Uite Bibi, ceainicul mamei, lustruit pentru prima dată, după atâta timp.

— Doamna Barry v-a adus prăjitura.

Pe o farfurie de porţelan se afla o prăjitură mare de ciocolată.

— Ce minunată! Mulţumesc, Bibi.

— Aţi mai dori ceva?

— Nu, mulţumesc, Bridie. Asta-i tot.

Ea dădu din cap, îi aruncă o privire fugară lui Bibi şi ieşi din încăpere, închizând discret uşa în urma ei.

Am turnat o ceaşcă de ceai şi i-am dat-o lui Bibi. Ea a pus-o pe braţul fotoliului.

— Prăjitură?

— Am făcut tot ce a fost posibil.

— Prăjitură nu vrei?

— Nu ai dreptul să critici.

— Ştiu. Iartă-mă. Hai, ia o bucată de prăjitură, poftim!

Am tăiat o bucată mare de prăjitură şi am pus-o pe farfurie cu cuţitul.

— Poftim! Nu trebuie să ne certăm. Vreau doar să-ţi fie clar că doresc să mor cum vreau eu. Nu vreau să fiu nevoită să mă arăt vitează, recunoscătoare şi neajutorată. Vreau doar să mor. Acum, mâine sau săptămâna viitoare. Când o fi. N-aş vrea să mă împotrivesc.

I-am întins farfuria, a luat-o şi a rupt o firimitură de prăjitură cu degetele.

— Avem în comun o mulţime de gene şi ceva amintiri. Asta-i tot. Şi nu înseamnă că trebuie să iei toate hotărârile în locul meu. De rugat poţi să te rogi pentru mine, dacă vrei. Iar în ceea ce priveşte copilul…

Urmă o tăcere lungă. Mi-am tăiat şi eu o bucată de prăjitură din care am ciugulit un pic, să n-o amărăsc pe Bibi.

— N-ai minte, spuse ea în cele din urmă. N-o să mori. Nu ştiu de unde ţi-a venit ideea asta neroadă. Dacă te-ai duce la spital, ca orice om normal, şi te-ai trata, nu văd de ce ar trebui să mori. N-ai avea niciun motiv… absolut niciunul…

— I-am scris tatălui copilului.

— Ce-ai făcut?

— I-am scris. Va veni aici. Sunt convinsă că va veni, şi ia aminte, Bibi… când o să vină n-o să ne dăm în spectacol.

— Ţi-ai ieşit din minţi de-a binelea. Vrei să spui că o să-l laşi pe escrocul ăla de evreu să vină şi să ia copilul…

— Stai un pic, nu-i chiar aşa!

Bibi îşi vârî o bucată de prăjitură în gură şi mă străfulgeră cu privirea, mestecând.

— Cum adică escroc?

— Păi, e…

— E străin. Aici ai dreptate. Nu te contrazic. Dar mai toată lumea se omoară după tot ce e străin. El se socoteşte englez, dacă crezi că asta ajută la ceva. E evreu… asta-i drept. Are nasul mare, şi mâinile deformate, pentru că o droaie de nemţi cu vieţile prea rânduite nu i-au putut suporta pe străinii cu nasul mare. Dar escroc nu e. Ce înţelegi tu prin escroc?

— Ce ştim noi despre el? N-ai să crezi că o să-i permitem unuia pe care nu-l cunoaştem să vină şi să… să… zău, Constance!

— Dar îl cunosc eu. Asta nu-i de ajuns? Este un scriitor dintre cei mai distinşi şi mai vestiţi.

Aceste vorbe o făcură să tresară. îşi ridică ceaşca la gură, privindu-mă scrutător pe deasupra ei, încercând să-şi dea seama dacă mint sau nu.

— Zău? întrebă ea circumspectă.

— Da.

— I-am citit oare vreo carte?

— Nu ştiu. îl cheamă Jacob Weinberg. Nu vreau să-ţi vorbesc despre el, dar dacă vine, vreau să ia copilul. Vreau să-i dea el ce nume doreşte. Aceasta este dorinţa mea. Bineînţeles, s-ar putea să nu vină deloc.

— Sigur că da. Cred că am mai auzit numele ăsta. Nu cred că i-am citit vreo carte, dar numele parcă-mi

amintește de ceva.

Își termină prăjitura în tăcere ascultând clopotele ce-i sunau în minte.

— Nu știu ce-o să zică Charles.

— Nici nu trebuie să zică nimic.

Bibi își șterse cu batista urmele de ciocolată de pe buze și se ridică.

— Trebuie să fug. Nici n-am vrut să stau mai mult de… vai, ia te uită cât e ceasul! Trebuie să trec s-o iau pe Stei la de la Jamesoni. O să mă omoare. O să încerc să caut vreuna din… cum ziceai că-l cheamă?

— Jacob Weinberg. W-e-i-n…

— Știu cum se scrie Weinberg! Să caut vreuna dintre cărțile lui. Poate să încerc la Hodges Figgis.

— Acolo cred că-s interzise.

— Interzise?

— Ei… de fapt… e un fel de a spune. Nimeni n-a ajuns la vârf dacă n-a fost interzis în Irlanda. Glumesc. Zău că glumesc, Bibi. El este un scriitor de-adevăratelea, un scriitor în toată regula. Nu știu de ce trebuie mereu să fac glume proaste.

Am închis ochii, sperând că atunci când o să-i deschid n-o s-o mai găsesc acolo. Dar mai era. Stătea lângă ușă, făcându-și de lucru cu poșeta.

— Vai, Bibi…

Mă făcea să mă simt vinovată, oarecum rușinată. Știam că durerea ce i-o pricinuiam putea fi ușor ștearsă cu vată și demachiant, seara la baie, dar mă simțeam totuși vinovată.

— Îți mulțumesc. Din tot sufletul. îți mulțumesc pentru tot ce-ai făcut. îți mulțumesc de mii de ori.

Ea a zâmbit, un zâmbet cu adevărat creștinesc și milos. Într-adevăr, asta era tot ce-mi trebuia mie. Am închis din nou ochii. Am auzit ușa deschizându-se.

— Ne vedem mâine. Poate îi aduc și pe băieți. Dacă-ți

trebuie ceva, sună-mă.

Am auzit uşa închizându-se. Am rămas aşa, cu ochii închişi. După câteva clipe, uşa se deschise din nou, dar de data asta intră Bridie.

— Cum vă simţiţi?

— Bine. Ia şi tu o bucată de prăjitură.

Mai puse nişte lemne pe foc, apoi se duse la ferestre şi trase draperiile. Am deschis ochii, urmărindu-o cu privirile.

— O să mă lenevesc şi mai mult cu tine aici.

— Şi ce dacă?

— Ia şi tu o bucată de prăjitură.

— Mulţumesc.

— Şi o ceaşcă de ceai rece.

— Mi-am făcut eu un ceai în bucătărie.

— Du-te şi adu-l aici… şi adu-mi şi mie un pahar de whisky.

— Ştiţi… doamna Barry…

— Un pahar mare, plin, doar cu un strop de apă, te rog…

Când ieşi din cameră, un zâmbet îi lumină chipul.

La înmormântarea mamei a nins. Faţa preotului era crispată de frig şi, în timp ce îşi ţinea slujba, vântul de răsărit îl trăgea de haine şi-i flutura filele cărţii de rugăciune. Tata stătea la marginea mormântului, cu faţa ascunsă de borul pălăriei negre şi de reverul ridicat al hainei. Bibi plângea. „Ar trebui să-şi scoată pălăria” îmi şoptise printre suspine, iar eu am zâmbit. îmi acoperisem faţa cu batista, să nu mă vadă nimeni că zâmbesc. Vâfttul şi zăpada îngropau cuvintele şi paşii celor ce plecau de la mormânt. Umbre negre, cu capetele plecate împotriva vântului, cu umerii ninşi, se mişcau printre monumentele cenuşii înălţate morţii, ninse şi ele. Ar fi frumos să fii îngropat primăvara, când înfloresc narcisele şi ciocârliile se înalţă-n ceruri. Ce gând sentimental!

— M-ar ucide dac – ar şti!

Puse paharul lângă mine şi-şi tăie o felie uriaşă de prăjitură.

— M-a pus să promit că n-o să vă las să beţi.

— Nu-i nimic, Bridie. Chiar şi doctorul spune că pot bea cât poftesc, pân-oi închide ochii. Biata Bibi.

Bridie se aşează pe scaunul ce mai păstra căldura trupului lui Bibi.

— Mă simt atât de liberă, izbucni ea dintr-odată. De aceea mi-am tăiat o bucată atât de mare de prăjitură. Ştiu că nu trebuia. E un gest de lăcomie şi proastă creştere. Dar am făc**ut**-o oricum. Acum o să trebuiască **s-**o mănânc pe toată, pufni ea în râs. Chiar dacă mi se face greaţă, nu-i aşa?

— Poţi **s-**o arunci pe foc.

— Sunt prea lacomă, scutură ea din cap. Singurul lucru care mă va face să nu mă mai îndop cu mâncare bună este teama de a nu ajunge de o sută de kile. N-ar fi exclus să ajung şi aşa, cred. îmi imaginez că mama mea a fost o femeie foarte grasă, din care ai fi putut tăia felii, fără să se bage de seamă.

— Biata de ea.

— Poate că-i plăcea aşa. Multora le place. La cămin aveam o călugăriţă foarte grasă. Era tare bună. Mereu avea

O bucată de ciocolată în buzunar. Ori de câte ori credea că n-o vede nimeni, mai lua câte o îmbucătură din ea. Mie îmi plăcea **s-**o surprind. Dar n-am arătat niciodată că ştiu. Măruntaiele ei trebuie să fi fost făcute praf de atâta ciocolată.

— **S-**au purtat frumos cu tine?

Bridie continuă să mestece îndelung prăjitura.

— N-aş avea nimic de zis împotriva lor. Nu **s-**au purtat rău. Asta trebuie **s-**o recunosc. Nu **s-**au purtat rău. Vai, Doamne, cât de bine e să fii afară!

Îşi şterse gura cu dosul palmei.

— Ştiţi, eu cred că ele ar fi vrut să rămân acolo.

— Să rămâi?

— Păi, înainte eram foarte zeloasă. Cam pe la treisprezece ani. Tot în genunchi şedeam. M-am gândit mult la asta. Aş fi putut să mă fac călugăriţă… doar că…

I-am privit chipul. Chiar în anotimpul acesta mohorât.

I se vedeau pistruii la rădăcina nasului şi pe pieliţa palidă şi netedă de sub ochi. Pentru o clipă mi-a fost milă de mama aceea care nu a avut parte să vadă niciodată o astfel de privelişte.

— …dar mi-am **d**at seama că n-ar **f**i lucrul cel mai potrivit pentru mine. Am crezut că poate făceam asta doar pentru că n-aveam şi eu o mamă. Credeam… ei bine, cred că n-am fost suficient de bună pentru aşa ceva.

— Sunt convinsă că ai fi fost bună.

— Nu mă puteam stăpâni să nu pun întrebări. Orice răspuns ducea la altă întrebare, nu ştiu dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Simţeam că n-o să pot niciodată să fiu mulţumită. Mă rugam la Dumnezeu să mă oprească să mai pun întrebări, continuă ea privi**ndu-**mă cu un zâmbet nervos. Dar nu m-a ascultat.

— El e un bătrân cu multă minte.

— Minte?

— Sigur. Nici n-ar fi fost potrivit pentru o tânără care n-a cunoscut nimic din viaţă. Nici măcar… să se zăvorască aşa pentru totdeauna, să facă legământ. Să se dedice pentru ceva ce nu ar fi fost cu putinţă să înţeleagă. Ar fi fost o greşeală cumplită.

— Altele au făc**ut-**o. Două fete…

— Poate, dar asta nu înseamnă că-i bine. Şi poate Dumnezeu nu vrea ca ele **s-**o facă, dar ele nu şi-au dat osteneala **s-**o afle.

— Una dintre maici spunea că Dumnezeu îşi va

întoarce faţa de la mine.

— O minciună gogonată. Dacă e ceva demn de ţinut minte despre bătrânul domn, e că niciodată nu-şi întoarce faţa de la nimeni. Absolut de la nimeni. Dacă crezi vreun pic în El, atunci trebuie să crezi asta. Mai dă-mi de băut, te rog, am întins eu paharul către ea. Am o durere cumplită.

Bridie se ridică şi-mi luă paharul din mână.

— Să vă dau vreo tabletă? Vreun medicament? Sau altceva?

— Doar whisky.

Încuviinţă din cap şi ieşi din cameră.

Întotdeauna se întrebase cine îi citea cele trei romane pe care le trimisese plină de speranţe mai multor editori. Ce fel de oameni or fi aceia care luau acasă teancuri de manuscrise seara şi-şi petrecea ore întregi frunzări**ndu-**le, căzni**ndu-**şi ochii pe şiruri de cuvinte negre. Sute şi mii de cuvinte fără rost. Visele moarte ale unora în teancul din dreapta, cele cu şanse în stânga.

Când intră, bărbatul şedea cu spatele la fereastră, aşa că, înaintând spre el, nu-şi putea da seama decât de înălţimea lui, de culoarea albastră deschisă a costumului şi de întunecimea părului. Rămăsese acolo tăcut, neprimitor, cu mâinile atâr**nându-**i pe lângă corp, cu soarele cer**nându-**se printre frunzele verzi din copacii de partea cealaltă a ferestrei.

— Luaţi loc.

Ea se aşează pe marginea scaunului elegant şi privi dincolo de el în grădina strălucitoare. Se aşează şi el în cele din urmă, întorcâ**ndu-**se în aşa fel încât să i se poată, în sfârşit, vedea chipul. Părea obosit. Trebuie să fie un iad întreg, acolo sus, gândi ea. Era atâta linişte în jur, încât putea auzi păsările ciripind în grădină, iar dacă fereastra ar fi fost deschisă, ar fi putut auzi şi iarba crescând. Cu unghia de la degetul mare şi cea de la arătător îşi ciupi pielea de pe mâna stângă, încetează, se admonestă

singură, încetează odată! El întinse o mână şi împinse o cutie de ţigări spre ea. Manşeta de mătase care-i acoperea încheietura era de un albastru ceva mai deschis decât costumul. Dacă prin vreo minune m-aş putea trezi acum îndărăt la Notting Hill, acum, în clipa asta, aş jura că n-am să mai scriu vreodată.

— Nu, mulţumesc, spuse ea arătând spre ţigări.

El îşi luă mâna de pe cutie şi o lăsă să-i cadă pe coperta roşie de plastic a manuscrisului ei, ce se afla pe birou dinaintea lui.

— De ce scrieţi?

Vocea lui suna total lipsită de interes.

Ea desfăcu închizătoarea genţii şi o închise la loc.

El bătea nervos cu mâna pe coperta roşie, aşteptându-i răspunsul.

— Eu… vreau să scriu. Asta-i de fapt tot ce vreau să fac cu adevărat… să scriu.

— Dar de ce? Trebuie să aveţi vreun motiv.

— Dar nu este de ajuns să vrei să faci ceva… să arzi de nerăbdare s-o faci?

— Aveţi ceva anume de spus?

— Nu ştiu.

Păru dezamăgit.

— Adică, vreau să spun, voi descoperi pe măsură ce voi merge înainte.

— Mie îmi place să văd şansele, spuse el, frunzărind cu degetul paginile dinaintea lui. îmi place să judec singur. Vă daţi scama, adică, se corectă el, v-o spun eu.

Luă manuscrisul, îl privi o clipă şi i-l întinse peste masă.

— Aveţi ceva talent. Aveţi un ochi destul de original. Să v-o spun de-a dreptul, domnişoară… ăă… a, da… Keating, nu-i aşa?… Keating… nu are rost să publicăm un prim roman de mâna a doua, dacă nu avem certitudinea că mai urmează un al doilea şi un al treilea. Vrem să vedem

progresul. Aşa nu are niciun rost. Noi nu suntem o organizaţie de binefacere, spuse el zâmbind, la gândul acesta. Aveţi, aşa cum spuneam, ceva talent, dar zău, nu vă văd progresând. De fapt, nici n-aş fi mirat să aud că n-aţi mai scris nimic până acum.

Ea luă manuscrisul şi se ridică. Mâinile îi tremurau.

— Mulţumesc, spuse ea.

Vocea îi răsună groasă, urâtă. îşi întoarse faţa de la fereastra strălucitoare şi o porni spre uşă. Când ajunse în dreptul ei, se întoarse. Cu o bastistă de mătase albastră deschis, el îşi freca de zor mâna cu care ţinuse manuscrisul.

— La revedere, spuse ea.

El se înclină. Nu avea niciun rost să iroseasc mai multe cuvinte decât era nevoie.

Soarele strălucea plăcut în ferestrele clădirilor înalte, trombe mici de prai se vălătuceau pe trotuar. Se opri o clipă pe treptele de la intrare şi privi maşinile. Cam la vreo douăzeci de paşi în josul străzii văzu un coş de gunoi atârnat de un stâlp. Se îndreptă iute spre el, cu dosarul roşu în mână. îl îndesă în coş, peste ziarele vechi, pachetele de ţigări şi pungile goale de hârtie. Poate, se gândi ea, omul care goleşte coşurile îl va lua cu el acasă, îl va citi, îi va plăcea şi va simţi că şi-a schimbat viaţa după aceea, dar, pe de altă parte, poate că nu va fi aşa.

— Lua-l-ar dracu' să-l ia, izbucni ea furioasă, şi îşi văzu de drum.

Constance stătea în cadă, în sera plină de abur, când l-a auzit pe Fred din apartamentul de la subsol strigându-o. Era o seară rece de toamnă şi frunzele umede ale copacilor din grădina alăturată casei se adunaseră în grămăjoare pe acoperişul de sticlă de deasupra ei. Se mişcau în vânt, rostogolindu-se câteodată pe geamul înclinat, asemeni unor mici animale jucăuşe.

— Vin acum!

Se ridică, şiroind de apă, şi îşi înfăşură cu un prosop trupul cald şi trandafiriu. Aşa se întâmplă mereu, când îi era mai cald şi bine, când murdăria se înmuia, gata să se ducă odată cu săpunul, suna telefonul. Şi baia nu mai era la fel după o astfel de întrerupere.

— Vin, vin, strigă ea din nou, temându-se că nu a auzit-o.

Când va fi bogată, o să-şi pună un telefon, numai al ei, cu cordonul lung ca să-l poată duce dintr-o cameră într-alta, aşa ca-n filmele americane. Aburul năvăli pe palier când deschise uşa şi-o luă la fugă pe scări în jos.

— Mulţumesc, strigă ea din nou, după Fred care cobora spre subsol.

— Constance.

— Alo, Bibi. Bună.

— Ce mult durează până vii. Mă costă o avere doar cât să te aştept.

— Eram în baie.

— Tiens.

Oh, doamne, gândi Constance, tot aşa o ţine.

— Ce fac cei de-acasă? Mama, tata? Ceilalţi?

— Grozav, dar tu?

— Bine.

Urmă o pauză lungă, costisitoare. Apa îi şiroia pe picioare, făcând o baltă pe covor.

— Mă auzi?

— Dar n-ai spus nimic de auzit.

— Am crezut că… poate… ştii, Charles şi cu mine ne-am logodit. Am crezut că ţi-ar face plăcere să afli.

— Vai, Bibi. Ce minunat. Ce să-ţi spun? Sunt încântată. Eşti fericită? Sper că eşti fericită, nu?

— *Sigur că sunt*. Tellement heureuse.

— Atunci şi eu sunt fericită. Când o să vă căsătoriţi? Sper că n-o să faceţi o logodnă de şapte ani!

— Da’ de unde. În iunie. Ne-am gândit că iunie e cea

mai frumoasă lună.

— Iunie, sigur că da.

Trebuie să fie iunie, tralala…

— Vrei să-mi fii domnişoară de onoare?

— N-ar fi mai bine să ai nişte copilaşi drăgălaşi? Arată mult mai bine decât o soră îmbătrânită.

— Am şi o mulţime de copii drăgălaşi, dar tu şi Timmy, fratele lui Charles, veţi fi domnişoara şi cavalerul de onoare. Aş vrea s-o faci.

— Bine, dacă n-o să mă pui să mă îmbrac în galben.

— Chiar nu poţi fi serioasă niciodată?

— Ba sunt. Nu-ţi aduci aminte de rochia aia.

— Constance.

— …galbenă pe care-am avut-o odată. Arătam groaznic în ea. Era în seara când l-ai întâlnit pe…

— Taci din gură, Constance. Constance se opri.

— Eu am nevoie de sprijin moral. Poţi să te-mbraci cu ce vrei… mă rog, cu ceva rezonabil. Sprijin moral. Nunta o să fie la Donnybrook Chapel.

— Donnybrook…? Ah… uitasem că Charles… Bietul Canon Brooks va fi tare dezamăgit. Erai mândria lui. Asta dovedeşte că…

— Ascultă!

Balta din jurul picioarelor ei se făcuse tot mai rece.

— Aştept instrucţiuni!

Se gândi la Alice în balta de lacrimi. Moneda căzu în aparat.

— Ce aştepţi?

— Ah… instrucţiuni. Vorbeşti serios? Bietul Cailon Brooks. Bietul de el.

— Sigur că vorbesc serios.

— Crezi că…

— Sunt convinsă că fac ceea. ce trebuie. M-am gândit mult la asta. Sper să fiu primită în sânul bisericii în ianuarie.

— Nici nu ştiu ce să spun. Nu prea ştiu nimic despre asta.

— Sigur că nu ştii.

— Sper că o faci măcar pentru nişte motive întemeiate.

— Tu nu m-ai putut suferi niciodată, nu-i aşa? Tu…

— Nu-i adevărat, Bibi. Suntem surori doar. Numai că nu-i musai să gândim la fel. Vreau să fii fericită. Cred că-ţi dai seama de asta.

— O fac din motive bine întemeiate, cel puţin aşa cred.

— Unica, Adevărata şi Singura Biserică?

— Mi-e imposibil să vorbesc despre asta celor ce nu înţeleg. Celor ce strâmbă din nas.

— Mama şi Tata ce spun?

— Tata nu zice nimic. Ca întotdeauna. Nici nu cred că-i pasă. Se poartă politicos, dar o şterge imediat. Mama însă… e cam dată peste cap… ăsta-i singurul motiv pentru care…

— Atunci contează pe mine că o să fiu domnişoară de onoare…

— Grozav. Asta-i cu adevărat minunat. Charles va fi încântat.

— …chiar dacă mă obligi să mă îmbrac în galben. Sper să nu te fac de râs făcându-mi cruce pe dos, sau te miri ce altceva.

— *Tu es foile*. *Vraiment foile*. M-ai făcut foarte fericită. Mă descurc eu cu mătuşile şi cu ceilalţi, de îndată ce…

— La revedere surioară. Noroc.

— La revedere.

Apa se răcise când s-a întors în baie, iar frunzele se risipiseră în grămăjoare întunecate, ce-aveau să putrezească şi să se lipească de sticlă, dând de furcă la curăţat.

Dacă m-aş fi măritat cu Bill şi am fi mers la Connemara şi-am fi avut şase copii, am fi fost oare mai buni? Mai fericiţi? Aş fi înţeles oare mai multe din acel tip de izolare, decât am reuşit **s-**o fac din izolarea pe care mi-am creat-o singură? Aşvfi putut oare, în acele împrejurări, să scriu cărţile pe care mi-am dorit atâta să le scriu? Afurisite întrebări fără răspuns. îmi simţeam faţa foarte fierbinte, poate că făcusem febră.

— Bridie, cred c-o să mai beau un pahar.

— Imediat.

Vocea îi răsună din cealaltă parte a şemineului, spre surprinderea mea. Am deschis ochii şi-am văz**ut-**o încolăcită în fotoliul tatii, de parcă se înrădăcinase acolo. Se sculă şi-mi aduse sticla de pe masă.

— Nu mi-am dat seama că mai eşti aici.

— Sunt aici de-o groază de timp. Mă tot uitam la dumneavoastră. Chiar m-am şi speriat. Păreţi atât de mică. îţi dai seama cât de mici sunt oamenii doar când dorm. Poate ar fi mai bine să vă băgaţi în pat. Păreţi istovită.

— Bine. Dar numai după ce-mi termin paharul ăsta.

Bridie încuviinţă din cap. Adusese deja sticla de whisky şi o carafă de apă din bucătărie şi le pusese pe măsuţă, lângă pom.

— Ai fost vreodată la Connemara?

Ce întrebare prostească.

— Nu, zâmbi ea. N-am prea fost în multe locuri. Odată ne-au luat unii din Wexford să facem vacanţa la ei. Pe câţiva dintre noi. Am stat la ei, aveau o casă lângă plaja aia mare, lungă. A fost foarte frumos din partea lor. Am stat o săptămână întreagă. Ei n-aveau copii, aşa că au făcut un gest de mare bunătate. Nisipul era minunat, dar nu mai scăpai de el, îţi intra în haine, în păr, se lua pe tălpi şi-ţi intra între degete, juli**ndu-**ţi pielea. Trebuia să fim cu mare băgare de seamă, că doamnei nu-i plăcea să-i aducem nisip în casa ei atât de frumoasă şi de curată.

„Fetelor, care mi-aţi adus nisip în sufragerie?” ne întreba. „Nisipul se lasă afară”. Şi scotea aspiratorul şi ne punea să curăţăm peste tot. Dar nu era rea. A fost frumos din partea ei să ne invite la ea.

— Tu ştii să înoţi?

— Ce-aţi înnebunit? La ce mi-ar folosi? Mi-am udat doar picioarele şi mi-a fost de ajuns. Apa era îngheţată. Fetele au intrat. Dar eu m-am uitat doar la ele. În schimb m-am plimbat pe plajă. Asta-mi place. În mare poţi să mori. Dar eu prefer să mor pe pământ. Pe Grafton Street. Mi-ar plăcea să mor pe Grafton Street, cu ochii la toate lucrurile alea frumoase din vitrină, de la Brown Thomas.

— Oho, mai e mult până **s**-o întâmpla una ca asta, am râs eu.

— Maica Emmanuel spune că trebuie să fim pregătiţi pentru taina morţii în orice clipă a zilei, să fim veşnic pregătiţi să apărem dinaintea Domnului.

— Ce lugubră Maica Emmanuel asta!

— Nu. Chiar deloc. Nu era lugubră deloc. Aşa vede ea lucrurile. E chiar drăguţă. Nu uita, Bridie, că eşti copilul Domnului. Mâinile îi sunt mereu reci, de parcă ar fi deja moartă. Când te atinge le simţi răceala chiar şi prin haine. Josie, prietena mea, zice că trebuie să fie anemică. Când eşti anemic, sângele nu-ţi circulă suficient de iute prin corp, ca să-ţi fie cald. Ştiaţi asta? Mâinile-i arată de parcă n-ar avea sânge în ele. Sunt albe şi reci, iar unghiile-i sunt striate. E drăguţă. V-ar plăcea. Ţine minte, îmi spunea, n-are nicio importanţă că nu ai nici tată şinici mamă pe pământ.

Rămase încremenită în fotoliul tatii, cu privirile pierdute în foc.

Clopotul de la St Bartholomew bătu de zece ori, străpungând tăcerea. Încă o zi tăiată de pe răboj.

— Ce să ţii minte?

— Ţine minte că eşti copilul Domnului, şopti ea.

— Merită ţinut minte ca orice altceva.

Para focului i se răsfrângea în ochi. Era prima ei noapte de libertate.

— Te simţi foarte singură?

Ea schiţă un zâmbet.

— Trebuia să fim mereu în pat la zece. Spălate pe dinţi, fără să vorbim, cu hainele pregătite pentru a doua zi. Când am auzit clopotul ăla acum câteva clipe, m-am gândit că… da uite că-s aici… şi mi-e bine… sunt aici.

— Şi dac-o să mai stăm mult aici, ar mai trebui să punem nişte cărbuni pe foc. S-a făcut frig.

— Aşa e. Şi-o să mai ningă încă. Cred c-ar trebui să vă ajut să vă culcaţi.

— N-ar fi rău. Şi tu ce-ai să faci?

— O să mă culc şi eu… un pic mai târziu, când mi-o veni somnul.

Se ridică din fotoliu şi înaintă în paşi ciudaţi de dans spre pomul de Crăciun, fredonând un cântecel caraghios, improvizat pe loc.

— Când… ooo… mmmmm… să am chef. Doar atunci, doar atunci o să mă culc.

Luminiţele albastre pâlpâiau odată cu mişcările ei.

Prima dată când mi-am dat seama de realitatea durerii fizice a fost când am născut copilul. Mă pregătisem atât psihic, cât şi fizic pentru această încercare, citisem toate cărţile, făcusem toate exerciţiile, învăţasem să mă relaxez, mersesem la doctori, la conferinţe, văzusem filme. Parcursesem cu conştiinciozitate manualul pentru naştere al femeii inteligente. Durerea e un mit. Ne însuşisem cuvintele pe când stăteam întinse pe podea, făcând exerciţii de respiraţie lentă şi rapidă. Din când în când poţi simţi vreo neplăcere uşoară, ni se promitea, în timp ce făceam exerciţiile pentru muşchii picioarelor; şi, în ciuda tuturor acestor asigurări, durerea există. Un ritm larg al durerii, ca un dans cu figuri stricte, piruete lente de

înaintare şi retragere, înaintare, plecăciune, întoarcere. Pauză. Şi ritmul o ia de la capăt, pulsând în trup, înaintare, retragere, piruetă lentă, piruetă, pauză. N-a reuşit să mă sperie, nici măcar atunci când pauzele au devenit atât de neregulate, încât nu mai aveam răgazul să-mi adun forţele. Dar acum mă sperie. Nu. mai există niciun ritm, nicio avertizare. Ca şi când aş fi muşcată de un animal care rupe din mine, până când îşi potoleşte foamea, ca să adoarmă agitat, până când i se face foame din nou. Mă îndop cu pilulele aduse de Bibi, pe care le înghit cu whisky şi aştept să mi se înceţoşeze mintea până când nici nu mai înţeleg, dar nici nu mai simt nimic. În astfel de clipe îmi apare înaintea ochilor chipul mamei, hăituit, micşorat, cu ochii arşi, cu părul răzleţit în şuviţe pe pernă. Nici urmă din ce-a fost odată, o biată caricatură hidoasă.

— Ce i-aţi făcut?

Spaima din vocea mea se izbea de zidurile verzi ale coridorului din sanatoriu. Masa din faţa uşii era plină de flori. Până şi camera ei era năpădită de trandafiri, garoafe, irişi, azalee, dar parfumul lor era acoperit de duhoarea bolii şi a fricii.

De ce naiba n-o lăsaţi în pace?

— Şşşt, Constance! Sigur că te-a impresionat. N-ai mai văz**ut-**o de atâta timp. Ai prins-o **într-**o zi proastă. Mâine **s-**ar putea să fie în formă. Vioaie, vorbăreaţă. Are câte o cădere şi apoi îşi revine. Trebuie să înţelegi.

Îmi înfipsesem degetele în braţ, cerâ**ndu-**mi să mă stăpânesc.

— Nu trebuie să disperăm, trebuie să mai încercăm. Doctorul Butterworth spune că reacţionează foarte bine la tratament.

Am luat-o la fugă, cu tocurile scârţâind pe podelele lustruite.

O bătrână în halat înflorat lustruia alămurile din biserică. Cu cârpa ei galbenă de şters praful făcea să

zornăie clanţele şi mânerele. Mirosul de lichid de curăţat umplea aerul rece. Am mers până la stranele din faţă, am tras o perniţă şi am îngenuncheat. Florile de duminica trecută atârnau veştejite în altar. M-am căznit să-mi aduc aminte vreo rugăciune. Ce bine le-ar prinde florilor ei aici, îmi trecu prin minte. Avea un mic iconostas în camera ei, cu picioare subţiri, sculptate şi cu o pernă de îngenuncheat, acoperită cu o veche tapiserie. Se ruga în fiecare seară, înainte de culcare. Tatăl nostru carele eşti în ceruri, sfinţească-se numele tău.

O dată, când nu puteam dormi şi intrasem în camera ei să stăm de vorbă, am găsit-o rugându-se. Nu s-a clintit când am deschis uşa. Ţinea capul aplecat peste mâinile împreunate, iar lumina lămpii de lângă pat îi strălucea în părul despletit pe umeri, ca al unei fecioare. Mi-a plăcut s-o surprind în momentul acela de taină. M-am strecurat afară din cameră fără să suflu vreo vorbă.

Vie împărăţia Ta; Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pre pământ. Facă-se voia Ta. Facă-se voia Ta s-o ridici la ceruri chiar acum, când îţi vorbesc. Femeia care lustruia alămurile trecu pe lângă mine să se apuce de ornamentele altarului şi poate să-şi mai arunce privirile şi către mine. Am citit pe chipul ei că socotea că cel mai nimerit loc să-ţi faci rugăciunile e acasă, în afara duminicilor şi a sărbătorilor.

Ascultă-mi ruga. Ai milă şi ascultă-mi ruga.

Sigur că-mi dau seama de ironia sorţii, anume că în această clipă, Bibi s-ar afla poate şi ea într-o biserică, rugându-se la Dumnezeu s-o salveze. Şi Tu, Doamne, ce-ai să faci?

Îmi închipui că ruga ei are mai multă căutare decât a mea.

Şi totuşi, Doamne, ţi-aş fi atât de recunoscătoare dacă ai lăsa-o să se stingă în pace. Curând. Chiar acum.

Căci a Ta e împărăţia cerurilor, în vecii vecilor, amin.

M-am ridicat. Femeia se întoarse, privindu-mă.

— Ce zi frumoasă! şopti ea.

— Aşa e, am răspuns tot în şoaptă.

Zăpada se cerne dincolo de fereastră, agăţându-se de iederă, înăbuşind zgomotele intermitente ale maşinilor. Din când în când, loveşte uşor în geam, de parcă l-ar atinge cu degetele. Recunosc sunetul fiecărui clopot în parte, pe măsură ce bate: Cel de la St Bartholomew, St Mary's, de la Anglesea Road, Haddington Road, şi, dacă nu sunt cuprinsă prea adânc de letargie, aud şi clopotele de la Sacred Heart, din Donnybrook.

El încetă să mai bată la maşină. Tăcerea deveni aproape insuportabilă. De câteva ore bune, sunetul bătăilor ritmice se întrepătrundea cu gândurile ei. Deschise ochii să privească cerul strălucitor.

— Ştii ce, irlandezo… îl auzi ea împingându-şi scaunul şi lipăindu-şi sandalele pe pardoseala de mozaic. Ar trebui să mai stai încă o săptămână.

Ea se ridică, sprijinindu-se de barele de metal ale patului, şi privi în cameră. El se învârtea în jurul mesei, adunându-şi hârtiile în teancuri, aşezându-şi în ordine stilourile şi creioanele colorate din jurul maşinii de scris.

— Doamne, ce cald îmi e! M-am copt. Trebuia să mă mişc de mult. Sunt convinsă că nu-mi pică prea bine.

— Poate chiar mai mult.

— Ce tot zici acolo?

— Ai auzit tu bine.

— Sigur că te-am auzit.

— Şi-atunci, ce zici?

— Nu fi prost.

— Da ce e prostesc în ideea asta?

— Am o slujbă. Trebuie să mă întorc la ea.

El se îndreptă spre fereastră şi rămase privind în jos spre ea.

— Slujbă? Ce slujbă e aia?

— Ştii prea bine ce e, ţi-am mai spus doar. Trag în jug pentru o agenţie de publicitate. Nu-i mare scofală, dar îmi scot chiria. Trebuie să fim cu toţii în stare să ne plătim chiria.

— Trimite-le o telegramă. M-am îmbolnăvit în Italia. Revin peste trei săptămâni. Păstraţi-mi locul. *Amore*.

— Din nefericire, n-au ei nevoie de mine **într-**atât, oricât *amore* le-aş declara eu, râse ea. Londra e plină de scribi veleitari.

— N-ar trebui să mai mergi acolo. Tu ai putea mai mult. Pleacă de acolo.

— Şi chiria?

— Drace, chiria! Ar trebui să încerci.

— Mai străduieşte-te, mai încearcă, irlandezo! Nu te străduieşti îndeajuns. Eşti foarte leneşă.

— E drept că nu sunt perfectă, dar…

— De ce stai jos şi asculţi pe omul ăla îmbrăcat în albastru care zice toate… brostiile alea la tine? De ce-l c**r**ezi?

Ea nu răspunse.

— De ce stai jos?

— Dar dacă poţi să te descurci în viaţă stând jos, de ce să te deranjezi să te mai ridici şi în picioare?

— Aiureală! Glume. Glume frivole. Ţie-ţi arde mereu de glumă, Constance. Aş vrea să te văd plângând.

— Mulţumesc frumos.

— Încerc să mă îngrijesc de tine.

— Uite ce-i, Jacob, faptul că noi… ne aflăm aici, în această postură, nu-ţi **d**ă niciun drept asupra mea… asta nu înseamnă că… vezi-ţi numai de afurisitele tale de treburi. Eu duc viaţa pe care am vrut s-o duc. Sunt exact genul de persoană care am vrut să fiu.

Jacob zâmbi.

— Să ştii că aşa e! se răsti ea cu voce ascuţită.

— Arici garaghios, asta eşti, spuse el, zâmbind

înainte. La cel mai mic pericol te faci ghem şi-ţi scoţi ţepii. Fără ţepi, irlandezo! Fără certuri. Când avem aşa de puţin timp de stat împreună, n-are niciun rost să ne certăm, urmă el, aplecându-se s-o sărute pe obraz.

— Hai mai bine să bem un vin şi să mâncăm. Calmari. N-are rost să ne certăm.

Am crezut întotdeauna că, după moartea mamei, o să mă simt într-un fel uşurată, o să-mi capăt identitatea pentru întâia oară. Nu s-ar putea spune că am fost prea apropiate sau că am împărtăşit împreună lucruri importante. Dimpotrivă, se pare că eu am fost o sursă permanentă de iritare, provocându-i o ciudată dezamăgire. Obstacolul principal fusese că m-am născut fată şi pe acesta nu l-am putut depăşi niciodată.

Trecând printre mormintele reci, simţeam aceeaşi mânie, nu numai gândindu-mă la împrejurarea morţii ei, dar şi pentru că mă măcina încă aceeaşi confuzie dintotdeauna. Şi acolo, în zăpada răscolită de vânt, mi-a trecut prin minte pentru prima dată ideea de a avea un copil. Am izgonit-o pe loc. Părea grotescă tocmai acolo, în locul acela. M-am întors acasă cu tata şi Bibi, am oferit prietenilor sandvişuri şi câte ceva de băut. Şi în seara aceea, uşor ameţită, îmbrăcată încă în negru, am luat vaporul înapoi spre Londra.

Se va preface oare ziua aceasta într-o zi adevărată? Norii grei au înghiţit toată lumina dintre cer şi pământ. Fulgi de zăpadă se răsucesc monoton în aer. Fumurile oraşului se revarsă în nori. Ziua rar se mai aud clopotele care răsună cu atâta regularitate noaptea, marcându-ţi trecerea vieţii.

— Asta nu-i zi de ieşit din pat! zise Bridie, împingând uşa cu genunchiul şi aducând tava cu ceaiul.

— Toţi oamenii norocoşi din lumea asta îşi petrec ziua de azi în pat.

Se apropie şi puse tava lângă mine, împingând uşor

cărţile, hârtiile, cutiile cu medicamente, paharele goale. îşi legase părul negru la ceafă, cu o fundă albastră.

— Cum ai dormit în noua cameră?

— Buştean. Să vă torn ceaiul?

— Nu. O să mi-l fac eu ceva mai târziu. Mai întâi trebuie să mă duc la baie. Nu-mi place ceaiul rece.

M-a ajutat să mă dau jos din pat. Nu-mi plăcea să mă atingă, de teamă că **s**-ar putea molipsi de descompunerea mea.

Când m-am întors de la baie, făcuse patul şi-mi aranjase un maldăr de perne pe care să mă sprijin.

— Asta-i o adevărată conspiraţie!

— Ce e aia conspiraţie?

— Să mă ţineţi toată ziua în pat. Cine ar putea rezista să nu stea într-un pat atât de îmbietor?

— Vreau să curăţ cealaltă cameră, să fie frumos de Crăciun.

— Cât mai e până la Crăciun? în ce zi suntem astăzi? Pierd şirul atât de prosteşte.

— Vineri.

Mă întrebam dacă Jacob primise scrisoarea. Poate că umbla în urma lui, făcând ocolul pământului. Londra, Roma, Paris, New York. Poate o să umble aşa, la nesfârşit, cu un pas în urmă, la Tel Aviv, Atena, oriunde, în afară de Berlin. Pe de altă parte, poate că Jacob a găsit-o pe preşul de la uşă ieri sau chiar azi, a citit-o şi a azvârlit-o la coş. Avea tot dreptul **s**-o facă.

— Avea tot dreptul…

— Ce-aţi spus?

— Vorbeam singură. Ăsta-i primul semn de nebunie.

Şi dacă aşa stăteau lucrurile, copilul ar avea toate avantajele. Toate avantajele cu putinţă… Un cămin, familie, nume, dragoste, o dragoste trainică. Da. Un Dumnezeu. Toate avantajele.

— Toate avantajele.

— Poftiţi ceaiul, beţi-l până nu se răceşte şi nu mai mormăiţi acolo, de una singură. Nu vreţi şi un pic de pâine prăjită?

Îmi întinse o farfurie cu patru feliuţe de pâine prăjită cu unt.

— Nu pot, Bridie, zău, nu pot, am scuturat din cap. N-are niciun rost să încerc. Ştiu ce se va întâmpla. îmi pare rău.

— Nu-i nimic.

— Ceaiul e minunat. Când ai spus că e Crăciunul?

— Luni. Mai sunt trei zile.

— Luni. Trei zile.

— E cineva acasă? răsună vocea lui Bill din hol.

— Ăsta-i doctorul. Ce întrebare prostească, am râs eu. Spune-i să intre. Poate vrea şi el o ceaşcă de ceai.

— Mai aduc una.

Bill intră, destul de roşu la faţă.

— Bună dimineaţa, paciento!

— Bună, Bill. Ea e Bridie. Tocmai se ducea să-ţi aducă o ceaşcă. Arăţi de parcă ţi-ar prinde bine o ceaşcă de ceai.

— Sigur că da. Bună, Bridie. N-aş refuza un ceai.

Bridie ieşi din cameră.

— E un ger de-ţi sar ochii din cap.

Se apropie de mine şi mă privi în felul lui obişnuit, blând şi ocrotitor.

— Ce mai face pacienta?

— Mai e în viaţă, am chicotit eu. Mă simt ca August, care refuza să-şi bea supa. De fiecare dată când mă uit în pahar, văd tot mai puţină substanţă şi tot mai multă umbră.

Se aşeză lângă mine şi-mi apucă încheietura. Ştiam că-mi ia doar pulsul, dar era totuşi o mângâiere.

Bridie veni cu o ceaşcă şi o farfurioară şi le puse pe masă. Bill rămăsese cu privirea pierdută pe fereastră, la

zăpada care cădea.

— Mai doriţi ceva?

— Nu, mulţumesc, Bridie. Te chem eu dacă e ceva.

Ieşi din cameră, închizând uşa încet după ea.

— Pare o fată drăguţă.

Îmi lăsă mâna să cadă pe cuvertură, oftă şi luă ceainicul să-şi toarne o ceaşcă.

— Mai apuc şi ziua de azi?

— Nu fi proastă, Constance!

— Am descoperit şi eu că sunt. În momentele mele de cădere, mă resemnez şi eu la propria mea prostie. Tu te simţi singur?

Bill păru puţin surprins, apoi pescui atent cu degetul un fir de ceai din ceaşcă.

— Cred că da. Sigur că da, râse el brusc. De ce mă întrebi mereu lucruri dintr-astea? Tu te simţi singură.

— Eu n-am timp să fiu singură. Haide, ia o bucată de pâine prăjită cu unt, s-o faci fericită pe Bridie. Aş vrea să faci ceva pentru mine. Cred că e momentul să-ţi spun.

El luă o bucată de pâine cu unt şi încuviinţă din cap.

— Mai întâi copilul… nu te speria. N-am de gând să ţi-o las prin testament, sau ceva de felul ăsta. Dar dacă… sau mai bine zis când tatăl ei, Jacob, va veni. Când va veni… aş vrea să ai grijă că totul va fi în ordine. Să nu facă Bibi vreo figură, ştii tu…

— Constance…

— Hai să nu mai tergiversăm. N-aş vrea să aibă greutăţi. Bibi trebuie supravegheată, ştii. Lui Jacob trebuie să i se permită să-şi ia copilul. E fetiţa lui, totuşi. Bibi va avea obiecţii… din pură bunătate… dar, totuşi. Asta doar dacă eu nu am să mai fiu în stare, sau dacă n-am să mai fiu deloc.

Untul i se scurgea la colţul buzelor.

— Înţelegi ce vreau să spun, nu?

— Da.

— Şi-ai să ai grijă?

— Da.

— Eşti supărat pe mine?

— Nu.

— Jur că-i cel mai bun lucru.

— Ai dreptate, Constance. Am să fac tot ce trebuie.

— Şi mai e ceva…

— Grozavă mai e pâinea prăjită cu unt. De ce oare nimeni nu mai face pâine prăjită cu unt în zilele noastre?

— Sigur că s-a răcit de-acum.

— Ce mai e? întrebă el, mai luând o bucată.

— S-ar putea să-ţi dea ceva mai multă bătaie de cap, dar ţi-aş rămâne foarte îndatorată. Ştii, scriu o carte… Poate că n-am s-o pot termina… Nu mai pot bate la maşină, aşa că m-am apucat să o scriu de mână. împrăştiat, dezordonat… S-ar putea să fie groaznică. Eu nu-mi dau seama, căci sunt prea implicată. N-am să mai apuc să aflu. Dacă ai putea s-o baţi la maşină, s-o mai rânduieşti şi s-o trimiţi unui editor. La unul de treabă… ştii tu… Şi să nu te necăjeşti dacă ţi-o înapoiază cu un bilet de scuze. Poţi s-o laşi baltă în cazul acesta. Dă-o peste bord! Te deranjează? Mi-ar plăcea să încerci să faci asta pentru mine. Pentru gloria mea postumă.

— Sigur că nu mă deranjează. Mi-ar face chiar plăcere. Despre ce este vorba?

Mereu aceeaşi întrebare imposibilă.

— Un urs fără prea multă minte.

Bill se strâmbă, fără să facă vreun comentariu.

— Cât mai durează până o termini? întrebă cu o undă de îngrijorare în voce.

— Nu-ţi face griji, o pot termina oricând, o zi, două, v o săptămână. N-ai de ce să-ţi faci griji. E doar un legământ de-al meu. Şi-ncerc să-l ţin.

Bill se aplecă şi-mi sărută părul rărit. Dacă nu mă duc mai iute, acolo unde va fi să mă duc, o să rămân fără

niciun fir de păr în cap. Ce umilinţă! mai bine moartă decât cheală.

— Mai ai dureri, înţepături? întrebă el, cu vocea obişnuită de doctor.

— Dintr-alea ce se lecuiesc cu whisky.

— Şi-acum o să mă duc mai departe, la celelalte vizite. Ai vrea să treacă Angela pe aici, să te vadă?

— Nu.

Puse ceaşca goală pe tavă şi se ridică.

— Nu vreau să par mojică, dar nu-mi place să fiu deranjată.

Bill luă cutia de medicamente, o privi, o scuturã.

— Majoritatea farmaciilor or să fie închise de Crăciun. O să-i mai dau fetei o reţetă. Aşa, să fie în casă.

— Mulţumesc.

— La revedere, Constance. Şi nu-ţi face griji despre ce am vorbit. Mă ocup eu de ele. Mai trec şi diseară. Să bem un pahar împreună, după ce-mi termin operaţiile.

— Mi-ar plăcea. Poate că o să mă dau jos din pat. Să mă îmbrac ca lumea, să te întâmpin înaintea pomului de Crăciun, ca oamenii.

— La revedere!

— La revedere!

— Şi a ieşit ceva din scrisul tău?

Tatăl ei punea mereu aceeaşi întrebare, în acelaşi moment, imediat după ce comandaseră masa şi chelnerul le luase meniurile din faţă. În faţa fiecăruia se afla un pahar cu sherry deschis la culoare, iar luminările pâlpâiau pe masa îngustă.

— Nu prea.

Nu fusese niciodată în stare să-i povestească despre întâlnirea cu bărbatul în costum albastru. Simţea că nu-l cunoştea suficient ca să-şi dea seama dacă îl va amuza, îl va impresiona sau îl va plictisi doar. Ori de câte ori venea la Londra, în puţinele seri petrecute împreună, părea tare

plictisit. Poate că nu acesta e cuvântul cel mai potrivit, neinteresat ar fi mai aproape de realitate.

— Păcat, zâmbi el.

Mă întreb dacă mă iubeşti, gândi ea, privindu-i chipul frumos, îmbătrânit... dacă ne iubeşti pe vreuna dintre noi... nu pe mine în special... Poate ţi-ar fi plăcut să ai un fiu?

El ridică paharul la gură. Butoni de aur, unghii imaculate, pielea de pe mâini începea să i se încreţească uşor, asemeni mănuşilor bine purtate.

— Te deranjează dacă fumez?

Ea clătină din cap. Scoase un portţigaret de aur din buzunar şi-l deschise.

— Văd că tu nu te-ai apucat de fumat.

— Nu.

Luă o ţigară şi-o aşeză pe masă lângă paharul de sherry. Puse portţigaretul la loc în buzunar.

— Şi eu am vrut cândva să mă fac scriitor.

— Nu mai spune, când? îl întrebă ea uimită, pe când el îşi aprindea ţigara.

— Demult. Pe când eram la Cambridge, începu el, încruntându-se, regretându-şi poate indiscreţia. Nuvele, o piesă, două. Teatrul îmi plăcea cel mai mult. Ştii, doar pentru noi, acolo, la universitate. Tare îmi plăcea să scriu piese de teatru.

— Şi ţi s-au jucat piesele?

— Sigur că da!

— Îmi pare rău că nu mi-ai spus mai demult. De ce?

— Nu mi s-a părut interesant. Un eşec personal... nu poate fi nici interesant, nici încurajator în niciun fel. De ce ţi-am pomenit acum de asta, nici eu nu ştiu. Mi-a venit aşa, pe nepusă masă.

— Şi de ce te-ai lăsat?

— A trebuit să iau o hotărâre, draga mea, spuse el, ridicând din umeri. Dreptul părea o carieră mai sigură. Nu

mi-a plăcut niciodată să mă aventurez.

— Şi nuvelele… le-ai publicat vreodată?

— Sigur că da. Au fost destul de bine primite. Cronici în Ştrand… Blackwoods… destul de bune…

— Şi mama ştie?

— Am luat această hotărâre cu mult timp înainte de a o cunoaşte. N-am fost niciodată convins dacă am făcut bine sau nu. Până la urmă, cred că n-am făcut rău. Da. Au fost momente când mi-a părut rău, dar foarte rar. Oricum, nu sunt rupt de viaţa artistică.

Chelnerul aduse două farfurii cu somon afumat şi le aşează dinaintea lor. Domnul Keating strâmbă din buze nemulţumit, uitându-se la mâncare.

— Aşa deci… spuse, apucând cuţitul şi furculiţa.

Constance îl urmărea atentă. El începu să taie cu grijă peştele şi luă o bucăţică în gură.

— Nu-mi pot imagina de ce un restaurant de talia acestuia oferă clienţilor peşte afumat din comerţ. Gustă-l numai, gustă-l!

— Arată grozav, tată, spuse Constance.

— N-are niciun gust, se strâmbă el din nou, dând farfuria la o parte.

— E delicios, tată.

— N-are niciun gust. Londra s-a schimbat…

— Ba nu, eu zic că e foarte bun.

— Deci… reîncepu el, de parcă nici nu s-ar fi oprit. Aş fi avut o oarecare satisfacţie dacă ai fi devenit scriitoare. Dacă ai fi luat-o în serios.

— Dar am luat-o, o iau în serios, tată. Doar că nu am talent, sau chemare, cum vrei să-i spui.

— Sigur că mi-ar fi făcut plăcere. Nu pot să neg. Dar cu asta nu vreau să spun că tu şi Barbara nu sunteţi admirabile. Absolut admirabile.

Se pare că începuse să regrete că renunţase la peşte, aşa că trase farfuria spre el şi începu să mănânce repede.

— Talentul, de fapt, trebuie să se combine cu atâtea altele: energie, perseverenţă, egoism, dedicaţie. Mie mi-a lipsit dedicaţia. Nu eram pregătit pentru eşec. Se pare că şi ţie ţi se întâmplă la fel.

Presără puţin piper peste somonul afumat.

— Destul de trist.

Luă o bucată de pâine neagră şi începu s-o mestece.

— Te uiţi la propriii tăi copii pe măsură ce cresc şi se maturizează, şi-ai vrea, da, ai vrea ca ei să reuşească să-şi formeze acele calităţi pe care tu regreţi că nu le ai. Sau cel puţin să perpetueze acele calităţi pe care tu şi le socoteşti a fi cele mai bune, continuă el, spălându-şi gustul rău de peşte cu o gură de sherry. Mă întreb dacă e bine să-ţi vezi doar slăbiciunile proprii în caracterul copiilor tăi.

Simţind-o ca o întrebare retorică, fata nu scoase o vorbă.

— Ştiu că mama voastră ar fi preferat să mă fac judecător, dar mie nu mi-a plăcut, am refuzat. Am preferat să pledez la bară, decât să stau în fotoliu. Da. Pe când tu şi Barbara…

— Eu şi Barbara suntem bine, tată.

— Sigur că sunteţi bine, spuse el. cu oarecare dispreţ în glas.

— Suntem ceea ce vrem noi să fim. Nu-i de ajuns? Aşa cum eşti şi tu. Am ales şi noi ca şi tine.

Tatăl clătină din cap.

Chelnerii înconjurară masa. Farfuriile, paharele, tacâmurile începură să danseze pe albul feţei de masă.

— Pot să te întreb ceva?

El îşi înclină uşor capul, nedând niciun răspuns.

— M-am întrebat întotdeauna de ce te-ai dus la război, când de fapt nici nu era nevoie. Ai fi putut să-ţi distrugi cariera… Mama spunea că… unii ar fi putut să ţi-o ia în nume de rău. Mama…

— Mama ta a crezut numai în oamenii cu picioarele

pe pământ.

— Tocmai de aia m-am mirat întotdeauna, spuse Constance, oprindu-se şi privindu-l în ochi.

El încercă să-i evite privirea. Ea ridică mâna, ca şi cum ar fi vrut să apuce ceva, o parte din el, dar o lăsă din nou printre pahare şi argintărie.

— De fapt, chiar tu ai zis mai adineauri că nu ţi-a plăcut niciodată să te aventurezi.

— Eu n-am avut nimic împotriva neutralităţii lui de Valera, din contră. Ar fi fost curată nebunie să împingi în război un stat abia format, născut cu atâta caznă. Şi totuşi, am simţit că era de datoria mea să mă manifest… să nu mă înţelegi greşit, n-aveam niciun fel de ambiţii politice, nici mândria de a fi britanic din vest, sau chestii d-astea, nici măcar loialitatea fată de Coroană… Cred că a fost mai degrabă sentimentul datoriei, pe care l-am deprins la şcoală. La Cambridge, oftă el.

Chelnerul îi turnă câteva picături de vin în pahar şi rămase aşteptând, cu sticla înclinată spre paharul lui. El ridică paharul, privi o clipă vinul, după care îşi înmuie buzele, încuviinţând din cap.

— A fost o hotărâre a mea… să apăr şi eu, modest, cum puteam, democraţia. Ştiu că nu-i perfectă. Mulţi o condamnă pe de-a-ntregul, dar a fost singurul mod de a ni se da libertatea să rămânem neutri, iar mie mi-a dat libertatea să aleg. Şi mai ales să mă duc la război. Cred că am făcut alegerea potrivită. Era un moment când toţi eram descurajaţi. Tu nu-ţi mai aduci aminte, erai prea mică. Dar au fost momente când Hitler era cât pe ce să câştige. Aşa că…

Se întrerupse, luă paharul şi bău puţin vin.

— N-am fost un erou în niciun fel. De asta poţi fi sigură. Ei, vinul ăsta este de-a dreptul minunat.

Vorbise deja prea mult, aşa că restul mesei se desfăşură în tăcere.

Sună telefonul. Am ascultat o clipă, apoi am încercat să mă dau jos din pat. Ţârâitul se opri, şi din camera cealaltă se auzi vocea lui Bridie. Uitasem cu totul de ea. M-am lăsat din nou pe perne. După câteva clipe, intră în cameră.

— Era doamna Barry la telefon. Mi-a spus ce să mai cumpăr.

— Era de aşteptat.

— Doctorul mi-a zis să vă cumpăr medicamentele. Aş putea să mă duc acum, dacă n-aveţi nimic împotrivă.

— Bine. Ştii ceva... n-ai vrea să mergi în oraş şi să iei un cadou pentru fetiţa mea? Ar fi bine să-i iau totuşi ceva...

— Sigur că da.

— Nu-mi vine nimic în minte. Ce Dumnezeu ai putea să-i dăruieşti unui copil atât de mic? Ia-i ceva frumos. Ceva ce crezi tu că i-ar place unui prunc.

Bridie zâmbi.

— Ia nişte bani din sertar. Cincizeci de lire.

Fata traversă camera şi deschise sertarul.

— Credeţi că o să vă descurcaţi dacă lipsesc câteva ore?

— Cum să nu! Toarnă-mi un pahar mare de whisky înainte de a pleca şi dă-mi caietele alea şi creioanele. Cu asta nu-mi mai trebuie nimic. Mulţumesc.

— Doamna Barry spunea că trece azi pe-aici. Adică încearcă să treacă, dar să nu vă supăraţi dacă n-o să reuşească. Copiii vă transmit salutări şi speră să vă vadă mâine.

— Bine. Nu te grăbi să te întorci, Bridie. Vreau să-mi povesteşti cum arată strada Grafton, ce colinde se cântă şi aş mai vrea să-ţi iei un cadou pentru tine.

— Eu...

— Ceva care să-ţi facă plăcere. îmi pare rău să te rog chiar pe tine să cumperi, dar nu am altă alegere. Dacă aş fi rugat-o pe Bibi, ţi-ar fi luat ceva „practic”. Dar eu aş vrea

să-ţi iei ceva, la care, uitându-te şi peste douăzeci de ani, să-ţi aduci aminte de primul tău Crăciun în libertate.

Bridie dădu din cap.

— Poate ar trebui să mai iei nişte bani.

— Nici pomeneală, exclamă ea speriată.

— Şi te rog să nu te simţi obligată să iei ceva pentru mine. Ar fi de-a dreptul prostesc.

— Poate o carte…

— Eu nu mai am vreme să citesc cărţi.

— O sticlă de whisky?

— Hai, şterge-o de aici, obrăznicătură, am râs eu. Am suficient whisky în casă să mă înec în el, dacă-mi vine cheful.

— Uite ce fetiţă frumoasă aveţi!

Constance deschise ochii cu prudenţă. Cineva îi vorbea.

— O fetiţă tare frumoasă. Totul e în perfectă ordine. Hai, mămico, uită-te la ea, uită-te!

Sora îi tot împingea ceva sub ochi. Constance întoarse capul şi închise ochii din nou.

— Nu acum, luaţi-o de aici. Poate mai încolo, peste vreo jumătate de oră.

Pruncul începu să scâncească, dar şi paşii infirmierei şi plânsetul copilului se depărtară curând. Constance încerca să se scufunde în somn. Somnul o făcea să uite. Bietul tata. Dar de ce, la urma urmei, să-i spui „bietul de el”? Pe coridor răsunau paşi grăbiţi. Să moară la şaizeci şi opt de ani, încă în forţă. Să se pomenească mort, aşa într-o bună dimineaţă, în pat, fără să-şi fi boţit măcar aşternutul în convulsii de durere sau spaimă. Uşa se deschise şi se închise la loc uşor. Narcise, o rugase pe Bibi la blestematul ăla de telefon. Narcise multe de tot.

— Dar de ce nu poţi să vii, Constance? De ce?

Iată-l în cele din urmă, aşezat pe veci lângă cea pe care n-a iubit-o nicicând. Atâţia oameni trebuie să îndure

aceeaşi soartă... împunsături mărunte îi mai răscoleau măruntaiele. Se răsuci neliniştită. Uitarea somnului. Ciudatul, singuraticul meu tată, pe cine ai fi preferat să ai lângă tine pe veci? Nici pe Bibi, nici pe mine. De asta sunt sigură. Undeva, departe, se auzea plânsetul unui prunc. Poate vreun camarad de război? Sau vreun coleg de la Cambridge de pe vremea când ai luat marea hotărâre... bună sau rea, cum o fi fost.

— Tu nu vii niciodată când e nevoie de tine. Hai, spune drept... tocmai acum... acum ţi-ai găsit să... Constance... ce-am să le spun oamenilor?

Umbra îndepărtată a unui om, pentru care i) u simţeam nici dragoste nici ură şi acum nici urmă de regret. În alte împrejurări, m-aş fi aflat lângă mormântul tău şi aş fi cântat imnurile ce reverberau în biserică; aş fi păşit din nou pe aleea străjuită de spirite. Tu ai fi înţeles, ai fi zâmbit şi te-ai fi dus.

— Chiar dacă nu-ţi pasă de bietul Tata, ar trebui să te gândeşti măcar la mine, la sprijinul de care am nevoie.

Trebuie să fi fost un mort frumos, e, a trupul lui aproape neatins de bătrâneţe, cu ascuţimea feţei uşor îndulcită. Mă întreb dacă îl vor îmbrăca în costumul lui de dimineaţă. Întotdeauna i-au venit bine hainele de dimineaţă.

— Ce-ai spus? Ce să faci? Cred că glumeşti, Constance! Nu pot să cred aşa ceva! Asta mai trebuia!

Deschise ochii, înnebunită de gândurile acestea, şi privi în tavan. N-avea mare lucru de văzut acolo.

— N-aţi vrea să vedeţi copilul? întrebă o voce din cealaltă parte a camerei.

— Sunt trează?

— Da. În cele din urmă. Ce-aţi mai dormit!

— Am visat ceva... un coşmar... groaznic... Ce bine-mi pare că m-am trezit.

— Din cauza anesteziei. Mulţi păţesc la fel. Unora li

se face rău. Vreţi **s-**o luaţi în braţe?

— A… da. Cred că aşa ar trebui.

Sora veni spre ea şi**-**i aşează pernele.

— Sunt înţepenită.

— **Într-**o zi, două vă trece!

Se aplecă şi luă ceva alb, împachetat bine, din**tr-**un leagăn de la picioarele patului.

— Am adus**-**o din salonul sugarilor. Ştiam eu c**-**o să vă treziţi şi-o să vreţi **s-**o vedeţi!

Puse pachetul în braţele Constancei, care privi cu teamă chipul roşu, boţit, pumnişorul încleştat. Un smoc de păr negru înconjura fruntea încruntată.

— Are ceva? Adică…

— Totu**-**i perfect. Nicio problemă! O fetiţă de toată frumuseţea.

— Mie nu mi se pare deloc frumoasă. Pare mai degrabă…

— Ba e frumoasă. Să**-**i vedeţi pe alţii! mai lăsaţi**-**o câteva zile şi**-**apoi să vedeţi cum o să arate!

— Seamănă…

Nu-i de mirare că semăna cu Jacob Weinberg. Jacob fiert **într-**un cazan uriaş, până când **s-**ar fi micşorat şi **s-**ar fi înroşit de opăreală, înfăşurat apoi în scutece albe.

Constance izbucni în râs. Dădu copilul înapoi surorii.

— Mulţumesc lui Dumnezeu că nu seamănă cu tatăl meu.

— Cu tatăl ei, vreţi să spuneţi!

— Nu, nu. Cu tatăl meu. Nici măcar nu aduce cu tata. Mi**-**era teamă să nu fi adus pe lume un strigoi.

— E o scumpete mică. Răsfăţata lu’ mămica!

— Asta rămâne de văzut. Cred că mă mai culc încă un pic, şi**-**apoi vedem cum o să ne înţelegem amândouă.

— Cât eşti de norocoasă, irlandezo!

— De ce**-**ţi par atât de norocoasă?

Lumea întreagă se aşternea la picioarele lor. O

întindere frumoasă, albastră, mărginită de o linie închisă, aproape violetă, poleită de soare. La poalele dealului pe care se aflau, casele păreau nişte cutiuţe albe, îngrămădite pe malul mării. Fânul uscat şi florile înmiresmau aerul cald.

— Pe tine nu te apasă nimic. Eşti unul dintre puţinii oameni întâlniţi de mine care nu duc nimic asupra lor. Eu simt că port două mii de ani de istorie în spate. Grea povară. Atâta m-am străduit să mă descotorosesc de ea... când am ajuns întâi şi-ntâi în Anglia. După aia, pe măsură ce am crescut, am ajuns bărbat... m-am căznit să devin un om nou, proaspăt... neatins de istorie, dar nu s-a putut, oricât am încercat, nu s-a putut. Şi-acum, pe zi ce trece, mă simt tot mai împovărat. îmi sună atâtea voci în minte. Avem atât de puţin timp, iar eu trebuie să mă târăsc ca un melc. Pe când tu nu porţi nicio povară.

Greierii ţârâiau în liniştea din jur, ca o. puzderie de orologii. Şopârlele se lăfăiau la soare, săgetându-şi afară limbile, pe când ţâşneau în lăstăriş.

Constance zâmbi, un zâmbet nervos.

— Nu mi-au plăcut niciodată poverile, nici durerea. Ar fi putut să-mi rupă umerii. N-ai decât să-ţi arunci ochii în jur şi vezi numai durere. Eu m-am ferit cât am putut de ea. Poţi trăi fără ea, dacă te ţii bine. De-aia trebuie să mă întorc înapoi la lucru. Să revin pe făgaşul meu... săpat de mine însămi. Dumnezeu mai ştie ce-aş putea păţi dacă ies din el.

— Încearcă!

— Ia te uită la el! Să dau la o parte atâta amar de ani cât mi-a luat să mi-l fac? Chiar ai vrea să mă vezi aşa, lăsată de izbelişte?

— Da.

— Şi zici că-mi eşti prieten?

— Da.

Undeva., în depărtare, o dâră de fum tulbură

albastrul imaculat al cerului.

— Nu pot să sufăr albastrul ăsta! Ce n-aş da să mai văd vreun nor! Tu nu? Măcar un norişor negru, acolo!

— Aici un norişor negru înseamnă tunete, fulgere, furtună, cutremur şi erupţii vulcanice. Chiar ai vrea să se abată toate astea pe capul oamenilor ăştia atât de fericiţi?

— Parcă da, râse ea. Să risipesc plictiseala, să stric albastrul acesta atât de sâcâitor.

— Dar ce culoare are cerul din făgaşul tău?

— Mohorât. Un cenuşiu frumos, mohorât şi paşnic.

Din cei patruzeci şi cinci de ani cât am trăit, îmi aduc aminte doar două Crăciunuri complet albe. În ciuda felicitărilor de Crăciun cu care ne bombardăm unii pe alţii, pline de zăpadă, stele şi brazi încărcaţi cu ţurţuri strălucitori, eu doar de două îmi amintesc. Unul la Londra, nu de mult, când după douăzeci şi patru de ore zăpada **s-**a transformat **într-**un noroi cafeniu şi, împinsă în rigole, a îngheţat, formând mormane înalte, greu de trecut, între trotuar şi drum. Şi-atunci uriaşele autobuze roşii şi-au arătat cu adevărat culoarea, după câte îmi amintesc, singurele pete de culoare în amurgul nesfârşit al acelor câteva săptămâni. Sticla de pe acoperişul băii mele a crăpat de greutatea zăpezii care a apăsat-o săptămâni în şir, şi a trebuit să umplu încăperea cu ligheane şi găleţi de plastic, să adun şuvoaiele de apă ce se formau la topirea zăpezii.

Celălalt Crăciun foarte alb pe care mi-l amintesc **s-**a petrecut atât de demult, în copilărie, încât mi-au rămas doar imagini şterse despre bucuria simţită la vederea grădinii netezite şi strălucitoare: nu se mai vedeau nici rondurile de flori, nici terenurile de tenis, nici aleile, nici răzoarele frumos săpate din grădina de zarzavaturi, ci doar o întindere nesfârşită de alb imaculat, abia atins de urmele mărunte ale labelor de păsări. Gardul viu înalt, care ne despărţea de vecini, devenise o cazemată peste noapte şi

ofta din când în când sub greutatea zăpezii. Cred că era pe vremea războiului, şi tata venise acasă în permisie; mergeam toţi patru la biserică, tălpile scânteiau pe zăpadă, lăsând urme clare, adânci, frumoase. Mama purta o căciulă de blană, care o făcea să arate ca o crăiasă din basmele ruseşti. Se plângea că-i intrase zăpada în pantofi şi că va fi nevoită să stea cu picioarele ude în biserică. Tata îi spunea că trebuia să-şi fi pus cizmele. Clopotele răsunau atât de tare în ziua aceea, de parcă nu le-am fi auzit niciodată până atunci. Toată lumea părea fericită, dar cred că, de fapt, nu era.

Până şi stiloul îmi atârnă prea greu, abia îl mai pot târî pe foaia de hârtie. Din când în când, mama se aşează pe marginea patului meu, îmbrăcată ca şi când ar merge la una dintre partidele ei de bridge, cu mâinile înmănuşate pe genunchi, cu geanta aşezată alături, parcă aşteaptă să sune* soneria sau să bată cineva la uşă. Sper că nu pe mine mă aşteaptă. N-ar fi nimic mai dezolant decât să-mi încep orice fel de existenţă ce mă mai aşteaptă, tocmai la una dintre partidele de bridge ale mamei.

N-am auzit-o pe Bridie când s-a întors. Poate că adormisem fără să-mi dau seama. Auzeam apa curgând în bucătărie şi uşa de la frigider scârţâind.

Am o rochie neagră de mătase, cu nasturi în faţă. Cred că aş putea-o îmbrăca fără să arăt prea groaznic în ea, numai s-o iau pe ici, pe colo cu bolduri şi să mă încing cu cordonul lat de mătase. Dar parcă mai contează… Câteodată, în astfel de momente ciudate, ne mai dedăm cu toţii la nebunii.

— Ce tot scrieţi acolo mereu?

— A, bună, Bridie. Cum a trecut timpul! Parcă n-ai stat niciun sfert de ceas!

— V-am adus o ceaşcă de ceai. N-aţi vrea să mâncaţi ceva? Eu mi-am făcut o omletă, mai sunt fructe, brânză…

— Poate-am să încerc să mănânc un măr. Adu-ţi şi tu

farfuria aici şi povesteşte-mi ce-ai făcut.

După ce Bridie ieşi să aducă mâncarea, mi-am turnat o doză mare de whisky în ceai. În felul acesta n-o mai făceam să se simtă stânjeijită. Mi-a întins o farfurie cu un măr şi un cuţit şi s-a aşezat pe marginea patului cu tava pe genunchi.

— Nu vă supăraţi că vă întreb… ce tot scrieţi acolo… aşa mereu?

— Nimic interesant. De mult tot am vrut să scriu o carte, dar nu m-am apucat niciodată serios de ea. Mai bine mai târziu decât niciodată. Aş vrea să-ţi spun ceva important, totuşi… Vreau ca tu să le aduni pe toate, notiţele, caietele mele, tot ce găseşti, şi să i le dai lui Bill…

doctorul. Important e să n-o laşi pe Bibi să pună mâna pe ele. Bill ştie. O să se ocupe el de tot. Ea ar putea să le arunce, sau mai ştiu eu ce să facă cu ele. O să le salvezi, nu?… când o să fie cazul.

Bridie încuviinţă din cap.

— O carte. O poveste? E frumoasă?

— Nu prea e poveste. N-are nici acţiune, nici aventuri şi nici amor. N-am cum să ţi-o laud. Bibi ar putea avea dreptate s-o arunce cât colo.

— S-ar putea să n-aibă!

— Asta n-am să mai apuc să aflu niciodată!

— Hai, mâncaţi-vă mărul!

— Am înţeles, să trăiţi, soră!

— Dacă nu mâncaţi nimic, n-o să mai apucaţi s-o terminaţi… cartea, adică!

Am tăiat o bucăţică de măr şi am băgat-o în gură. Am simţit o durere în maxilare când am încercat să mestec. Începusem să mă îndoiesc că aş putea continua.

— Hai, povesteşte-mi cum e în oraş…

— Extraordinar. Groaznic de frig, dar eu umblam ca o cucoană bogată cu atâţia bani în buzunar şi nici că-mi păsa de frig. Am dat chiar cincizeci de penny unor colindători,

sper că nu vă supăraţi?

— Nicidecum.

— Sper c-o să vă placă, spuse ea, întinzân**du-**mi o pungă de hârtie cu două cutiuţe. Am scos una şi am deschis-o. Două mâini întindeau spre mine o inimă încoronată. Am scos inelul din cutie, l-am pus în palmă şi m-am uitat la el.

— Ce frumos e! Un cadou minunat!

— Amândouă sunt la fel. L-am văzut la una din profesoarele mele şi mi-am dorit mereu să am şi eu unul. Sper că n-am ales prost. Am crezut că şi fetiţei dumneavoastră i-ar plăcea să aibă unul la fel, când o fi mai mare, bineînţeles. Ştiţi că e un simbol irlandez? Sau cel puţin aşa mi-a spus profesoara mea. Dar poate n-ar fi bine să i-l daţi fetiţei acum, ar putea să-l înghită.

— Ia-l, i-am spus, întinzân**du-**i inelul. Hai, pune-l. Poartă-l de-acum. N-are rost să ne formalizăm. Hai, poartă-l de-acum. Crăciun fericit, Bridie! La mulţi ani!

Fata îl luă şi-l puse pe inelarul mâinii drepte, apoi rămase privi**ndu-**l lung.

— Mi-ar plăcea să fiu fericită, spuse în cele din urmă. Zău că mi-ar plăcea să fiu fericită.

— Trebuie să fii convinsă că se poate, am zis eu şi i-am atins mâna. Dacă crezi… cine ştie… cine ştie? Îţi stă bine. Ai degete lungi. Unii nu pot purta deloc inele mari ca ăsta.

— Nici domnişoarei O’Toole nu-i venea bine. Dar de celălalt ce ziceţi? Sper să vă placă. Pot să-l duc înapoi. Vânzătorul m-a asigurat că-l primeşte înapoi.

— Nu-i nevoie. îmi place. Şi ei o să-i placă… dacă n-o s**ă**-l î**n**ghită.

— Nici nu ştiu de ce am spus aşa o prostie. Câteodată îmi ies vorbele din gură fără să mă gândesc. Maica mereu îmi spunea să mă gândesc înainte de a spune ceva. Eu încerc, dar nu reuşesc mereu.

Am mai tăiat o bucăţică de măr şi am băgat-o în gură. Înţepături ca de ac îmi străfulgerară gingiile când am încercat să mestec. Am scuipat mărul pe farfurie.

— Nu pot.

— N-aţi vrea nişte pâine prăjită? Mai e şi nişte friptură de pui. Ce-aţi zice de o bucăţică bună de pui?

— Nu. îmi pare rău, Bridie. N-ai de ce să-ţi faci griji. Nu te pot ţine lângă mine dacă îţi faci griji tot timpul. Nu pot mânca, asta-i tot. N-are rost să mai încerc.

— Dar n-ar putea să vă hrănească **într-**alt fel?

— Ba da. Ar putea să-mi bage tuburi pe nas şi să-mi înfigă ace în mâini. Ar putea să mă taie şi să-mi extirpeze tot felul de organe. Ar putea să mă lege de pat şi să mă ţină în viaţă vreo şase luni sau poate chiar un an, dar… dar e mai bine să mă sfârşesc când vreau eu, nu când vor ei. Şi nu-ţi **m**ai face atâtea griji cu mine, c-o s**ă** trebuiască să-ţi **c**auţi de lucru într-alt**ă** parte!

Bridie încuviinţă din cap.

— Scuză-mă, te rog.

Ea dădu din cap din nou.

— O să fac un mic pachet de Crăciun. Trebuie să mai fie destulă hârtie de împachetat pe undeva. Mama o ţinea **într-**un sertar. Şi-apoi o să-l agăţăm în pom. Te rog să ai grijă să-l dea fetiţei, da?

— Da.

— Când termin ceaiul, cred că o să mă ridic din pat. Vrei să fii bună să-mi dai drumul la baie?

Se ridică şi o luă spre uşă.

— A, Bridie…

— Ce e?

— Dacă deschizi uşa din bucătărie şi cobori scările, o să găseşti ce-a mai rămas din pivniţa de vinuri a tatii. Poate reuşeşti să mai găseşti vreo câteva sticle de şampanie, adu-le sus. Cred c-o să facem o mică petrecere diseară, tu, cu mine şi cu doctorul. Poate să bubuie sau

doar să fâsâie. Dar nu văd de ce i-aş lăsa lui Bibi şampania tatii.

— Şampanie!

— E băutura de Crăciun!

— Şampanie!

— Şi-o să sărbătorim şi primele tale douăzeci şi patru de ore de libertate.

— Dac-ar şti ele, m-ar chema imediat înapoi!

Îndreptându-se spre frigider să scoată biberonul copilului, Constance azvârli în coşul de hârtii scrisoarea nedeschisă primită de la Bibi. Aprinse aragazul şi puse biberonul într-o oală cu apă. Ce ciudat arăta acum apartamentul, când mai apăruse încă un locatar. Alte sunete, alte mirosuri. Mobila altfel aranjată, altă mâncare în frigider. Nu mai era nicidecum cochilia ei. Aşteptând să se încălzească laptele din biberon, străbătu din nou încăperea, luă scrisoarea din coş, deschise plicul şi scoase trei pagini scrise mărunt. Scrisul lui Bibi era asemeni chipului ei, ordonat, clar, simetric, fără cususuri. Fiecare cuvânt era la locul lui. Se simţea uşurată că niciunul dintre părinţi nu mai era în viaţă, să se mai îndurereze de comportarea iresponsabilă a fiicei lor. Tipic pentru tine să nu te gândeşti la sentimentele altora? Ai rămas tot copil, un personaj din Peter Pan, care nu ţi-ai dat niciodată osteneala să creşti mare. Egoistă, egoistă cât cuprinde şi, bineînţeles, iresponsabilă. Da, repeta cuvântul acesta, subliniindu-l. Iresponsabilă. Ţi-a trecut vreodată prin cap ce fel de viaţă ar putea avea un copil născut în astfel de împrejurări? Cuvinte mari… eliberare, libertate, cuvinte prea tocite, prea des folosite ca scuză pentru abuzuri egoiste. Şi tatăl? Cine este? Are de gând să întreţină copilul? Bănuiesc că nici nu se pune problema căsătoriei… ar fi o soluţie prea simplă… şi aşa mai departe…

Constance deschise dulapul de sub chiuvetă şi aruncă scrisoarea în lada de gunoi, printre cojile de

portocale şi cutiile de iaurt. Luă biberonul din cratiţă şi-l agită. Se simţea istovită. O durere sâcâitoare o împungea la baza coloanei vertebrale. Dragă Bibi, îşi începu răspunsul în minte, în timp ce încercă o picătură de lapte pe dosul palmei, îmi pare rău că am scos scrisoarea ta din coşul de gunoi, îmi pare rău că am deschis-o. Puse biberonul la loc în apa fierbinte. Dacă e prea rece, face colici şi plânge ore în şir. Dacă e prea fierbinte, atunci nu vrea să mănânce blestemata asta de mâncare! îmi pare rău că ţi-am zguduit atât de rău sistemul. îmi pare rău că tata s-a stins liniştit în somn, acum două săptămâni, îmi pare rău că nu am putut veni la înmormântare, regret că existenţa mea îţi produce atâta durere şi chin. îmi pare rău, rău de tot. Acum cred că e bine, la temperatura corpului! Temperatură constantă, zi şi noapte, la fel ca laptele de mamă ce ţâşneşte din sân, curat, fără amestecuri. Acum că ni s-au dus amândoi părinţii, soră dragă, nu mai are cine ne apăra de moarte, aşa că trebuie să fim bune una cu alta. A ta, ca întotdeauna, Constance. P.S. Încearcă să ai un pic de înţelegere. Doar atât. Un pic de înţelegere.

Autobuzul se hurducă pe lângă ei, îndepărtându-se într-un nor palid de praf pe drumeagul şerpuit ce cobora spre casele îngrămădite pe malul mării. Rămaseră o clipă nemişcaţi, urmărind cum se aşază praful pe viţa de vie şi pe smochinii ce mărgineau drumul.

— Şi-acum? întrebă ea simţindu-se deja strivită de căldură.

— O luăm pe jos, irlandezo!

— Sau ne aşezăm sub copacul ăla şi aşteptăm să se întoarcă autobuzul.

— Ba nu, o luăm pe jos. Mâncăm prea mult. Stăm prea mult la soare sforăind. Acum trebuie să mai mergem şi pe jos.

— O să fie foarte cald.

— O să ne facă foarte bine.

— Tu ai o părere foarte greşită despre concedii. Se presupune că din concediu trebuie să te reîntorci la muncă epuizat de plăcere. Cu trupul bronzat şi mintea amorţită.

— Asta nu-i pentru mine. Eu nu ştiu ce-i ăla concediu. Câteodată, când lucrez în mohoreala cenuşie a Londrei, îmi iau **într-**o bună zi un bilet şi mă duc **într-**altă parte să lucrez. În Italia, poate în Franţa sau la New York. Ca o pasăre călătoare. Altfel nu pot. Hai, hai să mergem pe jos. N-are rost să aşteptăm autobuzul. Mergem pe jos, transpirăm, scoatem din noi toată mâncarea şi băutura, ca **s-**o putem lua de la capăt cu conştiinţa împăcată.

— Eu trebuie să plec cât de curând. Aşa că nu mai am timp **s-**o iau de la început.

— Asta-i alegerea ta. Tu ai regulile tale de existenţă, eu pe ale mele… Hai la drum, irlandezo! Hai să înconjurăm insula. Ăsta-i l**u**crul cel mai bun pe care trebuie să-l f**a**ci pe o insulă!

O luă de braţ şi o porniră pe drumul pe care autobuzul, care n-avea de ce înconjura insula, n-ar fi apucat-o niciodată.

— Uimitor! izbucni ea după o vreme. Măslinii ăştia par de un milion de ani.

— Dar chiar au un milion de ani!

— Nu chiar toţi. Cineva trebuie că mai plantează câte un măslin, anul trecut, secolul trecut. Gândeşte-te numai la copiii de pe insula asta, care sigur că înfig mereu sâmburi de măsline în pământ.

— Copiii de pe Mediterană nu-s atât de zăpăciţi ca aceia din Irlanda sau chiar din Anglia.

— Dar atunci ce **s-**ar întâmpla dacă peste un milion şi ceva de ani toţi măslinii din lume ar muri de bătrâneţe? **S-**a mai întâmplat. Câteodată. E-n firea lucrurilor.

— Atunci gata cu măslinii! Măslinele, gata! zise el, făcând un gest dramatic cu mâinile. Toate măslinele vor

dispărea de pe faţa pământului. Nici pomeneală de borcane cu măsline umplute pe rafturile supermarketurilor, nici urmă de măslină în martiniurile americanilor, şi nicio picătură de ulei de măsline…

— Dar nu cred că civilizaţia va dispărea odată cu măslinele.

— Ar putea să dispară chiar înaintea lor, irlandezo!

Ea izbucni în râs. O porniră pe jos.

— 1 Ai să te întorci vreodată în Polonia?

Drumul era străjuit de-o parte şi de alta de ziduri joase de piatră. Pe pantă în jos se rostogolea către mare o întindere vârstată de ziduri şi vii.

— Nu, răspunse el după o tăcere îndelungată. Sunt multe oprelişti. Dacă aş fi mai tânăr, m-aş putea duce. Dacă nu mi-aş aduce aminte atâtea, atâţia morţi. Dacă aş avea înainte mai puţin trecut şi mai mult viitor. Toţi anii ăştia i-am petrecut încercând să mă prefac că aş putea deveni altceva decât sunt.

— Britanic… aşa cum mi-ai spus când ne-am întâlnit? Îţi mai aduci aminte… săptămâna trecută, sau când a fost asta?

— E ciuma mea preferată!

— Nu-i o glumă prea bună.

— E o etichetă mai respectabilă decât…

— Decât ce?

— Ivreul rătăcitor.

— Dar ai putea să te stabileşti în Israel?

— A, nu, irlandezo, râse el. N-am chiar atâta devoţiune. Şi nici atâta dragoste pentru politici de felul ăsta. Şi pe deasupra, sunt un nord-european, ca şi pe tine după o vreme soarele mă deprimă. De asemenea, mă deprimă şi idealismul militant… Mai mult, mă îngrozeşte. Indiferent ce nume poartă sau ce steaguri flutură, totuna mi-e. Pentru mine cel mai mare rău este justificarea onorabilă a violenţei, căci reuşeşte să orbească lumea.

O furgonetă trecu hurducâ**ndu-**se pe lângă ei, umplâ**ndu-**i de praf.

— N**-**am curajul să privesc îndărăt, la cei ce**-**au fost. Dacă aş fi avut copii, ar fi fost altfel, l**-**aş fi dus acolo, să simtă mirosul pământului, al pietrelor şi al pâraielor… să cutreiere pădurile. Aş fi putut din nou să vorbesc cu umbrele mele… dar numai pentru mine singur… nu merită osteneala.

O vreme merseră în tăcere, răscolind praful cu picioarele.

— N**-**ai cum înţelege, dacă nu ştii ce**-**i chinul; n**-**ai cum înţelege ce răni rămân în urmă. Poate c**-**ar fi fost mai bine să fi murit cu toţii şi**-**atunci lumea ar fi putut uita. În mod onorabil chiar. Dar cei care am supravieţuit dăm mustrări de conştiinţă omenirii… supravieţuirea noastră stânjeneşte.

— Ei hai…

— Aşa e, n**-**are rost să**-**mi dovedeşti contrariul.

— N**-**am să**-**ţi dovedesc. E un subiect prea sensibil ca **s-**o fac. Dacă făceam plimbarea asta acasă, la fiecare colţ de stradă am fi găsit o cârciumioară.

— Irlandezii beau prea mult, e ştiut!

— Un mit! Se mai zice şi că ţinem porcii în bucătărie şi**-**ascundem *leprechauni* în fundul grădinii.

— Ce leprechauni? De asta n**-**am auzit niciodată!

— Un fel de spirite… cizmari din poveşti, drăcuşori năzdrăvani puşi pe rele… şi asociaţi cu la fel de vestitele vase de aur. Un fel de spiriduşi. Parc-aşa le **s**pune, nu?

— Spirituşi?

Constance izbucni în râs.

— De ce râzi?

— Ce nostim spui tu unele cuvinte!

Şi**-**n ciuda căldurii şi a prafului, se porni să schiţeze câţiva paşi de dans, îngânând un cântecel de copii cu spiriduşi.

— Uf „ce cald îmi e! Tot n-am înţeles de ce umblăm aşa, prin zăduful ăsta?

— Dar ţi-am spus. Ca să transpirăm şi să ne păstrăm sănătatea. Tata ne-a învăţat că este de datoria noastră să fim sănătoşi. El credea într-adevăr în ideea de *mens sana in corpore sano*. Obişnuia să ne ia prin grădini şi pe malul lacurilor din Wilanow. Dis-de-dimineaţă, înainte să plecăm la şcoală. Apoi se întorcea acasă şi exersa la pian. Cânta zilnic o oră… sau chiar mai mult. Câteodată mai pleca să dea concerte pe ici, pe colo… şi atunci apartamentul nostru era liniştit şi trebuie să mărturisesc că nici nu ne mai făceam plimbările matinale. Mama nu avea aceeaşi forţă. Promiteti-mi că mâine vă faceţi plimbarea, ne ruga ea seara când venea să ne spună noapte bună, iar noi răspundeam: da, mamă, promitem.

Îşi înfundă mâinile adânc în buzunare şi merse mai departe în tăcere.

— Ei, şi vă duceaţi?

El clătină din cap.

— Şi-acum te răzbuni pe mine.

— Vara ferestrele studioului său rămâneau larg deschise şi vecinii ieşeau în grădină să-l asculte cum cânta. Chopin, marile sonate pentru pian de Beethoven, Brahms, Liszt. Ne plictisisem atât de tare de muzica asta, încât îi spuneam uneori: Tată, te rugăm, cântă-ne ceva bun. Ceva care să ne placă. Ceva nostim. Cântecelul tău mi-a adus aminte de toate astea. Şi dacă eram cuminţi, ne făceam lecţiile, n-o supăram pe mama, se aşeza, îşi încălzea încheieturile mâinilor şi ne cânta. Întotdeauna îşi scutura încheieturile să şi le încălzească înainte de a se apuca de cântat. Parcă ar fi scuturat toate lucrurile lumeşti, lăsând doar muzica.

Un câine lătră în depărtare, un sunet abia perceput.

— Pe el l-au omorât primul.

— Eu…

— Aşa mi-au spus alţii care au fost acolo, alţi ivrei care slujeau în lagăr. Unii din ei se pretau la aşa ceva, înţelegi, în speranţa c-or să scape.

Ea încuviinţă din cap.

— Comandantul era un mare iubitor de muzică. Un om cu discernământ şi sensibilitate, spuse el zâmbind abia perceptibil. Urma să dea o petrecere la el acasă. Deci au venit la tata şi i-au spus că va trebui să cânte la pian. Aşa îmi aduc aminte. Iar el s-a uitat la mâini şi a întrebat cum putea să cânte după atâta timp fără să exerseze. Trei săptămâni l-au dus zilnic într-o cameră cu un pian, un superb Steinway de concert. Şi l-au hrănit ca să-şi mai recapete din forţe. În tot acest timp a exersat Beethoven, aşa i-au spus, comandantul voia să-i cânte Beethoven şi ceva din Schumann. I-au dat orice partituri a voit. Aşa că trei săptămâni a trăit o mare bucurie. Înviase din nou. Nu mai părea să vadă sau să înţeleagă ce se mai întâmpla în jurul lui. Pentru el, singura realitate rămăsese camera cu pianul.

Un câine jigărit tolănit la umbra unui măslin îşi înalţă capul să ne privească trecând. Era prea mare arşiţa să se învrednicească să facă altceva decât să mârâie spre noi. Ceva mai în jos, pe câmp, stăpânul lui îşi curăţa via.

— A venit şi seara concertului şi… după aia nu l-am mai văzut.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Se spune, dar ar putea fi foarte bine o poveste, ca şi spirituşii tăi… se spune că a intrat în sala cea mare să cânte. Acolo erau ofiţeri cu nevestele lor. Şi câteva personalităţi locale, colaboraţionişti, sau cum vrei să le spui. Tata era îmbrăcat în haine de seară, nu ştiu cum se făcuse. S-a dus ţintă la pian şi s-a aşezat. Parcă-l văd aşezându-se şi scuturându-şi încheieturile. Se spune că a atins câteva clape, după care muzica a început să-i picure din degete, n-am aflat niciodată ce a cântat, dar după

aceea a început să vorbească. În germană, ca săv înţeleagă toţi.

„La râul Babilonului, acolo am şezut şi am plâns, când ne-am adus aminte de Sion. În sălcii, în mijlocul lor, am atârnat harpele noastre. Că acolo cei ce ne-au robit pe noi ne-au cerut nouă cântare. Cum să cântăm cântarea Domnului pe pământ străin? De te voi uita, Ierusalime, uitată să fie dreapta mea! Să se lipească limba mea de grumaz, de nu-mi voi aduce aminte de tine, de nu voi pune înainte Ierusalimul, ca început al bucuriei mele. Fiica

Babilonului, ticăloasa! Fericit este cel ce-ţi va răsplăti ţie fapta ce ne-ai făcut-o nouă. Fericit este cel ce va apuca şi-ţi va izbi pruncii de pietre.”[1]

Fir-ar să fie, gândi ea, fir-ar să fie!

— Nu cred că l-au lăsat să termine.

El făcu o mică plecăciune, parcă mulţumindu-i că avusese răbdarea să-l asculte.

— Cred că mai întâi i-au zdrobit mâinile cu capacul pianului, făcându-i-le fărâme. Mai departe nu mai ştiu. Poate că nici asta nu-i adevărat. Dar de atunci nu l-am mai văzut. La scurt timp după asta, au luat-o pe mama şi pe cele două surori ale mele. Unii spun că a fost un prost. Da. Un prost.

Fir-ar să fie!

— Psalmul o sută douăzeci şi şapte, se pomeni ea spunând.

El zâmbi şi-i apucă mâna într-a lui.

— Nu trebuie să spui nimic. Nu-i nimic de spus. Sunt umbrele mele. Trebuie să trăiesc cu ele.

— Tare aş fi vrut să nu-mi fi povestit toate astea.

— Astea, irlandezo, sunt povestite de alţii.

Dac-aş avea de ales, aş prefera să mor în baie. Să mă scurg, învăluită de apa călduţă, dulce, să mă scurg către

1 Psalmul 136 (Biblia tradusă de Gala Galaction) Bucureşti,

nicăieri. În întuneric. Ni se pare că trebuie să fie întuneric. Pace, oricum, trebuie să fie. Ce gând plăcut. De-acum nu prea mă mai spăl, ci stau doar întinsă, lăsând durerea să se prelingă încet în apă, scurgându-se în canal. O ameliorare temporară.

— Mi-e teamă, doamnă, ăăă…

— Domnişoară, îi reaminti ea.

— Da, domnişoară Keating. Vestea pe care am să v-o dau… mi-e teamă că nu e prea bună…

— A! exclamă Constance, uşor uimită.

De data aceasta nu mai erau porumbei pe pervaz, ci se vedeau doar acoperişurile ude ale clădirilor profilate pe cerul întunecat al Londrei. Doctorul frunzări hârtiile de pe birou. De ce oare trebuie mereu să mă înfrunt cu oameni care stau la birou? se întrebă în sinea ei.

— Sper că nu-i nimic rău cu copilul? Nu?

— Nu, nicidecum, se repezi el, cu o voce liniştitoare. E un copil sănătos. N-aveţi nicio grijă în privinţa ei. Dar ultimele dumneavoastră analize… se opri şi o privi, întrebându-se ce fel de om o fi. Oare suportă adevărul, sau ar fi mai bună o minciună.

— Vă ascult…

Naiba să mă ia, vreo anemie, injecţii cu fier, doctorii, untură de peşte de două ori pe săptămână tot restul vieţii, gândi ea.

— Sper că nu-i nimic prea grav. Trebuie să mă întorc la lucru săptămâna viitoare.

— Ba mi-e teamă că nu-i bine.

Ea îl privi surprinsă. Doctorul îşi luă inima în dinţi.

— Aveţi leucemie, spuse el, privindu-şi din nou hârtiile.

Pentru o clipă, Constance izbucni în râs, apoi se opri. Acesta nu era un om care să glumească.

— Trebuie să fie vreo greşeală.

— Mi-e teamă că… scutură el din cap.

— Dar eu nu mă simt bolnavă. Mă simt minunat. Adică, n-ar trebui să simt ceva… să am nişte simptome?

— Ba da, le aveţi, spuse el arătând cu degetul în hârtii.

— Înţeleg.

Urmă o tăcere îndelungată. Privind acoperişurile ude, inima începu să i se zbată cu o forţă nemaiîntâlnită până atunci. Întinse o mână şi apucă marginea biroului, să-i simtă stabilitatea. Cu mâna încleştată pe lemnul rece, aşteptă să i se mai potolească bătăile inimii.

— Dumneavoastră sunteţi ginecolog, spuse ea în cele din urmă.

— E adevărat, zâmbi el. Dar dacă n-ar fi fost controlul postnatal, n-aţi fi descoperit decât…

— Dar la leucemie, e oricând prea târziu…

— Putem totuşi să prelungim…

Ea încuviinţă din cap.

— Aşa cum bine aţi spus, aceasta nu-i specialitatea mea, dar v-am programat pentru o consultaţie la un specialist. El vă va sfătui ce e mai bine să faceţi. Ar fi bine să faceţi ceva cu copilul. îmi imaginez că vă vor interna imediat. Domnul Leeson e un om bun, vă va primi mâine la unsprezece. N-are rost să tărăgănaţi.

— Toate celulele acelea mici albe le mănâncă pe cele roşii?

— Cam aşa ceva.

— Şi de când a început oare? Nu-i ciudat că eu nici n-am bănuit măcar ce… genocid se petrece în mine? M-am simţit foarte istovită, e adevărat. Dar am pus-o pe seama copilului. Cât oare…

— Nu ştiu. Ar trebui să-l întrebaţi pe domnul Leeson. N-am văzut niciun semn când am făcut primele analize de sânge.

— Nu asta am vrut să vă întreb. Cât oare o să…? îşi ridică mâna de pe birou şi arătă cu degetul înainte.

— Domnul Leeson… spuse el, ridicând din umeri. Sunt tot soiul de medicamente noi, de tratamente. Cine poate spune? Sunt şi ameliorări, momente când mersul bolii încetineşte.

— Nici nu vreau să aud despre experimentele alea speculative. Cât durează, în cel mai rău caz? Asta-i ce vreau eu să ştiu.

— Domnul Leeson… spuse el, începând să pară îngrijorat.

— Mai lăsaţi-l încolo pe domnul Leeson şi spuneţi-mi drept. Trebuie să iau tot felul de hotărâri.

— Presupun că… trebuie să aşteptaţi până când…

— Lăsaţi-l în pace pe domnul Leeson. Dumneavoastră tocmai m-aţi anunţat că o să mor. Şi eu vreau doar să-mi spuneţi… să-mi spuneţi când.

— Asta n-am cum să vă spun. Nu ştiu. Nimeni nu ştie. Se poate întâmpla oricând. Ar putea să mai… dureze… hm… până într-un an.

— Mai mult sau mai puţin?

— Nu ştiu. N-am cum să vă spun. Săptămâni, luni. De acum e… în mâna Domnului, spuse el cu vocea pierdută.

— E-o adevărată nebunie… Eu îmi făcusem planuri pentru următorii douăzeci şi cinci de ani.

— Eu…

— Presupun că mânii pe Dumnezeu dacă priveşti viitorul ca pe un dat…

— Îmi pare rău.

— Nu. N-aveţi de ce spune asta. Mie îmi pare rău că a trebuit să-mi daţi o veste atât de lugubră.

Se ridică în picioare şi-i întinse mâna peste birou.

— Vă spun la revedere… şi vă mulţumesc, bineînţeles. Nu cred că ne vom mai vedea vreodată. Vă rog să-mi trimiteţi nota de plată. Cât mai iute, sfârşi ea zâmbind.

Doctorul se ridică şi veni de partea cealaltă a

biroului. îi luă mâna în mâna lui, moale şi foarte curată. Piatră ponce şi periuţă de unghii de câteva ori pe zi, prosoape moi şi săpunuri fine. Din când în când câte o picătură de dezinfectant, dar nu în cantităţi supărătoare.

— Domnul Leeson mă va ţine la curent cu evoluţia dumneavoastră, doamnă…

— Domnişoară!

— Mă scuzaţi!

— Cred c-ar fi mai bine să anulaţi programarea pe care aţi fost atât de bun s-o faceţi.

— N-aş…

— Cred c-am să plec acasă. La Dublin. Cred c-ar fi cel mai bun lucru. Casa tatălui meu este goală… cred. Ştiţi, el… casa s-a eliberat de câtva timp. Noi voiam s-o vindem, eu şi cu soră-mea, dar acum… cred c-am putea amâna câtva timp. Cred că…

Constance se răsuci brusc şi-o porni spre uşă.

— Vă mulţumesc pentru tot ce-aţi făcut pentru mine… şi pentru copil, bineînţeles. Nu vreau să fiu nepoliticoasă. Dar cred că-i mai bine să mă duc acasă. N-aş suporta să fiu îngropată la Londra, printre oameni de care n-am auzit niciodată”.

— Domnişoară Keating, începu el, îndreptându-se spre ea cu un plic în mână. Veţi avea nevoie de astea. Raportul meu, radiografiile, ar trebui să le arătaţi doctorului. Cât mai iute. V-aş sfătui să le trimiteţi din vreme, prin poştă.

O privi pentru o clipă, intrigat.

— Doar nu vă aşteptaţi să se întâmple vreo minune, nu-i aşa?

— Ba da, cred că da.

— Eu…

— A, nu, nu minunea la care vă gândiţi dumneavoastră. Nu vă fie grijă! O minune personală, lăuntrică. Nici pomeneală de a trăi până la adânci

bătrâneţi, spre stupefacţia lumii medicale! Nici vorbă de aşa ceva.

Constance se înclină uşor spre el:

— La revedere!

— La revedere, domnişoară Keating şi… noroc!

Beculeţele din pomnul de Crăciun păreau vesele şi elegante. Bridie adusese şi nişte crizanteme aurii şi le pusese **într-**un vas pe masă. Părea o atmosferă de sărbătoare. Nici rochia neagră nu arăta atât de rău. Pantofii mi-au dat însă de furcă. Nu-mi dau seama de ce picioarele mele nu se puteau ţine în pantofii cu tocuri înalte, aşa că m-am văzut nevoită să-mi pun din nou papucii. I-am spus lui Bridie de unde să aducă paharele de şampanie şi ea tocmai plecase după ele, când intră Bill. Părea obosit. Zâmbi uitân**du-**se împrejur, străbătu camera până la mine şi îmi sărută mâna.

— Ce minunat arată totul. Iar tu, Constance…

— Sperietoare de ciori!

— E, uite că tot mai rămâne câte o cioară nesperiată!

— Asta pentru că nici de sperietoare de ciori nu sunt bună!

— Cum te simţi?

— Groaznic. Dar o să bem şampanie şi-apoi o să mă simt **într-**al nouălea cer.

Bridie intră cu paharrele şi le puse pe masă.

— Bună seara, domnule doctor!

— Bună seara, Bridie. Ai făcut minuni pe-aici!

— Îmi place **s-**arate frumos casa!

— Ai dreptate, ai dreptate.

— Să aduc şampania din frigider?

— Da, o sticlă te rog. Cred că **ţi-**ai adus şi ţie un pahar, nu? Trebuie să bei şi tu şampanie cu noi.

Fata ieşi din cameră.

— Barbara a trecut azi pe aici?

— Nu. Are o groază de treburi de făcut. Acum că ştie

că Bridie e aici, e mai liniştită.

Doctorul încuviinţă din cap.

— Ştii, m-a sunat din nou. Tot mai crede c-ar trebui să te internezi în spital.

— Şi tu ce i-ai spus?

— Că poţi rămâne la fel de bine şi aici. Se pare că n-are rost să te necăjim.

— Mulţumesc, prietene! Şi ce-a mai răspuns la asta?

— Ce-ar mai fi putut spune? Totuşi eu sunt doctorul tău. Pe de altă parte, şi ea…

— Poftiţi, exclamă Bridie, intrând cu sticla în mână.

O aşează lângă pahare şi rămase să le admire un timp.

— Nu-i aşa că arată grozav?

Bill luă sticla, scoţând foiţa aurie de pe dop.

— Să vedem ce gust are! Doamne, ce-aş mai bea un pahar!

— N-ai vrea mai bine whisky? N-aş vrea să…

Bill scutură din cap. Începu să împingă dopul cu degetele. Scrâşni din dinţi. Bridie privea cu uimire cum dopul începe să se mişte. Poc!

— Aduceţi repede un pahar!

— Vai, vai, vai!

— Tu vei avea onoarea primei înghiţituri!

Îi întinse lui Bridie paharul plin de spumă. Ea sorbi cu teamă, apoi strănută.

— Vai!

Bill râse, am râs şi eu. Bridie strănută şi izbucni şi ea în râs. Pentru o clipă ne-am simţit uniţi de o fericire ciudată, ce nu existase cu o clipă mai înainte şi care cu siguranţă avea să se risipească în curând, fără să fi înţeles de ce se întâmplase aşa, ce reacţie chimică ciudată avusese loc.

— Cred că-i din cauza beculeţelor astea albastre din pom, zise Bill, răspunzând încifrat la o întrebare pe care n-o pusese nimeni. Se aşează brusc jos şi mă privi îndelung.

Ştii că arăţi bine? continuă el în cele din urmă.

Eu i-am zâmbit.

— Eu cred c-am să dau o fugă la biserica Donnybrook, dacă n-aveţi nimic împotrivă. Poate c-aş putea să mă mai împărtăşesc.

— Du-te, Bridie. Eu mă simt bine.

— Nu stau mult.

— Nu-ţi face griji, Bridie, spuse Bill. Am eu grijă de ea. Hai, fugi să-ţi mărturiseşti groaznicele tale păcate. Şampania… şi altele…

Ea strănută din nou.

— Beau restul când mă întorc. Altminteri am să cad din picioare.

— Înfofoleşte-te bine, c-ai să degeri de frig. Şi spune o rugăciune şi pentru noi.

— Sigur c-am să spun.

Ieşi, închizând uşor uşa după ea.

— E o fată drăguţă, spuse Bill.

— Sper că nu-i cer prea mult sau că n-o exploatez. Am senzaţia că mă bizui tot mai mult pe ea.

— E tânără şi are suflet bun şi…

— Şi oricum n-o să mai dureze mult…

El încuviinţă brusc din cap, luând încă o înghiţitură de şampanie.

— Iartă-mă. N-ar fi trebuit să…

— Nu face nimic. Nu-mi pasă. Ce rost are să-mi bat capul… Şi ce ţi-a mai spus Bibi?

— Despre copil.

— Sigur că da. Trebuia să-mi închipui. Sper că n-o să vă facă probleme.

— Tu eşti cea care faci probleme uriaşe oamenilor şi apoi te dai îndărăt spunând: „Sper că n-o să vă facă probleme!”… lăsându-i pe alţii să ia hotărârile cele mai grele.

— Asta nu-i adevărat! Eu iau hotărâri mereu. Doar că

nimeni nu-i de acord cu ele. Uite că mă aflu încă aici. Aşa am hotărât eu, nu acolo unde aţi vrut să mă băgaţi voi.

— Dar era spre binele tău.

— Prostii!

Dacă mai continuă, cred c-am să mă înmoi, să cedez. Poate c-am să şi plâng. Dă, Doamne să nu plâng!

— I-am spus lui Bibi ce-am hotărât cu fetiţa.

— E foarte mâhnită, ştii? îi este teamă că… tipul ăla ar putea să nu… Constance, de unde ştii tu că e omul nimerit? Că doar…

— Că doar ce?

— În fond, ce ştii tu despre el?

— Nu e un om frumos.

— Nu te-am întrebat cum arată. Te-am întrebat dacă e nimerit. Ăsta e cuvântul pe care l-am folosit.

— Nimerit pentru ce?

— O să se descurce cu copilul? Are simţul răspunderii? O să aibă grijă de ea?

— Dacă apare, atunci înseamnă că dă dovadă de toate astea. Dacă nu vine, atunci nu mai e nicio problemă. Bibi se va întrece pe sine.

— Dar n-ar fi mai bine **s-**o laşi aşa cum este?

— Nu mă trăda, Bill!

— Hai să mai bem nişte şampanie!

— Bine. Mai avem două sticle, putem să ne îmbătăm. E un tratament bun. Şi pentru tine şi pentru mine.

El se ridică, luă sticla de pe masă şi turnă în pahare. Arăta cam rătăcit, ca un om fără nicio speranţă. O umbră, ca şi mine. Am ridicat paharul către el.

— Pentru nebuni. Pentru nebunii trişti.

— N-am să te trădez. O ştii prea bine.

— De ce nu pleci, Bill? Strânge-ţi stetoscopul şi du-te!

— Nu eşti în toate minţile dacă crezi că e atât de uşor. Odată pornit, nu mai e cale de întoarcere. Nu mai pot

hotărî eu de unul singur. Nu pot acum lăsa totul baltă, aşa… îşi pocni degetele. S-au obişnuit cu toţii… ştii cum e. Se simt cu toţii la adăpost. Nu m-ar lăsa sufletul s-o fac.

— Sufletul?

— Sau n-am curajul s-o fac, dacă îţi sună mai bine aşa.

— Dar de unde ştii că n-or să sfârşească prin a te dispreţui cu toţii? Sau chiar să te urască? Să devii Baader Meinhofs, tocmai pentru că n-ai găsit niciodată o alternativă, pentru că i-ai distrus dându-le prea mult.

— Nu te prosti!

— Nu mă prostesc. Nu sunt eu prea deşteaptă, asta-i problema mea cea mai mare, dar nici nu mă prostesc. Am fost tot timpul convinsă că este posibil şi esenţial, da, esenţial, să gândesc cu propriul meu cap. Dar am descoperit totuşi că nu făceam altceva decât să mă feresc de durere. Nu bătătoream nicio cărare. N-am fost nicicând o luptătoare. Mi-a plăcut întotdeauna să ţin capul la fund. Şi-acum iată-mă faţă-n faţă cu moartea şi n-am schimbat lumea cu nimic. Nici măcar n-am lăsat vreo urmă pe faţa pământului. Săptămâna viitoare va fi ca şi când n-aş fi existat nicicând. Ce păcat, or să zică câţiva, şi-asta va fi tot. Of, Doamne, îmi cam plâng de milă… dar, nu… încerc doar să spun adevărul. N-avem prea mult la îndemână. Câteva cuburi dintr-un joc întreg, şi prea puţin timp. Ce-aş vrea eu să-ţi spun însă este să încetezi să mai scoţi amigdalele celor bogaţi şi să o porneşti în lume să înveţi să trăieşti; să mori, chiar, căci asta-i singura realitate. Până nu e prea târziu.

— Dar eu nu scot amigdale. Primesc o plată frumoasă doar că-i sfătuiesc pe oameni să şi le scoată, râse el.

— Ce dezgustător, am râs şi eu.

— Da, nu-i aşa? Destul de dezgustător. Necazul cu şampania asta e că trece aşa atât de uşor. Plici, poc. Şi s-a golit paharul.

— Mai toarnă! îţi mai aduci aminte, Bill? Lucruri mărunte, vesele, cum ar fi picnicurile de la Brittas Bay şi cursele de la Calary?

— Se mai fac şi acum.

— Cursele Calary nu cred că se mai fac.

— Nu, dar ştii ce vreau să spun. Lucruri de felul ăsta se mai fac şi acum.

— Cred că mi le aduc atât de bine aminte tocmai pentru că am plecat. Vântul care sufla întotdeauna pe vârful muntelui. Parcă simt şi acum în palmă moneda de şase penny şi groaza c-am să pierd biletul până la sfârşitul cursei. Soarele strălucea întotdeauna, dar vântul de primăvară îi luă puterea. Iar eu trebuia să am mereu grijă de bilet, căutân**du-**l în buzunare, în mănuşi. îţi aduci aminte cât de fericiţi eram, nu?

— Toate merg înainte. Brittas e acum supra-aglomerat şi nu ne mai ducem la curse. Iar soarele pare că nu mai străluceşte deloc acum.

— De când nu te-ai mai urcat pe Sugar Loaf? Cred însă c-o fac copiii tăi. Şi circul Fossett? Ţi-ai dus copiii la circul Fossett? Ce grozav era! Mereu veneam acasă cu purici şi trebuia să fim căutaţi în cap să nu ne fi pricopsit cu lucruri de ruşine. Şi totuşi, merita. îmi trec aşa prin minte, ca nişte cadre de film. Şi steguleţele de pe sandvişuri, la petreceri, cu banane, ou şi roşii. Banane n-am mai avut în vremea războiului, asta-i cea mai mare lipsă de care-mi aduc aminte. Şi magicianul… mereu acelaşi om nevoiaş. îmi părea rău de el, să facă faţă, de trei ori pe săptămână, în vacanţa de Crăciun tuturor odraslelor ălora scrobite, mereu erau câţiva care nu credeau în vrăjile lui, iar alţii îi ştiau secretul. Ah, Doamne, dacă mă gândesc bine, şi tu erai unul dintr-ăia. Unul dintre sălbatici. Mereu ştiai cum se face.

— Întotdeauna credeam că ştiu, râse el. Dar când ajungeam acasă şi încercam singur… Am primit o dată de

Crăciun o cutie cu accesorii pentru magie. O baghetă, nişte sfori, câteva jobenuri fără fund… a, da, şi nişte batiste colorate. Eram atât de uimit de propria-mi înde**m**ânare, că începusem să mă gândesc să mă fac iluzionist… dar după aia m-am apucat d**e** pescuit şi-am uitat. I**a**r toate mărunţişurile alea s-au pierdut.

— Dacă te-ai fi făcut iluzionist, poate că m-aş fi măritat cu tine. M-ai fi putut spinteca cu ferăstrăul în toate capitalele Europei.

— Şi-n America.

— M-aş fi îmbrăcat în pantaloni strâmţi, negri, cu paiete şi-aş fi văzut de iepuri.

— Ce iepuri?

— Ăia pe care-i scoteai tu din pălărie.

— A, nu, Constance! N-ai înţeles. Tu confunzi scamatorul obişnuit cu iluzionistul. Eu aveam de gând să mă ridic mult deasupra iepurilor.

— Ar fi fost nostim. Poate c-am fi putut fi chiar fericiţi.

— N-aş crede.

— Corect. Totuşi, e bine să crezi că ar fi existat vreo şansă de fericire. Trebuie să crezi c-ar fi fost o şansă. Să crezi până la capăt. Mâine poate c-am să fiu fericită. Dar tu?

— Mă îndoiesc.

Ridică sticla ce se afla lângă scaunul lui şi o privi în lumină.

— Aproape că şi-a dat sufletul!

— La cine te referi? am pufnit eu în râs.

— Nimic nu pare mai sfârşit decât o sticlă goală.

— Mai e una în frigider.

— E grozavă. Nu prea se mai găseşte şampanie bună acum.

— Tata a fost un om cu mare discernământ. îmi fac datoria să-i termin băuturile înainte de a cădea în mâinile

lui Bibi şi ale lui Charles. Dar cum nu pot să beau vin, n-ai de ce să-i plângi. Tot vinul ăla roşu minunat se va sfârşi în paharele lor.

— Dumnezeu să-i binecuvânteze pe Barbara şi pe Charles.

Bill îşi goli paharul şi se ridică.

— Mă duc să mai aduc o sticlă, dacă-mi dai voie, şi ceva de mâncare, dacă se găseşte. Mor de foame. Tu ce vrei?

— Eu ţin regim, am scuturat din cap. O să găseşti tot soiul de lucruri în frigider. Grozav de bune. Dar să nu stai mult.

— Nu ţi-e bine? mă întrebă el din pragul uşii.

— Ba da, doar că am senzaţia că n-o să mai apuc să mai stau să beau şampanie cu tine niciodată. Ce mod plăcut de a ne trece timpul. Trecere de timp! Strălucirea zilei a apus şi-acum ne-ndreptăm spre întuneric… Eu… spre întuneric mă duc… Nu sta mult.

Bill ieşi, iar eu am simţit brusc prezenţa mamei în cameră. Stătea lângă fereastră, cu chipul încremenit. Focul din şemineu i se reflecta pe pielea palidă.

— Mamă, am şoptit eu, de teamă să nu mă audă Bill.

Ea nu se mişcă. Era cel mai neclintit strigoi din câţi văzusem. îi străluceau ochii şi diamantele, atâta doar. Abia mi-am dezlipit ochii de la ea, aţinti**ndu-**i în foc.

— Ai avut dreptate! Ce de minunăţii erau acolo! Un adevărat ospăţ.

Puse pe masă o tavă încărcată şi începu să deschidă a doua sticlă.

— Se perindă tot soiul de vedenii!

— Amintiri, imagini din trecut. Cred că-i greu să le deosebeşti.

Poc!

— Poţi să le spui şi vedenii, dacă vrei. Nu vreau să te contrazic. Sper că nu-i nimic neplăcut.

Îmi. puse un pahar în mână şi începu să-şi umple o farfurie cu mâncare.

— Nimic neplăcut…

Dispăruse. Nu-i plăcea tovărăşia celor vii. M-am lăsat pe spătarul fotoliului şi am închis ochii. Nu puteam să-l văd mâncând. Mii de lumini explodară în întunericul dindărătul pleoapelor mele. Beculeţele albastre din pom, diamantele vorbitoare, scânteile portocalii din foc, cataramele strălucitoare ale pantofilor, luminile albe pâlpâitoare ale pescarilor şi tremurul lumânărilor. îi auzeam vocea, dar nu înţelegeam ce spune. Mă durea capul de atâtea lumini. Nimic nu le poate opri dănţuirea. Nimic.

— Constance, Constance!

M-am căznit să deschid ochii. Stătea în picioare, lângă fotoliu, privindu-mă. Era aşa de înalt.

— Mi-e bine. Destul de bine, am zis eu întinzându-i mâna. Am închis doar ochii. Ce urât din partea mea să închid ochii atunci când stai de vorbă cu mine.

— Cred c-ar trebui să te culci. Pari foarte, foarte obosită. Poate că ai febră. N-ar trebui să mai stai. Hai.

— N-am nimic. Te asigur. Mai toarnă-mi un pahar! O să mă remonteze.

— Ai băut destul, clătină el din cap.

— De ce eşti rău?

— Sunt raţional.

— Sunt istovită. Vlăguită, aşa, dintr-odată. De parcă aş fi urcat pe Sugar Loaf. Ia închipuie-ţi cum o fi acum acolo sus… zăpadă… şi… poate c-ar fi bine să mă bag în pat. Nu vreau, Bill! Am să mă sting aşa… sau… o să fie şi mai rău decât atât? Ce-o să se întâmple?

Mă luă în braţe de parcă aş fi fost un copil mic şi mă duse până la pom să-l văd. Pomul albăstrui se reflecta în geam.

Nu-i aşa că e frumos?

— Eu te-am întrebat…

— Nu ştiu ce să-ţi răspund. Uită-te la pom, dragă Constance! Nu-i aşa că e frumos?

— Da.

Mă purtă afară din cameră, am străbătut holul. În dormitor era cald, iar patul era făcut ca pe vremea când eram copii. Bill avea dreptate, aveam febră. îmi ţâşnea sudoarea din păr şi mi se prelingea pe faţă şi pe gât. Tare neplăcut!

Mă puse pe pat şi începu să-mi desfacă rochia.

— Lasă-mă pe mine. Pot şi singură.

Nu mă băgă în seamă. Mâinile-i erau blânde şi răcoroase. Oriunde mă atingeau, ţâşnea şi mai multă sudoare care se împrăştia peste pielea mea emaciată. Mă şterse cu un prosop, mă înfăşură în vechiul halat de mătase al mamei şi mă înveli cu pătura.

— Te doare? întrebă el. Te doare tare?

Am dat din cap. Părea uriaş. Trupul îmi era tot o rană, o rană supărătoare. Dar suportabilă. Se aşeză pe marginea patului şi-mi apucă mâna.

Jacob Weinberg îi apucă mâna. Ea nu-l privi. Simţea însă atingerea degetului mutilat. Nu-l privi. Ochii îi rătăciră departe peste golf, peste piaţetă, peste scaunele şi măsuţele cafenelei, peste umbrelele colorate. Treptele şi uliţa pietruită erau aurii. Asta am să-mi amintesc, îşi spuse ea în sinea ei. Strălucirea, pacea. Băieţii bronzaţi care înotau, micuţa catedrală de pe stâncă, lumina soarelui sclipind pe valurile albastre ale mării. Astea am să i le povestesc copilului. Aceasta va fi imaginea pe care am **s**-o ţin minte şi-am să i-o descriu şi copilului.

— Permesso!

Un om cu două coşuri de papură şi o fetiţă cu pălărie de pai se strecurară pe lângă ea şi o porniră înainte pe pasarelă.

— Cât de schimbătoare eşti, Constance, spuse el,

dându-i drumul la mână. M-ai şi uitat.

Ea se întoarse şi-i zâmbi.

— Încercam doar să-mi imprim asta în minte, zise ea arătând cu capul spre piaţetă. Să mi-o întipăresc în minte… ca atunci când o să fiu tristă, sau bătrână, sau plictisită… să-mi pot aduce aminte.

— Nu se va întâmpla niciodată aşa, irlandezo, scutură el din cap. Ai să-ţi aduci aminte lucruri ciudate… lucruri pe care chiar acum le crezi uitate. Ele vor deveni în timp momente de referinţă.

Îi atinse uşor obrazul.

— Am fost un pic fericiţi.

Ea încuviinţă din cap.

— Îţi mulţumesc. Ai fost foarte bun cu mine, spuse ea pe un ton foarte indiferent, aproape rece.

— Nesăbuinţă!

Ea îi întinse mâna. El o atinse brusc, apoi se întoarse şi plecă.

— Nesăbuinţă. Ce femeie nesăbuită!

Îşi ridică valiza şi-o porni şi ea pe pasarela ce ducea la vapor. Sirena şuieră o dată. Oamenii se năpustiră cu bagajele spre intrare. *Ciao*. Lumea întreagă striga acelaşi cuvânt. *Ciao*. Pe chei un câine făcea rotocoale, lătrând la propria-i coadă. Se fluturau mâini, eşarfe, pălării. Făceau semne şi băieţii din apă. Şi pescarii din bărci. *Ciao*, strigă şi fetiţa cu pălărie de pai către cineva rămas pe ţărm. Îl văzu îndepărtându-se, printre capete şi braţe, cu umerii gârboviţi, cu mâinile înfipte în buzunare. O luase peste podul care lega cheiul de pământ, printre maşinile parcate, străbătând piaţeta, pierzându-se în întunericul străduţelor povârnite. Nici nu se uita înapoi. În dreptul patiseriei, strada cotea. El o luă după colţ. Fără să privească îndărăt. Şi dus a fost.

— Nu sunt nesăbuită!

— Scusi?

— Non e niente. Grazie.

Grazie per tuto.

Nu sunt nesăbuită.

Ziua cea minunată a trecut. Cineva se mişcă prin odaie. Trebuie să-mi deschid ochii cu grijă. Poate că e cineva pe care nu vreau să-l văd. Poate că mama s-a săturat de atâta aşteptare. Obişnuia să bată din picior pe covor şi să mă îndemne încetişor: „Hai, Constance, grăbeşte-te, de ce trebuie tu să întârzii mereu?” De data asta, o să-ţi fac o surpriză, dragă Mamă. Vin chiar cu douăzeci de ani mai devreme, poate un an, doi în plus sau în minus. Ziua cea minunată a trecut. Febra îmi încâlceşte minţile. Fapte şi închipuiri mi se adună de-a valma… şi şampania, bineînţeles.

— N-o trezi dacă doarme. Am trecut doar pe aici din întâmplare.

Bibi, fără îndoială, cu vocea ei gata să scoale şi morţii.

— Bea nişte şampanie, am spus, ţinându-mi încă ochii închişi. Trebuie să mai fi rămas, dacă n-a terminat-o Bill.

— Credeam că dormi. Sper că nu te-am trezit eu. Tocmai treceam pe lângă casă, venind de la familia Kennedy. Şi mi-am zis să…

— Miroase a Mitsouko. Hai, bea un pic… Bridie o să-ţi aducă sticla şi un pahar. Deschid şi eu ochii într-o clipă.

Auzeam tălpile lui Bridie lipăind pe podea.

— Nu te deranja, Bridie. Nu pot sta mult. Charles mă aşteaptă în maşină.

Am deschis ochii. Era îmbrăcată în negru, de parcă aş fi murit deja.

— Ce semeni cu Mama. Niciodată nu mi-am dat seama. Cu Mama pe vremea când arăta cel mai bine.

Îşi atinse părul cu mâna înmănuşată şi zâmbi vag.

— Charles nu vrea să intre înăuntru? Trebuie să fie

foarte frig afară. N-ar vrea ceva de băut?

— Am trecut doar să văd ce faci. Nici n-am vrut să intru înăuntru. Nu rămân. Înţeleg că a trecut Bill pe aici…

— Nici măcar un ceai… spuse Bridie.

— Nu, mulţumesc.

— Cum a fost petrecerea?

Mă întrebam în sinea mea dacă fuseseră şi steguleţe pe sandvişuri. Şi dacă fusese poate şi vreun scamator.

— Aşa şi-aşa. Cam înghesuială. Ştii cum e în momente d-astea! Ca la circ. Angela spunea că Bill îşi face vizita la bolnavi.

— Asta a şi făcut.

— Şi şampania?

— De ce nu? Ultima vizită. Face parte din tratament. Câteodată are şi doctorul dreptul să-şi tragă sufletul.

— Sper să nu-l bagi în bucluc!

Am izbucnit în râs şi-am ţin**ut**-o aşa o vreme. Aerul de petrecere se risipise de pe chipul lui Bibi. îşi netezi mănuşile şi-şi aranjă cordonul hainei de blană.

— De ce trebuie tu mereu să glumeşti cu lucrurile serioase?

— Iartă-mă! Nu pleca, Bibi. Te rog, nu pleca. Mai stai de vorbă cu mine. Spune-mi ce fac copiii? Ce năzbâtii au mai făcut? Mereu te grăbeşti. Hai, stai jos. Nu vrei o cafea? Nu ţi-ar plăcea o cafea?

— Trebuie să plec. I-am promis lui Charles că nu stau decât un minut. Mâine… mâine o să stăm de vorbă… ca pe vremuri.

Flutură o mână neagră. îmi trimise o sărutare. Dispăru, şi odată cu ea se risipi şi boarea de parfum Mitsouko.

— Nu seamănă deloc cu dumneavoastră, spuse Bridie după ce se închise uşa de la intrare.

— Tu nu m-ai cunoscut în vremurile mele bune.

Ea mă privi cercetător.

— Nu mă refer la înfăţişare, ci la suflet, nu seamănă cu dumneavoastră. Dânsa nu spune lucruri amuzante. Nu prea cred că iubeşte oamenii.

— Nici eu nu-i prea iubesc.

— Nu-i adevărat!

— Mai bine ai aduce restul de şampanie şi un pahar pentru tine.

Bridie ieşi.

— Ziua cea minunată a trecut…

— Ce ziceţi? strigă Bridie din hol.

— Vorbe… vorbe ce-mi **t**rec prin cap. Ştii, ca melodiile alea care te-nne**b**unesc zile întregi, nu-ţi **m**ai ies din minte. Aşa, fără vreun rost anume. Aşa şi cu cuvintele astea. Nu-mi **d**au pace.

— Ce cuvinte?

Se întorsese cu sticla. Bill nu se încurcase după ce m**-**am culcat eu, abia dacă mai rămăsese câte un pahar pentru amândouă.

— Gata, bună doamnă, ziua cea minunată**-**i pe sfârşite şi noi ne azvârlim spre întuneric. Antoniu şi Cleopatra, Shakespeare.

— Am auzit de Shakespeare.

— Un mare meşter la vorbe.

— Tare triste vorbe sunt astea.

— Da.

Bridie strănută.

— Eu dorm cu lumina aprinsă. Sper că nu vă supăraţi. Nu mi**-**a plăcut niciodată întunericul. La zece jumătate toate luminile se stingeau şi se trăgeau perdelele. Nu se vedea nimic, auzeai doar respiraţia fetelor şi scârţâitul scaunelor. Iar acum, singură…

Strănută din nou.

— N**-**o să devii niciodată o băutoare serioasă de şampanie.

— Strănut şi de la coca**-**cola. Nu vreţi doctoriile?

Păreţi stoarsă de tot.

— Nici mie nu-mi place întunericul… nu întunericul perfect. îmi place să văd urmele pe care le face schimbarea de lumină pe tavan. îmi place să ştiu că soarele şi luna îşi continuă mersul. Da, o să iau câteva pilule. Mi-a mai dat Bill câteva? Nu-mi amintesc.

— Nu mi-a spus. Când am intrat eu, el s-a ridicat şi şi-a pus paltonul. Ai grijă de ea, mi-a spus. N-a zis nimic de doctorii. Părea obosit. Apoi a plecat.

— Dă-mi câteva. N-au de ce să-mi mai facă rău.

Fata scoase două tablete din cutie şi mi le puse în palmă. Le-am băgat în gură şi le-am înghiţit cu ultimele picături din pahar. Or să m-ajute vreo câteva ore.

— Te-ai spovedit? am întrebat-o mai mult ca să nu plece, să nu fugă în camera ei împodobită de sărbătoare, unde ardea lumina toată noaptea.

— Da.

— M-am întrebat dacă te simţi altfel după asta? Mai bun sau la fel, neschimbat.

Rochia ei bleumarin avea picăţele alb-murdar şi era încinsă cu un cordon ieftin de plastic.

— Uşurată, spuse ea dintr-o suflare, mototolindu-şi şi netezindu-şi poala rochiei.

— Uşurată, am murmurat.

— Ăsta-i cuvântul pe care l-aş folosi. Sau cel puţin aşa mă simt eu. Ca şi cum m-am îmbăiat şi m-am spălat şi pe cap. Foarte, foarte uşurată.

— Nu-mi închipui însă că ai multe de spus.

— Să ştiţi că am urât şi eu oamenii… pe unii dintre ei… Nu pe toţi. Doar… pe unii anume. Chestii d-astea, neascultare, lipsă de recunoştinţă, gânduri rele. Câteodată mi-a venit şi să omor. Să-i şterg pe unii de pe faţa pă…

— Toţi simţim asta câteodată. Nu cred că ai de ce să-ţi faci prea multe griji. Trebuie să-ţi separi gândurile rele de cele bune… şi ţine minte, Bridie, că ascultarea orbească

e câteodată mai rea decât nesupunerea premedi. tată. Face parte din învăţătura noastră. Avem atâtea de învăţat cu fiecare zi ce-o trăim.

— Eu n-aş vrea să-mi stric viaţa cu învăţătura. Vreau doar să fiu fericită. Se poate oare aşa ceva?

— Îmi pare rău, dar nu ştiu.

— Credeţi în Dumnezeu?

— Uneori.

— Cum puteţi crede uneori şi alteori nu? Pare aşa de ciudat.

— Aşa e. Dar n-am ce face, totuşi. Nu i-am auzit vocea şoptită în niciunul dintre locurile unde ni s-a spus că trebuie s-o auzim. Am tot ascultat, dar după o vreme m-am lăsat păgubaşă.

Ochii începură să mi se împăienjenească. Abia o mai vedeam cum stătea acolo, lângă pat, boţindu-şi rochia cu mâinile. Lumina veiozei mele săpa umbre pe chipul ei tânăr. Fiara dinăuntrul meu începu să mă sfâşie din nou.

— Sunt atât de obosită în seara asta… aşa dintr-odată… eu n-am auzit şoapta Lui niciodată… n-am auzit-o… doar pentru că n-am ştiut cum să ascult. Nu mi-am găsit liniştea lăuntrică necesară. Mai eşti aici?

— Sigur că da.

— Tot ce-am urât mai mult a fost tinereţea, dar am descoperit că niciun alt moment al vieţii n-a fost mai frumos. Ce epitaf! N-ar trebui să te mai ţin. Ziua cea minunată a trecut. Fie-ţi somnul lin. Somnul…

Bridie mă acoperi bine şi netezi cearşafurile.

— Noapte bună. Dacă aveţi nevoie de mine, chemaţi-mă. Eu las uşa deschisă. Hai, culcaţi-vă şi nu vă mai frământaţi!

Stewardesa luă coşuleţul copilului din mâna Constancei şi coborî treptele cu grijă. Nori mari, albi se îngrămădeau dincolo de dealuri. Soarele era la apus. Constance o luă repede după fată. Pe ultima treaptă se

împiedică uşor.

— Încetişor, îi spuse cel din spatele ei, apucând-o de braţ.

— Mulţumesc.

— Doar n-o să vă rupeţi piciorul acum, după ce am aterizat aşa de bine? Am dreptate?

Soarele se răsfrângea în bălţile de pe pistă şi în ferestrele clădirii aeroportului.

— Ce noroc că am nimerit o pauză între ploi, continuă bărbatul cel vorbăreţ.

— Da, aşa e.

— Groaznică ţară, cu ploile astea! Aţi mai fost aici?

— Da. Ştiţi, eu trebuie să… arătă Constance spre stewardesa cu copilul şi o luă înainte.

— Pot s-o iau eu acum. O să mă descurc. Zău că pot.

— Lăsaţi c-o duc eu până intrăm în vamă, zâmbi fata. Aveţi bagaje multe?

— Nu.

— Atunci nu-i nicio problemă. Vă aduc un cărucior când intrăm în aeroport. A fost o călătoare foarte cuminte.

— Da.

— Iar o să-nceapă ploaia, spunea vorbăreţul cuiva din spatele ei. O să vedeţi. Nici jumătate de oră. Nu conteneşte niciodată.

Bibi aştepta în faţa punctului de vamă. Nici urmă de bun-venit pe chipul ei.

— Iată-te. A venit şi avionul ăsta o dată la timp. Mi-era teamă că stau aici toată după-masa. Pot să duc şi eu ceva. Asta-i tot ce ai cu tine? Credeam că vii încărcată şi-am adus maşina cea mare.

Surorile se sărutară, apoi Bibi privi ca din întâmplare în coşuleţ. Fetiţa dormea netulburată. Şuviţele ei negre şi cârlionţate i se învălmăşeau pe obraz. Ţinea un pumnişor palid în sus, în formă de salut.

— Ce dulce! spuse Bibi, luându-şi iute privirea de la

ea. Maşina e peste drum.

Străbătură în tăcere holul aglomerat şi ieşiră în parcare. Pe când descuia portiera maşinii, Bibi se mai uită încă o dată la copil.

— Dulce! spuse ea din nou. Ce brunetă e! Şi ce păr frumos şi negru are! Ai mei n-au avut fir de păr o groază de vreme.

Reuşiră să bage coşuleţul pe bancheta din spate. Fetiţa deschise ochii şi le privi. Ochişorii mici, negri se suitară câteva clipe la cele două femei şi se cufundară din nou în somn.

Bibi se urcă în maşină şi-i deschise uşa Constancei. îşi fixă centura de siguranţă şi introduse cheia în contact.

— Arată a italiancă. Frumuşică… dulce… dar italiancă.

— Dacă chiar vrei să ştii, tatăl ei e evreu polonez.

— Doamne Dumnezeule!

Porni motorul. Câteva picături de ploaie se izbiră de parbriz.

— Avea dreptate.

— Cine?

— Omul ăla de pe pistă care zicea c-o să plouă.

— TUŢ…

— E un copil foarte cuminte.

— Sigur că e. Şi chiar arată dulce. N-am vrut să…

— Ştiu că n-ai vrut.

— Zău, nu-mi pasă ce e, ştii prea bine. Charles începe să fie un pic… ştii… antisemit. Dar nu-i nimic serios, să ştii. E cam demodat. O prejudecată demodată… nu că ar vrea să…

— Sigur că nu.

— Şi oricum, educaţia pe care o primeşti contează, nu-i aşa?

— Cred că da.

— Sper că n-ai… Constance, sper că n-ai făcut vreun

pas irevocabil?

— Nu. N-am făcut nimic. Nici măcar n-am botezat-o. M-am gândit să aştept să văd…

Bibi oftă şi ieşi din parcare în drumul principal, începuse să plouă de-a binelea.

— Presupun că are măcar… un nume.

— Anna… deocamdată. E un nume provizoriu.

— Mie mi se pare un nume destul de bun să rămână definitiv.

Béai Feirste, scria pe indicator, Atha Cliath. Bine ai venit acasă, copilă, am zis eu în gând.

— Lucrurile au ieşit cum nu se poate mai bine. Ţi-o aduci aminte pe bătrâna Josie?

— N-aş… – Ei, cum să nu? Ea a văzut de copiii noştri când erau mici. Are un mic apartament de ani de zile în Ranelagh. A mai îngrijit sugari şi a mai supravegheat copii pe ici, pe colo, ca să aibă din ce trăi. E o scumpă. Copiii merg mereu s-o vadă. M-am pomenit cu ea săptămâna trecută, într-un hal fără de hal, căci proprietarul i-a mărit chiria. De fapt, plătea o nimica toată, de ani de zile, dar a pus-o foarte tare la inimă. N-are cum să se descurce. A picat chiar după ce primisem scrisoarea ta. Ce părere ai, nu-i uimitor? Şi i-am zis: Ce-ar fi să vii îndărăt la noi, Josie? Doamne, ce bucurie pe ea! S-a întors în vechea ei cămăruţă şi moare de nerăbdare s-o ia în braţe pe… ăăă… Anna. Cred că-i un nume minunat. Cu nuanţe evreieşti, care, la urma urmei…

— Exact.

Am zugrăvit fosta cameră a copiilor şi am descoperit tot soiul de lucruri pe care crezusem că le-am dat de mult. N-ai de ce să te mai îngrijeşti. Eşti sigură că nu vrei să vii la noi în seara asta? Ne-ar face mare plăcere.

— Aş vrea să merg acasă. Să mă instalez.

— Bill ţi-a rezervat un loc la spitalul Vincents. Poţi să mergi de mâine. Se pare că n-are rost să mai pierzi timpul.

— N-am să merg la spital.

— Constance, pentru numele lui Dumnezeu, nu fi neroadă! Am aranjat totul. Doar o săptămână şi ceva. Pentru diagnosticare, sau cum i-o fi zicând. Ca să vadă ce tratamentsă-ţi dea. Trebuie să te punem din nou pe picioare. În câteva săptămâni… Doar să vadă despre ce-i vorba…

— I-am trimis lui Bill un pachet întreg cu hârtii care spun clar cui vrea să se uite la ele ce am. Sunt pe moarte. Şi am de gând să mor în pace, fără doctori şi surori care să se năpustească la mine cu securi, eprubete şi ace, fără oameni care să se prefacă veseli, asigurându-mă că o să trăiesc o sută de ani. N-am vrut niciodată să se amestece nimeni în viaţa mea, aşa că lasă-mă în pace!

— Dar nu-i nevoie să strigi.

— Ai fost nemaipomenită, Bibi! Nemaipomenită. Să iei copilul. Nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă n-ai fi luat-o tu. N-am cum să-ţi mulţumesc pentru asta!

— Şi tu ai fi făcut la fel pentru mine.

Constance se îndoia.

— Bagajele tale vin cu trenul?

— La ce mi-ar folosi toate gunoaiele alea?

— Dar…

— În geamantan am lucrurile copilului. Asta-i tot ce am adus cu mine. Apartamentul l-am lăsat unei prietene şi i-am spus să facă ce vrea cu lucrurile mele. Să le păstreze, să le poarte, să le arunce, să le dea la vreo societate de binefacere, cum o vrea! Mie mi-e indiferent. Eu mi-am luat câte ceva de îmbrăcat. Şi periuţa de dinţi.

— Eşti… la fel ca-ntotdeauna!

— Aşa-i.

— Uite ce-i, eşti sigură că nu vrei să vii la noi? Ţi-am pregătit patul.

— Nu, lasă-mă mai întâi pe mine acasă. N-aş vrea să… ştii, să mă înmoi prea tare când iei copilul…

Restul drumului spre Ballsbridge îl străbătură în tăcere.

Casa arăta la fel ca întotdeauna, ca şi cum ar fi locuit în ea tot timpul. Peluza era frumos întreţinută, poteca greblată. Poarta era vopsită în verde-închis, iar gardul de fier în negru strălucitor. Constance scotoci în geantă, căutând-şi cheia, pe care o luase cu ea cu atâţia ani în urmă. O scoase şi i-o arătă lui Bibi.

— Uite! Ce părere ai de atâta eficienţă?

— Vin cu tine înăuntru să-ţi arăt unde sunt lucrurile.

— Nu-i nevoie, nu te mai deranja. Mă descurc eu.

— Tata a transformat sufrageria în dormitor. De la o vreme folosea doar un singur etaj... doar dacă nu avea musafiri. Era şi normal. Crezi că...?

— Mă descurc eu!

— E mâncare în frigider.

— Mulţumesc.

— Bine, atunci...

— La revedere.

— Trec mâine pe aici. Va trebui să stăm serios de vorbă.

— Bine.

— Şi să nu-ţi faci griji pentru Anna.

— Pentru cine?

— Ei, fetiţa...

— A, da. N-am să-mi fac nicio grijă!

— La revedere!

Împinse poarta grădinii, care scârţâi din balamale. O auzi în spate pe Bibi pornind maşina şi îndepărtând-se. Mai rămăseseră câteva frunze în copaci. Urcând cele câteva trepte înalte de granit, se apucă de balustradă, aşa cum obişnuia când era mică. Ai grijă, Constance, aşa, fetiţo! Ai grijă să nu cazi. Deschise uşa şi intră în hol. Miros de singurătate şi de muşte moarte. Închise uşa în urma ei. În încăpere se făcu întuneric. Se aşeză pe scaunul

lustruit de lângă uşă şi dădu drumul tuturor lacrimilor nevărsate până atunci, care-i ţâşniră printre degetele ce-i apărau ochii, udându-i genunchii, asemeni ploii care lovea ferestrele în mici rafale.

Mama zâmbea privindu-mă cum mă înecam. Stătea într-un fotoliu de catifea verde, pe malul mării. Pescăruşii se roteaudeasupra capului ei, miorlăind ca nişte pisici furioase. îmi dădeam seama că atunci când trupul meu va ieşi în cele din urmă la suprafaţă, se vor năpusti la mine, nerăbdători să-şi vâre ciocurile în carnea mea neînsufleţită, îmbibată de apă sărată. Şuviţele părului de sirenă mi se încolăceau pe picioare, trăgându-mă mai adânc în marea clocotitoare. Ea zâmbea şi-şi ridica mina schitând un gest de binecuvântare. Apă fierbinte, sărată îmi acoperea capul, prelingându-mi-se peste faţă. Ochii mă usturau de atâta sare, care îmi rămânea lipită apoi de colţurile buzelor. Gata, bună doamnă, răsuna glasul lui Shakespeare din străfunduri, ziua cea minunată-i pe sfârşite, era o voce sonoră, ce-mi răsuna în cap, iar noi ne azvârlim spre întuneric. Mamă, am strigat eu. Ea zâmbi. Mamă, ziua cea minunată-i pe sfârşite. Alte buruieni mă trăgeau tot mai afund. Mamă!

Bridie stătea aplecată asupra mea. îmi ştergea sudoarea de pe frunte cu o cârpă răcoroasă.

— Hai, şopti ea, hai, că v-a trecut acum!

Halatul mamei, cearşafurile şi fetele de pernă erau reci şi îmbibate de sudoare, iar eu tremuram. Marea n-avea cum să fie clocotitoare, mă gândeam eu. Bridie era în capot, cu faţa boţită de somn.

— Am avut un coşmar. Eu… n-am nimic.

— Hai să vă scot de aici ca să vă schimb cearşafurile.

— Da eu…

— Acum faceţi ce zic eu…

Ea mă ridică din pat şi mă purtă în braţe, aşezându-mă uşor pe fotoliu.

— Sunteţi lac de apă. De parcă acum aţi ieşit din baie.

Îmi scoase halatul de mătase şi mă înfăşură **într-**altul de prosop, agăţat pe cuiul de pe uşă. Apoi puse o pătură pe mine şi începu să schimbe aşternuturile.

— Scuză**-**mă. îmi pare rău că te**-**am trezit.

— Da’ eu de ce sunt aici? Nu vă mai faceţi probleme din**tr-**astea.

Lua fiecare cearşaf şi**-**l împăturea cu grijă, pu**nându-**l pe speteaza patului, făcu apoi acelaşi lucru cu feţele de pernă.

— Ce noroc am avut că am dus rufele la spălat de ieri. Avem acum o groază de cearşafuri curate. Mă duc să le aduc. O să pun şi de ceai. Sunt convinsă că v**-**ar prinde bine o ceaşcă.

— Am strigat**-**o pe mama.

— Aţi răcnit. D**-**aia m**-**am trezit. Ce**-**aţi mai ţipat!

Luă cearşafurile şi ieşi din cameră.

Cred c**-**am adormit la loc; când am redeschis ochii, tocmai netezea ultimul colţ de cearşaf, vârâ**ndu-**l sub saltea, aşa cum învăţase la cămin.

— Ce ciudat!

Se întoarse către mine şi**-**mi zâmbi, auzi**ndu-**mi vocea.

— N**-**am strigat**-**o niciodată pe mama, cât a trăit. Ea n**-**a fost niciodată prea înţelegătoare cu… ce ciudat? Era ultima persoană din lume pe care…

— Câteodată mă pomenesc şi eu că fac la fel… ce ziceţi de asta? Nu-i a**şa** că-i ş**i** mai ciudat?

Am râs amândouă. Râsul îmi provoacă dureri. De**-**acum încolo trebuie să mă rezum doar la zâmbet.

— O să vă ajut să vă băgaţi în pat şi**-**apoi să vă dau o ceaşcă bună de ceai.

— Nu cred că mă pot mişca.

— Noroc că**-**s eu puternică. Uşoară ca o pană, zise ea

luân**du-**mă în braţe. Aş putea alerga kilometri întregi cu dumneavoastră.

Oasele mi se cufundară în pat ca**-**n**tr-**o îmbrăţişare. Bridie mă acoperi uşor.

— Cât e ceasul?

— Vreo patru jumate. E Ajunul Crăciunului.

— Ajunul Crăciunului? Aşa e. Aprinde luminile din pom, Bridie. Poate pot să le văd de aici dacă deschizi uşa de la dormitorul meu şi pe cea din hol.

— Bine. Dar beţi**-**vă mai întâi ceaiul.

Îmi puse ceaşca la gură: am luat o înghiţitură să n**-**o supăr şi**-**apoi am dat din cap.

— Mi**-**e de**-**ajuns.

— Hai, mai sorbiţi o dată!

— Nu pot.

— Poate nişte apă? Trebuie să beţi ceva.

— Nu. Nu acum. Dar dimineaţă îţi promit c**-**o să mă străduiesc. Porridge, ouă cu şuncă şi pâine prăjită. Pâine prăjită grozavă. Asta**-**i ceva ce n**-**am mai mâncat de ani de zile… cu dulceaţă.

— Şmecheră mai sunteţi, râse ea.

Se îndreptă spre uşă şi stinse lumina

— Sper c**-**o să dormiţi.

— Da, o să dorm.

Traversă holul şi intră în birou.

— Se vede?

O piramidă albastră de lumină pluti în întuneric.

— Da.

— Ce frumos e!

— Da. Hai, du**-**te la culcare, Bridie. Dormi şi tu. Spune o rugăciune pentru mine. Una bună.

— Bine, aşa am să fac.

— Atunci, noapte bună!

Frumoasele luminiţe albastre mă vrăjiră, cufundân**du-**mă în somn.

Aceste ultime pagini sunt scrise de mine, Bridie May, începând din Ajunul Crăciunului 1978. N-am măsluit nimic şi nici n-am uitat nimic, sau cel puţin aşa cred. La două zile după Crăciun, când am plecat din Dublin, i-am împachetat toate scrierile şi le-am pus la poştă, pe adresa Dr. Bill Hurley, 6 Cross Avenue, Blackrock. Am trimis plicul recomandat, aşa cum mi-a spus ea. Sper c-a ajuns la destinaţie.

După povestea asta de la miezul nopţii, nu m-am mâi trezit decât foarte târziu… sau ceea ce socoteam noi, la cămin, a fi foarte târziu. Era nouă şi jumătate. Am sărit din pat ca arsă şi m-am îmbrăcat. Am băgat capul pe uşă să văd ce face. Stătea întinsă exact cum o lăsasem noaptea trecută, doar că avea împrăştiate hârtiile cu scrisul ei peste tot, prin pat, pe jos. Avea ochii deschişi şi se uita pe fereastră cum cad fulgii de zăpadă, aşezându-se pe pervaz ca un zid minuscul.

— Să nu stingi luminiţele, spuse ea. E-aşa frumos, zăpada cade într-o parte şi bradul străluceşte în cealaltă. Un Crăciun veritabil.

Îmi amintesc cuvântul ăsta, pentru că l-a repetat de mai multe ori. Veritabil.

— Cum rămâne cu ouăle cu şuncă şi pâinea prăjită?

— Nu cred că pot, zâmbi ea. Dă-mi un pahar de apă, cu un strop de whisky, s-o facă mai suportabilă, şi nişte pastile. Ce poate fi mai bun de-atât?

Îmi dădeam seama că-i era foarte rău, căci nu-i plăcea să ia medicamente decât când nu mai putea. Am adus apa din bucătărie şi-am amestecat-o cu nişte whisky.

A trebuit s-o sprijin cu braţul ca s-o ajut să se ridice, să poată bea. Părea că au lăsat-o toate puterile. Am luat două tablete din cutie şi i le-am întins.

— Hai să ne obrăznicim şi să luăm patru!

Mă întrebam dacă Dr. Bill s-ar supăra, dar nu vedeam de ce, aşa că i-am mai dat încă două. După aceea

m-a rugat să scriu eu în continuare.

— Să scrii totul… dar, Bridie, fără invenţii. Aşa cum este, scrie cum se-ntâmplă. Fără înfloriturі.

Mă privi fără să scoată vreo vorbă, în timp ce-i adunam hârtiile şi-i rânduiam camera. Erau acolo nişte carnete, nişte pagini răzleţe, scrise de maşină, şi nişte dosare albastre.

— Ia-le tu. Du-le în camera ta sau într-altă parte. Dar ai grijă de ele.

— Sigur c-o să am, încuviinţă ea.

Am luat hârtiile şi le-am dus în camera mea. Apoi mi-am văzut de treabă. Voiam să arate frumos în casă în ziua de Crăciun. S-o fac să strălucească pentru Dumnezeu, cum spunea o măicuţă. Nu era din cele care-mi plăceau mie. Am mai băgat capul pe uşă de câteva ori, să văd ce face. Nu se mişca. Mă întrebam dacă era cazul să-i telefonez doctorului Bill, dar, pe la unsprezece, pe când pusesem ceainicul la fiert, sună soneria şi apăru tocmai el, înnămeţit, ca un om de zăpadă. Se scutură ca un căţel, înainte să intre în hol. Tălpile lui lăsară urme de noroi pe podelele mele atât de frumos lustruite.

— Ce face? mă întrebă.

I-am povestit în şoaptă ce păţisem peste noapte. N-aş fi vrut să ne audă vorbind despre ea, căci ar fi intrat la griji. El îşi muşca uşor buza de jos şi dădea din cap în timp ce-i vorbeam. L-am întrebat dacă mai rămâne câteva minute, că aş fi dat o fugă până la curăţătorie cu cearşafurile ce se murdăriseră peste noapte. N-aş fi vrut să avem rufe murdare în casă în ziua de Crăciun şi s-ar putea să avem chiar nevoie de ele. El dădu din nou din cap, intră în camera ei şi închise uşa după el.

Uitasem să sting focul, iar când m-am întors ceainicul se bâţâia ca un dansator de step, dar am avut noroc că mai era ceva apă pe fund, aşa că nu s-a întâmplat nimic. Auzeam vocea lui din camera cealaltă, dar nu

înţelegeam ce spune. Pe ea însă n-am auzit-o. În cele din urmă el ieşi din cameră şi veni în bucătărie.

— Ştii ce-o să facem, Bridie? O să mutăm afurisitul ăla de pom în dormitorul ei. Cred că asta o s-o mai înveselească.

Am scos beculeţele din priză şi am dus pomul în camera ei. L-am pus pe o măsuţă, în celălalt colţ al camerei, ca să-l poată vedea în voie. Când am băgat beculeţele din nou în priză, n-au mai mers, dar după ce le-am mai răsucit de câteva ori, s-au aprins.

— Se deşurubase vreunul dintre ele, spuse doctorul.

Ea zâmbi şi şopti ceva ce n-am putut auzi. Dinţii îi păreau dintr-odată mult prea mari pentru faţa ei, de parcă nici n-ar fi fost ai ei. Dar poate că doar mi s-a părut.

— Mă întorc mai târziu, Constance. Te mai întremezi până atunci.

Ieşi apoi în hol, unde-l aşteptam.

— Îmi pare rău pentru tine, Bridie, spuse el în timp ce-l ajutam să-şi pună paltonul. N-ai parte de un Crăciun prea frumos.

— Lăsaţi, că or să mai fie şi altele.

Ce puteam să-i fi spuşi

— Nu cred c-o să te mai deranjeze. Ai grijă doar să stea comod. Dacă mai cere câte ceva de băut, din când în când, cu atât mai bine! Medicamentele! S-ar putea să aibă nevoie de ele. Eu mă întorc. Dar dacă vine doamna Barry, te rog să-i spui că doarme. Aşa să-i spui. Sănu-i spui nimic altceva până când nu-ţi zic eu. Doarme şi nu trebuie deranjată.

Se îndreptă încet spre uşă, apoi zăbovi o clipă înainte de a o deschide. Mă întrebam în sinea mea dacă fusese vreodată ceva între ei. Vreo poveste de dragoste. Dar ştiu că ei nu i-ar plăcea să scriu eu despre asta.

— Bridie, spuse el în cele din urmă, ţi-e frică?

— Nu, am minţit eu.

— Eşti o fată bună.

Deschise uşa şi zăpada năvăli înăuntru până ieşi el.

M-am dus să mă uit la ea. Stătea liniştită şi privea pomul. Am luat mătura şi făraşul şi am adunat praful şi ăcele de brad.

Acum era din nou curat şi frumos, ca de Crăciun.

Doamna Barry n-a mai venit, dar a dat un telefon, chiar după ce mâncasem de prânz.

— Ce face domnişoara Constance?

— Doarme.

— Nu mi-am văzut capul de treburi azi, îţi dai seama, dar o să încerc să trec mai târziu pe acolo. Te descurci?

— Sigur că da. A fost şi doctorul pe aici.

— Şi ce-a spus?

— A spus **s-**o lăsăm să doarmă. Somnul îi face bine, aşa a spus. Las-o să doarmă, Bridie. Are nevoie să…

— Mai ai nevoie de ceva în casă? E ceva de cumpărat sau de făcut?

— Nu. E atâta mâncare în frigider, că n-o terminăm nici **într-**o săptămână.

— Bine. Aşa cum ţi-am spus, o să încerc să trec pe-acolo mai târziu. Avem musafiri diseară, aşa că **s-**ar putea să nu reuşesc… dar te rog să mă suni, dacă ai vreo problemă. Orice fel de problemă. O să mă suni, nu-i aşa?

Vezi să nu!

— Da, doamnă Barry, am spus eu.

M-am dus să stau cu ea şi să scriu, aşa cum îmi spusese să fac. O vreme a dormit, răsuflând din greu ca şi cum ar fi alergat o bună bucată de drum. Când **s-**a trezit, m-a chemat în şoaptă. M-am dus lângă pat.

— A venit Crăciunul?

— Nu încă.

— Vine aşa de greu, oare de ce?

— Vreţi să beţi ceva?

— Nimic.

— E aşa de obositor să mori, spuse ea **într-**un târziu, uitân**du-**se la pom.

Închise ochii. Pentru o clipă am crezut că se stinsese şi-a început să-mi bată inima în piept ca un ciocan, dar mai apoi mi-am dat seama că respiră, aşa că m-am aşezat la masă şi mi-am văzut de scris.

Când a murit una dintre maici, a trebuit să ne ducem **s-**o vedem. Era foarte scundă şi bătrână. Se micşorase de bătrâneţe. Când m-am apropiat de patul ei, am închis ochii, aşa că n-am ştiut niciodată cum arăta moartă. Unele fete ziceau că arăta bine. Nu le-am crezut, căci nu fusese niciodată frumoasă când trăia.

Doctorul Bill **s-**a întors, după cum promisese. Ea dormea. Se aşează pe marginea patului şi-i apucă încheietura mâinii. Mâna lui părea uriaşă, în comparaţie cu braţul ei vlăguit.

— Ştii ce? întrebă el, lăsân**du-**i uşor mâna pe pat. Aveţi oare vreun pat pe aici… Ba nu, e o canapea în birou. E exact ce-mi **t**rebuie. Crezi că poţi să-mi **g**ăseşti nişte aşternuturi?

— Sigur că da.

— Bravo! Mă duc acasă să mănânc ceva şi să aranjez cu nevastă-mea. Şi rămân aici până te întorci tu mâine de la biserică. După aia însă, o să trebuiască să plec. Ştii, e Crăciunul… familia… Crezi că…

— Sigur că da.

Plecă şi se întoarse cam în două ceasuri. Rămase la ea în cameră mult timp, apoi l-am auzit traversând holul şi ducân**du-**se la culcare.

Ce zi ciudată de Crăciun! M-am sculat dis-de-dimineaţă şi m-am dus să mă uit la ea. Dormea, topi**ndu-**se parcă printre perne. Doctorul sforăia în camera cealaltă. Biata nevastă-sa, să rabde noapte de noapte aşa un zgomot, ca de rachetă.

Ninsoarea se oprise şi era soare. Totul arăta minunat,

strălucind pentru Dumnezeu, era curat şi vesel. Biserica era înţesată de lume.

Când m-am întors, el se sculase şi făcuse micul dejun.

— Ai venit la ţanc, Bridie. Ouă cu şuncă! strigă el, când mă auzi intrând.

Nu gătea rău pentru un bărbat!

— Cum se simte?

— Foarte slăbită. Poate mai apucă ziua de mâine, poate nu. Dar să nu spui nimic nimănui.

— Nu.

— N-are rost să le stricăm Crăciunul, nu-i aşa?

— Da.

După ce a plecat, m-am uitat printre discuri, gândindu-mă că puţină muzică n-ar strica, dar n-am găsit nimic de care să fi auzit până atunci, aşa că m-am lăsat păgubaşă.

Sună telefonul.

— La mulţi ani, Bridie!

— La mulţi ani, doamnă Barry.

— Ce face bolnava azi?

— Doarme acum.

— A avut o noapte liniştită?

— Pa

— Îmi pare rău că n-am reuşit să trec pe acolo, dar eram sigură că dacă e ceva mă suni tu…

— Da.

— Mâine… să treacă şi Crăciunul… Mâine vin fără greş. O să vă aduc şi darurile. Copiii mor de nerăbdare s-o vadă…

— Bine.

— Te rog să-i spui când se trezeşte.

— Da, am să-i spun.

— Şi dacă e ceva… o să… nu-i aşa?

— Da.

Am închis receptorul.

Ziua a trecut pe neobservate. Casa era tăcută. Mă întrebam cât or să mai reziste beculeţele aprinse aşa, zi şi noapte. Nu mă simţeam singură. Trebuie să mărturisesc că eram un pic stânjenită, dar nu mă simţeam singură. Mă simţeam liberă, cum nu mă mai simţisem niciodată. Mă întrebam ce-o fi în mintea ei acum. Sper că nu maiavea coşmaruri. Oare îi murise mintea înaintea trupului? închipuiri!

Tocmai mă duceam la culcare, când doctorul veni din nou. Era foarte palid şi mirosea puternic a băutură.

— La mulţi ani, Bridie! spuse, intrând în casă.

Îmi întinse un pacheţel legat cu panglici frumoase. Panglici aurii şi argintii legate **într-**o fundă mare. Am rămas pierdută, uitâ**ndu-**mă la el.

— Nu-l deschizi? mă întrebă.

Mi-am ridicat ochii spre el; îşi scosese haina şi o azvârlise pe spătarul unui scaun. Am început să trag uşor de fundă, nevoind să stric panglicile. El scoase şi alte pachete pe masă.

— Ce face?

— Doarme încă.

Am desfăcut foiţa albă şi-am dat peste o eşarfă frumoasă de mătase, cu flori aurii şi galbene, cum poartă numai actriţele din filme.

— Sper că-ţi place. Nevastă-mea spune că habar n-am să cumpăr cadouri.

Se îndreptă spre uşă, dar nu ieşi, ca să nu mă lase singură când. deschid pachetul.

— E minunat. Două cadouri am primit, am spus eu întinzând mâna să-i arăt inelul. Două cadouri frumoase.

— Poate la anul o să primeşti douăzeci şi două!

— Ehe!

— Am adus nişte friptură de curcan, plăcintă cu carne şi alte lucruri d-astea. O bucată de prăjitură cu

prune şi nişte coniac. Cheamă-mă când le aranjezi şi-o să facem un chef împreună.

Am mâncat ce a adus doctorul, iar el a ciugulit doar câte ceva să-mi ţină mie de urât, în schimb a băut destul de mult coniac. N-a prea vorbit şi nici eu n-am vrut să-i tulbur gândurile. A vărsat nişte coniac peste prăjitura cu prune şi a stins lumina din bucătărie. A aprins un chibrit şi l-a pus în dreptul farfuriei. O flăcăruie albastră a început să dănţuie în întuneric. Nu mai văzusem aşa ceva până atunci. Am mâncat prăjitura în tăcere. Apoi **s-**a ridicat şi mi-a întins mâna.

— Acum trebuie să mă duc acasă. Soţia mea… ştii, mă aşteaptă să mă duc acasă. Înţelegi? Nu cred c-o s**ă** se întâmple nimic. îmi pare rău că plec.

— Noapte bună, domnule doctor şi vă mulţumesc, am spus eu strângâ**ndu-**i mâna.

— Ba ţie trebuie să-ţi mulţumim cu toţii.

Cred că asta nu trebuia **s-**o fi scris.

S-a dus în camera ei şi a stat vreo zece minute. După aia n-a mai vorbit deloc. A ieşit pe uşă. îi auzeam paşii scârţâind pe zăpadă, când a coborât scările. Eram obosită, aşa că am lăsat vasele pe a doua zi. Eram doar liberă să fac ce voiam.

Dimineaţa era palidă ca un strigoi, de parcă i-ar fi pierit tot sângele peste noapte. I-am acoperit mâinile ce le ţinea peste cearşafuri, cu un şal mic roz pe care-l mai punea câteodată pe umeri, să se ferească de curent. Abia îi simţeam respiraţia. Pomul de Crăciun era tot aprins. Mi-am trecut vremea frecând podeaua din bucătărie şi făcând ordine în dulapuri. Arătau de parcă nu le-ar fi deschis nimeni de luni de zile. Am găsit şi urme de şoareci într-unul dintre ele. Bine că n-am dat şi de şoarece!

Cândva, pe la unsprezece, sună soneria. M-am şters pe mâini şi m-am dus să deschid, aşteptâ**ndu-**mă să fie doamna Barry. Un omuleţ caraghios, cu o pălărie mare,

neagră şedea în prag, cu un copil mic în braţe.

— Ce doriţi?

— Aceasta este casa Constancei Keating?

Vorbea ciudat. Trebuie să fi fost străin, nu era englez, sigur că era străin.

— Da, dar…

A trecut pe lângă mine şi a intrat în hol. N-am avut cum să-l opresc. Mi-a dat copilaşul mie să-l ţin. Eu nu m-am supărat. Mie mi-au plăcut întotdeauna copiii. Era greu de spus dacă era băiat sau fată, dar mi-a zâmbit. N-avea dinţi. El şi-a scos pălăria şi s-a scuturat de zăpadă. Apoi a pus pălăria pe scaunul de lângă uşă.

— Mă aşteaptă…

— Nu…

— Mă numesc Jacob Weinberg. Mă aşteaptă. Am venit imediat ce am primit scrisoarea ei. Tu cine eşti?

— Eu sunt Bridie Mây. O ajut… adică văd de ea… ştiţi, nu se simte prea bine…

— Ştiu. Unde e? Trebuie să…

Am arătat cu capul spre uşa camerei ei. Mă întrebam în sinea mea ce-o să zică doctorul.

— Acesta e copilul meu, spuse el pe un ton cam ameninţător. De azi înainte o cheamă Zelda. I-am dat numele mamei mele. Vezi să ai grijă de ea.

Am dat din cap. Nimeni nu mă prevenise că se va întâmpla una ca asta. Sper că n-or să se supere pe mine. El s-a întors şi s-a îndreptat spre uşă. A deschis-o încet şi a intrat în cameră. Am mai aşteptat o clipă, apoi m-am dus cu copilul în bucătărie şi m-am aşezat să văd ce se întâmplă. îi auzeam vocea în încăperea cealaltă. Vorbea de unul singur. Nu suna deloc englezeşte ce spunea. Copilul gângurea şi zâmbea. N-avea niciun dinte. După vreo cincisprezece minute am traversat holul în vârful picioarelor şi-am deschis uşa. Cine ştie ce-i putea face! L-am găsit în picioare lângă pat cu braţele întinse,

bolborosind. Milioane de nume, sunau atât de ciudat, **într-** o limbă străină, sau poate că mi se părea. Mâinile lui arătau de parcă ar fi fost zdrobite cu ciocanul.

— E-n regulă, Bridie May. Poţi să intri. A murit.

Vorbise atât de liniştit, de parcă moartea nu l-ar fi surprins.

— Maică Precistă!

Era să scap copilul din braţe când l-am auzit. Am închis ochii iute să n-o văd, dar apoi i-am deschis. El a venit şi mi-a luat copilul, rămânând cu el în braţe lângă pat.

— Hai **s-**o vezi. Vino, îmi porunci. Aşa e moartea. Vino.

M-am strecurat în spatele lui. Nu părea să se fi schimbat cu nimic.

— Dar mai trăia acum jumătate de oră, am spus eu.

Ştiu că vorbeam prostii. Aşa era moartea. Acu eşti aici, apoi te-ai dus. Am încercat să-mi revin. Ştiam că există anume rugăciuni ce trebuie spuse. Mi-am făcut cruce. Aşa se cuvenea. Dar mi se golise mintea de tot. Nu-mi aduceam aminte decât vorbele ei.

— Gata, bună doamnă; ziua cea minunată-i pe sfârşite, iar noi ne azvârlim spre întuneric.

El mă privi zâmbind. Eu am roşit.

— Ar fi trebuit să zic: odihnească-se în pace.

— O să se odihnească!

Întinse copilul către ea, spunând:

— Zelda!

Am rămas aşa, tăcuţi.

— Plec acum. N-are niciun rost să mai rămân. Nu vrei să vii cu mine?

Nu înţelegeam ce vrea să spună.

— Nu vrei să vii? Voi avea nevoie de cineva care să aibă grijă de Zelda. Cineva care **s-**o îngrijească bine.

— Eu…

De ce nu, îmi trecu prin minte. De ce nu?

— Să plec? Să plec de aici?

— Da.

— RN-aş putea s-o las singură, am răspuns. Poate mai târziu.

— Bine.

El se îndreptă spre uşă. Mă întrebam dacă n-ar trebui să-i acopăr faţa.

— La hotelul Hibernian. Ştii unde e?

— Da.

— Te aştept până diseară. Apoi am să plec. Am avut ceva probleme cu mătuşă-sa în ceea ce priveşte copilul. Dar am dovedit-o. Aşa că nu mai vreau să-mi mai fac şi alte probleme. Dacă nu vrei să vii să-mi dai un telefon. Te aştept acolo până diseară.

Şi-a pus pălăria şi a deschis uşa. Un taxi aştepta la poartă. îmi zâmbi.

— Jacob Weinberg. Ai să vezi, totul va fi bine.

Treptele erau lunecoase din cauza zăpezii îngheţate, dar el reuşi să treacă. Ţinea copilul strâns la piept, să nu-i fie frig. Când a ajuns la poartă, s-a întors şi mi-a făcut o plecăciune. Am rămas în uşă, privind maşina până a dispărut după colţ, şi-am mers apoi să-l sun pe doctorul Bill.

Nu mai am cei scrie. Casa e plină de lume. Primul lucru pe care l-a făcut doamna Barry, când a venit, a fost să stingă beculeţele din pom şi să tragă draperiile. Ce tristeţe, m-am gândit eu în sinea mea. Ce pustiu trebuie să fie să fii mort şi să stai în întuneric.

Mi-am făcut valiza şi mă aflu acum în camera mea, scriind această ultimă pagină. Când o s-o termin o s-o pun în plic alături de celelalte, am să-l leg cu sfoară şi cu scotch şi-am să mă duc la hotelul Hibernian.

februarie 1981 / JENNIFER JOHNSTON

ăalasul nălucilor

Pentru a. R., în amintirea râsului, a mâniei şi a uitării

I Ilte zile nu mai am înainte. Acesta o fi pragul iadului, despre care se vorbeşte? Timp suspendat, timp al aşteptării, timp al reînvierii clipelor plăcute şi ale celor neplăcute din trecut.

Întrebarea nu e de ce mor. Orice nebun cunoaşte răspunsul.

Ci cum mor?

Cum m-a dus viaţa la acest liman?

Aici nu-s nici zile, nici nopţi.

Râul curge larg şi domol.

Iar ei smulg, din când în când, cu mâinile lor calde şi moi, câte o fărâmă din trupul meu.

Glasurile lor se rânduiesc împrejurul meu, aidoma unui stăvilar.

Şi totuşi, încă nu aud glasul Domnului.

Adesea mă rog ca atunci când, sau mai bine zis, dacă voi avea vreo revelaţie a Raiului, să fie ca şi cum am trăi veşnic prin *Imnuri de laudă*.

Nu tânjesc să-i revăd pe cei dragi, cu feţele strălucind de pioşenie şi bunăvoinţă; de-ar fi să-i mai întâlnesc, doresc să fie aşa cum erau, neschimbaţi de bucuriile eterne ale cerurilor.

Încă mai pot să râd de mine însămi.

Deo gratias.

Paradisul nu-mi oferă nicio fascinaţie.

I-am spus odată lui Cathal… da, chiar lui Cathal… numai lui i-aş fi mărturisit ceva atât de romantic, cum că eu am să fiu o stafie aici, împreună cu toate celelalte. Cathal a râs. îmi mai sună şi-acum în urechi râsul lui. îmi aduc aminte soarele la asfinţit împresurând apele cu lumina sa. Amintirea îmi arde privirile.

Strigoii au fost întotdeauna atât de singuratici aici, fără petreceri sau hohote de râs; doar uşi închise uşor, în depărtare, paşi trecând pe lângă tine, pe trepte, suspine.

Ai putea să-i socoteşti ordonaţi, dar nu nefericiţi. Mă gândesc că ei s-ar putea să fie mulţumiţi să-şi trăiască eternitatea aici, în sanctuarul lor de la Termen.

Am stat şi m-am întrebat uneori, în ultimii ani, ce se va întâmpla cu această casă a noastră, cu elefantul ăsta alb.

În urmă cu treizeci de ani ar fi cumpărat-o călugăriţele, dar acum şi ele îşi vând mănăstirile.

Poate un han de ţară? Presupun că ar putea avea o soartă chiar mai rea.

Dacă m-ar întreba cineva, aş spune că aş prefera să fie pur şi simplu lăsată în paragină. Nu-i aşa că este îngrozitor din partea mea? Cum să nu fiu dezaprobată de toţi? Ineficacitate, neglijenţă, tipic pentru Miranda, ar spune ei.

O ruină romantică, plină de strigoi, la care copiii şi tinerii din sat şi din împrejurimi ar face incursiuni îndrăzneţe, trăgând nădejdi zadarnice să zărească ori să audă ceva ce le-ar face inimile să tresalte de teamă şi emoţie. Se vor spune poveşti, care mai de care, se vor desfăşura dispute despre întâmplări adevărate şi despre cele presupuse. Pentru strigoi, aceasta ar fi cea mai acceptabilă soluţie. În acest fel casa ar deveni cu adevărat sanctuarul strigoilor.

Nu am nostalgia vremurilor trecute.

Lucrurile sunt altfel acum, mai bune poate, în anumite privinţe. Da, desigur, mai bune.

Oamenii au libertate. Aceasta era dorinţa fiecăruia.

Cred că era. Acesta era cuvântul pe care îl pomeneau mereu.

Şi eu l-am pomenit.

Vorbeam cu ardoare despre libertate. La un moment dat chiar am simţit dorinţa să lupt pentru libertate, dar nu am făcut decât să plâng după ea, o contribuţie total nepotrivită pentru luptele duse de o naţiune întreagă.

Îmi vine să râd.

Nu mă auziţi râzând?

Mâinile lor îmi aranjează păturile, îmi netezesc părul.

Ei nu-mi pot auzi râsul.

Ar fi tulburaţi dacă m-ar auzi.

Sunt sigură că ar socoti râsul meu o mistificare a unei suferinţe fizice şi, în bunătatea şi gingăşia lor, m-ar injecta cu medicamente. O înţepătură uşoară la încheietura mâinii sau în spate, şi m-aş simţi uşurată. îmi pierd chiar şi capul când, în bunătatea lor, ei recurg la această metodă. Atunci mi-este frică şi mă simt singură. Aşa că încerc să nu-i tulbur cu nimic.

Îi pot chema pe toţi lângă mine acum, aşa cum nu am putut **s-**o fac în toţi anii aceştia cât am trăit.

Tata.

Andrew.

Doica.

Harry.

Cathal.

Distribuţia piesei mele de teatru. Piesa mea imaginară, mereu în capul meu.

Dar mama?

Mama, a cărei prezenţă blândă era atât de puternică pentru ceilalţi, pentru mine a fost, şi mai este încă, doar un şirag de sunete cu ecouri limpezi în capul meu, foşnetul unei rochii, în dormitorul meu de copil, abia atingând duşumeaua, ca să-mi şoptească noapte bună şi să mă sărute la culcare, zgomotul pantofilor ei pe dalele din hol, acordurile unui pian cântând necontenit **–** vara şi iarna, după-masa şi seara, muzica, necontenit muzica, plutind prin aer.

Au clair de la lune, Mon ami Pierrot, Prête-moi la plume Pour ecrire un moţ. Ma chandelle est morte; Je n’ai plus de feu. Ouvre-moi la porte, Pour l’amour de Dieu.

Nu înţelegeam ce însemnau aceste cuvinte, dar le

cântam cuminte, seară de seară, înainte de a urca scările în camera mea împreună cu Doica.

Cât despre Doică, nici ea nu pricepea ce însemnau cuvintele.

— Şi nu mai pune atâtea întrebări. E un cântec, asta e!

Şi ea îmi cânta cântece în irlandeză, dar şi în engleză.

Cântece care **s-**au răsădit în trupul şi în mintea mea, cuvintene în telese, pline de tristeţe.

Imbeal Atha na Gâr aţă an stâid bhrea mhoduil… Ei, *nu*, *ac*um nu-i *v***r***e*m*e de cân*t*ecele Doic*i*i.*

— Şi nu mai pune atâtea întrebări. Eşti pur şi simplu o sfântă caznă cu atâtea întrebări.

Nu.

Mama nu se afla în distribuţia piesei mele. Desigur, dacă mama ar fi trăit şi ar fi fost cu noi la acel sfârşit de săptămână, nimic nu ar fi fost aşa. Eu nu aş fi fost aceeaşi Miranda, nici Cathal nu ar fi fost acelaşi Cathal. Este oricum o nerozie să mai meditezi la astfel de lucruri. Ne zbuciumăm necontenit cu faptele de neuitat din trecut. Şi chiar dacă ne luăm îndrăzneala să închidem ochii în faţa adevărului, el ne pândeşte acolo gata să ne sară înainte, când îi deschidem din nou; sau, aş putea spune, dacă îi mai deschidem vreodată.

Poate că, la urma urmei, ar fi trebuit să mă căsătoresc, să cresc o droaie de copii, fie şi numai pentru a ţine vie casa aceasta, **s-**o salvez de vandali; sau de călugăriţe, sau de adunătura de la hanul satului.

Dar nu mi**-**am îngăduit o astfel de libertate.

Am avut momente când m**-**am blestemat pe mine însămi, pe Dumnezeu şi chiar pe Doică, pentru situaţia în care m**-**am înfundat, vremuri de adevărată singurătate şi chin; şi de multe ori am dorit, la fel ca Andrew, să plec de aici, aşa cum ar fi făcut orice om cu mintea**-**ntreagă.

Da, să părăsesc acest loc.

Dar am rămas aici şi totul **s-**a sfârşit.

Când a murit tata în 1939, bisericuţa satului se umpluse de lume.

Din fericire, era o zi caldă de primăvară, aşa că prietenii, vecinii şi sătenii au rămas afară, la soare, aşteptând să se termine slujba. În biserică mirosea a colb încins şi răcit de-a lungul anilor pe ţevile de încălzire centrală, mirosea a soluţie de lustruit metale şi a toate florile funerare îngrămădite pe treptele altarului. Andrew şi cu mine stăteam în rândul întâi, el drept, cu părul neted, cu chipul ca de strigoi.

Ziua ce Tu ne-ai dăruit-o, Doamne, ia sfârşit, La porunca ta se aşterne întunericul; Spre tine se înalţă imnurile noastre-n zori Lauda ta sfinţi-vă odihna-n ceruri.

Arăta atât de însingurat, de palid. Strigoi palid, acum te zăresc.

Soarele ce ne urează odihna

Trezeşte fraţii noştri sub cerurile de la asfinţit.

Şi-n fiecare clipă tot mai multe glasuri

Răsună lăudând faptele tale spre bolţile cerului.

— Cântă tare, i-am spus. Te rog, Andrew, cântă mai tare.

El a deschis gura şi, pentru prima dată în viaţa noastră, a făcut ceva ce l-am rugat eu.

Laudă ţie, Doamne, tronul tău va dăinui de-a pururi

Şi nu se va sfârşi asemeni falnicelor împărăţii lumeşti.

Auzeam cum cântau şi cei adunaţi afară.

Îmi aduc aminte cum, o clipă, am nădăjduit că nu vor fi excomunicaţi.

Rămâi, creşti şi stăpâneşte de-a pururi Până când fiii tăi vor sălăşlui în împărăţia ta.

Când m-a sărutat, la despărţire, buzele lui erau reci, iar ochii îi ardeau aidoma geamurilor casei în bătaia

soarelui la asfinţit.

— Nu te simţi mai bine? l-am întrebat.

M-a îmbrăţişat strâns câteva clipe.

— Nu vreau să mă mai întorc. Niciodată, Miranda. Nu mă face să-mi fie greu.

Am râs.

Atât de răutăcioasă.

Noi, în această ţară, râdem pentru lucruri atât de stranii.

Era prea târziu când i-am înţeles zbuciumul.

Mă gândesc că eu eram singura fiinţă pe lume care l-ar fi putut convinge să se reîntoarcă, dar nu mi-am dat seama nici de aceasta până când, din nou, a fost prea târziu.

Cât de anevoios învăţăm!

Ceea ce am urât mai mult este orbecăiala; bâjbâind chinuitor prin lumina cenuşie, singura certitudine fiind aceea că ajungi la ieşire.

În următoarea sută de ani, nimeni nu-şi va mai aduce aminte nici de numele meu, nici de al tatii.

Până atunci copacii săi vor fi tăiaţi. Terenurile amenajate de el vor fi cultivate în continuare, ogoarele mănoase, pline de belşug, dar nimeni nu-şi va aduce aminte că aici a fost cândva o întindere de nisip şi buruieni încâlcite, o superbă dezolare. Poate că şi bisericuţa va deveni un super-magazin sau un atelier de meseriaşi; acest gen de schimbări se petrec aici la fiecare pas acum. Poate unii amatori de curiozităţi vor aduna scrieri ale tatălui meu despre împădurire şi amenajarea terenurilor; hărţile lui detaliate ale acestor terenuri urbane, însemnările sale asemă**nându-**se cu furnici negre ce se târăsc pe margini. Poate că vor deveni piese ale unor colecţionari. Tata **s-**ar fi amuzat la gândul acesta.

Henry Augustus Martin, piesă a unui colecţionar.

În ceea ce mă priveşte, nu voi lăsa în urmă nici cât el.

Eu am trecut asemeni pajului regelui Wenceslav, ai cărui paşi nu lăsau nicio urmă.

Mi-a fost atât de uşor să fac asta.

Setea de pericol mi-a dispărut când l-au ucis pe Cathal. După aceea, mi-am hotărât drumul. Pe atunci părea că era lucrul cel mai bun de făcut, să mă cuibăresc în căldura tatălui meu, să ocolesc înfruntarea cu lumea. Fireşte, privind îndărăt, îmi dau seama cât de mult am greşit.

Ar fi trebuit să le sfărâm porţile. Fără milă.

Tot atât de nemilos ca oamenii care l-au luat în noaptea aceea pe Cathal şi i-au zburat creierii. Pe atunci căutam eroi. Aceia au fost eroii pe care i-am căpătat. Mai bine să tac.

Mai bine să nu mă mai gândesc la lucrurile astea. Mai bine să nu-mi irosesc cu amărăciunea firava putere pe care o mai am.

Ei hălăduiesc din nou. Le desluşesc şoaptele şi foşnetul uşor al hainelor.

Sunt pregătiţi. Sub pleoapele lor se îmbulzesc lacrimile. Eu voi fi ştearsă din viaţa lor. În curând. Vieţi blânde. Mâini blânde. Glasuri murmurând blând. Şi eu sunt aproape gata.

Încă o dată să-mi adun distribuţia. Trebuie să desluşesc înţelesul. Dar poate că nu există niciun înţeles. Poate că adevărul este o anarhie. Poate nici nu există adevăr. Poate că există numai zbucium. Nu.

Iată-i că ei se îndepărtează. Acum ei sunt strigoi. Glasurile lor foşnesc. Se cufundă în întuneric dincolo de cunoştinţa mea. Sunt singură. E timpul să încep. Tata. Andrew. Doica. Harry. Şi Cathal.

După-amiază liniştită, aurie.

Soarele lăsân**du-**se către asfinţit, răspândind prelungi umbre de înserare. Culoarea frunzelor se estompează. Dispare verdele dintre ramuri.

Ceea ce înzestrează o vară târzie cu neuitate splendori este căldura culorilor, precum şi căldura blândă, nesperată a aerului.

Ciclul obişnuit este, pentru moment, modificat, până şi timpul pare că stă pe loc.

Pare că stă pe loc.

Ceasurile încetează să bată.

Câteva zile, poate chiar o săptămână, trăim o nemeritată alinare.

Liniştea este sfâşiată de şuieratul unui tren; tăria lui speriind pacea clipei.

Această perfecţiune este un accident, o aberaţie. Termen aparţine lumii. Ciclul normal va reîncepe; de fapt, a şi reînceput.

Miranda a auzit şuieratul şi a înşurubat la loc capacul stiloului.

Deşi biroul se afla în partea opusă razelor de soare dinspre apus, înăuntru era cald, neaerisit şi plin de praf. Miranda nu îngăduia servitoarelor să deretice acolo, socotind că în acest mod se păstra şi colbul de odinioară. Din când în când, domnul Dillon, înarmat cu o mătură, strângea şi dădea afară în curte murdăriile făcute de şoareci şi pânzele rupte de păianjen, stârnind praful leneş, care se aşeza din nou pe cărţi, pe hârtii şi pe biroul cel mare de mahon.

Urăsc cifrele, gândea ea pe când înşuruba capacul călimării. Nu-mi place să adun, să totalizez şi să înmulţesc. Mă apucă durerea de cap şi mă umplu de cerneală pe degete. Mi-e urât să tot scriu cifre în aceste registre, coloane plictisitoare, fapte plictisitoare.

Mă întreb dacă lui Cathal îi va plăcea cum mi-am aranjat părul, sau dacă se va înfuria. Tata nu a observat. Asta ar putea să însemne cănu-i place. Dar Cathal va băga de seamă cum îmi stă.

Încercă să-şi şteargă cerneala de pe un deget.

Desigur, dacă va veni.

Va veni, trebuie să vină.

Capul îmi este uşor, nu numai pentru că mi-am scurtat părul; mi-este uşurat de povara cifrelor. Un paradox desigur.

Oare aceasta să fie ceea ce numim paradox?

Sunt atât de ignorantă.

— Miranda!

Mă strigă Doica.

Uimitor cum glasul ei bătrân răsună atât de puternic şi convingător.

Şi ea auzise trenul. Auz de şoim bătrân. De aceea mă cheamă, ca să-mi dea de înţeles că îmi ghiceşte cele mai intime gânduri.

Minte de şoim bătrân.

O să-mi fluture degetul pe sub nas drept ameninţare, aşa o să facă.

— Miranda!

În curte era cald şi plutea un miros reavăn de cai.

Nicio adiere de vânt nu-i mişca părul tuns scurt sau frunzele aurii ale castanului din faţa porţii.

— Miranda!

Nu trebuie să-i spui nimic. Ea ştie tot ce mişcă în lumea asta. Cunoaşte gândul rău, gândul bun, nimic nu scapă privirii ei de şoim.

— Vin acum!

Alergă pe pajiştea de lângă casă.

— Vin, vin, vin acum!

Bătrâna şedea pe locul ei obişnuit vara, sub un stejar, aproape de cărarea ce cobora spre plajă. Când bătea soarele, aici era mai cald decât înăuntru, obişnuia ea să spună, iar acum avea nevoie de toată căldura pe care o putea strânge. Din acel loc putea supraveghea cu privirea ei de vultur servitoarele care deschideau şi închideau geamurile spre a lăsa să pătrundă în casă aerul proaspăt şi

cald, grădinarul plivind marginea pajiştii şi a curţii din faţa bucătăriei în care, după părerea ei, bucătarul irosea prea multă vreme sporovăind cu grădinarul, când acesta aducea legumele la intrare… şi desigur tot de aici pândea intrările şi ieşirile Mirandei. Săculeţul ei de împletit era aşezat pe scaun, lângă ea, iar degetele i se răsuceau aprig în poală. Cândva ele fuseseră harnice, dar în ultimii ani artrita le făcuse să devină dureroase şi neîndemânatice. Nu mai putea lucra cu andrele şi cu lână subţire. Spre amărăciunea şi stânjeneala ei, acum trebuia să bâjbâie cu greutate, folosind andrelele cele mai mari şi fire groase de lână.

„Nu mai sârât bună decât pentru pleduri şi şaluri”, bombănea ea pentru sine, de parcă şi-ar fi reproşat propria-i neputinţă.

— N-ai auzit că te-am strigat? spuse când apăru Miranda lângă ea. Te-am chemat şi iar te-am chemat.

— Te-am auzit şi ţi-am răspuns. Iată-mă că am venit.

— Vreau ca oamenii să sară ca arşi atunci când îi chem.

— Uite că am sărit repede. Nu sar eu întotdeauna? M-ai crescut foarte bine.

— Ei, aş!

— Da la urma urmei de ce m-ai chemat?

— Mi **s-**a terminat lâna. Trebuie să depăn alt scul. Aşa că stai colea şi ţine-mi-l.

— Doică…

— Este în sacul de lucru. Cel albastru. Şi încetează să te foieşti ca o pisică pe cărămidă. Fă ce-ţi spun!

— N-am putea **s-**o facem mai târziu, Doică… Sau s-o c**h**em pe una dintre fete? Eu tocmai coboram pe plajă.

— Şezi colea, copilă. Plaja nu fuge nicăieri. Să nu-ţi închipui că eu nu ştiu ce-ţi umblă prin cap. Nu văd să croşetez la lumina lămpii, aşa că îmi trebuie lâna acum, până nu se întunecă.

Miranda suspină şi se aşează alături.

— Eşti o teroare.

— Da, dar ce **s-**ar alege de voi dacă n**-**aş fi eu aici să vă mân de la spate!

— O şterg pe plajă.

— Ţine ca lumea sculul ăsta, până îl termin! Nu capeţi nimic cu obrăznicia!

Începu să depene lâna pe două degete, mişcând mâna înainte şi îndărăt, răsucind ghemul. Obiceiuri bătrâneşti, mângâietoare, gândi Miranda, îndoi**ndu-**şi degetele mari de câte ori firul se răsucea în dreptul lor.

— Îţi place cum îmi stă părul? Tata nici n**-**a observat.

— El nu mai observă nimic de la o vreme! Se poate dărâma şi casă, că el tot nu ar băga de seamă. Planuri şi scheme. Nimic altceva nu are în cap. Scheme şi visuri. Şi bătrânii săi copaci. Mama ta avea părul frumos, Dumnezeu **s-**o odihnească în pace!

— Dar te întreb cum îmi stă părul, Doică? Tunsoarea mea modernă? Îţi place ori nu? N**-**ai spus nimic ieri, când am venit acasă!

— Ce ţi-o fi venit să**-**l tai? Toată podoaba frumuseţii unei femei este părul.

— Toate umblă cu părul scurt. Nu mai ai nevoie să**-**ţi pierzi vremea cu prostiile alea de agrafe. Oricum, mie îmi place. Azi dimineaţă m**-**am privit în oglindă şi mi **s-**a părut că sunt altcineva. Mai în vârstă.

Doica ciupi lâna.

— Mai sofisticată. Crezi că arăt mai rafinată?

— Ţine**-**ţi mâinile alea cum trebuie! Nu vezi că laşi lâna să se încâlcească?

— Mi**-**ar plăcea să arăt de douăzeci şi cinci de ani.

— Cei de douăzeci şi cinci de ani au un dram de minte.

— Şi eu sunt cuminte. Toată după**-**amiaza mi**-**am pierd**ut-**o fiind cuminte şi umplâ**ndu-**mă de praf. Uită**-**te la

degetele mele, sunt pline de cerneală. Dacă nu făceam eu toate socotelile alea plictisitoare, cine le-ar fi făcut? Răspunde-mi, cine?

— Mama ta împlinise douăzeci şi cinci de ani când a venit în casa asta.

— Dacă ar fi după tata, am putea da faliment.

— Dacă ea ar vedea ce se petrece aici, s-ar răsuci în mormânt. Nici tu nu eşti mai pricopsită decât stăpânul. Mă întreb ce v-aţi face voi amândoi, dacă biata şi bătrâna Doică nu ar fi aici, cu voi, să ţină lucrurile în frâu?

— Mi s-a umplut capul de praf şi de cifre plictisitoare. Aş vrea să mă scald puţin şi să respir un pic de aer...

— Mama ta avea un ten alb ca petala de crin. Ea nu alerga toată ziua-bună-ziua în mare.

— Îţi stă mintea numai la trecut: cine a fost, ce a fost, cum a fost.

— Oare nu asta este tot ce mi-a mai rămas, copilă dragă? Amintirile ce mi se îmbulzesc în minte. Cei morţi, suspină ea, cei morţi.

Miranda întinse mâna şi mângâie genunchii bătrânei.

— Mai sunt tata şi cu mine... ne ai pe noi; şi ai dreptate, ce ne-am face noi doi fără tine... apoi, mai e şi Andrew. Despre Andrew eu ştiu ceva despre care tu habar nu ai. Este singurul lucru pe lume pe care tu nu-l ştii.

— Ţine mâinile cum trebuie! Andrew? Ce-i cu Andrew? Nu cumva se însoară? Nu cumva s-o însura cu vreuna de pe acolo, pe care noi să n-o ştim?

— S-a întors! Regimentul său a fost trimis aici, la Dublin. În sfârşit, s-a isprăvit cu depănătura asta! Pot pleca acum!

Ea trase de ultimul fir de lână, iar doica i-l smulse încet dintre degete.

— Lăudat fie... Nu-i aşa că-i grozav? Chiar să vină Andrew acasă? După atâţia ani? Trebuie să mă îngrijesc de

odaia lui. Şi hornul acela trebuie curăţat! Bietul Andrew! Sper să nu fie iz de umezeală în odaia lui. Le tot poruncesc fetelor alea să deschidă ferestrele în fiecare săptămână, dar nu pot sta cu ochii pe ele tot timpul!

Extraordinar! Andrew!

Miranda se ridică, netezi**ndu-**şi pliurile fustei.

— Cred că**-**i îngrozitor. Oribil.

Doicii îi tremurau mâinile în timp ce**-**şi îndesa andrelele şi lâna în săculeţul de lucru, bâjbâind cu mâna dreaptă după bastonul în care trebuia să se sprijine când ieşea din casă.

— Nu fi îngrijorată din cauza lui, puiule! Doar a scăpat teafăr din războiul acela îngrozitor! Dacă a reuşit atunci, acolo, aici va fi în siguranţă, aşa cum sunt şi casele noastre solide!

— N**-**ar fi trebuit să se întoarcă. Ar fi trebuit să refuze categoric. Eu aşa aş fi procedat. Nu plec, le**-**aş fi spus, categoric nu plec.

Şi luă ceea ce credea ea că ar fi o poziţie militară; adresâ**ndu-**se unui general imaginar, plin de fireturi aurite.

Doica se foia în scaun, pufnea şi sporovăia fără încetare.

— Spui prostii! Nu ştii că**-**i militar şi că militarii trebuie să facă ceea ce li se spune? Ei, ce zici? Să se ducă acolo unde li se ordonă. În armată, ordinu**-**i ordin şi nu se discută. Mare păcat că nu ţi **s-**a aplicat un pic de disciplină şi ţie… Şi mă gândesc şi la alţii, dar nu dau nume.

La depărtare de o jumătate de milă peste câmpuri, deasupra cărora zboară ciorile, la biserica satului bătea clopotul de vecernie. Doica îşi rezemă bastonul de scaun şi se înclină.

Ora şase. Vai, Doică, ce rea ai fost să mă proţăpeşti aici atâta vreme! Dacă n**-**o şterg, nu mai prind nicio rază de soare pe plajă.

— Ai putea să ai şi tu un dram de minte!

Doica se ridică greoi în picioare, şi strângându-şi săculeţul de lucru la piept, porni încet peste pajişte, spre casă.

— Un dram de minte, asta-i tot ce-ţi cer!

Dar nu mai era nimeni acolo, s-o audă sau să-i răspundă.

Cred că eram fericită, năpădită de speranţe. Cred că oricine în jurul vârstei de optsprezece ani este plin de speranţe. Era vârsta când nu înţelegeam natura iluzorie a fericirii. Avem aceeaşi atitudine faţă de ea, ca şi faţă de o slujbă bună, o casă bună, hrană suficientă; este ceva de la care suntem îndepărtaţi, ceva nebulos, ce ne ocoleşte tocmai atunci când avem cea mai mare trebuinţă de el. Tata întotdeauna părea fericit, cel puţin când lucra înconjurat de cărţile şi hărţile sale, sau când discuta despre împăduriri şi plantări cu domnul Dillon. El se ferea de lume la adăpostul propriilor lui vise. Ca într-un basm, ridica în jurul său un gard viu din proprii-i copaci, din teoriile sale, ori cum ar fi spus Andrew fără prea mult romantism, din schiţele sale de desecare… Nu pricepea şi nu vedea nimic altceva cu aceeaşi limpezime pe care o rezerva acestor lucruri.

La orizont se ridica un nor ce ameninţa să acopere lumina soarelui.

Miranda străbătu în fugă ultima pantă abruptă a plajei. Fluxul vălurea peste nisipuri. Resturi aduse de ultima furtună se înşirau în grămezi înalte, izolate, pe plajă; lemne înălbite, smocuri de buruieni, cafenii, uscate, şi pretutindeni meduze moarte, incolore. Urme ale ghearelor de păsări duceau încolo şi încoace, pe marginea apei. Pescuitorii de scoici îşi culeseseră prada. Zâmbi la acest gând.

— Bonsoir, Maman.

Se descălţă şi înaintă până jos, la marginea valurilor,

cu pas elegant, aşa cum i-ar fi plăcut mamei sale s-o vadă.

— Regardez comme la mer est bleue. Regardez comme la mer est calme!

Apa ce-i învăluia picioarele mai era caldă încă.

— c'est une très belle soirée, Maman, et je vais… mmm… mmm… vous chanter une petite chanson pour vous donner plaisir au Paradis.

Din apă, urcă pe o stâncă acoperită de scoici, şi, cu un gest teatral, îşi înălţă mâinile spre soare.

Au claire de la lune, Mon ami Pierrot Prête-moi la plume, Pour écrire un mot Ma chandelle este morte Je n'ai plus de feu Ouvre-moi la porte, Pour l'amour de Dieu.

— Bonsoir, chère Maman, et dormez bien au Paradis.

— Ai înnebunit, sau ce-ai păţit?

Nu auzise paşii lui Cathal. Să moară de sperietură şi mai multe nu, inima îi bătea gata să-i spargă pieptul.

— La naiba, ce rău m-ai speriat. Să nu mai faci asta! M-ai speriat de era să-mi ies din minţi.

Sări de pe stâncă şi, împroşcând valurile, se îndreptă spre el făcând giumbuşlucuri, ca un căţel care se gudură.

— Ei, ia stai! strigă el. Nu mă uda, stai… ai grijă. Sunt încălţat cu pantofii mei de la Dublin.

— Credeam că nu mai vii. Renunţasem la gândul ăsta. E atâta timp de când am auzit trenul trecând.

— Nimic nu mă putea împiedica să vin.

Îşi aruncă servieta şi pălăria pe nisip şi-şi întinse braţele spre ea. Rămăsese nemişcată, privindu-i faţa, ca şi cum i-ar fi uitat paloarea ce i-o dădea şederea în oraş, ochii albaştri, strălucind de bucuria de a o vedea.

— Ştii asta! Nu-i aşa?

Ea se îndreptă spre el cu băgare de seamă.

— Cred că ai mers foarte încet. Te-ai târât.

— Dă-mi un sărut, şi-apoi spune-mi ce făceai aici. Ea se ridică în vârful picioarelor şi-şi frecă fata ei moale de obrazul lui ţepos.

— Ăsta nu-i sărut…

— Vorbeam cu strigoii. Locul acesta mişună de strigoi. Din când în când trebuie să stai de vorbă cu ei.

— Un strigoi franţuzesc?

— Nu, prostule, nu un strigoi franţuzesc, îl sărută pe gură.

— Ei, uite! Acum, spune-mi ce te-a reţinut? De ce nu ai alergat imediat încoace?

— Păi, am alergat tot drumul. Dar m-am oprit o clipă să-l întâlnesc pe tatăl tău. Am socotit că trebuie să-l văd.

Ea se îndepărtă de el, îndărăt, spre dâra lăsată de valuri.

— Cred că-l iubeşti mai mult pe el decât pe mine. El suspină.

— Ei… Nu-i aşa. Uneori arată obosit, dar acum arăta atât de bine… mai tânăr, cumva… poate ceva…

Ea se aplecă, luând apă în căuşul mâinilor, aruncându-şi-o pe faţă. îşi întoarse privirea spre el. Pe faţă îi luceau stropi de apă.

— Ţi-a fost cald pe drum, nu?

— Da.

Tivul fustei era ud şi se lipea de picioarele ei desculţe. Tulbură apa mării cu piciorul, pentru o clipă, apoi se reîntoarse spre el. îşi strecură braţul pe sub al lui şi o porniră împreună, prin nisipul uscat şi moale.

— Niciodată nu ştiu ce să zic în prima clipă când te văd, îi spuse ea, în timp ce mergeau. Mă simt ca un străin, ca cineva abia cunoscut. Nu vreau să spun că…

El îi strânse braţul.

— Ştiu.

— Haide să stăm jos, să ne spunem poveşti triste despre cum mor regii… dacă nu cumva ai prefera să înoţi, sau să ne plimbăm, sau să facem orice altceva.

Ea se aşează, proptindu-se de o piatră, netezind cu

palmele nisipul din jur.

El îşi scoase haina şi, împăturind-o cu grijă, o puse între spatele ei şi piatră. Aşezându-se, îşi desfăcu nasturii de la mânecile cămăşii, suflecându-le cu mare grijă până la coate. Ea aşteptă, privindu-i mişcările meticuloase ale mâinilor, până ce se cuibări alături de ea, apoi vorbi din nou:

— Aici nu se întâmplă nimic. Zilele trec doar una după alta, aşa că începe tu. Povesteşte-mi despre Dublin.

El îşi împinse trupul jos, până ce se întinse de tot pe nisipul cald.

— Ai să-ţi umpli părul de nisip, spuse ea.

— M-am căznit să-mi termin nişte lucrări. Peste două săptămâni urmează examenele. N-ar trebui să mă aflu aici. În tren, venind de la Dublin, am citit tot timpul. Simt că-mi ies ochii din cap.

— Nu trebuie să te temi. Vei reuşi.

— Mă frământ. Tot timpul, blestemata asta de teamă sâcâitoare. Vreau să ies bine atât pentru mine, cât şi pentru el.

Cathal îşi aşeză mâna peste a ei şi o lăsă acolo, caldă şi uşoară.

— Nici nu-ţi închipui ce greu este să lucrezi acum, acolo. Atmosfera este încărcată. Când trăieşti aici, nu-ţi poţi închipui cum e… ca şi cum din capetele oamenilor ar sări scântei. Altfel, totul pare liniştit şi normal, dar când începi să respiri aerul de acolo…

Miranda îşi scoase mâna de sub a lui şi începu să sape o gaură în nisip.

— Eu respir aerul sărat, cald, de stânci, de buruieni şi tufişuri de pe ţărmul mării, asta respir. Vântul se schimbă. Respir oceanul adevărat. N-am putut face asta zile de-a rândul. Şi uită-te la nori. Cred că vara asta a noastră târzie o să se sfârşească foarte curând.

— La Dublin este altceva. Acolo-i adevărată mânie şi

spaimă. Până şi în blestemata aia de bibliotecă le poţi simţi. Mi-au înţepenit umerii. De teamă. De la privirile ce-mi străpung ceafa tot timpul.

Degetele ei scormoneau pe sub nisip; faţa îi era liniştită, aproape ca de piatră. Deasupra lor, un pescăruş plutea în voia vântului schimbător, fără vreun ţel precis.

— Au ridicat mulţi băieţi în ultimele zile. Se pare că obţin o mulţime de informaţii de undeva. De la cine? Asta e ceea ce dorim cu toţii să aflăm. De la cine?

— De la cine? şopti ea.

Şi continuă scormonitul sub nisip.

— Constaţi că te uiţi pieziş la propriii tăi prieteni. Şi simţi că şi ei te privesc cu bănuială.

— Cathal.

Glasul ei era precaut.

— Nu ai putea să te laşi de asta? Nu pentru totdeauna… doar până ce…

Se apucă să sape o altă gaură, scoţând nisipul cu grijă şi clădind cu mâinile un perete neted.

— Până ce termini cu examenele. Acordă-ţi o şansă. Nu ai putea?

— Ştii bine că nu pot face una ca asta. Nu mai pot da îndărăt. Şi nici nu vreau să mă retrag.

— Nu, nu să te retragi. Nici eu n-aş dori aşa ceva… Dar… Ei bine… să-ţi acorzi o şansă.

— Nu se poate. M-am gândit şi eu. Să mă ascund undeva **într-**o groapă. Dar n-am putut face aşa ceva. Nici n-am dreptul să mă ocup de mine… cel puţin nu acum. Tatăl tău ar înţelege asta, chiar dacă tu nu înţelegi.

— Tata nu-i un luptător. El nu pricepe ce-i lupta. Ceea ce doreşte el este ca tu să continui ceea ce trebuie să faci. îşi ridică privirea de la construcţia de nisip şi şi-o îndreptă spre apusul soarelui.

— Nu cred că el ar dori să ţi se întâmple ceva. Ştii ce vreau să spun.

— Doi dintre băieţii noştri au fost împuşcaţi ieri. Marţi. Pe când mergeam pe drum. Lângă canal, văzând-şi de treburile lor. Canalie!

Izbucni în râs.

— Ce e de râs? întrebă ea.

— Tata ar spune că au căpătat ceea ce au meritat. Biata mama s-ar ruga pentru sufletele lor nemuritoare şi pentru bietele lor mame care i-au pierdut, dar ea se roagă la fel şi pentru ceilalţi. Fratele ei a fost ucis la Somme. Ea nu-şi dă seama că nenorocita aceea de uniformă este o ameninţare. Nu-ţi lasă prea multe şanse pentru eroism. Nu-i aşa?

— N-ai putea uita totul cât timp te afli aici? Nu te poţi gândi la soare, la mare, acasă, la noi? Nu poţi? Măcar câteva zile de uitare?

— Nu pot.

— Uite că am făcut un tunel! Bagă mâna la capătul celălalt.

El se rostogoli spre ea şi-şi îndesă mâna în gaura de nisip. Acolo jos, nisipul era rece şi umed şi se lipea de piele. Degetele lor se întâlniră.

Ea râse asemeni unui copil încântat, care tocmai a făcut pentru prima dată un tunel prin nisip.

— Tatăl tău m-a învăţat totul. Tu ştii bine tot ce ar fi dorit să-l înveţe pe Andrew.

Auzindu-l pronunţând numele fratelui ei, îşi ridică ochii spre el o clipă, dar nu spuse nimic.

I I pai u a nu-i fi luat în seamă privirea.

I ivbuie să i alungăm. Se vor crampona să rămână aici, dacă nu-i alungăm. Ei pur şi simplu nu înţeleg. Şi eu detest gândul ca oamenii să fie răniţi. Te asigur de asta. Eu nu lupt decât pentru libertate. Tu înţelegi, nu-i aşa? întotdeauna mi s-a părut că înţelegi. Trebuie să fie aşa. Trebuie să fie război. Îi strânse mâna prin nisip. Aş dori să ştiu cum să… O, Miranda… Tu nici nu trăieşti în lumea

reală din jurul tău.

Ea îşi trase degetele din**tr-**ale lui, dărâmând nisipul bătătorit, pe când îşi scotea mâna din tunel.

— Sunt atâtea lumi diferite. Cum poţi spune că una este mai reală decât alta? Şi oricum, din moment ce nu crezi în realitatea lumii de aici, de ce te**-**ai întors? De ce nu ai rămas la Dublin?

— Tu ştii foarte bine de ce am venit. Să fiu lângă tine. Măcar pentru câteva zile. Să respir acelaşi aer ireal ca tine.

El îşi scutură nisipul umed de pe mâini şi-o trase pe Miranda spre el. Ea se întinse lângă el, în bucuria îmbrăţişării.

— Uite ce albe îţi sunt braţele! şopti ea. Şi uită**-**te la ale mele. Ai devenit un orăşean get**-**beget. Te vei reîntoarce vreodată aici, Cathal?

El o sărută. Părea că acesta era singurul răspuns ce i l**-**ar fi putut da.

Ea îl îmbrânci **într-**o parte şi se ridică în picioare.

— Eşti la fel de rău ca şi tata. Nici tu nu mi**-**ai observat părul.

Şi-şi scutură părul spre el.

— Desigur că l**-**am observat. Arăţi ca o domnişoară de oraş.

Ea aruncă un pumn de nisip spre el.

— O adevărată orăşeancă.

— Asta e bine, sau rău? Tata nu a observat nimic, în schimb Doica a fost cam răutăcioasă. M**-**a costat o avere. Arăt mai bătrână?

— Bătrână de tot, dar mai drăguţă.

— Te urăsc.

El îşi ridică mâna şi**-**i mângâie ceafa.

— Îmi place. O iubesc. Ceva deosebit de frumos se arată lumii.

Ea izbucni în râs.

— Presupun că acelaşi lucru îl spui şi fetelor de la oraş.

— Ceas de ceas, în fiecare zi.

El se ridică în picioare, trăgând-o după el.

— Haide să ne plimbăm puţin. Zile de-a rândul am visat să mă plimb cu tine pe plajă. Ar fi fost chiar pe măsura norocului meu dacă s-ar fi schimbat vremea înainte de a sosi aici.

— Ne-am fi plimbat şi prin ploaie.

Porniră la braţ spre capătul plajei. Ea întindea pasul ca să se poată ţine de el. Pescăruşul se lăsă agale în jos şi îşi reluă locul pe stânca pe care le-o împrumutase o vreme celor doi.

De-aş mai putea fi din nou acolo!

Dacă aş putea să mă mai întorc la acele vremuri!

De-aş putea să dau timpul înapoi, aş striga: „Fugi, fugi, Cathal. Fugi înapoi, pe urmele din nisip, fugi, fugi, fugi, căci oricât te-am iubi, eu şi tata, nu te putem salva. Tu eşti cel care ne vei salva, dar tot ce putem face noi pentru tine este să ne aducem întotdeauna aminte de fapta ta.

M-am lipit strâns de braţul lui, plimbându-ne până la capătul plajei; când ne-am întors, norii tunau în cer, un vânt subţire şi rece ne înfiora pielea goală a braţelor. Şi-n timp ce simţeam vântul rece pe braţe, când ne-am întors în clipa aceea, sus pe creasta dealului am văzut doi oameni, dar nu le-am dat nicio atenţie.

— Se face frig. Când apune soarele la vremea asta, simţi că, într-adevăr, vine toamna. Cât timp poţi rămâne?

— Numai două zile. Trebuie să mă întorc în bibliotecă, să lucrez.

— E atâta singurătate când eşti plecat. Uneori mi se face teamă.

— N-are de ce să-ţi fie teamă.

Nu, nu m-ai înţeles bine. Mi-este teamă pentru

11111* nu cu şi s-ar putea întâmpla ceva, dar că vei face ivvn de care îţi v; i părea rău ţoală viaţa. Ceva ce te-ar schimba… ceva îngrozitor, ce te-ar face altfel, ţi-ar răni sufletul. Aş fi fericită să rămânem mereu aşa cum suntem acum, în clipa asta.

El se opri din mers, o cuprinse în braţe, o strânse atât de tare la piept, încât ea se simţi aproape trup din trupul lui.

— Prostuţă, copilă prostuţă…

— Nu sunt copilă!

— Ba da, eşti un copil cu tunsoare de femeie.

Ea izbucni în râs, fericită.

— Şi ce se va întâmpla când ai să te faci mare, copile drag? Nu poţi rămâne aici mereu. Ştii doar.

— Eu trebuie să rămân, ştii şi tu. N-are cine rămâne. Andrew nu se mai întoarce să stea aici. Eu nu pot părăsi Termenul, nu-l pot izgoni din viaţa mea. De sute de ani… Şi în orice caz, eu vreau să trăiesc aici… Să cresc aici. Nici nu ştiu cum mi-aş afla rostul altundeva. Aici este sălaşul meu. Înconjurată de strigoii mei. Hei, strigoii mei! Hei, hei, strigoilor! Salut, strigoii mei! Hei, hei!

Se desprinse din braţele lui şi alergă până la marginea mării, apoi, întorcându-se, cu braţele larg desfăcute, îmbrăţişă golful, lumea aceea din jurul ei. Cei doi oameni tineri de pe cărarea de deasupra lor trecură de cotitură şi începură să coboare povârnişul lung către plajă.

— Îmi iubesc strigoii, strigă ea spre Cathal. Într-o zi şi eu voi fi strigoi, aici, împreună cu ei.

El înaintă spre ea încet, cu grijă, să nu-şi ude pantofii săi de oraş.

— Dar ce-o să se întâmple cu mine? Cu noi? La noi nu te-ai gândit?

— Cândva… într-o zi o să vorbim despre noi. Când se vor isprăvi toate chinurile şi omorurile. Când ne va rămâne timpul şi libertatea de a ne gândi. Atunci vom vorbi, vom

lua hotărâri. Vom avea suficientă vreme atunci.

— Miranda.

Ea se opri o clipă, cu capul înclinat **într-**o parte, ascuţi**ndu-**şi auzul asemeni unei păsări, îşi spuse el, gata să ţâşnească în zbor.

Ea îi zâmbi.

— Atunci… repetă ea, iar vocea o strigă din nou.

— Miranda!

— Drace, şi mai mulţi strigoi!

Ea începu să alerge de**-**a lungul ţărmului, spuma valurilor cuprinzâ**ndu-**i picioarele.

— Uite ce seară nimerită pentru strigoi.

Vorbele ei plutiră înapoi până la Cathal.

Doi soldaţi coborau pe cărare, acum îi zări şi el pentru prima dată; erau de fapt ofiţeri, umbrele lor târâ**ndu-**se în urmă, pe stâncile alburii de pe cărare. Oameni şi umbre coborau spre plajă; unul dintre ei ridică mâna, umbra sa imitâ**ndu-**l.

— Miranda!

Ea o luă de**-**a curmezişul peste plajă, spre ei, alergând şi săltând, dansând aproape ca un copil.

— Cathal rămase locului liniştit, privi**nd-**o cum se îndepărtează de el, ţopăind şi dansând, şi se apropie de cei nou**-**veniţi. Tinerii îşi scoseseră între timp chipiurile şi aşteptau, oarecum încurcaţi, lângă stânca în faţa căreia stătuseră Miranda şi Cathal cu câteva minute în urmă. Haina lui Cathal rămăsese acolo, pe nisip, împăturită cu grijă. Pescăruşul îşi reluă rotirile în zbor. Cel mai înalt dintre cei doi înaintă spre Miranda.

— Miranda! strigă el, iar ea se aruncă în braţele lui întinse.

— Andrew, frate Andrew, ce surpriză minunată!

— Lasă**-**mă să mă uit la tine. O, Doamne, nici nu mi**-**am dat seama cât de mult am lipsit. Ai crescut. M**-**aşteptam la o fetişcană cu cosiţele lungi, lungi şi subţiri

şi… urmă el, întinzând palma jos, foarte aproape de pământ… şi cam atât de înăltuţă. Cum de nu mi-a spus nimeni? Tu eşti Miranda, nu-i aşa? Unde-ţi sunt codiţele şi fundele de mătase? Şi când colo, o doamnă în toată regula. Unde-i Miranda?

Numai ieri mi-am tăiat părul. Închipuieşte-ţi! Dacă veneai cu douăzeci şi patru de ore mai devreme, m-ai fi văzutl cu codiţe lungi, lungi. Chiar se vede că am crescut? Trebuia să ne fi anunţat că vii astăzi. Doica o să te ia în primire, n-avea grijă.

— M-a luat deja, râse el. Ne-am lăsat lucrurile în hol, şi ne-a surprins acolo. După ce şi-a revenit din sperietură, m-am ales cu o morală zdravănă despre buna purtare; dar cred că i-a făcut mare plăcere să ne vadă. Însă noi am şters-o. Nici măcar pe tata nu l-am văzut. Mă tem că, dacă mai zăboveam o clipă în casă, Doica ne-ar fi pus să schimbăm paturile, să măturăm hornurile şi tot felul de treburi din acestea. Ne-a spus că te putem găsi aici. Şi ne-a mai spus că trebuie să te întorci imediat acasă. Of, iartă-mă, nu ţi l-am prezentat pe prietenul meu, Harry. Să vă fac cunoştinţă. Harry Harrington, Harry, ea e Miranda, sora mea.

Miranda se desprinse de Andrew şi îi întinse mâna lui Harry.

— Bună, Harry Harrington, spuse ea râzând.

— B-bună. Se înclină scurt, iar faţa i se înroşi ca para focului când îi strânse mâna.

— Scuză-mă că am râs, dar ai un nume nostim.

Andrew se încruntă la ea.

— D-da. Presupun că-i nostim. Când îl auzi p-prima dată este posibil să sune hazliu. Cred că lumea se obişnuieşte cu el destul de repede. Eu m-am obişnuit.

— Ai luat numele tatălui tău?

— D din f-fericire am fost scutit de aşa ceva. Pe el îl cheamă Cosmo Archibald.

Ea tăcu o clipă, îi privi faţa, îşi înclină capul uşor înainte, apoi râse.

— Nu te cred. Eşti glumeţ. Oricum eşti mai mult decât binevenit, oricare ar fi numele tatălui tău.

Îl luă din nou pe Andrew de braţ şi-şi frecă obrazul de mâneca lui.

— Ia ascultaţi, tare mi-ar plăcea să nu mai purtaţi uniformele astea groaznice. Nu puteaţi veni îmbrăcaţi ca oamenii?

— Fii politicoasă, surioară, nu uita că nu mai ai codite. Trebuie să te porţi frumos.

Privirea îi trecu de la ea spre Cathal, care uitase de creşterea fluxului, aşa că pantofii săi de oraş se umpluseră dintr-odată, şi în mod atât de neplăcut, de apă.

— Vrei să ne prezinţi prietenului tău? Este cineva pe care-l cunosc?

— Andrew, prostănacule, izbucni ea. Cathal, Andrew nu-şi mai aminteşte de tine. Apropie-te ca să te recunoască.

Cathal, stânjenit de pantofii săi uzi, se gândea dacă nu ar fi mai bine să şi-i scoată, cu ciorapi cu tot, apoi decise că, la urma urmei, era poate mai uşor să rămână încălţat. Aşa că se îndreptă lipăind către cei trei.

— Cathal? Nu cunosc pe nimeni… Nu mă necăji, Miranda!

— Cathal, repetă ea, în timp ce Cathal se opri lângă ei. Uită-te ce-ai făcut cu pantofii!

— Îmi pare rău, se scuză Andrew, am lipsit atâta timp de acasă. Mă tem că nu…

Cathal îi întinse mâna.

— Nici eu nu te-aş fi recunoscut. Sunt Charlie Dillon. Şi noi ne-am schimbat câte puţin, nu numai Miranda… Mă bucur că te-ai întors acasă. Bine ai venit.

Rămase cu mâna întinsă.

— Dumnezeule, bătrânul Charlie Dillon! Tu erai!

Andrew îşi mută privirea de la Miranda la Cathal, apoi îi strânse scurt mâna întinsă.

— Da, da –, asta chiar că mă duce cu câţiva ani în urmă. Mai tragi cu puşca, bătrâne?

Cathal îşi mişcă picioarele ude şi-şi întoarse privirea spre mare.

— Charlie şi cu mine ne jucam împreună când eram copii, îi explică Andrew lui Harry. Tot felul de năzbâtii. Tatăl lui ne-a învăţat pe amândoi să tragem cu puşca. De, aşa e. Charlie, ţi-l prezint pe prietenul meu. Căpitanul Harrington.

— B-bună, Ch-Charlie!

Harry făcu un pas spre el şi îi strânse mâna. Cathal zâmbi scurt şi continuă să privească marea.

Bună… domnule!

Harry îşi băgă mâna în buzunar.

— Şi pescuitul. Tatăl lui ne-a învăţat să şi pescuim. De mult. Sper că taică-tău se ţine încă bine.

— Da, este sănătos, mulţumesc.

— Dar doamna Dillon? Ce turtă dulce grozavă mai făcea. Sper că-i sănătoasă. Pe front, în tranşee, tânjeam după turtele ei dulci cu ghimbir. Te rog să-i spui asta.

— Am să-i transmit mesajul. Sper că vei avea răgaz să vii să-i faci o vizită.

— Îţi place să înoţi? Miranda îl luă pe Harry de braţ şi îl întoarse cu faţa spre mare. Soarele se pierdea în valurile cu irizări de argint.

— Păi… ăă… d-da. Doar nu cumva mai înoţi la vremea asta? Nici nu mi-a trecut prin minte să-mi aduc costumul de baie.

— Aici apa este surprinzător de caldă. Eu obişnuiesc să înot până la sfârşitul lui octombrie, uneori şi mai târziu. Când fluxul ajunge aici, este plăcut. Poţi sări în apă de pe stâncile de colo.

— Mi-ar plăcea şi mie.

— Îţi putem căuta un costum de baie mâine, dacă vrei. Dar cred că se schimbă vremea. Priveşte norii aceia, în ultimele zece zile n-am văzut niciun nor.

— Da, desigur, se făcu auzită vocea lui Andrew, după o lungă tăcere, trebuie să fac cumva un efort să vin să-i vizitez pe ai tăi. Acum stau puţin, dar spune-le că am să mă străduiesc să-i vizitez cândva.

— În curând soarele va fi acoperit de norii aceia şi nu-l vom revedea săptămâni sau luni de-a rândul, sau poate… niciodată.

— Asta sună înfiorător din gura dumitale… aşa cum m-ai înfiorat cu ideea să mă scald în ocean.

— Ne putem scălda şi pe ploaie. Asta-i distractiv. Ai mai făcut asta vreodată? Stropii mari de ploaie… ăă… căzând peste tine. Te-ai scăldat vreodată gol în ploaie? îşi ridică ea glasul.

Harry izbucni în râs. Râse şi Miranda, mai reţinut.

— Miranda!

Vocea lui Cathal era furioasă.

— Cathal se înfurie de fiecare dată când spun lucruri dintr-astea. Crede că sunt prostii. Încă nu l-am convins nici pe el să se scalde în ploaie. Lui nu-i place să intre în mare nici pe vremea cea mai bună… Nu-i aşa, Cathal? Decât dacă eşti încălţat!

— Trebuie să plec, Miranda, să nu se îngrijoreze că am păţit ceva.

— S-a terminat cu pantofii tăi. Apa sărată îi întăreşte tun.

El se aplecă şi-şi ridică haina. O scutură, stârnind fire mărunte de nisip între cei trei tineri.

— O să vadă mama ce se mai poate face cu ei. Vocea îi era morocănoasă. îşi coborî mânecile suflecate şi încheie manşetele cu grijă, înainte de a-şi îmbrăca haina.

Andrew privea marea. Miranda urmărea mâinile lui Cathal, aşa cum le urmărise şi mai devreme.

— Vino din nou mâine. Cathal, nu-i aşa că ai să vii? Vino la prânz. Da, da. O să ne distrăm grozav mâine.

— Nu cred că o să reuşesc.

Ea îl prinse de mână.

— Te rog.

El dădu din cap.

— Bine, am să vin.

Se îndepărtă spre piatra de la capătul cărării, unde se aflau servieta şi pălăria lui. Trecând pe lângă Harry, înclină din cap.

— Bună seara, domnule.

— B-bună…

— Seara bună, Andrew.

Andrew nu-şi întoarse privirile.

— Pa, Charlie.

Pantofii săi uzi lăsau urme adânci pe nisip. îşi ridică pălăria şi din cine ştie ce motiv, se uită înăuntrul ei, înainte să şi-o aşeze pe cap.

— La revedere, Cathal. Pe mâine, strigă Miranda.

În înclină din nou din cap şi o porni în sus, pe panta lungă şi abruptă.

Urmă o tăcere scurtă. Se putea auzi scârţâitul prundişului sub paşii săi grei.

— Nu era nevoie să faci asta.

Andrew nu se clinti. Privea încă întinderea mării.

Ce să fac?

— Să-l inviţi pe tipul ăsta la prânz. Noi stăm aici doar…

— El era întotdeauna primul om de care întrebai când veneai acasă de la şcoală. Unde-i Charlie, strigai de cum te iveai în prag. Vreau să-l văd pe Charlie. De ce nu mă lăsaţi să merg să mă joc cu Charlie? Tata şi cu mine puteam nici să nu existăm, atâta contam noi pentru tine.

Câteva clipe Andrew izbi nisipul cu piciorul, apoi se întoarse către ea.

— Asta se întâmpla de mult. Tu erai doar o puştoaică pe atunci.

— Vă aveaţi ca fraţii.

— Au trecut mai mult de zece ani. Totul **s-**a schimbat între timp.

— Da, dar nu aici.

El suspină înciudat.

— Dar tu te**-**ai schimbat când te**-**ai dus la Winchester. Mi-amintesc. Ai devenit un snob înfumurat.

— Eu… încercă Harry să intervină.

— Începusem să mă maturizez. Asta a fost tot. Apoi au început să ne intereseze lucruri diferite, atât pe mine cât şi pe el. Pe temeiuri mai puţin comune.

— Obişnuia să vină acasă cu tot felul de prieteni dezgustători, îi spuse Miranda lui Harry.

El zâmbi.

— Ca mine?

— Nu erau dezgustători, răsună vocea mânioasă a lui Andrew. Tu erai o mică pacoste dată naibii.

— Ar fi bine să te păzeşti, mai sunt încă.

— Se vede.

— C**-**cred că aveţi dreptate, se schimbă vremea.

— Am impresia că Charles Dillon şi**-**a cam luat**-**o în cap.

— A crescut şi el. Asta**-**i tot. Şi nu aveam dreptate când ţi**-**am spus că pe aici nu **s-**a schimbat nimic; păi, sigur că **s-**au schimbat. Oameni cum este Cathal au acum un viitor. Şi asta**-**i bine. Nu-i aşa? Nu-i bine că acum oamenii au o anumită speranţă?

Andrew nu-i răspunse.

— Eu c**-**cred că**-**i bine, răspunse Harry fără să se adreseze cuiva anume.

— Pentru numele Domnului, surioară, n**-**o să**-**mi spui că ai devenit socialistă? Ăştia răsar pretutindeni, unde te aştepţi mai puţin. Şi să**-**ţi mai spun ceva, mama **s-**ar răsuci

în mormânt la gândul că Charlie Dillon dă târcoale casei noastre, în pantofii lui uzi. Pariez că nici nu ştie la ce folosesc cuţitul şi cu furculiţa.

Ea făcu un pas spre el, iar Harry crezu, o clipă, că îl va plesni.

— Trebuie să-ţi măsori cuvintele, Andrew. Tata ţine la el. Ţine minte asta.

— Dar tu?

Urmă un scurt moment de tăcere.

— De fapt nici nu trebuia să te întreb. Se vede cât de colo. îţi baţi joc de tine.

— Păsărelele în cuibuşor trebuie să se împâmpace una cu alta.

— Oameni ca tine şi ca tata fac mai mult rău decât bine. Să fim amabili cu ţăranii. Să-i invităm la prânz. Şi uite, ca urmare, ce se întâmplă în ţară. Ei cred că pot prelua puterea. îşi închipuie că pot conduce blestematul ăsta de ţinut, ei cred că pot câştiga această înfruntare stupidă împuşcându-i pe cei ce nu sunt de acord cu ei. Dacă nu sunteţi atenţi, vă pomeniţi cu o revoluţie ca în Rusia, iar vinovaţii vor fi oameni ca tine şi ca tata… în schimb ei n-or să vă mulţumească pentru sprijinul şi încurajarea voastră, o să vedeţi voi…

— Ţine-ţi gura, Andrew. Doamne, mai bine n-ai mai fi venit! Trebuie să încerci să înţelegi ce se întâmplă aici, iar dacă nu poţi, ţine-ţi gura.

În ochii ei licăreau lacrimi.

Harry se pomeni roşind din nou.

Ea îi luă mâna lui Andrew şi-o apăsă pe faţa ei caldă.

— Îmi pare rău, n-am vrut să-ţi spun asta. Sunt încântată că ai venit acasă. Sincer. Încearcă însă, te rog, să nu-l superi pe tata.

— Dacă mi-aş fi închipuit că tata este amestecat…

— Sşşşt! Nu te certa cu el. A fost atât de bucuros, ca un copil, la gândul că ai putea veni acasă. Va fi atât de

fericit să te vadă. Nu-i strica bucuria asta. Haide să ne bucurăm cu toţii şi să fim politicoşi unii cu alţii în cele câteva zile… ca acum paisprezece ani. Te rog.

Ea se ridică în vârful degetelor şi-l sărută pe obraz.

— Mă duc să-i spun că ai venit. Să se pieptene, căci are oaspeţi. Bietul de tine, Harry… ce nepoliticoşi am fost. Sper să nu pui la suflet ultimele minute.

Harry dădu din cap privind-o cum aleargă prin nisip. La capătul cărării se răsuci şi făcu un semn cu mâna. Îi răspunse şi el cu acelaşi gest.

Într-adevăr nu trebuia să vin, gândi Andrew. Trebuia să fi avut minte mai multă şi să ascult de glasul raţiunii din capul meu. Să mă ţin departe de Termen. Glasul raţiunii. Stai la distanţă. Uită. Uită. Glasurile bunului simţ. O, Doamne, credeam că de-acum sunt în stare să-mi stăpânesc emoţiile. Şi glasul său îmi răsună în minte. Vocea lui blândă, domoală. Fiule, fiul meu, fiul meu. Asta mă face să râd. El n-a spus niciodată asta. Glasul fanteziei, asta-i. Fiule! Viitoarea, războiul, toate în mintea mea. În clipa în care am trecut pragul casei, am simţit viitoarea. Casă blestemată. Oare unde îmi sunt puterile?

— Eu aş z-zice…

Ea are dreptate. Două zile. Trebuie să fac acest joc două zile. Apoi pot pleca. Să mă reîntorc la realitate. Să devin eu însumi, eu cel stăpân pe mine. Cel care vreau eu să fiu.

— Andrew?

Auzi vocea prietenului său.

— Scuză-mă, Harry. Eu… ştii… îmi pare rău. Nu-i o primire prea bună pentru tine… o ceartă de familie… Nu?

— Tu crezi în dragostea la prima vedere?

Andrew izbucni în râs, un râs plăcut, puternic.

— Dar tu crezi în strigoi sau zâne sau în viaţa de apoi?

— N-nu. Însă… s-a întâmplat cel mai extraordinar

lucru... Poate că e un fel de iluzie... Locul acesta tendeamnă la ilu... Poate am stat prea mult în tren. Se opri şi-l privi pe Andrew de parcă i-ar fi cerut iertare. Sper că nu te superi, dar cred că m-am îndrăgostit de sora ta.

— Da, e o iluzie.

Râse din nou şi îl împinse pe Harry spre cărare.

— Şi eu sufăr de iluzii. Poate e vremea de vină. Vara târzie a iluziilor.

— Miranda s-spune că se s-schimbă vremea.

— Atunci este în regulă. Ne ţinem de ideea aceasta. Doar două zile şi-apoi din nou la realitate. Hai să căutăm ceva tare de băut. Putemsupravieţ ui două zile de iluzii, dacă înghiţim câteva pahare de tărie.

Îmi aduc foarte bine aminte de pălăria lui Cathal – gri şters cu o panglică în jur, de un gri şi mai închis, o veritabilă pălărie orăşenească. O purta trasă ceva mai mult pe ochiul drept. îmi aduc foarte bine aminte, de asemenea, că m-a pufnit râsul când l-am văzut prima oară cu ea; până atunci purtase întotdeauna o bască moale, cafenie, de ţăran şi consideram că trecerea la pălărie nu se potrivea în niciun fel cu înfăţişarea sa. Totuşi mă obişnuisem cu ea, aşa cum s-ar fi obişnuit el cu părul meu scurtat. Dacă i-ar fi fost sortit să mai aibă timp. În ciuda verii târzii, serile erau tare friguroase, aşa că s-a făcut foc în odăi.

În hol, lumina strălucea pe ramele aurite, pe săbiile aşezate cruciş, pe lăncii, pe ciucurii ornamentaţi; încrustaţiile de argint de pe pistoalele de duel luceau alături de medaliile din vitrinele cu geam. Buştenii nu erau încă uscaţi şi răspândeau arome de lemn verde în fumul ce se înălţa din şemineu. Uneori, scânteile săreau pocnind şi împrăştiau bucăţi de tăciuni, care luceau un timp, apoi se stingeau, lăsând pistrui mici şi întunecaţi pe desenele şterse ale vechilor covoare persane.

Salonul strălucea de lumina răspândită de vreo şapteopt lămpi cu suporturi înalte, de alamă, aşezate pe

mese printre flori şi porţelanuri. Focul pocnea vesel, dar licăririle lui se estompau în lumina strălucitoare din salon.

Aşezată la pian, Miranda cânta „La Fille aux Cheveux de Lin” aşteptând ca bărbaţii să-şi termine vinul de Porto şi să i se alăture.

Stăteau la un capăt al mesei din sufragerie, în timp ce lumina focului şi a lumânărilor le revărsau pe chipuri o culoare aurie, blândă, iar bărbaţii din tablourile cu rame aurite de pe pereţi îi priveau cu un aer trufaş.

— Ce spiţă f-fioroasă trebuie să fi fost, exclamă Harry, arătând cu o mişcare a capului spre galeria de portrete şi panoplia de arme ce acopereau pereţii de-a valma.

Domnul Martin izbucni în râs.

Andrew trase carafa şi-i scoase capacul.

— Tata este primul din neamul Martin, vechi de trei sute de ani, care să nu-şi slujească ţara şi regele. Ori pe oricine altcineva. Uneori loialitatea lor a fost cam îndoielnică, nu-i aşa, tată?

— Eu sunt fermier. Vocea domnului Martin părea că-şi cere scuze, în timp ce se adresa mai mult lui Harry. Eu n-am căutat niciodată o glorie de… felul acesta. Eu… ăă… am încercat să fac câte ceva în privinţa recuperării terenurilor; cam aşa ceva… cu arbori… ştiţi… plantarea de păduri. Nu cred că asta-i ceva cine ştie ce; Andrew, mai oferă-i nişte Porto prietenului tău, domnul căpitan Harrington.

— A, nu, mulţumesc, domnule, eu nu beau Porto. Mă doare capul. îmi pare rău că trebuie să recunosc asta. Deci plantare de copaci şi chestii d-astea. Foarte interesant.

Surprinse peste masă privirea mustrătoare a lui Andrew.

— Desigur, eu nu mă pricep cine ştie cât la aşa ceva… ai mei, din păcate, sunt foarte citadini.

Prin uşa deschisă se auzeau sunetele pianului.

— Vă pot arăta o mulţime de lucruri, Andrew. Terenuri noi pe care nu le-ai văzut înainte… recuperate…

vreo câteva sute de acri. Desigur nu chiar din ocean, spuse el, întorcându-se cu politeţe către Harry. Trebuie să ţineţi seama că una dintre marile dificultăţi cu care ne înfruntăm aici este vântul. Colinele sunt goale. O să vă arăt mâine. Am descoperit că, plantând aceste perdele groase de protecţie, am putut apăra terenul de vânturi şi treptat…

— Tată…

— Ce este, băiatule?

— L-am întâlnit pe Charlie Dillon pe plajă.

— Charlie", a, da. Băiat bun. Deştept. El mă ajută în multe feluri. Încerc să elaborez nişte lucrări pentru publicare… da… mă ajută… într-o mulţime de treburi… uneori îi citesc lucrările să văd dacă sună bine.

— Tată!

Domnul Martin îl privi câteva clipe.

— Bun băiat, repetă bătrânul. Suspină apoi, dar, dându-şi seama de ce a suspinat, se-ntoarse şi-i zâmbi scurt lui Harry. Nu vreau să vă plictisim cu… treburi de-ale noastre, dar dacă vă interesează, mâine vă pot lua pe amândoi să vă arăt câteva dintre amenajările de teren pe care le-am făcut…

— M-mie mi-ar pl…

— Sunt un… aranjator de planuri. Ha, ha. Mă cred un fel de om care aranjează. Domnule căpitan… ăă…

— Vă rog să-mi spuneţi Harry, domnule. Mi-ar plăcea să văd ce aţi făcut, domnule. Mă interesează mult, zău. Vreau să-mi arătaţi. Desigur, ca unuia total pe dinafară. Ignorant în materie.

Muzica se strecura împrejurul mesei, asemeni începutului unui flux.

— Nu vreţi să beţi ceva? Poate un coniac, dacă nu beţi Porto, deşi este un vin vechi, bun, pus la păstrare de tatăl meu. Vechi. Antic şi de demult, aş putea spune. Ha,

ha. Nu-ţi poate fi rău de la el. Nu-i ca poşirca asta care se bea în zilele noastre.

Harry împinse scaunul în spate şi se ridică în picioare.

— Dacă îmi permiteţi, domnule, aş dori... Scuzaţi-mă. Eu cred că... Roşi din nou, dar în umbra încăperii nimeni nu bagă de seamă. îmi place foarte mult Debussy, arătă el stângaci spre uşă.

— Tra, la, la, îngână Andrew în surdină Marşul nupţial.

— Du-te fiule... Harry. Grăbeşte-te. Ţine-i compania fetei. Nu prea are parte de societate. Venim şi noi în câteva minute.

Tatăl şi fiul ascultară în tăcere paşii lui Harry traversând holul.

— Pare băiat de treabă, spuse în cele din urmă domnul Martin. Era unul Harrington, cu mine în an, la Cambridge. Iisuse Cristoase! Mă întreb dacă sunt rude?

Între cei doi se strecură doar sunetul muzicii şi al paşilor ce se îndepărtau. Încruntat, Andrew răsucea paharul între degete.

— Ei, da, reîncepu domnul Martin după o lungă tăcere. Mâine o să ieşim călare. Nici nu-ţi închipui ce emoţionant este să vezi terenuri absolut noi încercând să crească, să dea rod. Ce perspectivă se deschide pentru... ei da, pentru...

— Miranda s-a făcut mare.

— Oo... ăă, da, desigur. Când stai cu ea nici nu observi cum creşte. A devenit pur şi simplu o domnişoară inteligentă. Şi-a scurtat părul, râse el. îşi închipuie că n-am observat. Dar eu am băgat de seamă. Da, într-adevăr, am observat. Avea părul ca al maică-sii. Dar tu nu-ţi aminteşti. Păr lung, ondulat. Putea să se aşeze pe el când era desfăcut. Aşa ceva n-ai mai văzut.

— Ultima dată când am fost aici, avea părul lung

până la brâu, împletit, legat cu o fundă mare, ca un fluture. Un fluture mare, galben. Cum să nu-mi amintesc de pletele lungi ale mamei? îmi aduc aminte…

— Nici nu-ţi dai seama cum zboară timpul şi, deodată, copiii au crescut şi-ţi este tot mai greu să te apleci să-ţi iei lucrurile de pe jos. Da, într-adevăr. E o fată bună.

Andrew îşi mai turnă un pahar de Porto.

— De ce n-o trimiţi la Londra câtva timp? Mătuşa Helen ar fi încântată s-o găzduiască la ea. Măcar vreo jumătate de an.

— N-am suportat-o niciodată pe Helen. Nici mama ta n-o invita să vină aici.

— Ei, nu-i tocmai atât de rea pe cât vă pare vouă.

— O femeie îngrozitoare. Şi urâtă, pe deasupra. Întotdeauna mi s-a părut ciudat ca mama ta să aibă o soră atât de urâtă. Poate că s-a mai schimbat cu vârsta. Unele femei se mai îmblânzesc.

— Sunt convins că i-ar face plăcere s-o primească pe Miranda.

— Nu cred că Mirandei i-ar face plăcere să meargă.

— Cred că ar trebui să se ducă… Dacă vrei să mă asculţi şi pe mine, ea este la vârsta când este bine să întâlnească lume.

— Dar cunoaşte o mulţime de oameni…

— Tată, înţelegi ce vreau să spun!

— Mai bine termină vinul ăsta, dacă tot l-ai început. Altfel până mâine îşi pierde buchetul. Păcat că prietenul tău nu bea. L-am deschis anume pentru voi amândoi. Întreab-o pe ea dacă vrea să meargă la Londra, dar nu cred că vrea.

— Dacă ai stărui tu.

— Ei, aş, de ce să insist eu?

O luminare începu să pâlpâie puternic; domnul Martin se aplecă peste masă şi o stinse cu două degete.

— Spre binele ei. Dacă ar trăi mama…

Domnul Martin suspină.

— Cred că ar trebui **s-**o scutim pe Miranda de toate lucrurile acelea pe care mama ta le**-**ar fi socotit importante. Eu nu văd, de exemplu…

— Întotdeauna ai fost un om imposibil. Nu poţi privi în viitor? Ce fel de viitor are aici o fată ca Miranda? Ar trebui să vadă măcar un pic din lumea asta, înainte de a deveni…

Sorbi o gură de vin, apoi întinse mâna din nou după carafă.

— …o sfrijită cu mintea sufocată!

— Ce vorbe ciudate spui, murmură domnul Martin. Ţara asta se află în permanentă evoluţie, iar tu foloseşti vorbe ca „sfrijită”, „cu mintea sufocată”. îmi vine greu să cred că eşti sincer sau că înţelegi clar situaţia. Părerea mea este că atunci când ţara ta se află **într-**o evoluţie continuă, trebuie să rămâi în ea, să trăieşti alături de ea. Altfel se poate întâmpla să pierzi ceva pentru totdeauna… Dacă înţelegi ceea ce vreau să spun. Dar s-ar **p**utea să nu am dreptate.

— Sigur că n**-**ai dreptate. Mai înainte de orice, în această ţară există zone unde oameni ca noi nu mai sunt în siguranţă.

Tatăl său izbucni în râs.

— Fii serios, băiatule, nu ai dreptate. Eu nu prezint nicio ameninţare. Pe cine să ameninţ eu? Eu întrevăd un viitor…

— O, Doamne, aici nu **s-**a schimbat nimic niciodată. Tu, care habar n**-**ai ce**-**i în jurul tău, tocmai tu vorbeşti despre viitor. Te**-**ai putea pomeni că viitorul este ceva ce nici nu te**-**ai aşteptat. Mama întotdeauna susţinea că…

— Hai să n**-**o amestecăm pe **maică-**ta în treburile astea. Ştiu ce ar fi spus şi ce ar fi dorit mama ta să facă. Ea şi**-**a dorit pentru copiii ei ceva ce eu n**-**am sperat

niciodată… Şi pentru mine şi-a dorit la fel. A vrut ca eu să… A trebuit să mă lupt cu ea, să recurg la tot felul de subterfugii. Acum îmi trăiesc viaţa aşa cum vreau. Am propriile mele gânduri, libertăţile mele. Eu aparţin acestei lumi, indiferent de ce se va întâmpla în anii care vin. Şi cred că şi Miranda gândeşte la fel. Am rădăcini adânci şi puternice aici, în locurile acestea.

— Tâmpenii romantice.

— Şi ale tale sunt la fel, fiule. Să ţii minte asta.

„Sfrijită”. Aşa s-a exprimat Andrew. Tata mi-a povestit toate cele întâmplate, după ce s-a sfârşit totul.

Poate că a avut dreptate.

Poate că nu am crescut suficient să ajung o persoană în toată firea.

Dar ce-i o persoană în toată firea?

Nu-mi aduc aminte ce gânduri aveam pentru viitor. Nu-mi amintesc să fi avut vreun ţel anume, nici să-mi fi căutat un model de existenţă. Eram, desigur, foarte tânără şi necoaptă la minte. S-ar putea ca problema mea să fi fost că eu n-am ajuns niciodată matură. Nu mi-am îngăduit niciodată luxul acesta.

Ce mod ciudat de a mă pregăti pentru moarte; în multe privinţe fecioară imaculată, *virgo intacta*.

Cât despre copii…

Mi-ar fi plăcut să am copii, măcar să am cu cine vorbi despre visurile mele, dacă nu pentru altceva.

Sigur că nici copiii nu ar fi ascultat ce le-aş fi spus eu. Copiii nu au acest obicei; dar mai târziu îşi amintesc.

Şi eu mi-am amintit mai târziu. Atunci, mai târziu, am înţeles visul tatălui meu. Mi-am dat seama că gândirea şi judecata lui erau cu mult mai sănătoase decât le socoteam noi.

Ani şi ani de-a rândul după moartea lui Cathal, tata, împreună cu domnul Dillon, au călătorit prin sate, ţinând conferinţe, vorbind la întruniri publice, asaltau Ministerul

Agriculturii şi alte ministere. N-au renunţat nicicum. În tot timpul războiului civil, mereu în acţiune, cu o neobişnuită risipă de energie. Eu stăteam aici, murind de spaimă şi îngrijorare că li se poate întâmpla ceva, ambii conducând maşina pe întuneric, orbi la tot ce se petrecea în jurul lor.

Domnul Dillon a purtat mereu banderola neagră la mânecă. Şi când s-a stins, chiar în ajunul celui de al doilea război mondial, i-au pus banderola neagră între degete, aşa cum unora li se pun mătăniile. Când l-am văzut cu banderola pe catafalc, am plâns.

Nu mult după aceea s-a stins şi tata. Era desigur în vârstă, dar l-a durut pierderea singurului său prieten adevărat. Slugă – ar fi spus gurile rele – stăpân şi slugă. Dar mie nu mi s-a părut niciodată că era aşa.

Adevărat că niciodată nu se tutuiau şi nici nu se invitau oficial unul pe altul acasă, să ia masa împreună. Dar vieţile lor erau împletite laolaltă, visurile lor erau identice, tragediile asemenea, îşi vorbeau într-un limbaj al lor, pe care niciunul dintre noi n-am izbutit să-l pricepem.

Oare nu tocmai aceasta înseamnă iubire, desluşirea unui limbaj înţeles numai de două persoane? Acum se aprind lămpile. Siluetele lor, ca nişte umbre, prind contur tot mai clar în lumina lămpii. îmi ating aşternutul. îmi mângâie părul cu mâinile. Avusesem părul la fel cu al mamei, înainte de a mi-l tăia, atunci, în ziua aceea, la Cork. Ce simţământ de libertate mă năpădise, o libertate atât de plăcută!

Harry se opri în uşă, privind în partea cealaltă a salonului, spre Miranda. Abia după câteva momente ea remarcă prezenţa lui şi atunci, zăpăcită parcă, îşi luă mâinile de pe claviatură şi se ridică în picioare.

— Te rog să nu te opreşti, a spus el, te-am auzit din sufragerie şi m-am gândit că nu te deranjează d-dacă vin şi eu aici. D-dacă eu…

— Nu, nu mă deranjează.

— Atunci, te rog să continui. îmi place Debussy.

În ciuda rugăminţii lui, ea se îndepărtă de pian, mergând spre şemineu.

— Cânţi şi tu la pian?

Purta o rochie roşie şi nişte pantofi grozavi de mătase roşie.

El simţi că-l cuprind fiorii privi**nd-**o cum trece, văzâ**ndu-**i rochia undui**ndu-**i**-**se în jurul trupului.

— Puţin.

Miranda îşi frecă puternic degetele, ca şi când ar fi putut să-i înţepenească brusc, fără să se mai mişte vreodată.

— N**-**nu atât de bine cum cânţi tu. D**-**degetele mele nu se mai mişcă bine.

Ea întinse braţele spre foc, desfăcâ**ndu-**şi larg degetele.

— A trecut atâta timp de când n**-**am mai avut ocazia să cânt. Maiestatea sa nu furnizează şi Seinways la popotă.

Ea râse, apoi îi făcu semn să se apropie; el nu era dumirit dacă să se apropie de ea sau de foc.

— Pari nervos acolo, în uşă, nici afară, nici înăuntru. Vino. De ce eşti agitat? Nu te mănânc. Ce, arăt eu gata să te mănânc?

El scutură din cap.

— N**-**n**-**n…

Şi înaintă încet spre ea.

— Sunt sigură c**-**ai vrea nişte cafea.

Trase de şnurul de mătase ce atârna lângă şemineu. Din depărtare răsună clinchetul clopoţelului.

— Nu ţi**-**am oferit mai înainte, căci nu ştiam cât o să mai staţi în sufragerie.

— M**-**am gândit să**-**i las singuri. Cu siguranţă că au multe să**-**şi spună. În orice caz…

Urmă o tăcere lungă. Neştiind dacă nu cumva tăcea din cauza bâlbâielii, ea îl aşteptă să continue ce voia să

spună. Dar el nu mai vorbi, rămase cu ochii ţintuiţi la foc.

— În orice caz ce…? îl întrebă ea, în cele din urmă.

— M-am gândit că mi-ar plăcea să te ascult cântând la pian.

Ea înclină din cap uşor, în semn că a înţeles.

— Dar ei n-or să…

— Ce n-or să facă?

— N-or să stea de vorbă. Ştii, nu vor să-şi spună nimic. Se tem.

— La naiba! De ce să se teamă? Doar nu **s-**au văzut de ani de zile.

— N-au avut niciodată ce-şi spune unul altuia. Nu prea se împacă. Credeam că ţi-ai dat seama. Nu prea aduc unul cu altul.

— Presupun că în toate familiile se întâmplă aşa. Nici eu nu am prea m-multe de d-d-discutat cu ai mei. Eu…

— Cântă ceva la pian. Vrei? Mi-ar plăcea să aud ce faci cu degetele acelea înţepenite.

— N-nu pot.

— Te rog.

Îl luă de braţ şi-l trase lângă pian.

— Cântă. Te rog să cânţi. Avem o grămadă de partituri. Uită-te. Ce ai dori să cânţi?

Deschise o cutie de lângă pian şi scoase o mulţime de partituri, unele tipărite, altele scrise cu grijă de mână.

— Chopin? Vrei să începi cu Chopin? Eu cânt lamentabil Chopin, deşi îmi place nespus de mult. îl nedreptăţesc. Pur şi simplu zdrăngănesc, când cânt Chopin. E groaznic.

El rămase în picioare, fără să zică nici da, nici ba, hotărât să reziste insistenţelor ei, când deodată ea se întoarse şi-i zâmbi aproape în faţă.

— Te rog, Harry. Nici nu-ţi închipui ce plăcere mi-ar face. Să aud şi alte degete căzni**ndu-**se, să ascult şi eu puţină muzică.

El se îmbujoră.

— O să râzi de mine.

— Pe onoarea mea că n-o să râd. Nici profesorul meu de muzică nu mai vine pe aici. Deunăzi, trenul a fost oprit şi câţiva oameni au fost daţi jos cu forţa din el. I s-a făcut teamă. Este absurd din partea lui. Adică cine naiba s-ar gândi să-i facă vreun rău tocmai lui? Refuză categoric să mai vină. De şase luni. Aşa că te rog, haide.

— Ei, fie. Am să încerc ceva. C-ceva uşor, nu Chopin.

Şi începu să caute prin partituri.

— Iar dacă râzi sau zâmbeşti măcar, mă opresc imediat. Ia seama.

Puse deoparte un caiet cu piese de Schubert şi unul cu nocturnele lui Chopin.

— Ceva foarte romantic. În seara asta mă simt foarte romantic.

Nu Brahms, erau acolo trei cărţi legate în piele cu ornamentaţii aurite; se vedea că cineva îl îndrăgise pe Brahms. Schuman, Schubert, pe astea le-a dat pe toate deoparte. Auzi vocea Mirandei şi-şi ridică privirea.

O servitoare tânără intrase cu cafeaua.

— Pune-o pe masă, Bridie. Am s-o torn eu în ceaşcă. Mulţumesc.

— Să mai pun lemne pe foc, domnişoară Miranda?

— E bine aşa. Dar nu e nevoie să mai stai după noi, ne putem descurca şi singuri. îi pot pune la treabă pe toţi bărbaţii în seara asta. Nu-i aşa că-i grozav?

— Doica este pur şi simplu înnebunită că-l vede pe domnişorul Andrew acasă. Parcă ar fi pogorât Dumnezeu din ceruri. Ne-a luat pe toate să-i curăţăm şi să-i călcăm uniforma. A lui şi a celuilalt domnişor. Şi arătă cu capul prieteneşte spre Harry. Să scoatem mirosul din tren din ele. Mirosul trenurilor ăstora vechi e groaznic.

— Mulţumesc, Bridie. N-o lăsaţi pe Doică să vă ţină toată noaptea treze cu agitaţia ei. Nu vă lăsaţi. Asta

trebuie să-i faceţi Doicii. Să nu vă lăsaţi.

— Uşor de zis, greu de făcut.

Fata se îndreptă spre uşă.

— Noapte bună, domnişoară. Noapte bună, domnule.

— Noapte bună.

Rostiră urarea într-un singur glas, ceea ce îi făcu să izbucnească în râs, în timp ce Bridie părăsea salonul.

— Ai ales ceva?

El luă un volum cu concertele pentru pian ale lui Mozart, aranjate pentru patru mâini.

— Ce zici de un d-duo?

— Nu-i corect.

— Să încercăm.

El se aşeză şi fixă partitura pe stativ.

— Uite, aceasta este una dintre cele mai romantice bucăţi pe care le ştiu eu.

După ce îşi privi degetele o clipă, dorind să le facă să se mişte bine începu timid să cânte primele măsuri din andantele concertului pentru pian nr. 21. Degetele lui dibuiau clapele.

Miranda. se apropie şi se aşeză lângă el.

— Nu râd.

El izbucni în râs fără vreun motiv anume, apoi melodia prinse putere şi începu să curgă. După ce îl ascultă câteva clipe, Miranda îşi frecă degetele, le apăsă unele de altele şi începu şi ea să cânte.

La auzul muzicii, Andrew se mişcă stânjenit; capul îi era greu de vin şi de gânduri întunecate.

— Eu…

După o tăcere atât de lungă, vecea sa răsuna ciudat în camera întunecoasă.

Tatăl său întoarse capul şi-l privi.

— Da, fiule…

— Pletele lungi ale mamei… articulă el chinuit, împleticindu-se din pricina vinului.

Domnul Martin suspină.

— E atât de mult de atunci. Gata, a trecut. Mai bine să uităm trecutul.

Tânărul clătină din cap, o clipă încăperea se legănă cu el, apoi întinse mâna spre carafă, simţind răcoarea plăcută a sticlei reci în palmă. Bărbaţii din tablouri zâmbeau uşor în licărul jarului; şi ei simţiseră cândva cum se legăna încăperea cu ei.

— Ai de gând să te îmbeţi?

Vocea domnului Martin era morocănoasă.

— **S-**ar putea.

— Aş prefera să nu te îmbeţi.

— Ştiu că ai prefera, dar aşa cum ai spus şi tu, ar fi păcat să lăsăm acest Porto nebăut. Oricum, nu-i cazul să stai să te uiţi la mine. Prefer să stau singur. Mă împac mai bine cu strigoii, dacă sunt singur.

Domnul Martin îşi împinse scaunul îndărăt şi se ridică în picioare. Se îndreptă agale spre uşă. Auzi clinchetul sticlei, semn că Andrew ridicase capacul carafei, închise uşa în urma sa, trecând încet prin hol, spre birou, la adăpost între cărţile sale şi liniştea sa.

După ultimele note, Miranda bătu încântată din palme. Sunetul muzicii se estompă în liniştea încăperii, apoi răsunară bătăile ei din palme şi un pocnet în vatra cu jăratec.

Harry îşi privi degetele surprins.

— Uite că am reuşit. Nu credeam că pot.

— A fost bine. Straşnic. Degetele tale nu**-**s deloc ruginite.

El zâmbi.

— Nici nu**-**mi pot explica. Adică, de ce nu. Locul ăsta**-**i pricina. Locul. Tu… Miranda…

— Trebuie să mai cântăm la patru mâini, îl întrerupse ea brusc. Nu prea am cântat la patru mâini… Numai cu domnul Selvin… maestrul. Ţi-am pove**s**tit despre el… Şi

atunci era exerciţiu... Nu... Nu... A fost mai plăcut să cânt cu tine.

El încuviinţă din cap.

— Sper să poţi sta aici mult, mult de tot.

— Din nefericire, nu pot. De data asta nu. Acum noi suntem... cum se spune la ăştia? Nu-mi aduc aminte cuvântul.

— Slujnicari, le spunem noi pe aici.

— Slujnicari, zâmbi el, necunoscând cuvântul. Dar o să mai revenim... Iar eu am să încerc să exersez, astfel încât, atunci când vom cânta iar împreună, să facem să răsune muzica adevărată. îţi p-promit c-c-am să exersez.

Ea ţâşni de pe scaun.

— Am uitat de cafea. S-a răcit. Uite ce gazdă rea sunt!

El se răsuci pe taburetul pianului şi o privi traversând salonul. îşi strânse degetele, să simtă că nu visează. Miranda se opri şi luă cafetiera de argint de pe tavă.

— Cu zahăr? Cu lapte? am o ladă întreagă de partituri la două mâini, toate, aproape toate neatinse.

— Doar puţin zahăr, te rog.

Ea reveni lângă el cu o ceaşcă de cafea într-o mână şi cu un vas mic de argint plin cu zahăr cubic în cealaltă.

— Ţi se face o mare cinste, spuse ea întinzându-i ceaşca. Doica ne permite să folosim ceştile astea numai când sunt oaspeţi de seamă la masă. Teribil de snoabă. Astea sunt ceşti de cea mai bună calitate... Tata ar plesni de furie. Lui îi plac ceştile mari obişnuite.

— Mă bucur că sunt pe placul Doicii, râse el.

Ea îşi umplu o ceaşcă pentru sine şi răsuci un fotoliu în aşa fel încât să se aşeze cu faţa spre el.

— Poate ţi-a spus Andrew, mama noastră a fost pianistă. De aceea avem multă muzică în casă.

Andrew nu vorbeşte niciodată despre mama lui...

Câţi ani avea când s-a stins ea?

— Nouă sau zece. Cam aşa ceva. Destul de mare ca să şi-o maiaminte ască. Eu de-abia o mai ţin minte.

Bonsoir Maman.

Ecoul glasului de copil îi răsună pentru o clipă în urechi. Înmuie o bucată de zahăr în cafea, privindu-i albul devenind cafeniu, apoi o îndesă în gură.

— Ce s-a întâmplat cu ea?

Sfărâmă zahărul între dinţi, plăcerea şi gustul dulce inundându-i gura.

— Sunt cumva prea curios?

— A, nu… nu. A murit într-un fel de accident de vânătoare. Era o femeie care călărea minunat. Aşa se spune. Adică eu nu ştiu. Eu ştiu doar ceea ce mi s-a spus. Aveam doar… Doica ţi-ar putea spune totul, râse ea. Ba nu. Doica ştie totul, dar nu spune nimic. Dacă o întrebi, te admonestează, amenințându-te cu degetul – şi-l amenință demonstrativ cu degetul – şi-ar spune: „Curiozitatea strică frumuseţea”. Spune-i Doică, şi gata! Asta e ea! Are atât de multe lucruri încuiate în capul ei. Încuiate… Şi stă şi împleteşte şi cugetă la toate. Ceasuri întregi. Cugetă în tăcere. Cred că e groaznic să fii bătrân.

Luă încă o bucată de zahăr şi-i înmuie marginea în cafea.

— Sper să nu-ţi pară plictisitor tata.

— Eu… eu…

— Ştiu că el spune multe, o ţine una-ntr-una… ştii… despre copacii săi şi lucrările sale. Agricultura, amenajarea terenurilor şi tot felul de treburi din acestea. Este însă cu adevărat interesant când prinzi sensul celor ce ţi le înşiră. El le socoate grozav de importante. Poate că are dreptate. Eu nu mi-am făcut încă o părere. Presupun că trebuie să mi-o fac… îmi place să răsucesc şi să cumpănesc mult lucrurile, înainte de a lua hotărâri.

Suspină.

— Presupun că şi eu sunt destul de plicticoasă. Ei nu erau o pereche prea potrivită.

— Cine?

— Mama şi tata. Mă întrebaseşi despre mama, nu-i aşa?

— D-da, desigur. Te rog, continuă.

— Avea prieteni pretutindeni. Obişnuia să meargă să stea la ei. Să vâneze, să se distreze. Tatii nu-i plăcea niciodată să plece de aici. Se clinteşte greu. Doar când mai ţine câte o conferinţă… Sau face cercetări. Pleacă uneori în străinătate să întâlnească persoane cu aceleaşi… mă rog, nu să se distreze. Ei îi plăcea societatea. Foarte mult. În orice caz, i s-a întâmplat în Country Wicklow, o cădere, o cădere fatală, asta mi s-a spus. Nu-mi aduc aminte prea multe. Tata a trebuit să meargă după ea, iar Doica plângea de ţi se rupea inima. Nu-mi aduc aminte ce am simţit, nu cred să fi înţeles ce s-a întâmplat. Andrew a venit de la internat pentru înmormântare. Avea o banderolă neagră cusută pe mâneca hainei. Nu sunt anapoda lucrurile de care ne aducem aminte? Mai doreşti cafea?

— Nu, mulţumesc.

— S-a răcit. Regret. Doica spune că eu nu ştiu să mă port în societate. Ea consideră că aş fi învăţat câte ceva dacă ar fi trăit mama. Presupun că este necesar să ştii să te porţi. Tu ce crezi?

— Cred că eşti cea mai minunată făptură pe care am întâlnit-o în viaţa mea.

Miranda îşi dădu capul pe spate şi izbucni într-un hohot de râs total lipsit de romantism.

— T-te rog să nu râzi. Nu râde. Eu…

— R Mama. îţi vorbeam despre mama, spuse ea brusc şi aproape răstit. Mama. Andrew o iubea foarte mult. Din cauza asta el nu l-a putut vedea niciodată cu ochi buni pe tata. Socoteşte că tata a făcut-o foarte nefericită pe mama. Nu sunt sigur că el i-a înţeles cum trebuie pe niciunul.

Crede-mă, s-ar putea să nu am dreptate; constat uneori că greşesc îngrozitor în concluziile la care ajung. Lumea-i atât de complicată, nu-i aşa? Chiar dacă îi asculţi şi vrei să-i înţelegi, oamenii sunt greu de înţeles. Probabil că tata are dreptate... mai bine zăboveşti între cărţi şi teorii. Este mult mai comod.

— Eu nu găsesc că oamenii sunt complicaţi.

— Nu cred că englezii sunt conştienţi.

— Conştienţi de ce?

— De simţămintele oamenilor, de complexitatea lor. Eu nu prea mă pricep să mă fac înţeleasă. Uite, mă gândesc că uneori tata se simte vinovat că nu i-a făcut viaţa cât mai fericită... că nu a fost bărbatul pe care şi l-ar fi dorit ea. Ei nu-i plăcea felul lui de însingurare. Tot ce dorea el era să-şi vadă de planurile şi teoriile sale. Câteodată mă întreb de ce s-or fi căsătorind oamenii? Adică, de exemplu... părinţii tăi sunt fericiţi?

El simţi că-i ard obrajii.

— Nu m-am gândit niciodată. Par buni camarazi.

Ea se încruntă o clipă, mai mult pentru sine decât către el.

— Tata are încredinţarea că pământul trebuie luat de guvern şi distribuit ţăranilor în parcele care să fie folosite eficient, economic. Preiei ceea ce-ţi face trebuinţă din produse, iar restul se livrează pieţei cooperatiste.

— Păi ăsta-i bolşevism!

Ea tresări surprinsă.

— Aşa să fie? Eu nu ştiu cum îl poţi boteza. Credeam că bolşevismul este ceva periculos de-a dreptul. Tata are teancuri de ziare din toată lumea. Biroul său este înţesat cu scrieri şi cărţi, în plus sunt şi lucrările scrise de el. Vorbeşte frecvent la întrunirile publice. Eu nu-l însoţesc prea des, mi-este teamă. Şi găsesc că-i cam plictisitor. Dar se duce domnul Dillon. Întotdeauna.

— Ce... Harry se opri o clipă, apoi continuă: ce

gândeşte el despre oamenii ăştia… Ăştia care ne dau nouă de lucru?

— El este republican… dacă la asta te referi, dar crede în democraţia parlamentară, fără violenţe, asasinate, urăşte aşa ceva. „Timp şi răbdare”, spune el. „Timp şi…”

— Dar tu?

Ea îşi trase mătasea roşie a rochiei în mici falduri deasupra genunchiului. Mâinile-i arătau puternice, nu semănau cu mâinile fetelor pe care le cunoscuse el.

— Eu sunt doar pe cale de a-mi forma o concepţie a mea.

Glasul îi era scăzut, iar privirea îndreptată în jos, spre mâini.

— Nu cunosc suficient lumea asta.

Harry izbucni în râs.

— Mă gândesc că, asemeni majorităţii irlandezilor pe care i-am întâlnit, vorbeşti şi tu despre lucruri pe care nu le înţelegi foarte clar.

Degetele ei se opriră din mişcare.

— Mulţumesc.

— N-am avut intenţia să fiu n-nepoliticos. Dar păreţi un neam în stare să schimbaţi simţământul în fantezie, apoi toţi vă istoviţi de ăăă… de v-visări. Mereu visări. P-poate că greşesc. Poate după ce voi fi stat mai mult aici, am să înţeleg ce se petrece în realitate.

Miranda se ridică, îndreptându-se spre şemineu.

— Eu simt toată povara acestui război atârnată greu, ca o stâncă, de inima mea. De-ar fi să cad în mare, m-aş putea îneca sub apăsarea lui. Chiar aşa simt. Că mă-nec. Uneori simt că deja mă înec.

Se aplecă, luă o bucată de lemn şi o aruncă în foc. În şemineu se stârni o salbă de scântei. Harry râse din nou, stânjenit.

— Război? Ai spus că ăsta-i r-război? Fetiţă dragă, n-ai niciun motiv de frică. Desigur, dacă aş trăi într-o

sălbăticie ca asta, ş-şi mie mi-ar fi f-frică. Dar este…

— M-aţi înţeles greşit.

El se ridică şi se îndreptă spre ea, dornic să-i atingă părul sau puful fin de pe ceafă, sau măcar oasele delicate ale umărului, tocmai acelea care păreau să susţină rochia roşie de mătase.

— Mie nu-mi este frică, zise. Nu mă prea pricep să explic ceea ce simt.

Miranda se răsuci spre el, privi**ndu-**l pătimaş în faţă.

— Eu mă pricep… Eu cred că într-adevăr noi… noi ca naţiune, adică, noi avem propriul nostru viitor. Avem nevoie de libertate, chiar dacă ar fi să recurgem, după cum consideraţi tu şi cu Andrew, la tulburări serioase. Nu înţeleg cum acest lucru nu poate fi limpede pentru toată lumea. Libertate.

Rosti cuvântul de parcă ar fi fost o şoaptă cu putere magică. Simpla pronunţare a acestei vorbe o făcu să tremure, şi-şi încleştă mâinile pe umeri ca şi cum ar fi dorit să se încălzească.

— În mine mai zace o etică ceţoasă ce mă opreşte să pun mâna pe armă şi să ies eu însămi pe câmpul de luptă, gemu ea, îndepărtâ**ndu-**se. Cred că sunt laşă. O laşă ordinară… care se teme de fapte. Asta-i. **A**sta-i c**e**ea ce…

Se întoarse din nou spre el, privi**ndu-**l şi atingâ**ndu-**i braţul.

— Mi se pare că te-am speriat. îmi pare rău. Totul este atât de greu de explicat… Căută cuvântul potrivit.

— I-inamicului, sugeră el.

Ea izbucni în râs.

— Nu fi prost! Tu eşti atât de simpatic. Cea mai simpatică persoană pe care am întâlnit-o… Eşti musafir. Iar eu o gazdă imposibilă. Te tratez cu cafea rece, te forţez să cânţi la pian şi acum, iată, te-am **ş**i insultat. Ai să mi-o i**e**rţi? Totuşi, trebuie să recunoaştem că tu m-ai **p**rovocat la discuţia asta, nu-i a**ş**a?

— Sunt foarte derutat. La noi acasă fetele drăguţe şi educate nu se apucă să discute despre arme şi libertate.

— Nici aici nu-s prea multe care discută despre aşa ceva.

Harry se apropie de pian, şi-şi luă ceaşca de cafea.

— Trebuie să mărturisesc că mă bucur că te-am întâlnit pe tine şi nu pe una dintre celelalte. Aş mai dori o ceaşcă de cafea, dacă eşti amabilă.

Când ea îi luă ceaşca din mâini, el se feri cu grijă să-i atingă degetele.

— Tu de ce…?

— Tu n-nu…

Se opriră amândoi şi izbucniră în râs. Miranda îi înapoie ceaşca plină.

— Hai, zi! spuse ea.

— Tu nu te temi să trăieşti aici?

— De ce m-aş teme?

El sorbi din cafea.

— De ce? repetă ea.

— Eşti atât de lipsită de apărare. **S-**au întâmplat atâtea orori. Oricine poate da buzna înăuntru; poate da buzna aşa cum am făcut eu şi cu Andrew… pur şi simplu să dea buzna.

Ceaşca din mâna lui era fină, de porţelan aproape transparent, foarte vechi, minerul de aur servi**ndu-**i doar ca podoabă.

— Nu trebuie să ne certăm. Asta l-ar supăra pe tata. El ţine la credinţa veche şi demodată că oricine îţi calcă pragul trebuie primit cu ospitalitate impecabilă.

— Chiar aşa? Chiar dacă dau năvală aici cu armele?

Ea suspină.

— Dar tu şi Andrew aveţi arme la voi.

— Asta-i cu t-totul altceva, Miranda. Cred că-ţi dai seama:

— Ba nu, este exact acelaşi lucru. Numai că voi nu aţi dat năvală. Voi aţi intrat normal şi legal, pe uşa din faţă, iar una dintre servitoare v-a dus bagajele sus. Vi s-au pregătit băile, paturile, s-au tras perdelele. Doica vă va încălzi aşternuturile cu sticle de apă fierbinte. O să vezi. Armele voastre sunt acolo. Cu toţii ştim asta. Toţi cei din casă ştiu. Or armele, asemeni cizmelor murdare, trebuie să fie lăsate afară, în curte.

— Văd că găseşti răspunsuri la toate.

— Mi-ar plăcea s-o fac. Tu cânţi mai bine ca mine la pian.

11 pufni râsul. Şi pe ea. Un râs tineresc, umplând încăperea, aşa cum, cu câteva momente mai înainte, răsunase muzica.

— Voi toţi sunteţi atât de nerealişti şi p-probabil scrântiţi.

Pe când vorbea, se deschise uşa şi domnul Martin intră în încăpere.

— Ia te uită, spuse el traversând salonul. Te exprimi astfel despre noi ca familie sau ca naţie, tinere domn?

— Eu…

Miranda îl întrerupse:

— Vorbea de mine, dragă tată, numai de mine.

Observându-l pe domnul Martin cum se aşază lângă foc, Harry constată că se mişca lent şi foarte atent. Poate că-i înţepeniseră mădularele, sau chiar îl dureau; pe faţă i se citeau semnele durerii.

— El crede că sunt cam scrântită, dar mă place şi aşa.

Îi turnă cafea tatălui său şi puse o bucată de zahăr în ceaşcă.

— Ai fost obraznică cu el. Văd eu. Fiica mea, căpitane… ăăă, a fost foarte rău crescută. Dar ce-i asta, copilă? protestă el, luând ceaşca. Urăsc să-mi beau cafeaua dintr-un degetar.

Luă o sorbitură.

— Şi mai e şi rece, pe deasupra.

— De ce ai pretenţii la cafea caldă când ai stat atâta în sufragerie? Andrew ce face?

— Pare c-a făcut legământ cu Satana ca să se îmbete, şi l-am lăsat să-şi vadă de băutura lui. Aşadar, tinere, găseşti că fata mea-i cam scrântită?

Îi întinse Mirandei ceaşca s-o umple din nou.

— Mai exact, domnule, cuvântul p-potrivit ar fi tulburătoare.

— Ceştile astea au fost făcute pentru degete subţiri de femei elegante. Apucă ceaşca între degetul mare şi arătător, golind-o dintr-o sorbitură. Doamne care abia sorb, nu beau. Degete albe şi delicate. În ceea ce ne priveşte, noi nu suntem aşa, Miranda şi cu mine, mâinile noastre nu sunt potrivite pentru o astfel de delicateţe. Noi avem mai degrabă o vigoare ţărănească…

Porţelanul alb sclipi roşiatic în lumina focului. Domnul Martin privi ceaşca de parcă ar fi fost în stare s-o zdrobească între degete, apoi i-o întinse Mirandei.

— Harry cântă la pian. L-ai auzit? întrebă ea.

— Mama Mirandei a fost o pianistă bună.

— Mi-a spus.

— Obişnuia să se închidă în încăperea aceasta şi cânta, cânta ore-n şir. Chopin, Beethoven, Liszt, Brahms. Era taina vieţii ei. Nu voia să cânte pentru nimeni. Brahms. Cânta mult Brahms. Adesea sunetele muzicii unduiau umplând toată casa.

Miranda îşi aşeză blând mâna pe umărul lui.

Cânta pentru mine, tată. Mi-aduc aminte.

Traversă salonul şi se aşeză la pian. Şovăi câteva clipe cu degetele deasupra clapelor, apoi începu să cânte din gură şi să se acompanieze la pian:

„Un om trăia în lună, în lună, în lună Trăia în lună un om bun şi se numea Aiken Drum şi cânta din polonic…”

— Cunoşti cântecul „Harry?

— Grozav… cântece de copii… Da, îmi aduc aminte. Trase un scaun alături de Miranda şi începu să bată în clapele de başi.

„… un polonic, un polonic. Cânta din polonic Aiken Drum el se numea”.

Izbucniră în râs, şi în acea clipă uşa dinspre salon se deschise şi Andrew apăru în prag.

— Ei… ăă… mm… Ce…? râsete.

„Iar nasturii săi erau făcuţi din…

— De ce naiba cântaţi asta?

Glasul lui Andrew era puternic şi mânios. Domnul Martin îşi riciică privirea şi-l zări, stând acolo, în picioare.

— Este un cântec care-l cânta mama ei.

„Din brânză şi smântână bună, brânză şi smântână bună.

— De ce, de ce, de ce?

La fiecare cuvânt Andrew înainta câte un pas.

— După cum vezi, prietenul tău cântă bine la pian.

— „Şi Aiken Drum el se numea”. Trebuie să ţi-l aminteşti şi tu, nu-i aşa, Andrew? îl întrebă Miranda, uitân**du-**se la el peste umăr.

„El cânta din polonic, polonic, polonic, El cânta din… hâc… polonic, polonic, Iar numele lui era…”

— Recunosc că eu nu mi-l mai amintesc, spuse încet domnul Martin.

„Iar numele lui era Aiken Drum”.

— Ea a fost şi mama mea.

— Şi dup-aia… ce vine dup-aia, Harry? „Şi avea…

— Mama mea.

…avea bretele44?

— Da, aşa e. „Avea bretele din saci sparţi”.

— Nu vreau decât să-ţi amintesc că ea era şi mama mea.

Andrew ajunse, lângă şemineu, roşu la faţă, cu ochii

scânteind în zarea focului, cu privirea furioasă îndreptată în jos, spre tatăl său.

— „Din saci sparţi, din saci sparţi”.

— Miranda!

„Bretelele sale erau din saci sparţi şi Aiken Drum el se numea.44

— Ori nu era?

— Cine… să fie? întrebă Miranda în timp ce Harry continua să cânte.

„El cânta din polonic, din polonic…44

— Ea a fost şi mama mea.

— C-ce tot spui acolo?

— Cum să cânte cineva din polonic?

Harry se întoarse de la pian, ciupind corzile unei chitare imaginare, pizzicato, cu degetele pişcând corzile.

— Tu de-abia ai cunoscut-o. Singură recunoşti asta. Şi dacă e să vorbim, nici tata n-a prea cunoscut-o.

Glasul îi era sarcastic. Domnul Martin părea că se scufundă în umbra fotoliului. Miranda continuă să cânte. Harry, asemeni unui magician, îşi preschimbase chitara imaginară în trompetă şi trimitea triluri şi înfloriturі de sunete spre tavan.

„Iar numele lui era Aiken Drum.

— Pentru Dumnezeu, Harry, încetează odată să mai faci pe clovnul.

Urmă un moment de tăcere, apoi Harry râse stânjenit.

— Băieţaşule, cânt dintr-un polonic, vezi bine. Mă mir că o persoană cu g-gust ca tine n-nu este în stare să discearnă difer…

Miranda se sprijini cu mâna de umărul lui Harry, ridicându-se în picioare.

— Ba tu faci pe clovnul, spuse ea îndreptându-se spre fratele ei. Vorbea cu glas scăzut.

— Te-ai întrecut cu hazul. Fireşte, dragul meu, ea a

fost mama ta. Tu ai cunoscut-o şi ai iubit-o. Pentru mine e numai o umbră, una dintre poveştile Doicii.

Harry cântă patru acorduri la pian.

— Ce-ar fi să jucăm bridge?

Miranda îi întrebase plină de speranţă pe toţi trei, dar niciunul nu părea s-o fi auzit.

Andrew stătea în picioare, privindu-l de sus pe tatăl său, prăbuşit în fotoliu.

— Tu eşti cel care nu ai cunoscut-o. Nici n-ai încercat s-o cunoşti. Tu…

— B-b-bridge? Habar n-am bridge. Întreabă-l pe Andrew…

— …ţie nu ţi-a păsat nici de mine. După ce-a murit ea, nu te-ai mai interesat de mine nicio clipă. Te-ai purtat cu mine aşa cum ai tratat-o şi pe ea.

Domnul Martin se mişcă precaut în fotoliu, de parcă s-ar fi temut că fiul său ar sări să-l lovească.

— Miranda are dreptate, începu el.

— Jucaţi bridge, domnule? îl întrebă Miranda pe Andrew, apucându-l de braţ şi trăgându-l uşor, dar el se scutură brusc.

— Eu spun ce am de spus, aşa că te rog să nu mă mai tragi de mânecă.

Ochii ei se umplură de lacrimi.

— Poker, poate p-p-po…

Ea se îndepărtă de Andrew şi se apropie de Harry, cu rochia-i roşie foşnind uşor. El îi întinse mâna şi ea îi zâmbi. Privirea îi scăpără; nu-i luă mâna.

— De ce te bâlbâi? îl întrebă ea şoptit.

El clătină din cap, nu ştiuse niciodată de ce. Nimeni nu-i spusese.

— Ai fost politicos şi amabil cu mine, aşa cum, de altfel, ai fost şi cu ea. Nu ai uitat niciodată ziua mea de naştere… îmi soseau felicitări chiar şi în blestematele alea de tranşee… dar dacă-aş fi căzut de pe cal şi mi-aş fi frânt

gâtul cum i s-a întâmplat mamei, sau aş fi fost împuşcat… ai fi dat doar din umeri şi te-ai fi întors la cărţile tale… la copacii tăi… la visurile tale neghioabe.

— Spui o grămadă de prostii pline de patimă. Prostii premeditate. Nu-ţi dai… murmură domnul Martin.

— Pe cine crezi că ar fi interesat fantomele tale nelumeşti?

— Ai băut prea mult.

— Eu pot f-face tot felul de scamatorii cu cărţile de joc.

Miranda începu să râdă.

— Adevărat? Mie-mi plac trucurile cu cărţi. Mă duc să le aduc.

— Dă-i fratelui tău o cafea.

— Nu-mi trebuie cafea. Lasă-l pe taică-tău cu hârtiile lui colbuite şi cu oamenii ăia din mocirlă. Aşa spunea mama.

— Poftim. Furioasă, Miranda îi turnă o ceaşcă de cafea şi-o puse pe tava de argint. O să-ţi prindă bine.

Dispăru apoi în întuneric, în cealaltă parte a încăperii şi începu să deschidă şi să închidă sertarele pe rând.

— Vorbărie despre mocirlă şi mlaştini. Asta-i tot ce ţi-ai dorit. Niciodată nu ţi-ai dat seama ce mult tânjea ea după companie, după societate bună, după un trai civilizat, era însetată de o conversaţie inteligentă. Şi n-a avut parte decât de trăncăneala ta despre planuri de desecări şi perdele forestiere de protecţie. Habar n-avea ce tot sporovăiai tu cu mlaştinile şi mocirlele tale.

Ignoră cafeaua.

— Ciubote şi vapoare, ceară de lipit şi regi şi căpăţâni de varză.

— Este exact genul de tâmpenii pe care obişnuia să i le spui ei.

Miranda apăru din nou în bătaia luminii, agitând un pachet de cărţi de joc.

— Încetează cu gâlceva, Andrew. Haideţi toţi să vedem scamatoriile cu cărţi de joc pe care le face Harry.

Îi întinse lui Harry pachetul de cărţi şi se aşează pe jos pe covor la picioarele lui, cu rochia roată în jurul ei.

— L-am mai văzut făcând scamatorii cu cărţile. Nu ştie decât patru trucuri.

— Ca să vezi ce prieteni ai.

Harry începu să amestece şi să împrăştie cărţile ca un expert.

— Au fost într-adevăr o mulţime de greşeli în trecut. Cred că din vina mea… din… da, fiule, cred că eu trebuie să…

— Te rog să f-faci tu e… cărţile.

Îi întinse Mirandei pachetul de cărţi. Ea le amestecă stângaci.

— Haideţi, nu vă mai tachinaţi. Tată, uite, fii atent. Harry este gata să ne orbească cu vrăjile lui.

— Trebuia să-ţi dai seama ce fericit am fost când tu şi cu prietenul tău… Mi s-a părut un moment atât de fericit. Da, poate că ai dreptate că spui toate lucrurile astea despre mine…

— Îmi pare rău, tată.

Ca şi cum ar fi vrut să dreagă lucrurile **într-**un fel sau altul, se aplecă şi, luând ceaşca de pe tavă, o sorbi din**tr-**o înghiţitură:

— Uf, e rece.

— Trage o carte.

— Mă simt pur şi simplu dărâmat… ăsta-i c**u**vântul… dărâmat.

— Nu-mi spune ce carte este. Ţine minte. **Vâr**o la loc. Aici, la mijloc. Uite ce fată isteaţă.

— N-am vrut **s-**o fac nefericită.

— Acum le amestec eu.

Îndemânare de scamator, cărţile răsuci**ndu-**se între degete.

— Fără păcăleli, Harry, niciun hocus-pocus.

— De fapt, nici eu nu cred… Pur şi simplu nu te-ai gândit că o faci nefericită.

— Fără şmecherii.

— Dărâmat.

— Acum spune-mi un număr. Orice număr până la cincizeci şi doi.

— Andrew, un număr. Repede. Spune-i un număr.

Andrew pufni dintr-odată în râs. Un hohot scurt şi plăcut.

— Nu te lăsa prostită de el, surioară. O are în mânecă. De-aia hainele lui au întotdeauna mâneci atât de largi.

— Un număr.

— Harringston mânecă-de-sac, aşa e poreclit în popotă.

— Andrew! Un număr.

— Şaptesprezece, dacă insişti.

— Corect.

Harry începu să numere cărţile pe măsuţa de lângă el.

— Unu, doi, trei…

De ce trebuie Andrew să spună tot timpul ce simte? se întrebă Miranda. De ce nu ne poate lăsa să fim fericiţi, măcar astea două zile? Am putea pur şi simplu să stăm aici lângă foc şi să ne amuzăm sau să cântăm în jurul pianului. De ce e el mereu atât de pătimaş? E atât de bine când râdem.

— …şapte, opt, nouă…

Uşa se deschise, iar Doica intră încet. Închise uşa în urma ei, răsucind clanţa, cu mâna tremurândă, parcă s-ar fi temut să nu se prăbuşească dacă-i dădea drumul. Ei o priviră tăcuţi.

— Tocmai am terminat de călcat cearşafurile şi-am pus şi sticle cu apă fiartă în paturi.

Miranda îi zâmbi lui Harry. Bătrâna se întoarse cu spatele la uşă şi porni către ei.

— Zece, unsprezece, doisprezece… – continuă Harry în şoaptă, aruncând o privire spre bătrână.

— N-aş vrea să vă faceţi griji din pricina umezelii.

Ea îi privi pe rând, drept în ochi, pe fiecare.

„Privire de vultur, reflectă Miranda, care cântăreşte pe fiecare, şi ştie totul”.

— E trecut de unsprezece. Nu-l mai ţineţi pe stăpân atât de târziu. Se trezeşte odată cu ciocârlia, fie vreme bună, fie rea, se scoală şi pleacă înainte de a-şi lua micul dejun, să-şi vadă copacii.

— Paisprezece, ci-cincisprezece.

— Lăsaţi-l să doarmă şi el un pic. Vedeţi că nu mai e atât de tânăr.

Domnul Martin râse.

— Hai, Doică…

— Şi-i timpul să te culci şi tu, domnişoară.

— Ssst, Doică: Stai o clipă. Nu vezi că face o scamatorie?

— Şaisprezece, şaptesprezece. Treiul de treflă. Am ghicit sau nu?

Ridică victorios cartea, fluturând-o deasupra capului.

— Exact. Absolut exact. Ce inteligent. Nu-i aşa că-i inteligent? Ai fost atent, tată? Acum să-mi spui şi mie cum ai procedat.

— Mâneci de sac.

— Este o vrăjitorie, spuse Harry. Categoric e o vrăjitorie.

— Se poate, spuse Doica, fixându-şi privirea asupra lui Harry. Aveţi curent electric acasă?

— Da, da, desigur. Avem.

— Ar fi grozav să avem şi noi, suspină ea. Mereu îi spun stăpânului asta. Ar trebui să bage şi el curent, să ţinem pasul cu vremurile. Dar cu cine să te-nţelegi?

— Nu-i atât de simplu, Doică, spuse domnul Martin cu glas blând. Într-o bună zi o să introducem şi noi. îţi promit. Fiecare sătean o să aibă cândva curent electric.

— Dar biata Doică n-o să mai apuce s-o vadă şi pe asta.

Privirea de vultur se opri asupra lui Andrew, care, stânjenit, tuşi să-şi dreagă vocea. îşi luă paharul gol de deasupra şemineului.

— Bine, bine... ăă... Doică. Mai beau doar un pahar şi mă duc la culcare.

— Ba n-ai să mai bei niciunul.

— Mergem toţi la culcare. Nu-i aşa? A fost o zi lungă... Glasul i se stinse.

— Ai băut mai mult decât trebuie, băiete. Se vede pe faţa ta. Dă-ncca paharul ăla.

Întinse mâna spre el. O clipă el ezită, apoi, ca un copil cuminte, puse paharul în mâna întinsă.

— Mulţumesc. Şi acum, hai cu mine sus şi-am să te bag eu în pat.

Andrew. nu se mişcă. Miranda îşi aruncă ochii spre străbunicul ei, care privea încruntat din tabloul atârnat pee perete.

— Haide, Andrew, când îţi spun, ridică Doica puţin vocea, şi lasă mutra asta obraznică. Mişcă-te! spuse ea, arătând spre uşă.

— Doică, te rog...

— Niciun cuvânt. Şterge-o, ţi-am spus.

El începu să traverseze încet încăperea. Ea porni imediat în urma lui, spre a-i reteza orice posibilitate de retragere.

— Şi să nu deschizi ferestrele ca să-ţi intre fumul şi ceaţa nopţii în plămâni. N-avem nevoie să te îmbolnăveşti aici. Am eu şi aşa destule pe cap!

Ajuns lângă uşă, Andrew ezită şi aruncă o privire imploratoare celor trei de lângă foc.

— Haide, mişcă-te, îl mână Doica.

El deschise uşa şi ieşiră amândoi pe hol. După ce se închise uşa în urma lor, cei trei izbucniră în râs.

— D… Doamne, Dumnezeule. Straşnic…

— Scuzaţi-ne, spuse domnul Martin după ce-şi domoli râsul.

— De aşa c-ceva are nevoie armata engleză.

— Îmi pare rău.

— Nu spuneţi niciun cuvânt, domnule. O mai scrânteşte şi el din când în când. Toţi p-păţim la fel.

— Rece sau cum o fi cafeaua asta, cred că o să mai beau încă un degetar.

Încercă să se ridice cu greu din fotoliu.

— Îţi torn eu, tată. Harry, tu mai vrei?

— N-nu, vă mulţumesc, răspunse el, clătinând din cap. Prea multă cafea mă ţine treaz t-toată noaptea.

Adună cărţile şi le puse la loc în cutie.

— Asta-i poveste răsuflată, dacă o fi existând aşa ceva.

Pe când spunea asta, Miranda îi întinse tatălui său ceaşca de cafea, apoi îl sărută pe creştet. El o privi surprins, zâmbind.

— Ba nu-i p-poveste. Dacă beau cu un strop mai multă cafea, am p-palpitaţii, c-crampe în stomac şi insomnii t-teribile… Zac aşa, treaz, ore de-a r**â**ndul, numărând plutoane, companii, batalioane întregi, toate târându-se **p**e sub sârma ghimpată.

Lovi cutia cu cărţi de braţul scaunului, parcă ar fi bătut la tobă, i se păru Mirandei.

— Mulţimi de oameni ale căror feţe nu le-am mai văzut şi oameni pe care eu… oameni mii şi mii, toţi mărşăluind… Izbucni în râs. Şi toate astea din cauza cafelei.

— Te sfătuiesc să faci şi tu ca toată lumea, să numeri

oi, care trec prin strungă. Asta poate într-adevăr să te adoarmă.

Puse cutia de cărţi pe masă.

— Oi, râse el. D-da, trebuie să încerc…

— Pari atât de tânăr.

Domnul Martin îi întinse fiicei sale ceaşca goală.

— Atât de inocent. Desigur, când ajungi la vârsta mea… oricine sub patruzeci de ani arată tânăr. Arăţi atât de inocent. Se ridică făcând un pas spre Harry, scrutându-i chipul pentru a desluşi vreun semn de suferinţă. Clătină din cap. Trebuie să-mi odihnesc şi eu ciolanele astea bătrâne, să mă duc la culcare, altfel mă ia şi pe mine Doica în primire. Toţi trebuie să facem ceea ce ne porunceşte ea în casa asta. Aşa că te rog să mă scuzi.

Harry se ridică politicos în picioare. Domnul Martin îi întinse mâna.

— Noapte bună, tinere. Nădăjduiesc să nu stai să numeri plutoanele şi batalioanele la noapte.

Câteva clipe, Harry atinse mâna ce i se întinsese.

— Nu aici, domnule, nu într-un loc ca acesta.

— Stingi tu lămpile, Miranda?

— N-ai nicio grijă, tată. Noapte bună.

Se sărutară, lipindu-şi obrajii, aşa cum fac şi franţuzii – gândi Harry.

În timp ce domnul Martin traversă încăperea şi deschise uşa, cei doi tineri rămaseră tăcuţi. El se întoarse şi se înclină.

— Vise plăcute, îi ură Miranda.

Ea dădu ocol camerei în tăcere, aplecându-se asupra fiecărei lămpi şi dispărând în umbră pe măsură ce sufla în flacără. Rochia roşie îşi pierdea din strălucire odată cu scăderea luminii. Când se apropie de ultima lampă, Harry porni spre ea.

— M-M-Miranda…

— Uite cum faci, spuse ea încruntându-se spre

lumina lămpii. Răsuceşti acest şurubel şi sufli uşor. Haide, încearcă şi tu.

El bâjbâi cu degetele, flăcăruia pâlpâi în sus.

— Ai grijă! îi atrase ea atenţia.

— Aş sta de vorbă cu tine la nesfârşit…

— Nu atinge sticla lămpii, că te frigi. Dumnezeule, dar voi ăştia, care aveţi curent electric, sunteţi cam tonţi. Haide, suflă acum, suflă.

El suflă, iar în cameră se aşternu întunericul, rămânând doar o dâră de lumină puternică ce se întindea pe podele venind dinspre hol.

Ea se îndepărtă, păşind pe dâra de lumină; rochia îi foşni în mers.

— Promite-mi că… mâine mă înveţi şi pe mine scamatoriile acelea cu cărţile de joc.

— Nu-ţi promit nimic.

În hol, la capul scărilor mai ardea o lampă. Umbrele balustradelor tremurau pe perete. Bărbaţii din ramele tablourilor păreau să doarmă. Se aplecă peste lampă, iar umbra cuprinse tot holul.

— Urcă, îi spuse ea. Este o lampă pe palier, aşa că n-o să te rătăceşti.

— Stai! o sting eu. P-pot şi eu. Lasă-mă pe mine.

Degetele ei ţineau şurubelul fitilului. El le simţi căldura în mâna lui. Ochii ei se umplură de lumina aurie. O luă la fugă pe scări în sus, în timp ce umbra ei alerga ca un uriaş în urmă-i. El se aplecă, suflă în lampă, iar umbra dispăru. De sus, din capul scării, o auzi râzând.

— Noapte bună, Harry. Uite ce inteligent eşti.

— V-vise p-plăcute. Vise plăcute.

Ce uşor uităm de realitatea din jurul nostru.

Dintre noi toţi, doar Cathal simţea această realitate.

El era singurul care înţelegea cum trebuie să iubim.

Oricât ar părea de curios, noi toţi ceilalţi eram atât de cufundaţi în iubirea faţă de propria noastră persoană,

încât nu ne mai rămânea putere să iubim lumea din afara noastră. Cu excepţia lui Harry, poate, dar Harry nu aparţinea lumii noastre.

Harry era ca aerul proaspăt, răcoros, când deschizi fereastra **într-**o zi călduroasă de vară.

Presupun că, aşa cum li se întâmplă multora, Harry a fost sedus de lumea noastră, de noi, de Termen, de Irlanda. Ne**-**a văzut în acea strălucire a luminii de toamnă, ce lasă**-**n urmă umbre prelungi. Noi nu i**-**am apărut niciodată limpede ca nişte oameni chinuiţi de durere.

Nu am aflat de ce se bâlbâia. Când l**-**am întrebat, a clătinat din cap şi a surâs. Această înclinaţie de a nu face mărturisiri este foarte englezească. Poate că e o calitate admirabilă.

Nu m**-**aş fi putut mărita cu el niciodată.

Ani de**-**a rândul mi**-**a scris scrisori încântătoare, fiecare dintre ele încheie**ndu-**se cu aceeaşi propunere. După primele trei sau patru, am încetat să**-**l mai refuz, considerând că a înţeles că am spus nu pentru totdeauna.

Pentru totdeauna.

Ce cuvânt îngrozitor.

Nimic nu-i veşnic, nici măcar plaja cea lungă sau stâncile de sub casa noastră; chiar şi acestea, în decursul anilor, au luat forme noi, pe alocuri acoperite cu nisip, pe alte părţi dezgolite. Acum se află aici o adâncitură în rocile de lângă capătul cărării, care, pe atunci, nu exista, înăuntrul adânciturii, crabi mici zvâcnesc încoace şi-ncolo, mănunchiuri de buruieni şi lujeri cu frunze verzi închise se leagănă în apă şi, adesea, în oglindirea albastră a cerului ţâşnesc peştişori. Şi numai valurile cele mai înalte ale fluxului ajung până la ea, spălâ**ndu-**i marginile.

Nu pentru totdeauna.

Eu l**-**am iubit pe Cathal, apoi el **s-**a prefăcut în vis. Şi n**-**a mai rămas nimeni să viseze despre mine.

Mă doare spinarea.

Braţele albe ale lui Cathal erau acoperite cu păr negru până deasupra coatelor; mai sus, spre umeri, pielea sa era netedă şi fină, gata să se bronzeze când revenea la Termen pe plaja cea lungă, la unduirea valurilor şi la mine.

Pe şira spinării şi împrejurul umerilor mei albi văpăile morţii mocnesc tot timpul.

Acolo este cineva.

Cineva este întotdeauna acolo.

Se spune că nu trebuie să-mi fie frică. Nici nu mi-e frică, ci doar mă chinuie durerile.

Mi se pare că l-au împuşcat în cap.

Noi n-am ştiut niciodată.

Zdrobindu-i chipul trist şi supt, cu ochii de culoarea apei din adâncitura în stâncă, unde mi-am văzut şi eu chipul oglindindu-se. Chip zdrobit, pe care-l văd uneori în coşmarurile mele.

Inutilă vărsare de sânge.

Oare durerea mă face să gândesc astfel?

Dacă mi-ar trece durerea, aş putea vedea din nou, aş auzi din nou glasuri.

Şi dacă strig?

Da, atunci vin ei pe rând.

Vin cu toţii la chemarea mea, la sunetul glasului meu.

Ei ştiu cum să-mi potolească durerea din trup.

Dimineaţa devreme, umbra dealului se aşterne întunecată peste plajă, decolorând orizontul opac al golfului cu unduirile-i verzui şi cenuşii şi cu legănatul copacilor.

În dimineaţa aceea, cerul era încă albastru, iar norii păreau că atârnă încremeniţi în văzduh. Valuri mărunte licăreau în depărtări, în timp ce aripi albe de păsări pluteau în razele răsăritului de soare.

Cathal stătea singur, nemişcat în umbra dealului; de-a lungul ţărmului nu zbura nicio pasăre.

A uitat de sine, gândi ea, alergând în jos pe cărare.

El nu se clinti, deşi cu siguranţă îi auzise paşii. Nu se mişcă până când mâna ei îi atinse umărul.

— Hei, statuie, spuse ea. Bună dimineaţa, stană de piatră.

Abia atunci se întoarse; se îmbrăţişară, încolăci**ndu-**şi strâns braţele, stând aşa înlănţuiţi fără să scoată un cuvânt, fără să se sărute, fiecare privi**ndu-**şi chipul în ochii celuilalt; numai marea răsufla în timp ce în depărtare licăreau aripi albe şi valuri.

— O, Iisuse Christoase, ce nătărău sunt.

Spuse aceste cuvinte după o tăcere îndelungată, când ea aproape că începuse să creadă că nici n**-**o să**-**i audă glasul.

— Nătărău?

— Credeam că n**-**ai să vii. Credeam că…

Miranda îi luă mâna şi o apăsă puternic pe obrajii ei calzi în răcoarea dimineţii.

— Eu vin întotdeauna.

— Dar ei…

— Ei n**-**au nimic de**-**a face cu noi.

— Uşor de spus.

— Ba aşa e. Nu trebuie să complici lucrurile, Cathal. Nimic nu se poate clinti din ceea ce simt.

El îi zâmbi.

— Oamenii îşi spun acelaşi lucru pretutindeni în lumea asta. Milioane de perechi îşi spun, în clipa asta, exact aceleaşi cuvinte.

— Ce gânduri urâcioase. Nu**-**mi place să te aud vorbind în felul acesta.

— Ai de gând să faci baie?

— Mă azvârlu în apă şi ies. Dar tu?

— Eu nu. M**-**am dezobişnuit. Până la vară nu mai intru în mare.

Ea îşi dezbrăcă halatul, îl dădu lui să**-**l ţină şi alergă grăbită în mare. Străbătu cu iuţeală plaja şi începu să

înoate. Făcu un ocol larg, agifând irizările de valuri, apoi reveni pe ţărm

— Am îngheţat, spuse luând halatul, îl îmbrăcă, apoi se căzni să-şi scoată costumul ud. Dă-i sănătos. Nemaipomenit.

Scutură din cap ca un câine. Ce straşnic este să nu ai părul lung.

— Fugi.

Ea se ridică în vârful picioarelor şi-l sărută cu buzele ude, lăsându-i un gust sărat.

— Fug repede acasă. Ne vedem la prânz.

— Eşti sigură?

— Am fugit.

Se îndreptă, alergând, în sus spre cărare.

— Fireşte că sunt sigură.

Îndepărtându-se, îi făcu semn cu mâna. El se întoarse şi o porni agale pe lângă stânci, singur, încet, de-a lungul plajei, din nou către lume.

Ce fel de pasăre neagră o fi, se întrebă în sinea ei, privindu-l cum păşeşte cu grijă. Ce fel de pasăre cu picioare lungi, cu capul uşor aplecat de parcă ar căuta râme în nisipul umed?

După ce trecu de colţul casei, pe lângă copacul Doicii, auzi pe cineva declamând:

— „Trezeşte-te! Căci zorile-n potire de lumină

Izbit-au muchia de stâncă ce reazemă zboruri de stele”.

Harry stătea la fereastra deschisă a camerei, iar glasul său străbătea peste pajiştea verde.

— Şi iat-o!

Se înclină plin de curtoazie spre ea, fără să-şi întrerupă declamaţia:

— „I-iat-o! Vânătorul de la Răsărit a inundat

Foişorul sultanului, în arcane de lumină”.

— Bună dimineaţa, frumoasă domnişoară.

Miranda flutură costumul ud spre el.

— Ce poetic eşti la ora asta atât de matinală.

— Am făcut o şcoală care ne-a costat scump. O groază de bani risipiţi, zău aşa. Şi unici nu-mi mai aduc aminte versurile care urmează.

Ea chicoti.

Pijamaua lui era de mătase albastru-deschis, cu dungi bleumarin. Foarte nemilitară, reflectă ea.

— Este devreme? întrebă el. Stau aici de nu ştiu cât timp, privind Vânătorul de la Răsărit împresurând locul. Te-am zărit alergând pe cărare în jos… la mare? Aşa-i că acolo te duceai? Detectivul Sher*lock Har*rington deduce că ai făcut baie în mare.

Ea se îmbujoră.

— Eu?…

— Crezi că-ţi face bine? La urma urmei, suntem deja în octombrie. Sau sunt eu demodat?

— Merg, de obicei, pe ţărm să privesc păsările. Dimineaţa, în zori, plaja este plină de păsări. Dansează.

— Şi înoţi. Era cât p-aci să vin după tine, dar am crezut că p-poate a… ăă…

Se opri şi o privi. Ea se aplecă pentru a-şi şterge picioarele de nisip, apoi îşi agită puţin degetele, ca să scape şi de ultimele fire.

— Te-ai pierdut în ceaţă. Te-am văzut o clipă şi-apoi ai dispărut. Poate că eşti un strigoi, din câte îmi dau eu seama… Mai ştii?

El se aplecă şi mai mult spre ea, gata să cadă peste pervaz. Ea îl privi zâmbind:

— Ce-ai spus?

— Când m-am trezit azi dimineaţă, mă aşteptam să mă găsesc în patul meu de la cazarmă. Şi m-am simţit atât de bine să mă aflu aici… Şi tu… şi cea mai dulce adiere de mirosuri… m-mirosuri.

— Adiere?

Miranda îşi ridică nasul adulmecând.

— Ouă cu şuncă, izbucni ea în râs. Îngrozitor de prozaic. Omar Khayyam nu merge deloc cu ouă şi şuncă.

— Din păcate, sunt obligat să r-recunosc că sunt în primul rând un om al ouălor cu şuncă.

— Eşti un clovn. Mi-e frig. Trebuie să mă duc să mă îmbrac. De obicei nu mai zăbovesc după ce mă scald.

Se îndepărtă pe prundişul ce-i scârţâia sub picioare, spre intrarea laterală a casei.

— E nostim să avem un clovn în casă. Haide, dă-i zor şi îmbracă-te repede, clovnule, altfel Andrew va înfuleca toată şunca.

— Îmi pun ceva pe mine şi fug jos.

— Sper să nu-ţi îmbraci porcăria aia de uniformă.

Şi dispăru. El auzi uşa închizând-se în urma ei.

— C-costum de golf, răspunse el în vânt. M-am ggândit la costum de g-g…

O dată sfârşit micul dejun, domnul Martin îl invită pe Andrew în biroul său. Peste tot grămezi de cărţi. Pe trei şevalete se aflau întkise hărţi ale diferitelor locuri din moşie, cu noile plantaţii haşurate cu minuţiozitate. Terenurile recuperate din largul golfului şi cele în curs de amenajare erau haşurate în culori diferite. Povârnişul dealului dintre sat şi ocean era acoperit cu păduri de conifere. Un sistem de diguri şi rigole de drenaj străbătea câmpurile joase din vecinătatea mării.

Andrew privea hărţile fără să spună un cuvânt. În spatele său aşezat la birou, domnul Martin tot scotea hărţi de sub un teanc de hârtii şi le răsfira pe rând.

— Sper că te-ar interesa să vezi… A trecut atâta timp de când… am stat rău cu scrisul întotdeauna.

— Sincer să fiu, nu înţeleg.

Tatăl său se apropie şi rămase în picioare privind hărţile din faţa lor.

— Cele de colo reprezintă locul în general… Toată

zona. Acolo sunt satul şi holdele, aici terenul până jos, în golf, iar dincolo vechiul Termen şi dealurile. În alte hărţi le am pe toate mult mai în detaliu. Dacă te interesează. Iată, aici pe porţiunea haşurată cu roşu, totul este teren recuperat, câteva sute de acri. Dillon şi cu mine am conceput acest sistem singuri. Uite… spuse el năpustindu-se înapoi spre birou. Priveşte. Aici… Dacă te interesează. Este un sistem de încrucişări de rigole şi drenaje. Dacă te interesează.

Andrew nu schiţă niciun gest.

— Am fost şi în Olanda. Dillon şi cu mine. O săptămână întreagă. Fără îndoială ar fi trebuit să-ţi scriu despre asta. Fascinant.

— Te cred.

— Mi-am stors creierii, apoi mi-am spus, de ce naiba să nu merg până în Olanda. Am făcut câteva erori serioase, desigur, dar în final am izbutit. Am scris şi o lucrare foarte interesantă.

Câteva clipe îl privi pe fiul său în tăcere.

— O lucrare, repetă el. A fost publicată în „Journal of Ferestry and Estate Management”. Desigur, totul este legat de planurile de împădurire… Adică asta e ceea ce i-a atras. O publicaţie de ţinută… Pot să-ţi arăt…

Se întoarse spre rafturile de cărţi din spatele său.

— După cum văd, nu te-ai schimbat deloc.

— Să mă schimb? Toate lucrările astea de aici sunt elaborate de mine. Trebuie să le citeşti. De ce să mă fi schimbat? Ar fi trebuit să mă fi schimbat? întrebă el îngrijorat.

— Se schimbă timpurile, tată!

— Aşa e. Într-adevăr, aşa este. În curând am să termin. Foarte curând voi avea ceva de oferit… Am nevoie de Charlie Dillon să mă mai ajute vreo două, trei săptămâni. El mă face să mă ţin de lucru… iar în aceste condiţii, în tot ce am făcut şi am descoperit, în datele şi

experimentele adunate laolaltă… aici apare rolul său. Se pare că el poate face un pic de rânduială prin haosul meu. Am ajuns la partea unde îmi formulez propunerile în scris.

— Ce fel de propuneri?

— Este vorba de un plan cuprinzător, dragul meu… Nu am în vedere numai satul acesta. Am avut prilejul să-mi **f**ac experimentele aici, dar am în vedere întreaga Irlandă, spuse privindu-şi **t**riumfător fiul. Irlanda. Planuri pentru păduri de foioase şi perdele uriaşe de protecţie, de copaci care cresc repede pentru a fi întrebuinţaţi, da, ai auzit bine, cu siguranţă o cultură a copacilor ce cresc repede… toate acestea fac parte din planul meu. Vezi tu, când tăiem pădurile, noi, oamenii, distrugem pământul.

— Vai, tată, dar nu ţi se pare că sună un pic cam melodramatic?

— Deloc. Sunt sigur că nu… Plantări combinate cu suprafeţe întinse de drenaj. Mii şi mii de acri de pământ abandonat pot, trebuie să primească o nouă viaţă. Gândeşte-te **n**umai ce înseamnă acestea pentru populaţie…

— Visuri deşarte, aiureli.

— Nu, nicidecum.

— Şi după ce strângi toate materialele astea laolaltă, ce intenţionezi să faci cu ele?

— Să le prezint, desigur.

— Cui vrei să**-**ţi prezinţi opusul? izbucni Andrew în râs.

— Păi…

— Cui dracu’ îi pasă?

— Guvernului nostru. Vom avea în curând un guvern al nostru, sper. Dacă le va păsa de viitorul ţării, atunci pământul…

— Pentru Dumnezeu, tată. Eşti un nătărău bătrân. Chiar dacă veţi avea un guvern propriu, el nu va apuca nici măcar să afle despre propunerile tale. Va fi o adunătură de

pistolari impulsivi. Ce te poate face să crezi că îi vor interesa planurile tale de drenare?

Domnul Martin suspină.

— Cred că-i bine să recunoaştem că părerile noastre despre această ţară diferă. Desigur, dacă te-ai fi hotărât să-ţi petreci mai mult timp acasă cu noi…

— Acasă? Aceasta nu a mai fost casa mea, după ce a murit mama.

— Se pare că tu ai vrut să fie aşa.

— Nu m-ai întrebat niciodată, nu-i aşa? Niciodată nu ţi-a j) ăsat.

În hol se auziră voci şi râsul Mirandei.

— Ţi-a păsat vreodată, spune?!

Domnul Martin îşi ridică braţele, în semn de neputinţă.

Andrew! Hei, Andrew!

Uşa se deschise şi apăru capul Mirandei.

— Dumnezeule, amândoi păreţi supăraţi. Haide, Andrew, ţi-am adus poney-ul aici la intrare. E păcat să pierdem o zi atât de frumoasă stând înăuntru. Pun pariu că te-ai ciorovăit cu tata. Am să te pârăsc Doicii.

Îşi trase capul înapoi şi pe când traversa holul îi strigă tatălui ei:

— propos, l-am invitat pe Cathal la prânz. Nu-ţi face griji. I-am spus deja bucătarului. Haide odată, Andrew. Doar nu vrei să te aşteptăm toată ziua.

Andrew nu se clinti.

— Du-te mai bine, îi spuse tatăl său. Are dreptate. Vremea se poate schimba din**tr-**o clipă **într-**alta.

Se aşeză, trase câteva hârtii spre el, îşi luă creionul în mână şi aplecâ**ndu-**şi capul, păru să fi uitat cu totul de fiul său care stătea în picioare, alături.

Andrew mai rămase câteva clipe cu privirile la el, apoi ieşi după sora lui, închizând încet uşa.

Este ciudat să călăreşti în galop fără povara părului

în jurul gâtului.

Libertate.

Eu aveam un sentiment de linişte, iar ei se zbenguiau ca nişte şcolari.

Libertate.

Faţa lui Andrew **s-**a destins pe măsură ce galopam de**-**a lungul malului.

Briza caldă, aproape fierbinte, ce adia dinspre vest ne mângâia feţele. Săream peste mici grămezi de pietre, intrând şi ieşind din apă, lăsând urme ciudate în nisip. Am urcat dealul până la ruinele Vechiului Termen şi de acolo am privit îndărăt spre casa noastră, caldă, primitoare, din ale cărei coşuri se înălţau vălătuci de fum ca nişte steaguri, iar ferestrele străluceau înviorate de razele soarelui. Am ocolit marginile unei noi plantaţii de**-**ale tatii şi, lăsând caii să pască, ne**-**am cocoţat pe unul dintre digurile lui şi am mers până la colinele de nisip îndreptate spre ocean.

Umbră şi lumină, pe măsură ce norii alunecau pe cer; feţele noastre umbrite, la răstimpuri, se umpleau din nou de lumină atunci când soarele se ivea din nou.

Umbră şi lumină. Tăinuire şi revelaţie.

Sub oglinda mării pluteau straturi întinse de ierburi, estompâ**ndu-**şi conturul de câte ori soarele se ascundea după nori, şi apărând din nou la vedere când se însorea iarăşi, apăsate de propria lor greutate asemeni părului pe care mi**-**l tăiasem mai zilele trecute. Râdeam cu toţii în jocul de umbră şi lumină, un râs imaterial pe care**-**l spulbera vântul, la fel cum spulbera şi chemările pescăruşilor ce se pierdeau pentru totdeauna în depărtări.

Îmi aduc aminte lumina şi umbra de atunci.

Bineînţeles că întârziaseră la prânz.

Când au intrat în sufragerie, domnul Martin şi Cathal stăteau oarecum descumpăniţi, sorbi**ndu-**şi sherryul din pahare vechi, încrustate.

Faţa Mirandei strălucea de bucurie şi soare. Se repezi la tatăl ei şi-l îmbrăţişă.

— Tată dragă, ne pare rău că am întârziat. Eu sunt de vină. Am uitat de timp. Am făcut un drum minunat călare. Salut, Cathal. *Mea maxima culpa*.

Făcu doi paşi spre el, apoi se opri.

— Hm… mormăi domnul Martin care ţinea să-şi ia mesele la ore fixe, şi se îndreptă spre masă. Voi o să vă beţi sherryul la masă. Altfel bucătarul se va înfuria.

Trase un scaun şi îi făcu semn lui Harry să se aşeze.

— Vezi, tinere domn, eu mă aflu la cheremul servitorilor.

Miranda pufni în râs.

— Nu-l lua în serios. Este necruţător cu punctualitatea. Cathal, aşază-te aici lângă Andrew.

— Nu l-ai cunoscut pe prietenul lui Andrew, Charlie… domnul căpitan… ăă?

— Cine vrea un pahar de sherry?

Andrew ridică capacul carafei.

— Surioară? Bună ziua, Charlie. Vrei sherry, Harry?

— Ne-am cunoscut ieri, pe plajă. Bună dimineaţa sau mai bine bună z-ziua. Sherry? Da, te rog.

Cathal murmură ceva şi se aşează.

— Charlie trage nădejdea că va avea timp să mă ajute să rânduim toate lucrările şi hârtiile mele. Sună clopoţelul, Miranda, şi anunţă-i că v-aţi întors. În următoarele câteva săptămâni va avea răgazul să le rânduiască cu mintea lui bine organizată. Da, într-adevăr, el are o minte mult mai bine organizată decât a mea. Să ştii…

Miranda traversă sufrageria şi trase şnurul de lângă şemineu. Undeva, departe se auzi un sunet de metal izbit de metal.

Domnul Martin se aplecă peste masă spre fiul său.

— …să ştii… şi el tinde să fie niţel cam sceptic, aşa ca tine.

Andrew râse amuzat, aşezân**du-**se”.

— Eu nu sunt doar niţel cam sceptic. Eu sunt sceptic de**-**a binelea.

Tatăl se întoarse spre Harry.

— Sper că v**-**a tihnit plimbarea călare. Până unde te**-**au dus?

Peste dealuri, departe. A f**-**fost…

— I**-**am dat să**-**l călărească pe Topsy. Să vedem dacă o poate struni. Pentru un englez, nu călăreşte prea rău.

Trecând pe lângă Cathal, pentru o clipă îşi lăsă uşor mâna pe umărul lui. El se întoarse spre ea cu o privire întunecată.

— De câte ori ţi**-**am mai spus să nu fii răutăcioasă cu musafirii?

— Nu vă faceţi probleme cu mine, domnule, spuse Harry. Mă descurc. Totuşi, este o iepşoară nărăvaşă. Era cât pe ce să mă t**-**trântească de vreo câteva ori.

Miranda izbucni în râs.

— Este adevărat! Era caraghios, nu-i aşa, Andrew?

Andrew zâmbi vag.

— Era cât pe ce să**-**l arunce **într-**o tufă de ciulini şi de osul**-**iepurelui. O, de-ai fi văzut ce faţă speriată avea.

Două fete tinere intrară cu farfurii pe care le aşezară pe bufet.

Andrew se răsuci spre Cathal.

— Înţeleg că nu lucrezi aici.

— Aşa**-**i.

Una dintre fete înconjură masa, aşezând câte o farfurie în faţa fiecăruia.

— Mă gândeam că lucrezi aici. Dacă îmi aduc bine aminte, ai dorit întotdeauna să lucrezi aici. Abia aşteptai să calci pe urmele tatălui tău, ca să mă exprim aşa.

— **S-**au schimbat vremurile. Tu ai plecat de mult. Mulţumesc, spuse el, când i se aşeză o farfurie dinainte. **S-**au petrecut o mulţime de lucruri în ultimii ani.

— Am remarcat, spuse cu sarcasm Andrew.

— Da, întări Cathal. Ochii săi clipiră spre Miranda. Ea îi zâmbi scurt, lăsând-şi privirea în jos.

— Aşadar… dacă pot întreba… ce…?

Cathal luă cuţitul şi furculiţa şi începu să taie bucăţile de carne din farfurie.

— Am constatat că pot citi şi scrie… dacă îmi pun capul la contribuţie.

— Am fost la Vechiul Termen, îi spuse Miranda tatălui.

— Da? Probabil că ţi-au explicat – se întoarse domnul Martin spre musafir. Acolo este locul unde se afla casa noastră la început. Un fel de fermă citadelă. Ai văzut scheletul ei. Fusese construită să reziste prădăciunilor, dar era vulnerabilă furtunilor din timpul iernii. De aceea străstrăbunicul a hotărât că venise vremea să aibă o casă confortabilă şi a construit-o pe aceasta. Un adăpost.

— Dacă nu lucrezi aici, continuă Andrew, atunci unde?

— Termen, ridică domnul Martin vocea, înseamnă sanctuar. Vine din irlandeză. Tearmann. Cam aşa ceva, nu-i aşa, Charlie? Mi se împleticeşte limba în irlandeza asta.

Cathal zâmbi şi a dat din cap.

— Tearmann – repetă el cuvântul.

— Sanctuar, repetă şi domnul Martin.

— Un n-nume p-potrivit pentru vremurile astea.

— Cu ce te ocupi? Cum îţi câştigi existenţa, dacă îmi permiţi să te întreb?

— Ei, Andrew, nu fi plictisitor, interveni Miranda, aplecându-se peste masă spre fratele ei. Este la facultate, desigur.

Andrew tresări.

— Dumnezeule mare!

Cathal râse scurt.

— Vrei să spui că eşti la Trinity?

— Nu, la cealaltă.

Andrew luă o bucată de conopidă în gură şi o mestecă.

— A, da, zise el după ce înghiţi. Desigur. Universitatea naţională. Părinţii tăi trebuie să fie mândri de tine.

— Spuneţi-mi, domnule, aveţi t-tulburări pe aici?

— Tulburări? Domnul Martin îl privi surprins.

Cathal vorbea cu glas scăzut cu Andrew, aproape în şoaptă.

— Datorită tatălui tău. El m-a îmboldit. El **s-**a zbătut mult pentru mine. Ei nu **s-**ar fi gândit la aşa ceva, dacă domnul Martin nu ar fi…

— Mă uimeşti.

— Tulburări cu Shinner-ii, ceva de genul acesta? înţelegeţi ce vreau să spun.

— Săptămâna viitoare va fi vânătoarea de pui de vulpe. Nu puteţi sta mai mult aici? N-ar fi plăcut, tată, dacă ar mai rămâne câteva zile?

— Tulburări… se încruntă domnul Martin. Nu, nu sunt tulburări aici.

— Eu t-tocmai…

— Îţi promit că nu te mai pun **s-**o călăreşti pe Topsy.

— Aici este un loc foarte liniştit. Mai doreşti conopidă? Serveşte-te dacă vrei. La prânz fiecare se serveşte singur.

— Mai vreau puţină. Harry îşi împinse scaunul îndărăt şi se ridică. Sunt pur şi simplu hămesit după aerul proaspăt pe care l-am respirat. Miranda, pot să te servesc şi pe tine?

Ea clătină din cap în semn că nu mai doreşte.

— Mai doreşte cineva c-c-conopidă?

Nimeni nu-i răspunse.

— Serveşte-te şi tu, fiule.

Harry se duse cu farfuria în mână la bufet.

Andrew îşi aşează meticulos furculiţa şi cuţitul pe farfurie.

— Ce studiezi?

— Filosofia, răspunse Cathal.

Urmă un moment de tăcere, apoi Andrew îşi dădu capul pe spate şi izbucni în râs.

— Filosofia?

— Mă bucur că te amuză.

— Şi ce crezi c-ai să faci cu ea? O droaie de vorbe nătângi, idei. Cui îi trebuie aşa ceva? Ele nu fac decât să zăpăcească lumea.

Îl privi pe Cathal în ochi, dar nu-i mai dădu răgaz să răspundă.

— Clerul, câţiva învăţaţi, poate o mână de scriitori gomosi. Ai de gând să intri în rândul clerului? Nu, presupun că nu. Filosofie. Auzi, Harry? îşi înclină scaunul pe spate, privind spre bufet la prietenul său. Ai auzit?

Harry îşi drese glasul, puse capacul pe vasul cu legume, se întoarse la masă. Chipul Mirandei trăda o oarecare îngrijorare.

— Da, răspunse el. Am auzit.

— Da.

Glume şi poveşti, gândi Andrew, astea ne lipsesc acum.

— Spune-mi, Charlie, ce ai de gând să faci cu filosofia? Hai, spune!

— Am socotit că pot avea şi eu o contribuţie la schimbarea lumii. Este foarte util să ai o gândire clară, dacă doreşti acest lucru.

— Ce te face să crezi că lumea trebuie schimbată?

— F.I.L.O. Harry înfigea furculiţa în bucăţile de conopidă, în timp ce pronunţa răspicat literele.

— Eu am vederile mele. Tu le ai pe ale tale.

— Eu cred că… interveni Miranda, privind spre tatăl ei, care se uita pe fereastră.

— Mai vorbeşte-mi despre schimbarea lumii, Charlie. Mă interesează. Eşti şi tu impli…

— Tată… tată…

— F.I.L.O.Z.O.F.I.E.

Harry îşi izbi mâinile de masă, iar argintăria zornăi.

— Uite că pot să-l spun pe litere cum se scrie. Ştiţi, eu eram cel mai bun în clasă la ortografie.

Se întoarse spre Miranda, întinse mâna şi i-o apucă pe a ei, ţi**nându-**i-o uşor.

— Egipt a fost ultimul cuvânt din cartea mea de ortografie, nu ţi se pare ciudat? N-am înţeles niciodată de ce? La urma urmei nu-i cel mai greu cuvânt de scris, nu-i aşa? E-G-I-P-T. Simplu. Chiar şi egiptenii înşişi îl pot scrie c-c-corect… Andrew, de ce nu mi-ai **s**pus că ai o surioară aşa de f-fru**m**oasă?

Miranda îşi răsuci mâna, trăgâ**nd-**o dintre degetele lui. Se înroşise la faţă.

— F.R.U.M.O.A…

Cathal se ridică în picioare.

— Cred, domnule, dacă îmi permiteţi…

Toţi îşi îndreptară privirile spre omul înalt cu braţele lungi ce i se bălăngăneau pe lângă trup. Domnul Martin suspină şi gesticulă cu şervetul alb, scrobit, pe care-l ţinea în mână.

— Stai jos, băiatule. Nu fi prostănac. Trebuie să înveţi… reflectă o clipă, apoi repetă… să înveţi. îşi tamponă buzele cu şervetul. Aş dori ca voi, tinerii, să fiţi prieteni. îşi roti privirea în jurul mesei.

Numai Harry îl privea în ochi.

— Stai jos, Charlie, termină-ţi mâncarea.

Cathal nu se clinti.

— Cathal…

Miranda îi făcu semn să se aşeze.

— Îmi pare rău, domnule… rosti el încet.

— Ce tot o ţineţi încoace şi-ncolo cu numele ăsta de

Cathal? Numele lui este Charlie. De ce îi spuneţi Cathal?

— Aşa îmi place mie, răspunşe Cathal înainte ca Miranda să fi avut timp să spună ceva. îmi poţi spune cum vrei, dar ţine minte că eu prefer Cathal. Se întoarse spre domnul Martin cu o plecăciune stângace, aproape grotescă şi spuse:

— Îmi pare rău, domnule, dar trebuie să plec. Am întârziat, deoarece este deja…

— C-c-cum se ortografiază Cathal?

— Am o întâlnire. O obligaţie pe care trebuie să mi-o respect.

— Cathal vine de la Charles, îi explică Miranda fratelui ei.

— Charles e Cathal?

— Da, în engleză. Deci, domnule, dacă-mi permiteţi, într-adevăr n-ar fi trebuit să… Dar… Privi spre Miranda. Dar…

— O, Doamne, exclamă Andrew. Aş fi putut să-mi dau seama.

— Fugi, băiatule, dacă trebuie să fii la timp. Cred că urmează o budincă grozavă. Păcat că o scapi. Dar…

Cathal se îndreaptă spre uşă.

— Te întorci pe aici, nu-i aşa? înainte să pleci la Dublin? Avem o mulţime de…

— C.A.H.I.L.L…

Harry se uită la ceilalţi, să se convingă dacă este corectă această ortografiere.

Miranda râse.

— Am să mă întorc cât pot mai repede. Dar nu sunt sigur. Cât pot mai repede.

— C.ca-hill?

— C.A.T.H.A.L. dacă ţii să ştii exact, spuse el, şi ieşi pe uşă.

Harry tresări.

— Ia te uită! Cine s-ar fi gândit la o astfel de scriere?

— Cathal! Miranda ţâşni de pe scaun şi ieşi în fugă după el.

— Stai, te rog.

Străbătu holul şi se agăţă de braţul lui Cathal tocmai când el deschidea uşa de la intrare.

— N-are rost să te superi pe Andrew. Cathal… El este atât de sâcâitor. Asta e. Întotdeauna ne făcea în ciudă. Ca să mă facă să plâng. Nu-ţi aminteşti?

Rămaseră lângă uşa deschisă, în timp ce vântul se strecura pe lângă ei în casă, mişcând preşurile de pe podea şi franjurile bogate ale draperiilor ce se arcuiau în portalul dintre hol şi casa scărilor.

— Se înteţeşte vântul.

El privi în sus spre cerul ce se înnoura. Miranda îşi înfipse degetele în braţul lui.

— Atunci puteai să-i ţii piept.

Cathal surâse şi îi mângâie faţa uşor.

— Nu este vorba de Andrew. Sunt gata să mă măsor cu el oricând. El poate fi oricât de teribil, dar acum nu-i vorba despre asta. De fapt, nu trebuia să fi venit deloc. A sosit un mesaj… dar n-am vrut să te fac să crezi că… şi apoi v-aţi întors atât de târziu.

— Un mesaj?

Încuviinţă din cap şi o trase afară pe scări, în bătaia vântului; ea se zgribuli puţin.

— Un mesaj? Ce fel de mesaj?

— Mi s-a trimis ordin să mă prezint la o întâlnire. Am găsit un bilet când m-am întors azi-dimineaţă acasă.

Luă mâna Mirandei şi o sărută.

— Ce faci tu…? De ce…? Cathal… De ce?

— Nu ştiu nici eu, şopti el în degele ei, cuprinse între degetele lui tremurânde.

— Nădăjduiesc, în numele cerului, să nu mă vâre în vreo unitate activă. Tocmai acum când am examene…

Haide, am să întârzii.

Îi lăsă mâna şi rămaseră tăcuţi, privi**ndu-**se. Un strop de ploaie se sparse pe trepte la picioarele Mirandei.

— **S-**a sfârşit, suspină ea. O, dragul meu, dragul meu, Cathal…

— Ce **s-**a sfârşit?

Încă un strop de ploaie, apoi încă doi. Treptele se umpleau de stropi.

— **S-**a sfârşit iluzia de fericire. Am trăit**-**o o clipă. În ciuda… în ciu… o clipă, dar s-a sfârş**i**t. O să ai grijă de tine, nu?

— Da, o să am.

— Te udă. O să plouă zdravăn.

Cathal coborî treptele, se opri, apoi se întoarse şi o privi:

— Harry ăsta…?

Chicoti.

— Este o companie plăcută pentru tine, nu-i aşa?

— Este un mucalit. Din când în când este bine să întâlneşti un tip glumeţ cum e el. N**-**ai niciun motiv de îngrijorare. Ţi**-**am spus asta şi azi**-**dimineaţă. Am vorbit serios. Hai, du**-**te acum şi ai grijă de tine.

El încuviinţă din cap.

Îl privi coborând treptele, apoi târâ**ndu-**şi paşii în josul străzii. Vântul îi umfla spatele hainei. Trebui să**-**şi ţină pălăria cu mâna. Frunzele castanului tremurau, gata să cadă.

Aveam douăzeci şi nouă de ani când **s-**a stins tata.

Într-adevăr…

Aproape că se lăsase seara când am intrat pe uşă. Un frig de primăvară; primăvară, nici zi, nici noapte. În încăpere becurile erau aprinse, electricitatea pentru care îl cicălise atâta timp Doica. Nu fuseseră trase perdelele, iar cenuşiul înserării bătea în fereastră.

El şedea în fotoliul cel mare de lângă foc, cu ochelarii

atârnaţi caraghios pe vârful nasului.

Nu reuşise să se deprindă vreodată cu ochelarii; nu ştiuse niciodată cum să şi-i pună pe nas, de obicei îi alunecau pe nas în jos, ori îi stăteau strâmb, dacă-şi mişca prea repede capul. Uşa a scârţâit când am deschis-o şi am intrat. El îşi ridică privirea din ziar, cu ochelarii atârnându-i, cum am mai spus, caraghios pe vârful nasului.

— Miranda.

Şi cu aceasta s-a sfârşit.

N-am putut niciodată să-mi dau seama ce avusese de gând să-mi spună. Poate dorise să-mi rostească numele în ultima sa clipă de viaţă. Moartea ne-a luat pe amândoi prin surprindere.

Ziarul, împăturit cu grijă, aşa cum îl împăturea el mereu, i-a alunecat din mâini pe duşumea.

Mă oprisem în uşă, cu părul ud de ploaie şi priveam ziarul alunecându-i pe jos, ascultându-i foşnetul, auzind ecoul numelui meu.

— E o mizerie afară… am spus eu ca răspuns la ceea ce socotisem că fusese un salut.

Capul său s-a aplecat înainte pe piept, asemeni capului unui bătrân care moţăie.

— Am să trag draperiile.

Pe când rosteam aceste cuvinte în pustiu, m-am îndreptat spre fereastră.

— …să mai oprească din frig.

Mi-am întors privirea spre el, peste umăr, surprinsă de pustiul din cameră. Ziarul era jos lângă piciorul său drept. O flacără a pâlpâit în şemineu, iar faţa lui a tremurat într-o lumină aurie.

— Tată…

M-am oprit din mersul spre fereastră, m-am răsucit şi-am traversat încăperea cea mare către el. Lampadarul din spatele fotoliului era stins. Am întins mâna încă rece de

afară, am aprins lumina şi l-am privit câteva clipe. Părul lui argintiu era încă des. A fost întotdeauna mândru de părul său, una dintre puţinele sale vanităţi. Creştea des şi drept, ca părul unui bărbat tânăr.

Am auzit spunându-se că părul şi unghiile continuă să crească multă vreme după moarte. Mă întreb dacă-i adevărat sau nu.

M-am aplecat să-i sărut părul des şi, pe când mă aplecam, mi-am dat seama, adică nu, nu acesta este cuvântul potrivit, încetul cu încetul am devenit conştientă că acolo nu mai era o fiinţă vie. Am întins mâna şi i-am atins umărul.

— Da, Miranda sunt. Miranda.

Capul îi căzu într-o parte, iar ochelarii îi alunecară şi ei mai mult, atârnând oarecum patetic pe un obraz.

M-am aplecat şi am luat ochelarii. Nu suportam să arate absurd într-un astfel de moment.

Ce trebuie să fac?

Am rămas pironită acolo, cu ochelarii în mână, în timp ce flăcările din şemineu trimiteau unduiri vii pe chipul lui.

Ce fac oamenii în astfel de momente?

Să ţip?

Lui nu i-ar fi plăcut.

Să plâng?

Bătăile inimii îmi tunau în urechi.

Am azvârlit ochelarii pe o masă din apropiere, unde se afla un exemplar verde al cărţii „Pomi şi plante perene în insulele britanice” volumul doi, cu adnotări atente pe fiecare pagină, cu scrisul său mărunt şi îngrijit, şi o mapă de piele maro, conţinând o mulţime de notiţe proprii, şi stiloul de argint, un cadou oferit de Andrew la ultimul Crăciun. Ochelarii au zăngănit izbindu-se de aceste obiecte atât de preţioase.

Aproape alergând, am traversat încăperea şi am

deschis partea de jos a uneia dintre ferestrele orizontale.

Ştiam că trebuie să fac acest lucru.

Vântul vuia în fereastră, împrăştiind stropi de ploaie pe parchet, luptându-se să pătrundă ca să ne distrugă echilibrul ordonat al existenţei. Speram din tot sufletul ca vântul să nu oprească zborul sufletului afară.

Ar fi fost normal să plâng. M-am gândit şi eu la asta. Ar fi fost lucrul cel mai normal pe care aş fi putut să-l fac în acele clipe.

Scumpul meu tată.

Mă gândeam la aceste cuvinte ca la începutul unei scrisori pe care nu aveam s-o scriu niciodată.

Stăteam la fereastră, vântul mă izbea în timp ce ploaia îmi biciuia picioarele: mâinile mele reci, mai reci decât era el când l-am atins, îmi atârnau inerte pe lângă trup.

Prin minte îmi treceau gânduri absurde.

Mă gândeam, scumpul meu tată.

— Mă gândeam că Doica ar fi ştiut ce trebuia făcut.

Ea ar fi plâns, mă gândeam eu.

Ea plângea de ţi se rupea inima când era cazul, dar avea şi simţ practic, ar fi ştiut cui să telefoneze, cum să se descurce într-o astfel de situaţie.

Au foşnit hârtiile de pe masa de lângă el, o pală de fum s-a desprins din şemineu, s-a răsucit şi s-a răspândit în golul din încăpere.

Am hotărât că o să plâng mai târziu. Mâine.

De-acum am rămas singură pe vecie.

Am să plâng după ce vom fi săvârşit tot ritualul.

Lacrimile vor fi lacrimi intime, numai ale mele.

Lacrimile pentru Cathal au fost şi ele numai ale mele.

Nouăsprezece ani.

În clipa aceea, la fereastră, când sufletul lui a trecut în zbor pe lângă mine, mi-au venit în minte gustul şi usturimea lacrimilor de odinioară.

Gustul sărat în gură, săptămâni de-a rândul.

Durere.

Cuvânt pe care nu-l mai prea folosim.

Cuvânt greu.

I-am simţit apăsarea crescând pe umerii mei.

Simţeam vântul rece pe glezne”.

Nu ştiam că te-ai întors.

Inima mea, care se aştepta numai la tăcere, a zvâcnit puternic.

M-am întors şi am zărit-o pe Peggy Dillon, menajera noastră, stând în picioare în uşă.

— Voiam să văd ce face focul.

A început să meargă cu pas apăsat prin încăpere.

Pantofii ei negri lucioşi scârţâiau.

— El îl lasă mereu să se stingă, apoi se plânge de frig. De ce ţii fereastra aia deschisă, Miranda?

Mi-a rostit numele cu asprime.

Nu am putut vorbi. Nu mă puteam gândi ce să-i spun. Limba părea că-mi astupă toată gura, nelăsând niciun cuvânt să fie rostit.

— Miranda! Domnişoară Miranda! Are să moară de frig dacă mai ţii fereastra aia deschisă.

O aud umblând în lada de cărbune.

Un sunet atât de firesc.

Dar iată că şi moartea este firească, cea mai firească dintre toate întâmplările şi cea pentru care suntem cel mai puţin pregătiţi. A aruncat o lopăţică de cărbune în foc.

— Miranda, nu auzi ce-ţi spun?

S-a îndreptat de şale. Avea dureri reumatice în spinare şi iarna mişcările îi erau greoaie. Am închis fereastra.

M-am gândit că dacă sufletul său nu zburase până în acel moment, înseamnă că **s-**a hotărât să rămână acolo unde era.

— Ţi **s-**a întâmplat ceva?

— Nu.

Găsisem, în sfârşit, cuvântul. L-am rostit.

— Tata…

Am arătat spre fotoliul în care el părea că adormise.

Peggy îl privi şi ea, părul moale, ziarul împăturit cu grijă jos pe parchet lângă piciorul său drept.

— Când am intrat aici, m-a strigat pe nume… Miranda… şi apoi, apoi… cred că a murit.

M-a privit de parcă n-aş fi fost în toate minţile, apoi s-a aplecat asupra lui. Ca să se încredinţeze, i-a atins cu mâna un genunchi, apoi i-a atins faţa, un gest pe care cred că nu l-a făcut niciodată în toţi aceşti ani de când a stat la noi şi ne-a purtat de grijă. Şi-a îndreptat din nou spinarea, cu dificultate vădită şi, fără să-şi dea seama, şi-a şters degetele pe halat. A făcut semnul crucii.

— Dumnezeu să-l odihnească în pace.

— Amin, am spus eu.

Scumpul meu tată… amin, amin. Scrisoarea mea era scrisă.

— Cred că o să aibă pace, am spus.

Lacrimile au început să-i şiroiască pe obraji. A scos o batistă albă, mare din halat şi şi-a lipit-o strâns de ochi.

— Of, of… of.

Am alergat spre ea, ocolind stângaci măsuţele acoperite cu ornamente şi fotografii, bucuroasă că am ceva de făcut în acele momente. Am îmbrăţişat-o strâns.

— Haide, lasă, Peggy. O să aibă pace. Ce mod măreţ de a muri. Ia-o aşa.

Suspine amarnice îi ţâşniră din piept.

— Am făcut ce am putut eu mai bine pentru el.

— Ştiu că ai făcut, ştia şi el. Noi…

— Nu l-am putut îngriji ca bătrâna Doică, dar am făcut tot ce mi-a stat în puteri. Dumnezeu să mă ierte dacă vreodată i-am spus vreo vorbă nelalocul ei.

— Nu plânge, Peggy. Te rog…

— Of, of, of… Eu tocmai venisem înspre salon crezând că a lăsat focul să se stingă şi…

S-a desprins din braţele mele şi l-a privit.

— Bietul Joe.

Şi a izbucnit din nou în plâns.

Pe moment, nu mi-am dat seama cine putea fi Joe, apoi mi-am adus aminte că pe domnul Dillon îl chema Joe. Prima dată când îl auzisem pronunţat a fost la înmormântarea lui. Peggy era sora cea mai mică a domnului Dillon. Am cuprins-o pe după umeri şi-am aşezat-o în fotoliu.

— Stai jos, Peggy. Am să-ţi dau ceva de băut. Cred că amândouă avem nevoie să bem ceva.

A scuturat din cap.

— Nu putem sta aici să bem ceva… iar el… el… Nu s-ar cuveni… Oo**h**.

M-am dus din nou la fereastră şi am tras draperiile, trecând de la o fereastră la alta, trăgând şi netezind draperiile lungi de mătase, însoţită de bocetele ei.

— Tu nu plângi? m-a întrebat ea deodată.

— Nu. Mă gândesc ce avem de făcut acum.

— Asta-i din cauza şocului, a spus ea cu o voce mai calmă. O să-mi treacă şi mie în câteva minute. Şocul ne face să reacţionăm pe fiecare în mod diferit.

Am dat din cap.

— Am să-i telefonez domnului Malcolm. Cred că aceasta trebuie făcut.

— N-ar fi mai bine să-l punem pe bietul om în pat? Este atât de incomod aşa cum stă acum.

— Nu. Mai întâi am să-l chem pe doctor. El ştie ce trebuie să facem, apoi cred că ar fi bine să-i telefonez colonelului. Da! Da.

Auzind de Andrew, Peggy începu din nou să plângă.

M-am dus la ea şi i-am pus mâna pe umăr.

— El este fericit, Peggy. De acum va fi într-adevăr

fericit.

— Acum mi-aduc aminte de toate. Joe şi… vremurile rele. Charlie.

A rostit cuvântul aproape cu sfidare, ca şi când ar fi fost un nume pe care îşi propusese să nu-l mai pronunţe vreodată.

— Da, am spus eu ieşind pe hol la telefon.

Sunetul paşilor lor se auzea pe hol. Sunetul ploii răpăia în fereastra lungă de la mijlocul scărilor.

Şuieratul vântului se auzea în rafale, parcă cerându-şi iertare, suspina.

Sunetul pianului la care Miranda cânta Schubert în salon.

Umbrele se legănau odată cu legănatul luminii.

— N-am văzut u nicăieri o panoplie atât de bogată în obiecte militare, expusă pe pereţi ca aici la d-dumneavoastră. M-mă înfioară.

Domnul Martin râse.

— M-am gândit de multe ori să le dau jos pe toate. Să începem din nou, cu pereţi goi, proaspeţi, chiar şi câteva portrete pot fi scoase. Dar apoi m-am gândit că… vezi dumneata, astea fac parte din istoria acestui loc. Nu poţi elimina trecutul prin simpla ascundere a lucrurilor… În felul lor, ei au fost bărbaţi viteji cu toţii. Şi au slujit cu devotament şi curaj…

Tăcu şi zâmbi uşor, ca pentru sine.

— …fie regele, fie ţara.

— Cei mai mulţi spun şi regele şi ţara.

— Nu aici în Irlanda, tinere. Nu în Irlanda.

Deschise uşa salonului şi intrară amândoi. Miranda se ridică de la pian şi se apropie de ei. Răpăitul ploii se auzea chiar şi prin draperiile groase.

— Uite-acolo.

Pe când continua să vorbească, domnul Martin arătă spre portretul în ramă aurită al unui soldat, aşezat

deasupra şemineului.

— Flăcăul acela de acolo – Andrew de Poer Martin… Un nume pe cinste. Numele de Andrew a existat în familie de multe generaţii… o tradiţie… cum s-ar spune. Pe tata îl chema Andrew…

— Înainte de a te aprinde prea tare, tată, să vă servesc cafeaua. E caldă de data aceasta. Unde-i Andrew?

Domnul Martin dădu din cap nerăbdător.

— Cafeaua, te rog, spuse el.

Harry îi zâmbi Mirandei şi arătă cu degetul mare îndărăt spre uşă.

— De Poer este normand, desigur.

— D-d-desigur.

— El a adunat o armată de călăreţi de aici, un număr destul de mare de oameni, şi a luptat sub Bagenal Harvey. Drept răsplată pentru faptele sale, a fost spânzurat lângă Wexford. Chiar are aerul ăla, ce zici, nu ţi se pare un fel de premoniţie a dezastrului în privirea sa? în ceea ce mă priveşte, întotdeauna am avut această impresie.

— Probabil indigestie, spuse Miranda întinzându-i cafeaua.

Harry voia să întrebe cine a fost Bagenal Harvey, dar nu apucă, pentru că domnul Martin arătă spre un alt tablou.

— Iar cel de colo, cel roşu la faţă… a fost general în războiul peninsular. Iar dincolo, sus, este tatăl meu. Da, el este. Cel mai vechi Andrew, sau mai bine spus, unul dintre cei mai vechi. El s-a prăpădit în Crimeea. De-abia îmi mai aduc aminte de el. Foarte vag.

— Încă o juma4 de leghe, juma de leghe, juma de leghe înainte, şuieră Miranda. În valea morţii călăreau cei şase sute.

— Foarte vag. Da, într-adevăr. Iar mama, o femeie cu totul remarcabilă pentru vremurile acelea, a trăit singură nu mai puţin de cincizeci de ani. El se afla întotdeauna

altundeva, luptând, iar apoi… ei bine, apoi murind.

Înghiţi dintr-o sorbitură cafeaua din ceşcuţă.

— Da, a murit. L-am adus acasă, desigur. Cu un mare efort. Nouă, celor din ţara asta, ne place să avem grijă de morţii noştri. Eu am fost singurul lor copil. Singura dată când au stat suficient împreună ca să fi avut timp să mă zămislească.

Râse şi-i dădu Mirandei ceaşca.

— O femeie remarcabilă. Cea mai bună fermieră din împrejurimi. Da, da. Nu cred că aţi afla pe cineva care să conteste acest lucru.

— Nu aveţi niciun portret de-al ei?

— N-a găsit niciodată răgazul, spunea ea de fiecare dată, să stea locului suficient de mult ca să pozeze pentru un portret.

„Lor nu le-a hărăzit destinul puterea să răspundă Ci le-a dăruit doar chinul De moarte sau izbândă şi nu ei trebuie să dea seama Dacă cineva a greşit cândva”.

— Eu am fost primul vlăstar, în cinci generaţii, care nu s-a dedicat uniformei sau nu s-a înrolat în vreun fel de… în tot felul de năzbâtii inutile. Adică nu m-am implicat personal. Voi… vreau să spun… Cât de tristă este lumea în care trăim. Ea m-a făcut să le preţuiesc eroismul, fără să simt nevoia de a-i urma. Nu intenţionez să-i discreditez… Mă înţelegeţi, nu-i aşa? Consider curajul ca fiind o virtute admirabilă.

Îl privi pe Harry cu îngrijorare.

În depărtări răsună un tunet. Miranda se scutură înfiorată şi îşi încleştă mâinile ca şi când s-ar fi pregătit de rugăciune.

— D-da, domnule. Cred că vă înţeleg.

— Ştiam o mulţime de versuri. Mi-era plină mintea de poezii în tinereţe. Pe la vreo cincisprezece sau şaisprezece ani. Acum îmi fuge totul din minte. Chiar mă întreb dacă are vreo importanţă. Poate că sunt greu de cap. M-ar

îngrozi să fiu greoi în gândire… Tânjesc după ea necotenit. Chiar acum, după atâţia ani. Uneori, dimineaţa, când cobor, mă aştept s-o zăresc cu ceaşca de cafea în faţă. Şi am s-o întreb atâtea. îmi lipsesc şi energia şi fermitatea ei. Poate că Miranda va avea aceeaşi fermitate… şi, desigur, energie, şi aceasta-i importantă… Mai ştiu eu… Stăteam de obicei sus la mine în cameră şi învăţam pe de rost o mulţime de poezii. Cred că am învăţat cam jumătate dintre poeziile ce s-au scris în lume. Oricum, aşa mi se părea mie.

Tunetul se auzi mai aproape, iar geamurile zornăiră puternic în giurgiuvele.

Miranda scânci uşor.

— Sunt cam neroadă când tună. Mă înspăimântă.

Nu se adresase nimănui anume.

Harry îi privi mâinile încleştate, simţind nevoia să i le cuprindă întrale sale.

— După cum vezi, Andrew se conformează vechiului obicei, tradiţiei, spune-i oricum. Tradiţia aceea cu regele ori ţara!

Niciunul dintre cei trei nu-l auzise pe Andrew intrând; se treziră cu el acolo, stătea lângă ei şi-şi privea tatăl aşezat în fotoliul adânc.

— Iarăşi? Iar vorbiţi despre mine? Ce mai spuneţi de data asta?

Vorbea clătinându-se uşor.

— Tocmai îi spuneam prietenului tău… ăă… Harry, că tu reiei tradiţia familiei. Eu am deviat de pe linie.

— Da, ai deviat. Ai perfectă dreptate.

— Se sfârşeşte vara.

Miranda i se adresă cu voce scăzută lui Harry. îşi descleştase mâinile, iar acum ele odihneau asemeni unor păsări albe, gândi el, pe mătasea roşie şi moale a rochiei.

— N-nu uita că-i luna octombrie, la urma urmei.

— Octombrie, repetă ea absentă.

Tunetul bubui din nou. Ea îşi încleştă iarăşi degetele.

Harry îi privi mâinile cum se frământă.

— În mod normal, vara nu ţine până în oc-oct…

— Întotdeauna m-am întrebat de ce i-o fi spunând vara sfântului Martin? Tu ştii?

El clătină din cap.

— Tu care găseşti răspuns pentru aproape toate cele. Nu te poţi gândi la un răspuns şi pentru întrebarea asta?

— **S-**a terminat coniacul, strigă Andrew. L-am căutat în bufet. L-am căutat şi în dulapul din colţ. L-am căutat peste tot. Nu dau de el. Unde ascunzi coniacul, tată?

— Nu crezi că ai băut destul? **–** îl întrebă tatăl cu blândeţe în glas.

— Cred că am crescut destul de mare ca să pot hotărî singur dacă vreau să fiu treaz sau să mă îmbăt.

Miranda ţâşni de pe scaun şi întinse mâna.

— Îţi aduc eu. Dă-mi paharul.

El făcu o plecăciune.

— Uite ce surioară bună am.

Cei trei bărbaţi o priviră tăcuţi cum trece cu paharul în mână din lumină în penumbră, apoi iese afară pe hol, ţinând mâna cu paharul întins în faţă; rochia roşie i se unduia pe trup. Îndată ce dispăru, Andrew se răsuci brusc spre tatăl său.

— Spune-mi, tată…

Domnul Martin înclină capul spre al asculta, şi se retrase în umbra fotoliului.

— Tu de partea cui eşti? M-am întrebat de mult. De partea cui? Ce gândeşti tu despre această… gloată? Hai spune-mi, tată! Fără echivoc, fără jumătăţi de măsură!

Îşi întoarse faţa de la tatăl său, privind la foc. Ochii îi scăpărară aproape nebuni în lumina flăcărilor.

— Ce crezi de republicanii ăştia? Cred că ţii cu ei, nu-i aşa? Am senzaţia că îi sprijini. Dă-mi voie să-ţi spun ceva: în 1916, când ne-au înjunghiat pe la spate, mă gândeam la tine. Mă întrebam atunci care era părerea ta. Încontinuu

m-am gândit la tine. Nici nu-ţi poţi imagina cum era în tranşeele alea. Nimeni nu i-a lămurit pe oamenii ca tine despre ceea ce se petrecea acolo în tranşee. Ele erau cel mai mare secret al secolului. Zăceam acolo zi de zi, lună de lună, aşteptând-ne moartea. Irlandezi, tată, irlandezi, în cazul că nu-ţi aminteşti. Mii de irlandezi alături de ceilalţi aşteptau moartea. Privindu-ne prietenii cum mor, toţi morţii ăia… moarte sălbatică, sângeroasă. De fapt, dorind, chiar implorându-l pe Dumnezeu ca data viitoare să vină rândul tău, doar – doar s-o sfârşi odată.

Tăcu, iar în încăpere se lăsă o linişte apăsătoare: un şuvoi de ploaie prelins pe coş făcu focul să răbufnească într-un vârtej de scântei, într-o rafală de pocnituri.

— Şi-atunci, nemernicii ăia din Dublin au trebuit să se joace de-a eroii; şi m-am gândit la tine. M-am gândit că asta-i face plăcere tatii. Dar cum rămâne cu mine? La mine nu se gândeşte? La camarazii mei, la miile de morţi ai mei? Te-ai gândit la ei vreodată? Cine se mai gândeşte la ei acum?

Domnul Martin ridică braţul în pâlpâirea luminii, asemeni unui poliţist care dirijează traficul, îşi spuse Harry, dar pe care nimeni nu-l ia în seamă.

— O, Dumnezeule, mă rugam eu, de m-ar luă de aici şi m-ar pune la comanda artileriei grele de la Dublin, aş rade tot oraşul până la vatră şi odată cu el toţi trădătorii şi sprijinitorii lor. Praf şi pulbere.

Izbi pumnul mâinii drepte în palma stingă.

— Poate chiar şi pe tine, tată!

Tunetele răsunau deasupra casei.

Îşi întoarse din nou privirea spre tatăl său.

— Nu spui nimic. Niciodată nu ai spus nimic., Mama se plângea tot timpul de asta. Veşnic păreai bătut. Acum vreau să vorbeşti.

— Andrew, b-bătrâne…

— Nu te amesteca. Am venit aici să exorcizez bătrânii

strigoi. Trebuia să am curajul să vin singur.

— Strigoii sălăşluiesc în capul tău, fiule. Acolo trebuie să înceapă exorcismul.

Andrew îşi scutură capul.

— Nu, nu.

— Toţi avem strigoi în cap.

— Nu, nu.

Tunetul păru că se prăvăleşte tocmai deasupra încăperii în care se aflau. Harry privea spre uşă, îngrijorat din cauza Mirandei.

— În fiecare cameră auzi sunetul paşilor ei, suspinul ei. Probabil că tu niciodată nu ai desluşit suspinele ei. Aşa-i că am dreptate?

Tatăl nu spuse nimic. Harry se mişcă stânjenit. O nouă dezlănţuire a tunetului, şi atunci auzi, doar el singur auzi. O auzi ţipând. Porni în fugă. Niciunul dintre ceilalţi doi nu era atent la altceva decât la el însuşi, şi nici măcar tunetul nu le-a răsunat în urechi.

— Durerea singurătăţii ei se răspândeşte pretutindeni, în această încăpere. Zăgăzuită aici… întotdeauna… Mă gândeam că poate acum, după atât amar de vreme, poate… Dar mi-am dat seama chiar din clipa când am zărit casa. Atunci mi-am amintit cum bătea soarele amurgului în ferestrele casei, şi mi-am dat seama că voi auzi-o cântând la pian aici, în singurătate. De ce ai lăsat-o să-şi ducă viaţa singură? Când am văzut, ochii aceia aurii, ştiam că strigoii aşteaptă.

I se împăienjeniseră ochii de lacrimi, lacrimi de pm beat, lacrimi de copil, lacrimi de soldat care a scăpat de mii de ori de moarte.

Tatăl se ridică în picioare.

Faţă în faţă dinaintea focului.

— Ochii aurii arzând. O, Doamne, urăsc totul aici.

Stăteau în picioare, faţă în faţă, fără să poată să-şi spună un cuvânt, privind absenţi şi rece unul în ochii

celuilalt.

— Te-am auzit… Ţ-ţi s-a întâmplat ceva?

Stătea îngenuncheată şi aduna neputincioasă cioburi de sticlă în palmă.

— Tunetul şi fulgerul. A fulgerat atât de tare… Mi s-a părut… Şi privi agitată spre fereastră. M-am speriat atât de rău. Am crezut… Am zgart paharul. Eu cred că…

— Stai, lasă-mă pe mine. îţi tremură mâinile. O să te tai.

— Mă simt atât de năucă.

Se ridică şi aşează cioburile pe masă. El se aşează în genunchi la picioarele ei, căutând cioburi în covor.

— Mă tem că am vărsat destul de mult din coniacul tatii.

El zâmbi.

— L-ai salvat pe Andrew. B-băuturile tari sunt bune pentru covoare. Am auzit undeva ideea asta. Uite-le. Astea sunt cioburi mărunte, dar mortale, nu-i aşa?

Puse cioburile mici de sticlă pe o farfurie.

— Să nu se taie careva în ele.

Miranda era palidă.

— Ar fi bine să bei şi tu un strop. Arăţi cam răvăşită.

Ea clătină din cap.

— Nu mai am nimic. Pe cuvânt.

O clipă, fulgerul lumină toate împrejurimile, argintind stropii de ploaie ce se izbeau de copacii negri, de ziduri şi de dealurile din depărtare; argintind pentru o clipă faţa albă, mâinile ce strângeau laolaltă reverele hainei, haina lungă, neagră şi faţa palidă de argint, strigoiul la poartă, plăsmuire, închipuire…

Miranda ţipă din nou, îşi acoperi faţa cu mâinile, în timp ce tunetul izbi acoperişul casei, făcând ferestrele să vibreze puternic. El o cuprinse în braţe, o trase strâns lângă el, şi ea se cuibări acolo, cu faţa îngropată în umărul lui şi inima bătându-i atât de tare, încât el îi simţea

reverberaţiile în propriul lui trup, nemaidesluşind dacă este inima lui sau a ei. Tunetul se pierdu, reveni palid, se pierdea din nou, ca apoi să se audă numai ecoul stropilor de ploaie izbi**ndu-**se de ferestre.

— Se îndepărtează **–** şopti el.

Ea nu spuse nimic.

— Nu ţi se întâmplă nimic dacă rămâi aici, în braţele mele, aşa… te apăr.

Ea se desprinse din braţele lui şi se îndepărtă uşor.

— Nu era numai fulgerul. Mi **S-**a părut că am văzut… acolo. Privi spre fereastră şi apoi îşi mută iute privirea. Acolo, afară… un om. Stătea acolo lângă poartă. Asta m-a… De fap**t** asta m-a speriat.

El se apropie de fereastră şi privi atent prin iureşul ploii.

— Nu se vede nimic, spuse el. N**-**nu se vede nimic. Niciun om în toate minţile nu ar ieşi afară pe o noapte ca asta.

— Cred că am văzut un om cu haina lungă, neagră şi cu o…

— Unul din strigoii tăi?

Ea clătină din cap.

— Un om. Toarnă**-**i tu coniacul lui Andrew, să nu mai sparg şi paharul ăsta. Bea şi tu.

— Poate un strop.

Tunetul răsună din nou.

— Vino. Dă**-**mi mâna. Lasă**-**mă să te ţin de mână. Şi atunci te afli pe deplin în **s-**siguranţă. Eu sunt imun la trăsnet.

— Hai nu fi prost, toarnă coniacul.

Se întoarse cu spatele la fereastră şi se cocoţă pe masă.

— M**-**M**-**Miranda…

— Haide, Harry, toarnă coniacul, te rog.

El luă carafa şi un pahar, şi înaintă încet spre ea. Un

licăr de fulger lumină aproape plăcut încăperea.

— Mi s-a întâmplat ceva atât de straniu. Aş dori să-mi dai voie să-ţi spun. Te rog.

— Nu, nu vreau să-mi spui nimic.

Se dădu jos de pe masă şi se îndepărtă atât de el cât şi de fereastră, în siguranţa ce i-o dădea holul.

— Aş dori să fim doar prieteni. Să rămânem prieteni. Aş preţui asta mai mult decât orice pe lume. Nu prea am prieteni.

— N-nu p-pleca…

Ea se întoarse şi-i zâmbi.

— Nu, Harry, mie chiar mi-ar plăcea să am un prieten… De ce nu vrei să încerci să înţelegi asta?

— Am să torn eu coniacul.

Ea îl privi cum îşi toarnă o porţie zdravănă. Ridică paharul spre ea.

— Beau pentru… s-speranţă. Mă laşi să b-beau pentru speranţă?

— Poţi bea pentru orice îţi trece prin minte.

Dădu paharul peste cap.

— Pentru speranţă.

În sfârşit ea surâse.

— Şi pentru Irlanda. Cred că ar trebui să bei şi tu pentru Irlanda.

— Irlanda ta?

— Desigur.

Se apropie de el.

— Dă-mi o înghiţitură din paharul tău. Am să beau pentru Irlanda mea. Sper că vei bea şi tu.

Îi luă paharul, gustă un strop de coniac, se strâmbă puţin şi i-l înapoie.

— Nu ştiu dacă e cazul să beau sau nu. La urma urmei, ce caut eu aici?

— Tu trebuie să-mi spui. Şi eu aş vrea să ştiu.

— Comandanţii mi-au dat ordin să vin. Asta-i tot, pur

şi simplu. De la vârsta de opt ani am fost instruit să mă supun ordinelor… Asemeni lui Andrew. Ssă onorăm pe rege şi să ne ţinem tari. Să nu tragi până nu le vezi albul ochilor. Pământ de speranţă şi gloglo… o mulţime de idei d-astea. Lucruri care păreau însemnate. De când am început şcoala, am fost intoxicat cu acest mod de a gândi. Nobleţea războiului şi a modului de viaţă englez. Nu înţeleg ce este Irlanda, îţi spun cinstit, Miranda, nu înţeleg, dar trebuie să crezi că nu sunt convins că ne aflăm aici ca să ajutăm. Nici nu încerc să înţeleg. Asta nu-i t-treaba mea. Sunt doar un clovn ce se supune ordinelor.

Ea izbucni în râs.

— Ce cuvântare.

Puse paharul în mâna lui.

— Atunci, clovnule, bea pentru Irlanda mea. Ăsta-i un ordin. Pentru Irlanda pe care n-o înţelegi. Poate că dacă stai aici mai multă vreme, noi sau altcineva îţi vom explica.

El ridică paharul.

— Amin.

Andrew întrerupse deodată tăcerea prelungă ce se aşternuse între ei. Între timp, tunetul devenise doar un murmur în depărtare.

— Este atât de ciudat.

Se îndepărtă de tatăl său, rămânând câteva clipe lângă pian cu privirea în jos, ca şi când s-ar fi adresat clapelor, apoi începu să umble prin încăpere fără să-şi afle locul.

— De mii de ori am murit în războiul ăsta blestemat. De fiecare dată a fost groaznic… groaznic. Repetând cuvântul, îi aruncă o privire scurtă tatălui său, parcă s-ar fi gândit că acesta ar putea să-l interpreteze greşit… ca prima dată, continuă el. Am fost ameninţat zi şi noapte de propriile mele temeri; cea mai umilitoare experienţă, te rog să mă crezi.

Tatăl dădu să spună ceva, dar Andrew ridică mâna

opri**ndu-**l.

— Laşitate **–** poţi **s-**o numeşti astfel; acea groază de a muri, de a te chinui, un simţământ de dezintegrare, pornite dinăuntrul minţii mele. La început mi**-**a fost ruşine de propria mea frică, dar în cele din urmă, pe măsură ce**-**au trecut anii, ea m**-**a călit. Am devenit un ostaş bun. Am scăpat viu. Sunt viu. Dar aici… în locul ăsta sunt din nou istovit, vlăguit. Simt că mă ameninţă din nou dezintegrarea. Strigoii, spiritele, tată.

Îşi înfipse degetele în franjurile de mătase ce atârnau de marginea draperiei, trăgând de firele moi şi subţiri.

— Nu vreau să fiu ca tine.

Tatăl râse.

— Vreau să**-**mi păstrez puterile neatinse. Unde naiba**-**i Miranda? Băutura îţi păzeşte liniştea interioară. Tu nu spui nimic?

— Ce**-**ar fi de spus? Eu nu simt nevoia să mă dezvinovăţesc faţă de tine, să**-**mi apăr caracterul. Eu am visurile mele. Ele nu au fost niciodată vinovate.

— Visuri! La ce slujesc visurile? Zăpăcesc lumea.

Terminându-şi plimbarea nervoasă prin încăpere, se întoarse lângă şemineu şi începu să se joace cu bibelourile de porţelan de pe consolă.

— Ce altceva este Capela Sixtină, dacă nu realizarea în practică a visurilor unui om?

— Haide, haide, tată. Nici aşa…

— Eu nu**-**mi arog astfel de visuri nobile, dar ani şi ani de**-**a rândul am dorit, am visat să văd ţara asta înfrântă ridicâ**ndu-**se din îngenunchere. Visez să văd pământul, pământul aşa cum este el, solul gândit de minţi luminate… îmbelşugându-se, slujindu-ne **t**uturor.

— Fleacuri romantice… şi tu îţi dai seama de asta. Rânduială şi ordine – es**t**e ceea ce şi-a d**o**rit întotdeauna mama, dar tu nu ai ascultat-o niciodată. Rânduiala şi ordinea sunt precumpănitoare.

— N-am să ajung să văd cum vor creşte copacii aceştia.

— Ce-i aiureala asta cu copacii şi blestematul ăsta de pământ sfânt? Eşti pregătit să îngădui să se întindă dezordinea, iar tu îţi găseşti scuze vorbind despre vise. N-ai decât să-ţi clădeşti propriul paradis, dar toată răsplata va fi că oamenii te vor scuipa în faţă.

— Acesta-i un risc pe care trebuie să ni-l asumăm cu toţii.

— Dezordine, violenţă, moarte. Priveşte în jurul tău.

Tatăl se mişcă jenat în fotoliu şi suspină.

— Deplâng violenţa. O deplâng.

— De-plâng, repetă Andrew cuvântul cu dispreţ.

Miranda intră în fugă, urmată mai agale de Harry.

— Tată dragă, am spart un pahar din cele mai bune. îmi pare rău.

Se aplecă spre fotoliul în care şedea şi-i luă mâna intră ei.

— Din cauza trăsnetului. îmi pare tare rău. E penibil, e o tâmpenie din partea mea. M-am speriat atât de tare.

— Ea se temea întotdeauna de tunete.

Andrew luă paharul ce i-l întindea Harry şi-l ridică la nas, ca să-l adulmece înainte de a gusta din el.

— Nu cred că-ţi aminteşti de asta.

Miranda se întrebă dacă el i se adresase ei ori tatălui.

Ţinea degetele tatălui strânse în mână. Degete osoase, descărnate.

— Obişnuia să tragă draperiile strâns şi să stea în mijlocul camerei, cu degetele încleştate laolaltă, până i se albeau. Se ruga, rostind cuvinte fără sunet, pur şi simplu cuvinte tăcute. Acesta-i singurul fapt iraţional pe care mi-l amintesc despre ea.

Sorbi o înghiţitură. Toţi tăceau.

— Îmi amintesc, spuse domnul Martin după o lungă tăcere.

Miranda îl bătu încet cu palma peste braţ şi îl privi zâmbind pe fratele ei.

— Eu nu-mi amintesc. Nimic din toate astea. Cum aş putea să-mi amintesc?

— Iar eu şedeam lângă ea. Nu mă lăsa să spun nimic, ci pur şi simplu să stau lângă ea până trecea furtuna. Apoi trăgea din nou draperiile, să intre lumina zilei.

Mai sorbi o dată din pahar.

— Începusem să mă îngrijorez în privinţa ei, după ce am plecat la internat. Cine se va mai îngriji de ea când vor veni furtunile? Prosteşte, desigur. Nu-i aşa, mamă?

Vorbea aerului din încăpere. I se adresă ei de parcă ar fi fost prezentă acolo, ascultându-i cu atenţie cuvintele.

Miranda dădu drumul degetelor tatălui şi se ridică.

— Sunteţi la fel de răi ca şi Doica, nu vorbiţi de altceva decât de trecut. Nu mai vreau să aud nimic despre trecut. Aş vrea să jucăm biliard. Haide, Harry.

Se îndreptă repede spre el, cu un uşor pas de dans, cu rochia-i roşie unduind, şi îl luă de braţ.

— Ne distrăm atât de puţin. Haideţi să ne distrăm puţin. Nu fi posomorât, Andrew. Haide să jucăm biliard. Tu poţi să joci cu Harry… câştigătorul o să joace cu mine şi nu ne mai ducem la culcare până-n zori.

— Biliardul nu-i un joc pentru femei, surioară.

Zâmbi şi se îndreptă spre uşă.

Harry îi strânse puternic braţul.

— C-cred că-i o idee splendidă. Sper să vă trag o bătaie bună la amândoi.

Miranda izbucni în râs.

— Nu-ţi face iluzii. Eu joc foarte bine. Nu-i aşa, tată? Vii şi tu să priveşti?

— Nu, nu, draga mea, nu vin. O să mai beau un pahar aici, lângă foc, şi apoi o să mă duc la culcare. Nu mai este de mine să stau târziu noaptea. Dar vă previn pe amândoi, domnilor, nu faceţi pe grozavii. Dacă zgâtia asta spune că

învinge, atunci învinge.

— N-are cum, îl asigură Andrew. Când privirea şi mâna îmi sunt ferme, sunt de neînvins. O cuprinse pe soră-sa de celălalt braţ. Şi nici Harry nu-i de neglijat: Am putea face chiar şi pariuri.

Ieşiră toţi trei râzând.

Mi-a plăcut întotdeauna să aud râsete.

Acesta era marele merit al lui Harry. îi făcea pe toţi să râdă. Cred că tot aşa era şi la război, când îi făcea să râdă pe cei din tranşee.

Bietul Harry.

De fapt, e o prostie să spun bietul Harry. Mai bine aş spune bietul Andrew. El se temea de toate lucrurile acelea pe care nu le înţelegea, de vise, de idei care-l răvăşeau. Nu era dispus să vadă altceva în viitor decât treptele abrupte pe care trebuia să le urce pentru propriul său succes. El credea sincer în importanţa succesului, dar trecutul îl tulbura necontenit. Niciodată nu i-ar fi trecut prin minte că nefericirea mamei ar fi putut să fie şi propria ei invenţie.

Nu că aş dori să-l scuz pe tata pentru lipsa lui de atenţie faţă de ea, dar cred sincer că ţinea la ea. Însă pur şi simplu el nu avea vreme pentru dichisurile unei asemenea relaţii. Andrew era prea mic atunci când a murit ea, ca să îşi dea seama. Pentru el, tata a devenit demonul său, zmeul cel rău din poveste.

Îmi vine să râd.

Dar nu trebuie.

Când râd, îmi revine durerea.

Şi atunci ei se agită.

Şi nu vreau să-i deranjez. îmi interpretează greşit unele semne.

Bietul Andrew.

În ciuda succesului său, al căsătoriei, a copiilor săi fermecători, care vor vinde casa şi locul de aici când eu nu voi mai fi, era total derutat.

El îşi exprima gândurile cu evidentă convingere.

Ordine. Disciplină. Supunere.

Cuvinte tari, toate.

Cuvinte de spaimă şi cuvinte înspăimântătoare.

Bietul Andrew.

Legat cu odgoane.

— Fă-mă să pricep ce-i în capul tău, i-am spus odată lui Andrew.

Afară, Londra era sfâşiată de război.

Mi-a părut bine că tata n-a mai apucat să vadă o astfel de nebunie pornită din nou în lume.

În Hyde Park, copacii începeau să înmugurească în adierea primăverii, dar casele cu ziduri ciobite erau răvăşite şi friguroase, în ciuda soarelui.

El nu mi-a răspuns.

Tocmai venise de la Ministerul de Război, îmbrăcat la patru ace şi ţintuit în uniforma brigăzilor de gardă.

Stătea în picioare lângă mine în salon şi nu spunea nimic. Pe străzi mirosea încă a război, a distrugere şi a neorânduială, mai păstrau o miasmă ce a stăruit ani de-a rândul. Printre casele în ruină începeau să răsară flori. Poate acelaşi lucru se va petrece şi aici. Acolo, însă, fusese un fenomen temporar; aici va fi permanent.

— Măcar pentru o clipă.

O copilă sărea coarda lângă pavaj, ţopăind dintr-o parte în alta şi numărând. Auzeam bătaia corzii care se izbea de pământ, dar pantofii nu scoteau niciun zgomot, probabil că erau noi.

El a traversat încăperea venind spre mine şi a închis fereastra.

— E frig în camera asta.

Glasul său suna iritat.

— Te-am văzut venind în pas de paradă pe stradă. îţi dai seama că mărşăluieşti?

A râs.

— Cum să nu, surioară?

— Ei bine, te-am văzut bătând pasul - stâng-drept, stâng-drept, stâng-drept, şi atunci… am dorit să pot pătrunde în mintea ta.

— Mai bine rămâi afară.

Am plecat amândoi de la fereastră şi ne-am apropiat de un foc slab din cărbune cu ardezie ce ardea mocnit şi pocnea stins.

— Mizeria asta de cărbune, am spus eu, nu poţi face rost de unul mai bun?

— Nu uita că a fost un război şi trebuie să luăm ce se găseşte.

Noi nu am stat niciodată de vorbă.

Nu ne-am putut apropia unul de altul.

— Când o să te retragi…

A izbucnit în râs.

— Generalii bătrâni nu se retrag niciodată. Ei doar se sting. O să ajungem şi noi acolo şi-o să vedem cum este.

Nu a mai ajuns să vadă cum este. Un accident de maşină a rezolvat totul în locul său.

Într-un fel, cred că a avut noroc; asemeni tatii, el nu a fost nevoit să-şi aştepte moartea.

— Mă întrebam dacă nu simţi nevoia ca la un moment dat să vii acasă?… Ştii, eu am îngrijit casa cât am putut, dar poate că…

— Acasă?

— Da, la Termen, am adăugat eu ca să fiu sigură că m-a înţeles corect.

Înainte de a-mi răspunde, şi-a scărpinat mustăcioara blondă.

— Nu-ţi face griji.

— Nu-mi fac. Dar voiam să ştiu dacă ai de gând să revii acasă.

— Nici gând.

— Nu-i cazul **s-**o spui cu semeţie şi cu duritate.

— Eu… Toată viaţa mea s-a desfăşurat aici. E o prostie să mă mai şi întrebi aşa ceva. Nici nu-mi trece prin gând.

S-a dus din nou la fereastră şi a rămas acolo, privind peste drum, în parc.

— În niciun caz. Ar trebui să înţelegi cum privesc eu lucrurile. Aş dori ca tu…

Continua să-şi scarpine mustaţa.

— Aş dori să mă laşi în pace, Miranda.

— Pentru Dumnezeu, dar ţi-am pus o întrebare de bun simţ.

— Nu.

— Ce vrei să spui prin nu?

— Îţi răspund nu la întrebarea ta de bun simţ. Nu Termenului. Nu, Irlandei. Nu, nu, nu. Acum vrei să mă laşi în pace?

— Desigur.

S-a depărtat de fereastră şi a făcut o plecăciune ironică în direcţia mea.

Îmi mai aduc aminte de plecăciunea aceea ironică. Părul îi era încă blond şi des.

Mi-amintea de părul des al tatii.

Chiar aşa netezit cum arăta şi tuns, ca să se aşeze bine sub pălăria absurdă, aş fi putut să-i recunosc părul.

A întins braţul spre mine şi ne-am îndreptat unul spre celălalt. În camera aceea rece şi plină de fum. I-am luat palma, rece încă de la frigul de afară, şi am ţinut-o strâns câteva clipe, lângă obrazul meu cald. N-am spus nimic niciunul.

Cred că undeva, printre neînţelegeri şi strigoi şi temeri, există şi iubire.

Mă vei respinge, Doamne, că nu am căutat posibilităţile şi căile iubirii?

Poate că singurătatea pe care mi-am impus-o singură a fost ea însăşi un păcat?

Este atât de greu de spus dacă hotărârile noastre sunt greşite sau corecte.

M-am gândit la tine.

Da, la Tine, Ţie îţi vorbesc, Doamne, şi, desigur, lui Cathal. Trebuie să-i vorbesc. Niciunul nu vă înduraţi să-mi răspundeţi. Aşa că va trebui să răspund singură propriilor mele întrebări.

M-am gândit că nu există alt mijloc de răsplată… Ce cuvânt meschin… răsplată. Zornăind de monede şi de bancnote foşnitoare.

Răsplata este un fleac.

Cuvintele sunt atât de vagi uneori.

Să-mi aliniez viaţa în paralel cu moartea lui, aceasta e ceva sec, dar mai aproape de ceea ce voiam să spun.

Să-i dărui singurătatea mea.

Ar fi oribil să mi se refuze aceasta, Doamne.

Nu mă înspăimânta acum, când sunt atât de aproape de moarte.

N-ar fi acum momentul potrivit pentru alinare?

Vreun semn?

Un cuvânt?

Tu eşti altfel, nu-i aşa?

N-ai trimis nicicând semne.

Aştepţi.

Şi eu pot aştepta.

Ei se perindă, liniştit şi în grabă – duhovnici, aş putea spune administratori – cu vorbele lor inutile, mângâietoare. Siluete care se estompează.

Actorii mei au devenit mai concreţi.

Domnul Martin, cu capul aplecat în piept, un bătrân moţăind cu capul pe piept. Paharul din mână saltă gata să cadă. O mână s-a întins şi a luat încet paharul. Mâna rece atingând mâna caldă l-a trezit pe bătrân din moţăit.

— Aah, suspină el, surprins de atingerea mâinii reci pe mâna sa caldă. îşi ridică privirea. Cathal stătea aplecat

deasupra lui, în timp ce din haine, de pe faţă şi din păr apa şiroia băltind la picioare, pe parchet.

— Nu dormeam. Eu…

Se căzni să-şi adune gândurile.

— Tocmai… Eu nu… cred că moţăiam. M-ai făcut să tresar.

— V-am salvat băutura.

— Mulţumesc. îţi mulţumesc.

Domnul Martin se ridică în picioare.

— Charlie.

— Poftim.

— Cum ai… Cum ai ajuns aici… Cum ai intrat?

Îşi luă paharul din mâna lui Cathal.

— Ca de obicei. Pe uşă. Trebuie să ţineţi uşile încuiate. Doream de mult să vă spun asta.

— Nu ţin minte ca uşa aceea să fi fost încuiată vreodată. Niciodată.

— Acum ar fi în înţelept să fie încuiată.

— Înţelepciunea nu pare să fie un apanaj de-al meu. îmi place să mă gândesc la casa asta ca fiind neîncuiată, primitoare, un adevărat sanctuar. Chicoti. Sălaşul nebunilor.

Privirea i se opri asupra lui Cathal.

— Dragă băiete, eşti ud leoarcă. Scoate-ţi haina. Vai de mine… Şi pantofii, dacă vrei. Arunc-o jos pe podea. N-am mai văzut… Eşti ud tot, până la piele.

Se aplecă şi puse lemne pe focul ce aproape se stinsese.

— Se aprinde îndată. Cred că ai umblat pe-afară tocmai în toiul furtunii. Să-ţi ofer un whisky? Să te încălzească niţdl.

— Nu beau, mulţumesc… Oricum, nu în noaptea asta.

— Scoate-ţi şi jacheta. Nu-i cazul să te sfieşti.

Cathal scutură din cap, un fior îi cutremură trupul; îşi întinse mâinile spre foc.

— **S-**a întâmplat ceva?

Cathal stătea tăcut, privind în vatra focului unde flăcările începeau să împresoare din nou lemnele.

— Chiar nu bei ceva?

— Zău că nu beau.

— Bine. Aşază-te atunci. Trage scaunul ăla mai aproape de foc.

Cathal rămase nemişcat.

— De fapt, n-ar trebui să mă aflu aici deloc, spuse el în cele din urmă.

— Te pot ajuta cu ceva? Ai vreun necaz. Se vede cât colo.

— Nu. Adică da. Un necaz. Ascultaţi-mă… Trebuie să-i scoateţi pe cei doi militari din casă. Să plece cât mai iute, chiar în noaptea asta. Repede.

— Pe cei doi… A, da… Nu prea înţeleg.

— **S-**a trimis ordin.

— Ordin?

— Da. Ordin. Nu pierdeţi timpul. Eu am pierdut deja prea mult timp stând acolo în ploaie. Scoate-ţi-i repede de aici.

— Ce tot spui acolo, ordin. Al cui ordin?

— Cum, nu vă daţi seama? Să fie împuşcaţi. Executaţi. Asasinaţi. Numiţi-o cum doriţi. Oricum i-aţi spune, tot aia-i. Până-n zori sosesc aici oameni înarmaţi. îi vor lua din aşternut. Prin surprindere.

— Categoric că e o eroare.

— Aşa **s-**a stabilit. Au fost condamnaţi încă de la sosirea lor la Dublin. Sunt în serviciul de spionaj britanic.

— Eu…

— Nu-i niciun dubiu. Vă rog să mă credeţi.

— Charlie…

— Pentru numele domnului, priviţi lucrurile cum sunt. Andrew nu mai este şcolar venit acasă în vacanţă, aşa cum făcea pe vremuri. Este ofiţer în armata britanică.

Ştiţi şi dumneavoastră la fel ca mine, suntem în stare de război.

Domnul Martin suspină.

— N-am înţeles niciodată de ce oamenii trebuie să se ucidă unii pe alţii.

Două din degetele lui Cathal amorţiseră de frig; începu să le frece nervos.

— Nu este momentul să lămurim acum aceste lucruri. Uneori este necesar… aşa spun ei. Asta trebuia să spun… pentru a supravieţui… ca libertatea să supravieţuiască… să supravieţuiască dreptatea. Ca şi dumneavoastră, nici eu nu mă pricep la vorbit. Uitaţi… ceea ce spun eu este adevărat. Vreţi să mergeţi să-i scoateţi afară de aici… să-i scoateţi naibii de aici.

— Nu-i nimeni, nicio persoană pe aici, Charlie, care să vrea să-mi împuşte fiul. De asta sunt sigur.

— Păi tocmai asta încerc să vă spun şi eu, or să vină de la Dublin. Ei nu ştiu nimic altceva despre dumneavoastră sau despre fiul dumneavoastră, decât că este periculos. Duşman periculos. Nu vor mai sta de vorbă când vin. Nu vor pune nicio întrebare. Ordinul trimis mie este să le arăt… Să le înlesnesc intrarea… Să le… Ăsta-i ordinul ce l-am primit eu…

— Ajunge. Am fost orb.

În timp ce vorbea, traversă încăperea, umplu un pahar mare cu whisky şi i-l aduse lui Cathal.

— Ia ăsta. Bea. Ai să-ţi găseşti moartea în răceala asta dacă nu te încălzeşti cu ceva. Parcă aş fi orb. Bea.

Ascultător, Cathal luă paharul şi bău.

— La ora patru dimineaţa. Trebuie să le deschid porţile, la ora patru dimineaţa. Şi uşa de la hol, râse el. Blestemata asta de uşă de la hol. Nici prin gând nu le-a trecut că nu aveau nimic altceva de făcut decât să apese pe clanţă. Nu le-am mai zis şi asta.

— Ce pot eu să spun?

— Ştiu ce vor spune ei… informator, trădător şi o mulţime de lucruri neplăcute. Nu mi-am închipuit să ajung într-o astfel de situaţie vreodată, totul părea atât de… ei bine, atât de direct, pe faţă. Întotdeauna mi s-a părut un război drept. Să nu spuneţi nimic. Eu ştiu că nu credeţi că un război poate fi drept, dar în această problemă vă rog să-mi permiteţi să am altă părere. Nu m-aţi întrebat niciodată nimic în această problemă. Şi pentru asta vă sunt recunoscător. Nu m-aţi pus niciodată în situaţia de a mă justifica în faţa dumneavoastră. Eu…

Domnul Martin puse braţul pe umărul ud al lui Cathal.

— Nici de data asta nu trebuie să te justifici în faţa mea.

— Trebuie să vorbesc. Mă simt ca bolnav, ciumat parcă. Am stat ore în şir acolo, afară, în ploaie, încercând să-mi adun curajul să intru pe uşa asta. Vă jur că nu ştiam ce să vă spun până nu v-am zărit, aici, aţipit, gata să scăpaţi blestematul ăla de pahar pe parchet. Arătaţi atât de istovit. Exageraţi. Ar trebui să încuiaţi uşa holului. Dacă nu puteam intra aici să vă zăresc adormit, atunci mă duceam acasă. Aş fi lăsat lucrurile să-şi urmeze cursul.

— Încă nu ştiu ce să-ţi spun. A-ţi mulţumi sună îngrozitor de nepotrivit…

— Mai bine scoateţi-i pe cei doi afară d-aici, apoi putem sporovăi tot ce dorim.

Se deschise uşa şi în încăpere intră Miranda.

— Credeam că te-ai dus la culcare, tată. Glasul ei era sever. Oh, Cathal, tu erai aici… se opri în mijlocul camerei privindu-i pe amândoi. Ce este? Ce se întâmplă?

Se apropie de ei grăbită, rochia cea roşie fluturându-i şi înfăşurându-i-se în jurul picioarelor. îl luă pe Cathal de braţ.

— Eşti ud leoarcă. Deci tu erai… acolo… Tată, ce se întâmplă?

Domnul Martin ezită.

— Haideţi spuneţi-i, îl îndemnă Cathal.

Înainte de a vorbi, domnul Martin îşi drese vocea tuşind, trăgând parcă de timp.

— Să… ăă… uite, Charlie spune că vin nişte oameni să-l prindă pe Andrew.

Miranda tresări surprinsă.

— Să-l prindă? Pe cine? Cum adică să-l prindă?

— Să-l împuşte, spuse Cathal. Domnului nu-i place să folosească acest cuvânt. Să-l omoare.

— Pe Andrew.

Degetele Mirandei se înfipseră de braţul său.

— Şi pe prietenul lui.

— Este adevărat? Tată? Se apropie de el fixându-i privirea piezişă.

— Tată?

— Mă tem că da. Da, ăsta-i adevărul.

Un val de energie păru să pună stăpânire pe ea, un tremur care-i răscoli fiecare fibră a trupului ei.

— Şi ce mai staţi amândoi aici? De ce nu faceţi ceva? Doamne, cât sunteţi de neajutoraţi. Du-te şi adu maşina, Cathal. Eu merg să-i aduc pe ei. Noroc că mai sunt treji.

Cei doi stăteau pironiţi locului privindu-o.

— Hai, mişcaţi-vă, bătu ea din picior. Pentru numele lui Dumnezeu. Mişcaţi-vă.

Domnul Martin făcu doi paşi spre uşă.

— Mă duc eu să aduc maşina, explică el, şi se uită la Cathal, parcă cerându-şi scuze. Ştii, uneori porneşte greu. Are o chichiţă pe care trebuie să i-o ştii. O zvâcnitură a mâinii la momentul potrivit…

— Tată!

— Da, draga mea, am plecat.

Ţâşni din cameră, iar ei rămaseră tăcuţi câteva clipe, ascultând zgomotul paşilor săi care se îndepărtau prin hol.

— Pe el l-am pornit. Acum spune-mi repede ce se

întâmplă?

— Te-am zărit în sufragerie. Eu…

— Eşti la fel de rău ca şi el. Acum nu avem vreme de astfel de discuţii.

— El te-a cuprins de mijloc. Iar tu i-ai îngăduit…

— Nu **s-**a întâmplat nimic.

Se apropie şi mai mult de el şi-şi încolăci braţele în jurul gâtului său.

— Mă speriasem. Te rog îmbrăţişează-mă şi tu, măcar o clipă. Acum mi-este mult mai frică. Mai rău decât de tunete şi fulgere. Te rog.

Se încleştară unul de altul, şi ea simţi umezeala îmbrăcăminţii lui pătrunzâ**ndu-**i până la piele prin rochia roşie.

— Şi mie mi-este frică, Miranda, şopti el cu buzele apăsate pe gâtul ei gol. Am săvârşit lucrul cel mai îngrozitor.

— Nu ştiu ce ai făcut, dar ştiu… noi ştim, tata şi cu mine, ştim că tu nu ai fi putut face niciodată ceva îngrozitor, Cathal. Cathal.

Stăteau înlănţuiţi strâns, focul licărea şi încălzea uşor aerul din jur.

— Trebuie să plec.

Se îndepărtă de ea.

— Mai bine să plec.

— Nu.

O tânguire ca de păun.

— Te rog, nu.

Îl prinse de braţ.

— Te rog, nu pleca. Rămâi aici cu noi. Cu mine. Trebuie să rămâi. Nu aş putea suporta să te ştiu singur, acolo afară. Cathal, Cathal. Cathal, te rog nu pleca!

— Am să rămân aici.

Răsuflă uşurată.

— Bine, promiţi? N-ai să te furişezi afară pe la

spatele meu?

El clătină din cap.

— Am să rămân.

— Mă duc să-i aduc pe băieţi. Să le spun.

Ieşi în fugă.

Cathal începu să păşească rar şi încet, de la şemineu la fereastră, apoi la cealaltă fereastră, trecând pe lângă masa cea mare încărcată cu flori şi cărţi şi fotografii în rame de argint, din nou spre şemineu, apoi îndărăt la draperiile din mătase aurie, care unduiau uşor şi o luă spre pian. Picioarele îi erau grele ca de plumb, capul şi inima la fel. Clapele pianului erau luminate de o lampă cu suport înalt de argint. În timp ce degetele se poticneau de-a lungul clapelor, încercă să descifreze o melodie ce nu-i păruse niciodată că are sens.

vân jurul pălăriei am să-mi înfăşor o panglică verde.

În jurul…”

— P-pot să îndrăznesc să întreb ce se întâmplă aici?

Cathal tresări auzind vocea lui Harry. Luă grăbit mâna de pe pian.

— Miranda tot spune ceva neclar. Înţeleg că trebuie să plecăm imed-d-d…

— Da, trebuie.

Cei doi tineri se priviră intens.

— După cum vezi - vocea lui Cathal sună aproape normal - eu nu ştiu să cânt la pian. Nu pot să cânt nici măcar cu un deget.

— Tu ai pus toată zarva asta la cale, nu-i aşa?

— Schubert, Beethoven, Chopin… Pentru mine sunt doar simple nume. Nu pot să desluşesc toate mâzgăliturile de pe portativele acelea. O droaie de cărţi cu o mulţime de mâzgălituri prosteşti.

— Andrew tună şi fulgeră ca un lunatic în sala de biliard. Câştigam şi eu… M-Miranda…

— Miranda cântă la pian ca un înger. Nu-i aşa?

Presupun că a cântat pentru tine.

— Cred că trebuie să-mi adun boarfele.

— A cântat?

— Ea ne-a comunicat, se pare, că ar trebui să plecăm îndată…

— Sau nu a cântat?

— Da, a cântat. Cum spui şi tu, cântă ca un înger.

Cathal se răsuci spre pian, întinse degetele şi apăsă clapele, scoţând câteva sunete discordante.

— Mă întreb…

— Ş-ş-şi eu mă întreb al dracului de mult.

— …dacă mai contează asta.

— Ce naiba tot îndrugi acolo?

— Ai învăţat de mic?

— P-p-ţi. A, da. De la patru sau cinci ani. Poate mai devreme. Tatăl meu susţinea că trebuie să învăţăm, să citim notele muzicale în paralel cu citirea cuvintelor. Idee năstruşnică… oricum aşa o consideră lumea… dar dacă e să recunosc acum, bătrânul n-a avut **o** idee rea deloc. Aş putea să citesc o partitură orchestrală şi s-o aud s**u**nându-mi în u**r**echi. Uimitor. Nu crezi? Nu prea sunt mulţi care pot face aşa ceva. Mă gândesc, desigur, la neprofesionişti în materie.

— Cred că nu.

— Mi-ar fi plăcut mai mult ca orice pe lume să fi avut talentul să pot continua. Sau o scânteie de geniu. Te asigur că nu aş fi în arm-m… Dar n-am **a**vut niciuna dintre ele, nicio picătură. Eu zdrăngănesc.

— Zdrăngăneşti?

— Nu-i nici pe departe la fel de bun ca Miranda şi, fii atent, nu am mai exersat. Degete ruginite, asta-i. Se întâmplă ceva grav, nu-i aşa?

— Da, se întâmplă.

Harry încuviinţă din cap.

— Şi aş avea dreptate să cred că tu ai legătură cu

întâmplarea asta?

— Oarecum, indirect.

O explozie ascuţită afară, în dreptul ferestrei, îi făcu să tresară. Urmă o serie de răpăituri, rap, rap, rap…

— C-c-ce este?

Cathal izbi impacientat cu degetele în clapele pianului.

— O, Iisuse Christoase, porcăria aia de automobil.

Îl…

— Ce faci? aproape ţipă Harry. Ai grijă de pian. E un Steinway.

— Acum nu-mi mai pasă nici cât negru sub unghie ce marcă e.

Harry mângâie cu grijă cutia de abanos a pianului, de parcă ar fi fost un câine drag.

— Când e vorba de piane trebuie să-i laşi pe nemţi. Nimeni nu-i ca ei.

— La maşini cât te pricepi?

— La maşini?

— Dacă te pricepi cumva, cred că e nevoie de tine.

Domnul Martin dădu năvală în cameră, ştergându-şi mâinile cu o batistă albă.

— Am pornit-o, se adresă el celor doi tineri, închipuiţi-vă, am crezut că reuşesc eu fără să-l mai trezesc la ora asta pe bietul Paddy. El este, de fapt, singura persoană care se descurcă cu motorul când face nazuri. Eu nu am răbdare, mă enervez.

Îşi privi batista, apoi o îndesă în buzunarul vestei.

— Da, nervos. Oricum, până la urmă am pornit-o. Sunt câteva chichiţe pe care trebuie să le faci înainte de a-i da drumul. Am ajuns cu ea până în dreptul scărilor, dar acolo… Scutură mâinile pline de ulei în aer… Of, of…

— A făcut iar nazuri? întrebă Harry cu milă în glas.

— Poc… a pocnit. Nu aţi auzit?

— Ba da, răspunse Cathal. Am auzit.

— A scos o grămadă de fum. Nu-i semn bun… Trebuie să merg să-l trezesc pe Paddy, n-am încotro. O să mai întârzie plecarea, dar n-avem încotro. Paddy o pune repede în mişcare.

— Pot să ajut cu ceva, domnule? Mă pricep destul de bine la motoare cu combustie.

— Un om bun la toate, spuse Cathal cu glas tare, dar numai pentru sine.

— Foarte bine. Faci o faptă bună. Nu-i o maşină veche. N-are decât doi ani. Dar face nazuri câteodată. Marca Delege. Ai idee cum funcţionează un Delege?

— Duceţi-mă la ea. O urnesc eu cât ai zice peşte.

Se îndreptară spre uşă.

— Şi părinţii mei au un Delege. Ştiţi, eu aş fi dorit să intru la Politehnică, dar ei nici n-au vrut să audă de aşa ceva. Cică nu ar fi tocmai… tocmai… ştiţi…

Vocea lui răsuna de pe hol.

Cathal îşi frecă faţa cu mâinile. Auzea paşi, vânzoleală, chemări, uşi trântite şi ploaia şiroind necontenit din văzduh. Când îşi luă palmele de la ochii care îl usturau, Miranda stătea în uşă, privindu-l.

Peste rochia cea roşie îşi trăsese un jerseu negru de lână, care părea că aruncă o paloare cenuşie pe faţa ei obosită.

— Andrew a urcat să se schimbe în uniformă.

Stătea în cadrul uşii asemenea unei statui, cu mâinile atârnându-i stinghere pe lângă trup.

— Dar de ce? Ce-i în capul lui?

— Spunea că nu are de gând să se lase urmărit de o ceată de gangsteri prin Country Cork, şi el să fie în costum de seară. E furios, Cathal.

Intră în pas şovăitor în cameră, ca şi când aceasta nu ar fi fost propria-i locuinţă, propriul cămin.

— A băut mult şi şi-a pierdut controlul. La început a vrut să rămână pe loc şi să răspundă cu focuri de armă,

dar… l-am convins că ar fi o tâmpenie. Aşa că a consimţit să plece.

— Tatăl tău nu poate porni motorul.

— Nu-l porneşte niciodată. Trebuie să-l sculăm pe bietul Paddy. Tata spune de fiecare dată că-l poate porni, dar de fapt nu reuşeşte. Este prea nerăbdător cu maşina.

— Nu mai e nevoie să-l deranjaţi pe Paddy. Admiratorul tău…

— Cathal…

— Admiratorul tău cel îndemânatic la pian se ocupă de problemă. Se laudă că-i un geniu în materie de motoare cu combustie internă. Ştiai că a învăţat notele muzicale chiar mai înainte de a merge în picioare?

Miranda izbucni în râs, încercând să se abţină.

— Atunci e-n regulă. Am toată încrederea în el.

Stătea acolo şi-l privea cuprinsă de nesiguranţă. Ochii îi străluceau albaştri pe faţa-i palidă. Mâinile îşi pierduseră siguranţa şi trăgeau nervos de jerseul de lână.

— Dar tu?

Puse întrebarea foarte încet, cu o voce aproape şoptită.

El scutură din cap, nedorind să răspundă.

— Ce se va întâmpla cu tine? Nu ne-am gândit încă la tine. Eu… noi… Cathal? Nu mai sta aşa. Ce se va întâmpla?

— Tu ce crezi c-o să se întâmple?

Mai făcu un pas spre el, unul singur, şi rochia se undui uşor.

— Doar n-o să facă aşa ceva? De ce să…? Ai făcut atât de mult pentru ei. Ei ştiu…

El întoarse capul şi privi în şemineu. Focul ardea vioi.

— Informatorii nu plac nimănui.

— Dar tu nu eşti…

— Nimeni nu se mai uită ce sunt sau ce nu sunt. Aparţin mişcării. Mi s-au dat ordine. Sunt un trădător. Totu-i foarte simplu.

Precaută, asemenea unui copil ce se joacă, mai făcu doi paşi spre el.

— Păi bine, dar…

— Niciun dar… nici nu-mi dau bine seama de ce-am făcut-o. Pe fratele tău nu-l pot suferi şi nici cauza pentru care luptă… Pagubă-n ciuperci dacă l-ar împuşca pe el sau pe… prietenul lui, ăla săritor. Dar, oricum, nu puteam s-o las aşa. N-aş fi putut să las să se întâmple una ca asta. N-aş fi putut să-mi duc sarcina la bun sfârşit. Să nu spun nimic. Să-i las să-şi facă treaba liniştiţi. Cine ar fi ştiut? A trebuit să se strecoare o tâmpenie ca asta…

— Nu-i tâmpenie…

— Poate că tâmpenie nu-i cuvântul exact. Slăbiciune ar putea fi mai bun. Niciun vizionar nu-şi poate permite să aibă scrupule… sau, hai să zicem, bunăvoinţă. Astea sunt o corupţie sentimentală, patetică. Tăcu. O clipă îşi apăsă obrajii cu mâinile. În momentul când uiţi că scopul scuză mijloacele, eşti pierdut. Pierdut. Şi totul păruse atât de uşor, acolo la Dublin. Plănuisem totul. Credeam că am curajul propriilor convingeri. Toţi au simţit la fel. Eram atât de mândri de noi înşine, de ceea ce făceam împreună, Dumnezeule. îşi ridică glasul. Doamne, unde am ajuns? Ştiu cine îmi sunt duşmanii… dar unde îmi este mândria? Unde-i speranţa acum?

Miranda se repezi, îl cuprinse în braţe, strângându-l din toate puterile.

— Încetează, Cathal. Imediat. Nu-ţi pierde firea din cauza noastră. După ce-i scoatem pe băieţi din casă, totul o să se aranjeze. O să te ascundem aici… O să le explicăm… După câteva zile… După aceea… Se va linişti totul. O să le explicăm.

Vorbea fără convingere.

— Cum să le explic lor ceva ce nu-mi pot explica mie însumi? îi descleştă mâinile din îmbrăţişare şi le luă într-

ale sale.

— Bine, draga mea, nu fi speriată. Am să mă liniştesc.

Îmbrăcat în uniformă, Andrew se ivi în uşă. Înainte de a spune ceva, îi privi pe cei doi.

— Ca să pot pleca în călătoria asta idioată, vreau o ceaşcă de cafea. M-am uitat în bucătărie, surioară, dar nu-i nimeni acolo.

Miranda îşi desprinse degetele dintr-ale lui Cathal.

— De obicei, nu-i nimeni acolo la o oră atât de târzie a nopţii. îţi fac eu o cafea.

— Una mare, neagră, cu zahăr mult. Să fie tare, îmi vâjâie capul.

— Ar fi cazul să nu mai bei atâta.

— Mai bine dă-mi cafeaua şi scuteşte-mă de sfaturi.

Trecând pe lângă el, pe faţa ei licări un zâmbet.

— O aduc îndată.

— Ei bine, spuse Andrew după ce ultima fluturare a rochiei roşii dispăru pe uşă. Prima rundă pentru domnul filosof Dillon. Trebuie să spun că arăţi grozav de întunecat din pricina asta. Apropo, ce rang ai în forţele rebele, asta doar pentru că vreau să ştiu cum să mă adresez corect.

— Sunt comandant în Armata Republicană Irlandeză.

Andrew râse încântat.

— Ce rang splendid. Direct din Legiunea Străină.

Urmă o tăcere îndelungă.

— Îmi parebine că te-ai hotărât să pleci, spuse Cathal, rupând tăcerea.

— O retragere strategică, bătrâne. Te asigur că ne vom întoarce.

— N-am nicio îndoială. Cu toată blestemata aceea de armată în spatele tău. Barosul care striveşte şoarecele.

— Se poate. Dacă este vorba de şoareci primejdioşi ce rod chiar temeliile, barosul este rapid şi eficient.

— Este prea târziu, ştii doar. Şoarecii şi-au făcut deja

treaba, nu mai ai de zdrobit doar câţiva rebeli neinstruiţi, ci o întreagă naţiune.

— Ne înţelegi greşit, dragă băieţaşule. Nu vrem să vă zdrobim. Sunteţi toţi nişte capete înfierbântate, fără să staţi să cumpăniţi, să analizaţi situaţia. Dacă nu aţi fi stârnit înfierbântarea naţională prin întâmplarea aceea ridicolă din 1916, toată situaţia **s-**ar fi liniştit până acum. Voi aţi avea guvern propriu local şi am fi fost prieteni cu toţii. Asta voiaţi, nu?... Libertate? Ce dracu' este libertatea? Tu eşti filosof, gândeşte-te **l**a asta cândva. Este doar unul dintre cuvintele acelea care, cu siguranţă, îi fac pe unii să pună mâna pe arme.

— Cine nu i**-**a simţit niciodată lipsa nu**-**şi dă seama de importanţa şi înţelesul ei.

— Trebuie să trăim în ordine, rânduială şi disciplină.

— Fiecare naţiune trebuie să aibă dreptul să**-**şi creeze propriile rânduieli, ordine şi disciplină.

Andrew pufni în râs.

— Tot ceea ce veţi face voi este să vă jucaţi cu ceea ce v**-**am învăţat noi. Să faceţi compromisuri. Te rog să mă crezi, o să veniţi la noi ţipând după ajutor, atunci când lucrurile vor merge rău. Veţi trişa. Ai să vezi.

— De ce ne tratezi cu atâta dispreţ?

— Asta**-**i tot ce meritaţi.

— Tatăl tău nu gândeşte la fel.

— Tata este un nătărău, un bătrân plicticos. Şi**-**a trăit toată viaţa visând o fantasmagorie despre pomi, asanări, niciodată nu **s-**a gândit şi la oameni propriu**-**zis, la cum trăiesc, cum se comportă şi ce gândesc sau ce**-**i lezează. Asta**-**i. Nu ştie nimic despre politică, nu te lăsa amăgit să crezi că ştie ceva. Tot ce vrea el este ca toată lumea să se aşeze în linişte şi, să se apuce să planteze copaci. Dacă toţi vor planta cât mai mulţi copaci, atunci raiul va fi aici, pe pământ.

— Cred că nu**-**ţi dai seama ce spui.

Andrew pufni din nou.

— Ba bine că nu. Şi încă aş îndrăzni să spun că a fost destul de amabil cu tine. Te-a încurajat, te-a ascultat, chiar a stat de vorbă cu tine, ţi-a dat o anumită încredere în tine, pe care n-o aveai înainte. Poate că te întreţine la facultate, nu-i aşa?

Cathal încuviinţă din cap aproape imperceptibil.

— Deci pur şi simplu încă unul dintre experimentele lui. Te priveşte ca pe un copac sau ca pe un alt proiect de drenaj.

Tăcerea ce se aşternu între el fu spartă de uruitul motorului, care se stinse iute.

— Permite-mi să-ţi subliniez un lucru, Charlie Dillon. Banii mei, ai mei, îi cheltuie pe experimentele sale, moştenirea mea risipită în mocirlă şi copaci… şi cu tine.

— Adu-mi aminte să-ţi mulţumesc cândva.

— Şi ai Mirandei. Şi moştenirea ei.

— Nu o amesteca pe Miranda în toate astea.

— Să nu crezi că nu am remarcat atenţia pe care v-o arătaţi unul altuia.

Merse la fereastră şi trase perdeaua. Se uită după maşină. Dar nu zări decât stropi lucitori de ploaie izbindu-se de geamuri.

— Mizerabilă ploaie, spuse, apoi se răsuci spre Cathal:

— Poate că aici ţintesc aspiraţiile tale. Te vezi ca un viitor posibil gentleman de ţară?. Ceva ce ţi se cuvine, fără îndoială, pe drept după veacuri de robie. Aşezat pe scaunul tatălui meu în capul mesei… şi Miranda. Ascultă aici, domnule comandant, cred că te văd mort mai degrabă.

— Am fost prieteni.

— Eram copii.

Motorul maşinii răbufni din nou, iar Harry strigă ceva.

— Da.

— Pe atunci nu aveam altceva în minte decât să înotăm, să călărim poney şi să ne căţărăm prin copaci.

— Îndată ce veneai de la şcoală veneai la mine. îţi aminteşti? a remarcat şi Miranda? Unde-i Charlie? Adu-ţi aminte. îmi amintesc glasul tău sunând la noi în bucătărie. Aşteptam să vii… să alergi spre casa mea. N-am avut alt prieten mai bun.

— Prieten de vară şi vacanţă.

— Mă întrebam cum o fi la voi în internat. Vă pălmuiau când nu ştiaţi lecţia, aşa cum ne pălmuiau pe noi? Dormeai şi tu într-un dormitor cu şiruri lungi de paturi înguste şi tari? Plângeai şi tu noaptea din cauza singurătăţii? Nu ţi-am pus niciodată astfel de întrebări. Eram stingher şi însingurat când tu erai la şcoală. Ţi-ai dat seama de asta vreodată? Nu numai prieteni de vară şi de vacanţă, pur şi simplu. Ţii minte că mergeam cu oamenii să tăiem pomii de Crăciun? Ţii minte rumeguşul ce zbura de sub lama ferăstrăului, trosnetele acelea şi reverberaţiile ca nişte unduiri pe care le făcea copacul în cădere? Ce zile frumoase, nu-i aşa? Şi mama ta mă trimitea după primele flori de alun; astea se petreceau în Ajunul Crăciunului, nu-i aşa?

Andrew izbucni în râs.

— Mai ţii minte noaptea aceea când am fugit de acasă în pădure, lângă pârâu, să prindem bursucul? Cât era de întuneric. Prima dată în viaţa mea când am ieşit pe un astfel de întuneric.

— Te-a muşcat. îmi aduc aminte cum ai ţipat.

— Da, da. A doua zi dimineaţa a fost un tărăboi nemaipomenit. Umplusem cearşafurile de sânge. Mai am cicatricea pe deget. Uită-te!

Ridică mâna spre Cathal, cu degetul arătător îndreptat în sus. Cathal se apropie şi privi atent.

O dâră palidă marca pielea lângă ultima încheietură. Cathal o atinse uşor.

— Închipuie-ţi asta, acum, după atâţia ani.

— Mama ta… spuse Andrew blând. Cu siguranţă că mama ta nu-i fericită de toate astea… Dădu din mâna cu cicatrice, apoi o lăsă în jos de-a lungul trupului.

— Ei nu ştiu nimic de mine. De ceea ce fac. De când am plecat la facultate nu mai suntem atât de uniţi. Nu mai avem aceleaşi interese, nimic de discutat dincolo de treburi de familie. Nu sunt obligat să le spun cum îmi petrec timpul. Sunt oameni buni.

— Aşa este.

— Oameni de treabă; sunt o mulţime de lucruri pe care ei nu le pricep.

— Charlie… I-am rugat să nu mă trimită aici. Nu-i nevoie să mă crezi, dacă nu vrei.

— Dar iată că eşti aici.

— Într-adevăr.

— Asta contează. De aceea vor să te lichideze.

— Da.

Miranda apăru lângă ei cu două ceşti de cafea aburindă. îi întinse una lui Andrew, apoi se întoarse spre Cathal.

— Ţi-am făcut şi ţie una. Cred că ai vrea şi tu.

— Mulţumesc.

Andrew luă o înghiţitură. Fierbinte şi dulce, aşa cum ceruse.

— Urăsc locul ăsta. Este ca un teren de nisip mişcător. Trebuie să lupt tot timpul ca să-mi salvez… ştiu eu ce? Integritatea sună prea pompos. Nu vreau să fiu ca el. Peste patruzeci de ani mai doresc să am energie şi speranţă şi un loc al meu. Crede-mă, Miranda, peste patruzeci de ani nu vom mai avea ce căuta aici.

— Ba cum să nu. Eu voi fi aici, la Termen. Voi avea loc, locul meu, locul nostru.

El clătină din cap.

— Ba nu. Tu te vei şterge din aceste locuri. Tu şi

oameni ca tata nu veţi avea curajul şi tăria să vă ridicaţi şi să vă cereţi drepturile. Vei închide ochii în faţa celor ce se vor întâmpla în jurul tău. Te vei resemna. Oameni supuşi. Apoi, **într-**o bună zi, vei înceta să mai existi. Poate ţării îi va fi mai bine fără voi, cine ştie? Nu am cum să ştiu şi nici nu vreau. Nu voi fi aici să văd. Vreau să trăiesc. După ce se sfârşeşte războiul ăsta, nu mă mai întorc aici niciodată.

Motorul tuşi, pufăi, apoi continuă cu un uruit normal, continuu.

— Englezul a fost omul zilei, zise Cathal.

Răsunară puternic două clacsoane.

— Ştiam că o porneşte, spuse Miranda.

— Bătrânul lup de mare, Harry, strigă Andrew bătând din palme în semn de salut ironic.

Auziră uşa de la hol deschizâ**ndu-**se, vântul vuia prin încăpere, urmat de domnul Martin şi Harry.

— Flăcăul ăsta**-**i un geniu, anunţă entuziasmat domnul Martin din hol.

Intrând, domnul Martin răspândi stropi de ploaie în jurul său şi pe duşumea.

— Se pricepe mai bine decât Paddy. I**-**am spus că ar fi bine să**-**şi deschidă un garaj. Ar câştiga o avere. Ascultă!

Afară automobilul pulsa puternic.

Harry intră în urma lui cu o înfăţişare modestă, plin de ulei pe mâini.

— Bravo, bătrâne Harry, repetă Andrew. Ar fi bine să plecăm înainte să înceteze mizeria asta de ploaie.

— **S**să mă spăl. Dau o fugă până sus să mă spăl niţel. Necazul cel mai mare al motoarelor cu combustie este uleiul. Să**-**mi iau şi periuţa de dinţi. Nu mă simt în siguranţă când umblu fără periuţa de dinţi la mine.

— Haide, grăbeşte**-**te!

— L**-**am trezit pe Paddy. Am crezut că**-**i lucrul cel mai bun pe care trebuia să**-**l fac, spuse domnul Martin. El cunoaşte drumul ca-n palmă. O să aveţi grijă să ia gustarea

după ce ajungeţi acolo?

— Fireşte, presupun că se poate avea încredere în el.

— În Paddy? Desigur.

Andrew suspină.

— Ba-mi vine să cred că n-ai de unde şti cât poţi avea încredere în el şi cât nu.

— Se poate avea încredere în Paddy, întări Cathal.

Andrew dădu din cap în semn de mulţumire în direcţia lui Cathal.

— Nici nu ştiu ce să zic de toate astea, spuse domnul Martin, scoţând-şi haina udă şi azvârlind-o peste spătarul unui scaun.

Miranda o luă şi, scuturând-o, o duse pe hol.

— Nu-i nevoie să spui nimic.

— Totu-i atât de nefericit, atât de… a a…

Miranda aşeză haina udă pe unul dintre scaunele din hol, ascultând pe jumătate la ce vorbeau şi pe jumătate la paşii lui Harry pe scări şi în hol.

Venea cu o valijoară în mână.

— Mâini curate şi o periuţă de dinţi. Mi-am lăsat o parte dintre lucruri sus în cameră, în speranţa că ne vom întoarce. Ne inviţi să mai venim?

Înăuntru, Cathal se îndreptă stânjenit spre fereastră.

— Şi-au îndeplinit misiunea foarte bine, tată. Trebuie să le recunosc acest merit. Şi iată-mă cu gloria unui fel de spion. N-aş putea spune că mă încântă un astfel de rol.

În loc de răspuns, tatăl îşi flutură mâinile în aer.

— Miranda, o prinse Harry de braţ după ce ajunse lângă ea.

Încercă să se elibereze din mâna lui, dar de data aceasta el o ţinea strâns.

— Ştii, zise Andrew, când o să scap de toate astea… de această… cred că mă voi instrui în tehnica războiului blindat. Tancurile alea sunt uimitoare, tată. Oameni galopând peste câmpuri în tancuri. Acesta va fi războiul

viitorului. Sau cu avioanele, desigur, dar gândul de a fi un cavaler călare pe un tanc mă ispiteşte mai tare.

Cathal desfăcu draperiile câteva clipe. Ploaia slăbise, îl putea zări pe Paddy urcându-se la volan.

— Ce-ar fi să fugim împreună şi să ne căsătorim?

Harry îi ţinea mâna strâns, ca să nu poată scăpa.

Ea chicoti.

— De ce râzi tot timpul de mine?

— Deoarece tot timpul glumeşti… presupun că glumeşti.

— N-n-u.

Se priviră intens.

Opriţi în prag, Domnul Martin şi Andrew se uitau la ei.

— De data aceasta sunt foarte serios, spuse Harry.

— De fapt, nu ne cunoaştem suficient de bine.

— Ce contează? Avem cincizeci de ani şi mai mult să ne cunoaştem.

Miranda îşi trase mâna dintr-a lui.

— Îmi pare rău… O, Harry. Niciodată nu ştiu când vorbeşti serios… îmi pare rău.

Andrew îşi lăsă mâna pe umărul prietenului său.

— Mă tem că a spus nu, Harry.

— Nu?

— Mă tem că aşa e, repetă ea cu blândeţe în glas. Sincer, regret foarte mult, dragă Harry.

— Ai putea auzi cum mi se sfâşie inima. Ascultă.

Tac, tac. Tac, tac!

Cei trei tineri izbucniră într-un râs nervos, în timp ce claxonul suna. Miranda îl apucă pe H.arry de braţ şi îl împinse spre uşă.

— Sunt sigură că domnişoarele din Cork se pricep, foarte bine să vindece inimile zdrobite.

— S-sfâşiate, poate. A mea-i făcută ţăndări.

— Stimate şi drăguţule Harry, eşti cea mai agreabilă

persoană. Sunt atât de fericită că te-am cunoscut. Vom fi prieteni buni. Să ţii minte asta.

Automobilul aştepta, iar Paddy la volan se înfăşurase **într-**un pled ca să se apere de vânt. Ploaia scânteia în lumina farurilor.

— Nu ne spunem adio. Mi-am lăsat o mulţime de lucruri sus în cameră.

— Nu, nu ne spunem adio.

Domnul Martin se apropie de ei.

— Vino, băiatule, să te prezint lui Paddy. Cu voi amândoi în maşină n-o să fie greu să ajungeţi la Cork. Chiar aşa, aţi putea călători până la capătul lumii dacă aţi dori. Şi el are îndemânarea ta.

— Tată, nu ieşi dezbrăcat în ploaie.

El însă n-o asculta, ci coborî treptele în grabă.

Harry îi luă mâna şi i-o sărută cu gingăşie.

— M-M-Mi…

— Hai du-te, caraghiosule.

Îl împinse afară în întuneric şi rămase în prag, uitân**du-**se după el.

Andrew se reîntoarse în salon. Cathal continua să privească prin despărţitura dintre draperii.

— Trebuie să se căsătorească cu un gentleman. Cu tine se va distruge.

— Este posibil.

— Spune-mi, după ce vă obţineţi aşa-numita voastră libertate, ce urmează?

— Vor înceta omorurile. Vom începe să construim.

— Cât eşti de naiv.

Cathal nu răspunse.

— Dumnezeule… aş da orice pentru o gură de whisky.

Cathal duse mâna în buzunar şi scoase un bidonaş de argint.

— Uite. Se apropie de Andrew. Ia-l cu tine. îţi poate prinde bine la drum.

Andrew luă bidonaşul. Părea plin.

— Mulţumesc. Un adevărat cercetaş pregătit pentru orice eventualitate.

Privi bidonaşul, îl răsuci, îl cântări şi îl mângâie cu palmele.

— O piesă faimoasă, de argint.

— Tatăl tău mi l-a dat. Spunea că fiecare soldat trebuie să aibă un bidonaş la şold. Păstrează-l tu. Cât despre mine, eu am cam eşuat în îndatoririle mele de soldat.

Andrew desfăcu capacul şi luă o înghiţitură de whisky.

— Un împrumut temporar. îşi şterse gura cu dosul palmei. Până ne vom întâlni din nou. Îndesă bidonaşul în buzunarul mantalei. Filosofule Dillon!

Schiţă un gest cu mâna, ceva între salut şi semn de despărţire.

— La revedere, Andrew… sau mai bine spus, slăn.

— Nu ţi s-ar părea ignorant din partea mea dacă te întreb…?

— Ai grijă. La urma urmei şi tu ar trebui să ai grijă.

— Da, o să am. Totuşi, nu ţi-aş putea garanta propria ta securitate. Cei în nesiguranţă nu-i tratează deloc amabil pe cei despre care cred că i-au trădat.

Cathal nu spuse nimic şi nu schiţă niciun gest.

— Vino cu noi, Charlie. Este singurul lucru rezonabil pe care îl ai de făcut.

— Rezonabil, pufni el.

— Andrew, se auzi chemarea Mirandei de pe hol.

Sunt de partea a ceea ce este rezonabil, adăugă

Andrew. Fie cum o fi, bine sau rău. Vino. Bătu cu mâna în bidonaşul din buzunar.

— Da, acceptă Cathal.

— Eşti sigur că nu vrei să vii?

— Da.

— În acest caz, mă tem că nu-mi rămâne decât să-ţi spun adio. îl atinse uşor pe Cathal cu mâna pe umăr şi părăsi salonul.

— Cathal, spuse el peste umăr, ieşind.

— Îţi mulţumesc, murmură Cathal.

Paşii lui Andrew traversară holul. Glasuri, apoi maşina îşi mări turaţia, se auziră mai multe voci strigând. Era un fapt obişnuit care ar fi putut să se întâmple oricând, oameni care-şi spun la revedere. Maşina vui câteva clipe, apoi scârţâind şi hârâind se îndepărtă pe drum la vale.

Tata arăta extrem de îmbătrânit în acel moment. A intrat în lumina holului, cu faţa ca de mort, copleşită de o nemărginită resemnare şi de o deznădejde pe care nu i le mai văzusem.

— Să încui uşa?

A trebuit să-l întreb de două ori înainte ca el să dea din cap şi să izbucnească în râs.

Încă mai aud râsul lui răsu**nându-**mi în cap.

Oare de ce râdem când ar trebui să plângem?

Aici.

Poate numai aici, în insula asta, se întâmplă aşa ceva?

Cred că l-am putea îneca şi pe Dumnezeu cu câte lacrimi vărsăm noi aici.

Înoată, înoată, bătrânule cu barbă. Ţine-ţi capul să plutească la suprafaţa apei. De ce ne laşi să ne chinuim atâta?

Nu sunt răspunsuri.

Întotdeauna punem întrebări greşite.

Eu pun întotdeauna întrebări greşite.

Eu. Eu. Eu.

— La ce foloseşte o uşă încuiată?

Aceasta a fost întrebarea lui.

A trecut din holul pustiu în salon.

Silueta sa era încovoiată sub toţi anii aceia, aplecat

deasupra cărţilor, căutând răspunsuri la propriile-i întrebări.

A stat o clipă locului, privindu-l pe Cathal. Distanţa dintre ei de-a curmezişul salonului părea enormă.

Priveam şi eu.

Răsuflăm foarte încet în acea clipă, astfel încât niciunul să nu audă că eu mă aflum acolo.

A traversat încăperea, s-a oprit lângă Cathal, i-a cuprins încet umerii şi l-a sărutat pe amândoi obrajii.

Nu mai văzusem până atunci bărbaţi îmbrăţişându-se.

Cathal a zăbovit în îmbrăţişare, apoi a ridicat mâna şi i-a atins obrazul tatii.

Nu şi-au spus niciun cuvânt.

Apoi tata s-a îndepărtat de el şi, aplecându-se, a pus câteva lemne pe foc.

— Şi acum ce să facem, Miranda? Ce crezi că ar trebui să facem?

Domnul Martin se ridică în picioare.

Focul trosnea.

Miranda se apropie de ei.

— Să aşteptăm. Nu prea avem de ales. Sau avem? Cathal şi tu şi eu? Pur şi simplu vom aştepta.

— Pur şi simplu.

Se aşează pe scaun.

— Vom aştepta aici până se face ziuă. Atunci situaţia apare mai puţin gravă. Dacă… desigur… dacă nimic… nimeni…

Se opri, părând să caute cuvântul potrivit, apoi suspină.

— Ne va fi mai uşor să ne gândim cu limpezime în lumina zilei. Am putea aţipi niţel dacă va fi nevoie. Aci în încăperea asta – toţi trei. Mie totdeauna mi-a plăcut salonul. Mama iubea această încăpere. îmi aduc aminte că la un anumit moment ţinea aici un palmier. Acolo, în colţ.

Da, într-adevăr, mintea lucrează mai bine în lumina zilei. M-am întrebat adesea de ce. îşi strânse degetele în forma unui clopot şi le privi pentru o clipă în lumina focului. Tuşi aproape ca o scuză, apoi vorbi din nou:

— Şi încă un lucru. Dacă va fi nevoie, am să vorbesc eu. Vă rog pe voi, tinerii, să mă lăsaţi pe mine să vorbesc.

— Nimeni nu va asculta un cuvânt, spuse Cathal. Amabilitatea dumneavoastră, bunăvoinţa nu pot fi o apărare în faţa armelor. Asta-i tot ce avem… toţi cei ca noi… Zâmbi cu ironie când adăugă „bunăvoinţa asta nenorocită”.

Îşi vârî mâna **într-**un buzunar şi scoase un pistol. Văzând pistolul în mâna lui, Mirandei i se tăie răsuflarea.

— Ia uitaţi-vă aici.

Goli gloanţele din încărcător, aruncâ**ndu-**le pe masă.

— Gata, **s-**a sfârşit cubármele. Amin.

Domnul Martin părea să nu fi observat.

— În orice caz, eu am să vorbesc. Orice aţi crede voi. Mi se pare singurul lucru potrivit ce trebuie făcut, între timp, cât vom sta aici aşteptând zorile, poate că Miranda ar fi bine să cânte ceva la pian. Ceva din Bach, draga mea? A trecut de mult timp de când nu mi-ai mai cântat Bach.

— Nu, interveni Cathal.

O luă pe Miranda de mână şi o conduse pe canapea.

— O să stea aici, lângă mine.

Se aşează şi o trase alături, strângâ**nd-**o în braţe.

— Strânsă lângă mine. Să mai am cel puţin atâta bucurie. Cu braţele în jurul tău, iubita mea Miranda.

Ea îşi aşeză capul pe umărul lui, liniştită în îmbrăţişare. Simţea în nări mirosul umed al hainelor, căldura trupului şi teama ce-o răspândea în jurul său. Inima lui bătea în zgomote surde, în timp ce-i săruta părul şi ceafa descoperită a gâtului.

— Spune-mi, şi el te-a ţinut astfel? şopti el în urechea ei.

— Prostii, Cathal, murmură ea.

— Ţi-a spus şi el „draga mea, Miranda”?

Nu răspunse. îşi cufundă şi mai mult capul în trupul său.

— Dormi, dragă Miranda, şi va veni dimineaţa de mâine şi vom fi fericiţi.

— Asta se întâmplă numai în basme.

— Nu te împotrivi… Nu spune nimic. Dormi. Doresc să te simt dormind în braţele mele. Să cunosc pacea ta.

Ea adormi, pentru că era tânără, pentru că mai credea în inevitabilul unor miracole, în posibilitatea fericirii.

O ţinea în braţe şi o privea, simţindu-i respiraţia, iar focul se stingea încet, cenuşa caldă se îngrămădise pe grătarul vetrei, aerul se răcea. Cele trei siluete arătau asemeni unor statui, în timp ce prin deschizătura din draperii întunericul se risipea încet de pe cer.

— De mult timp nu am mai stat treaz toată noaptea, rupse tăcerea vocea domnului Martin.

Nici nu-mi aduc aminte când s-a întâmplat asta, continuă el. Trebuie să fi fost foarte tânăr. Era atât de emoţionant să stai, să veghezi ivirea zorilor.

Se ridică încet de pe scaun şi merse la una dintre ferestre. Trase draperia cu grijă, legând-o cu frânghia de mătase cu franjuri. Ploaia contenise. Va fi o zi senină cu soare. Trase cealaltă draperie cu aceeaşi meticulozitate. Pe drum se întrezăreau copacii, conturul lor se desluşea pe fundalul unui cer fără culoare.

— Dacă ar mai fi aici flăcăul acela drăguţ, ne-ar cânta ceva. Ceva vioi. Poate o piesă din Sulivan şi Gilbert. Cândva, demult… demult de tot, am cântat şi eu Pira*ţii… Se p*ricepe bine la maşini. Spunea că şi tatăl său are una la fel. Deştept flăcău.

Trecu la fereastra următoare. Când deschise draperia, inelele ei zornăiră pe bara de alamă.

— Mi-a plăcut felul lui de a fi direct şi sincer. Un flăcău pe care îţi face plăcere să-l ai în preajmă. Un om fără complicaţii.

Suspină.

Înnodă şnurul de mătase cu mâna tremurătoare. În lumina cenuşie, faţa lui părea cenuşie de oboseală.

— Când eram la Cambridge, am cunoscut şi eu pe unul Harrington. Mă întreb dacă nu cumva sunt rude. Am să-l întreb pe băiat data viitoare când am să-l văd.

Se apropie de cea de-a treia fereastră, cea mare, care dădea spre terasă şi pajiştea din curte.

Draperiile de mătase galbenă se decoloraseră pe margini sub bătaia soarelui de vară. Ea a cumpărat aceste draperii de mătase de la Londra, îşi reaminti el deodată, un an după ce s-au căsătorit; le-a înlocuit pe cele de brocart ale mamei; acelea fuseseră verzi, de culoarea frunzelor de palmier.

Ea, Iulia. Da, într-adevăr. Draperiile de mătase galbenă ale Iuliei.

Ţinu câteva clipe moliciunea lor în mână.

— Era vâslaş, dacă îmi aduc bine aminte. Da. Vâslea pentru Iisus. Odată am fost şi eu vâslaş. Cred că Harrington era în barca lui Iisus în anul acela când am ieşit noi victorioşi.

Stătea încruntat în faţa ferestrei, străduindu-se să ascundă prezentul în vălurile trecutului.

— Harrington.

Ca nişte degete lungi, raze de lumină albastră se răspândeau pe cerul întunecos.

Pe sub terasă, doi indivizi traversau pajiştea.

— Da.

Se răsuci cu spatele spre fereastră, înaintă spre cei doi tineri aşezaţi pe canapea. Când începu să vorbească, glasul său devenise energic:

— Să vă spun ce vom face mâine… de fapt, este azi,

aşa ar trebui să spun... Tatăl tău şi cu mine, Cathal, te luăm cu noi să vezi noua plantaţie de la Knocknashee. Molid. îi merge foarte bine. Copaci frumoşi, verzi, sănătoşi, cam atât de înalţi... Arătă înălţimea cu mâna. Doar atât de înalţi... dar în cinci ani... în zece... Am plantat o fâşie de pini, o încercuire în jurul molizilor. Ştii cât de puternic bate vântul acolo. Da. O să mergem, dacă nu va începe din nou să plouă.

Stătea în picioare lângă ei.

— Cred că furtuna a limpezit aerul.

Puse uşor mâna pe umărul lui Cathal.

— **Într-**o zi vom planta copaci pe toate povârnişurile dinspre apus. Închipuie-ţi, închipuie-ţi numai, toate dealurile acelea uscate şi pustii, acoperite de copaci, întocmai cum erau pe vremuri.

Stătea în picioare lângă ei.

— O idee romantică.

Din prag se auzi o voce.

Domnul Martin se întoarse **într-**acolo, ţinând încă mâna pe umărul lui Cathal.

Cathal simţi tremurul mâinii. Nu se mişcă, nici nu privi în jur.

— Foarte practică, te asigur.

Glasul domnului Martin era calm, în ciuda tremurului. Un om purtând un fulgarin lung, maro, stătea în uşă; în urma lui pe hol, două umbre. Intră încet în salon. Ceilalţi înaintară precauţi, alături de el. În mâini ţineau arme. Cel cu fulgarin maro privi scena din faţa lui: doi bărbaţi, o fată încă dormind, lămpile cu lumină pală, cenuşă caldă pe vatra din şemineu.

— Îl căutăm pe maiorul Martin.

Rosti aceste cuvinte foarte politicos, ca şi cum **s-**ar fi aflat **într-**o societate aleasă.

— Din păcate, răspunse domnul Martin la fel de politicos, a trebuit să plece. împreună cu prietenul său au

primit ordin să se întoarcă.

— Mare păcat. Am bătut atât drum ca să-l întâlnim.

— Este o oră ciudată pentru o vizită.

— Vremurile sunt ciudate, domnule Martin. Chiar trăind aici departe, la marginea lumii, trebuie să vă daţi bine seama de acest adevăr.

— Îmi dau seama.

— Vă culcaţi târziu.

Domnul Martin dădu din cap.

— Uneori numai. Nu prea des. Îmbătrânesc. Doar cu câteva minute mai înainte le spuneam că a trecut atât de multă vreme de când am stat treaz până-n zori.

— În cazul acesta, veţi fi bucuros să mergeţi la culcare. Doar câteva minute încă, şi puteţi pleca.

— Nu mă grăbesc, spuse domnul Martin cu blândeţe.

— În schimb, noi ne grăbim. Înainte de a se trezi oamenii, avem de rezolvat nişte treburi. Haide, Dillon, să nu facem familia Martin să întârzie la culcare mai mult decât este cazul.

— Charlie stă aici. Este oaspetele nostru. Prietenul nostru bun. Presupun că aveţi cunoştinţă de numele şi rostul casei mele.

— Avem, într-adevăr, domnule Martin. În trecut…

— Nu a cerut adăpost. Eu însumi i-l ofer. Aceasta nu mai înseamnă nimic, în niciun fel?

— Doar pentru proşti şi inocenţi. Lumea nu mai este atât de simplă pe cât se pare că o socotiţi dumneavoastră.

— Aşa îmi spunea şi fiul meu.

— Fiul dumneavoastră ştie bine cum e lumea asta. Negreşit.

— Mă gândeam că sunt în măsură să vă spun eu cât de bun şi cât de cinstit este acest tânăr. Am sperat că mă veţi asculta.

— Informator. Trădător. Spion.

— O, vai de mine, în niciun caz.

— Fiecare monedă are două feţe, domnule Martin. Nu cred că e cazul să vă amestecaţi. Aici e vorba de o gravă încălcare a disciplinei militare.

— Nu ştiu nimic despre disciplina militară. Dar credeţi în Dumnezeu?

— Întrebarea dumneavoastră nu are nicio legătură.

Cathal privi în jos şi o zări pe Miranda trezindu-se şi uitându-se în ochii lui. El zâmbi blând şi se aplecă s-o sărute.

— Nu, şopti ea.

— Avem de discutat doar câteva lucruri cu tine, Dillon. Eşti gata să vii?

Cathal se ridică în picioare.

— Nu, se agăţă ea de mâna lui.

— Vă pot asigura, continuă domnul Martin – că Charles nu a făcut nimic… nimic din ce nu ar putea fi discutat aici, în încăperea aceasta.

— Sunt gata, spuse Cathal. Haideţi să mergem. Haideţi. Să isprăvim odată cu blestemata asta de situaţie.

— O atitudine cumpătată, aş putea să spun. Este rezonabil să nu ne faceţi probleme.

Miranda sări în picioare.

— Nu. Vă rog nu-l luaţi. Ce putem face? Ce să vă spunem? Ce să vă dăm?

Se apropie de omul cu fulgarinul maro, avea rochia şifonată din cauza somnului.

Unul dintre oamenii înarmaţi se îndreptă spre ea.

— Vă rog, opriţi-vă.

Glasul lui era plăcut, politicos.

— Înapoi, în spatele canapelei. Nu dorim să fie rănit cineva. În ciuda a ceea ce cred mulţi oameni despre noi, domnule Martin, nouă nu ne place să rănim oameni nevinovaţi. Cred că dumneavoastră sunteţi cu totul nevinovat.

Îi făcu semn din cap lui Cathal să se îndrepte spre

uşă”.

Fără o vorbă, Cathal traversă salonul.

— Tată, nu-i lăsa să-l ia.

Tatăl dădu din mâini neputincios.

— El avea dreptate. Cuvintele nu-şi au rostul în atari situaţii. Noi nu suntem inamicii voştri.

Omul cu fulgarinul maro râse.

— Îmi dau seama de poziţia dumneavoastră, domnule Martin, dar trebuie să înţelegeţi că încălcarea disciplinei trebuie pedepsită. Dillon a fost pur şi simplu prost. Cred că şi el este de acord cu mine, nu-i aşa?

Cathal nu spuse nimic.

— A depus un jurământ. Noi trebuie să amintim oamenilor că nu se poate încălca jurământul. Angajamentul durează până când vom dobândi libertatea. Nu consideraţi că Libertatea este o cauză nobilă, domnule Martin? O cauză pentru care se moare?

Se duse la masa pe care îşi lăsase Cathal pistolul. îl luă, îl puse în buzunar împreună cu gloanţele.

— N-are rost să lăsăm astea aici.

Îi zâmbi domnului Martin.

— Sunt sigur că un gentleman ca dumneavoastră nu are nevoie să-l folosească.

— Orice, vă rog* suspină Miranda. Orice.

Tatăl o prinse de braţ şi o strânse lângă trupul său.

— Cum faci cu părinţii? îl întrebă pe Cathal.

Cathal dădu din cap.

— Spune-le orice minciună decentă, cu măsură. Găsiţi voi ceva ce să le spuneţi. îmi pare rău.

— Afară, mârâi omul în fulgarin. Duceţi-l afară.

Cathal dădu uşor din cap spre domnul Martin şi

Miranda şi părăsi încăperea. Oamenii cu arme îl urmară. Miranda îi luă haina de pe scaunul pe care o pusese mai devreme.

— Haina lui. Făcu câţiva paşi spre uşă.

— Nu mai are nevoie de ea.

— O să-i fie frig. E frig afară. O să…

— Avem noi grijă de asta. Pune-o acolo şi rămâi pe loc.

Se îndreptă spre uşă şi se întoarse.

— Mulţumesc, domnule Martin. Nu-mi face nicio plăcere violenţa inutilă.

Salută şi ieşi din salon. Paşii îi răsunară prin hol.

Ascultară amândoi cum se deschise şi se închise uşa. Miranda sări la fereastră; nu era nimic de văzut, nu se vedea nimeni, numai siluetele copacilor înălţâ**ndu-**se spre cer, şi ciripitul păsărilor ce se trezeau.

— Tată, începu ea să ţipe, să urle asemeni unui animal. Tată! Nu, nu. Nu. Cathal. Of, Doamne, Doamne, Doamne. Te implor, Doamne! Nu.

Încăperea se mai luminase, ea stătea în fereastră, strângând în mâini haina udă a lui Cathal, lămpile estompâ**ndu-**şi lumina, cenuşa caldă rămasă în vatra şemineului, umbrele prinzând contur şi întinzâ**ndu-**se peste câmpuri în bătaia soarelui.

Se deschideau şi se închideau uşi, se auzeau paşi tropăind, poticni**ndu-**se pe scări; glasuri împletici**ndu-**se, apropii**ndu-**se de ei, de tăcerea lor. Servitoarele stranii în cămăşile de noapte. şi cu părul despletit se înghesuiau la uşă, rămaseră cu privirile holbate până când Doica, făcâ**ndu-**şi loc să treacă printre ele, veni lângă Miranda. îi smulse şalul de pe umeri şi înfăşură cu el fata care plângea.

— Se întâmplă ceva, spuse bătrâna. Dă-ncoace haina aia, copilă, te-ai udat toată strângâ**nd-**o atâta. Maşini, bărbaţi, lume învălmăşi**ndu-**se pe întuneric. Fetele şi-au ieşit din minţi de spaimă. Dă-o-ncoace, Miranda.

Încercă să smulgă haina din mâinile Mirandei, dar degetele ei erau prea slabe.

— Am încercat eu să te previn… îl privea pe domnul

Martin fără să clipească. Dar nu m-ai ascultat. N-ai niciun pic de minte, cu toată vârsta ta. Uite-o în ce stare e acuma.

Una dintre fetele din uşă începu să ţipe.

Doica se întoarse spre ea plină de furie.

— Ştergeţi-o-n paturile voastre, dacă nu aveţi treabă. Mary Kate, umple sticle cu apă caldă pentru paturile domnului şi al domnişoarei Miranda. Încetează cu smiorcăitul, Bridie, ia şi lămpile când pleci, n-are rost să stricăm petrolul la lumina zilei. O să muriţi de frig cu picioarele goale. Nu aveţi minte?

Izbuti, în cele din urmă, să tragă haina din mâinile Mirandei şi o lăsă să cadă pe podea.

— Eşti udă toată. Strânge-ţi şalul în jurul tău. Haide, copilă, vino aici lângă foc, hai la Doica. Inimioara mea, nu mai plânge.

O înduplecă să meargă lângă foc, unde tatăl stătea ca o stană, neluând în seamă ceea ce se întâmpla în jurul lui.

— Ţi-am spus… De mii şi mii de ori, am spus: lasă-l în pace pe băiatul acela să-şi facă rostul cum s-o pricepe el. Nu-i bine să te amesteci în mersul lucrurilor. Ţi-am spus să-l laşi în pace. Nu ţi-am spus?

— Da, Doică, mi-ai spus.

— Ce rost are să dai învăţătură oamenilor? Nu mai plânge, draga mea, micuţa mea. O să treacă. Dumnezeu e bun.

— Îl urăsc pe Dumnezeu.

Doica o prinse de umeri/şi-ncepu s-o scuture, mai întâi uşor, apoi cât putea ea de tare.

— Să nu mai spui niciodată aşa ceva. Aproape că ţipa cuvintele în timp ce o scutura de umeri.

— Dumnezeu nu-i bun. Dumnezeu este îngrozitor. De ce? De ce? De ce?

— Niciodată să nu-ţi mai îngădui să spui o vorbă ca asta. El ascultă. Ascultă necontenit. Să nu mai spui aşa ceva, Miranda. Atâta răutate.

— De ce? De ce? De ce?

Bătrâna ridică braţul şi o lovi pe Miranda peste faţă.

— Istericale, strigă ea către domnul Martin. Miranda se opri din plâns, ridică mâna la obraz.

— Să nu mai spui aşa ceva niciodată, zise ferm Doica. Chiar dacă nu voi mai fi eu să te chelfănesc pentru asta.

— De ce, tată? şopti ea.

Domnul Martin clătină din cap.

— N-am aflat niciun răspuns, recunoscu el.

Îi luă mâinile, le strânse lângă el, le sărută, mâini reci. Faţa îi era umflată de lacrimi.

— Este greşeala noastră?

El dădu din cap.

— Cred că da.

Ea începu să plângă din nou, lacrimi liniştite ce-i umpleau ochii-i se prelingeau pe obraji.

Lacrimile ei udară mâinile domnului Martin.

— Am fi putut noi să… am fi putut…?

— Nu cred, draga mea. Presupun că l-am fi putut forţa să plece. Cu băieţii, dar nu i-ar fi servit la nimic. El ştia asta. Ar fi amânat… i-ar fi dat timp să se chinuie, să se gândească… L-ar fi chinuit. Chinuri. îi strânse mâinile. Du-te acum cu Doica, fii fată bună. Du-te la culcare. Du-o în pat, Doică.

— Nu vreau să mă culc.

— Ba da, ba da, ba da.

Dădu din mâini, concedii**nd-**o.

— Du-te şi te culcă, fetiţa mea.

— Tată…

— Haide, Miranda. Fă ce ţi se spune. Câteva ceasuri de somn…

— Nu pot să dorm.

— N-ai cum să ştii până nu încerci.

— Nu vreau să încerc. Vreau să rămân trează totdeauna. Tată…

El se depărtă.

— Trebuie să mă duc să-l trezesc pe Dillon. Eu – el trebuie să mergem la poliţie.

— Poliţia aia, replică Doica cu dispreţ. Jackie ăsta nu-i decât un bulgăre de seu, nimic altceva. Vino, Miranda, lasă-l pe tatăl tău. Patul e bun şi cald, iar Doica stă cu tine până adormi. Nu-l mai aduci îndărăt, orice ai face; ştii tu foarte bine. Nici poliţia, nici întreaga armată britanică nu-l va aduce înapoi. Domnul Dillon, bietul de el. Mai bine grăbeşte-te şi du-te la doamna Dillon; ia-ţi fulgarinul că bate vântul. Nu vreau să zaci bolnav aici, pe capul meu, cu toate necazurile. Vino!

O duse pe Miranda spre uşă. Se opri câteva clipe în prag.

— După ce o duc pe Miranda, alerg până la doamna Dillon. Spune-i că vin. Are nevoie să fie cineva cu ea. Spune-i că vine Doica.

— Bine, Doică. Am să-i spun.

Se aplecă încet, luă de jos haina lui Cathal, apoi pălăria îmbibată de ploaie de pe scaunul pe care o azvârlise când venise noaptea trecută.

— Cum să le spun? Ce le pot spune? Cuvinte rebele i se îmbulzeau în minte.

Voi bate în poarta lor, iar când o **s-**o deschidă, plini de uimire, la această oră a dimineţii, le voi aduce atâta amărăciune.

Doamne, dă-mi delicateţea necesară, iar lor tăria să asculte vestea pe care am să le-o spun. Amin.

Patul Mirandei era moale şi cald. Doica o aşează în aşternut, îi netezi părul, apăsâ**ndu-**i capul adânc în perne, apoi, aşa cum promisese, îşi trase fotoliul de nuiele lângă pat, se aşeză şi începu să cânte:

„Imbeal Atha na Gâr aţă an staid bhean bhrea mhodhuil, Bfhuil a gura marna caorthainn agus sceimh ina clo geal…”

Miranda se luptă cu somnul; trădarea somnului; capriciul şi lipsa de consistenţă a somnului.

Tot ce mai pot face este să rămân credincioasă… gândi ea.

„Ba Bhinne guth a beil-san nă n cheirseach’s nă n smolach”.

De-a pururi. Atât mai pot face.

Doar atât mi-a mai rămas de făcut.

Deschise ochii anevoios, privi tavanul brăzdat de fâşiile de lumină ale răsăritului de soare.

— Doamne, ajută-mă să rămân credincioasă de-a pururi.

Trebui să rostească tare aceste cuvinte. Trebuiau să fie auzite de un martor.

— Ssst, şopti Doica. Dormi, dormi, dormi.

— De-a pururi.

„S’nă n londubh ar na n coillte le soilse trathnona”.

Era cântecul despre care Doica ştia că-mi place mie cel mai mult. Despre o zână al cărei cântec era mai dulce decât trilurile sturzului sau ale mierlei. Şi acum îmi mai răsună în cap acordurile lui. Aproape că mai aud glasul ei răguşit.

Dacă ar fi trăit el?

De-a lungul tuturor anilor, mi-am pus mereu această întrebare. Am fi sfidat sau am fi privit împreună strigoii în faţă, am fi avut şi-am fi crescut copii, să fie casa plină… Desigur, nu o idilă, idilele fac parte din lumea basmelor.

Pe de altă parte, începutul nostru de dragoste **s-**ar fi putut risipi din cauza despărţirilor noastre. După terminarea războiului, el **s-**ar fi putut apuca de politică, ar fi alunecat înspre acel tărâm cenuşiu în care graba, nerăbdarea şi impulsivitatea golesc adevărul şi-l deturnează de la ţelurile lui; în care libertatea devine doar lozincă, în loc să fie o posibilitate. Aş fi detestat asta. Aveam prea mult din caracterul tatii ca să-mi facă plăcere

astfel de lucruri.

Speculaţie prostească.

Trebuie să trăim cu picioarele pe pământ.

Obişnuiam să visez cum a murit, să revăd în memorie ţăndările de oase, sângele. N-am auzit niciun zgomot, i-am văzut doar craniul despicându-se când a fost străpuns de gloanţe.

Visuri îngrozitoare, care s-au şters cu anii.

Uneori, când citesc ziarele, ascult ştiri la radio, încerc să evoc acele vise, să reconstitui suferinţele trecutului.

Dar nu mai reuşesc.

Nepăsarea mea faţă de evenimentele din ultimii ani, reînceperea violenţei mă înspăimântă şi acum, când zac aici. Presupun că am ucis în mine puterea de a mai simţi pasiuni, milă sau mânie.

Nădăjduiesc că Dumnezeu mă va ierta pentru autodistrugerea mea premeditată.

Dacă El îşi aminteşte.

Dacă trupul lui Cathal ar fi fost returnat, sau scos de vreo asociaţie Bord na Mona mulţi ani mai târziu, sau tras afară din mare, aş fi reconsiderat promisiunea pe care i-am făcut-o lui Dumnezeu. Aş fi îngăduit poate altei persoane să pătrundă în izolarea mea. Poate nu; la urma urmei, un legământ rămâne un legământ, şi acolo, în lumea cealaltă, dacă nu ar fi fost Dumnezeu, ar fi fost Doica martoră la legământul meu.

Nici când n-am cunoscut îmbrăţişarea vreunui bărbat. Aştept însă cu profundă nerăbdare îmbrăţişarea profundă a morţii.

Am jucat ultima dată rolurile piesei mele de teatru.

Sunt atât de istovită.

În ziua ce mi-ai dăruit-o, Doamne…

Miluieşte-ne pre noi pe toţi.

ÎN ATENŢIA librarilor şi viozătorilor cu amănuntul

Contravaloarea timbrului literar imprimată pe cărţile Editurii UNIVERS se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România nr. 45101032, deschis la BCR, Filiala Sector 1, Bucuivsh

Tehnoredactor EUGEN VIOREL MĂNTU

Bun de tipar: 27 noiembrie 1995 Coli de tipar: 19

Tehnoredactare computerizată

A

„UNIVERS INFORMATIC”.

Tipărit la Editura şi Atelierele Tipografice METROPOL